

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super quarto libro Sententiarum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Venedig], 24. Juni 1481

[Distinctiones VI-X]

[urn:nbn:de:bsz:31-305514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305514)

erat ille que predicauerat venturū: fm̄ Aug. didi-
 cit q̄ haberet pr̄tē excellentie quā sibi retineret:
 tñ possit eā seruis largiri: qd̄ tñ in generali prius
 sciuerat: s; tunc in sp̄ali de hac p̄sona cognouit. s; 3
 fm̄ Hier. didicit q̄ p̄ baptisū christi nō solū gr̄a
 cōferret mūdās a culpa: sed etiā ab oī pena absol-
 uens: qd̄ h; ab eius passione. Nec tot essent ba-
 ptisū rē. Hoc nō videt cō inuēniens: q; p̄ hoc
 nō differret baptisū fm̄ sp̄z cū hērent vnaz for-
 mā r̄ vni effectū: s; differrent tñ fm̄ m̄az sicut r̄
 nunc differunt. Et oō q̄ differrent tñ fm̄ m̄az sicut r̄
 inuocationē: r̄ sic eēt occasio sc̄ismaticē in ecclia: vt
 vn̄ oiceret: ego sū pauli: al̄ ego sū petri. **Dis. VI.**

Quē quibus
 liceat baptizare rē. Sup̄ de
 veterinauit magister q̄ pos-
 sunt baptizare: hic intēdit d̄
 terminare q̄ r̄ q̄lū r̄grue ba-
 ptizet. Et diuidit i p̄tes tres.
 in p̄ oñdit q̄lū r̄grue fiat baptisū ex p̄te baptizā-
 tis: in 2° q̄lū r̄grue fiat ex p̄te baptizādi: vtz aliq̄s
 sit rebaptizādu vel nō: ibi De illis vero q̄ ad he-
 reticis rē. in tertia qualū r̄grue fiat quantum ab
 ritū baptisū: ibi Lognoscedū ē rē. Secūda ps
 diuidit in tres. in p̄ oñdit vtrū aliq̄s sit rebaptizā-
 dus pp̄ defectū baptizantis: in 2° vtz sit rebapti-
 gāndus pp̄ defectū baptizati: ibi Illud ēr̄ ignorā-
 dū nō ē rē. in 3° vtrū sit rebaptizād̄ pp̄ defectū cor-
 rū q̄ p̄tinent ad ipsū baptisū: ibi Querī at̄ solet
 rē. Prima diuidit in tres: in p̄ oñdit q̄ baptizati
 ab hereticis nō sunt rebaptizādi: 2° excludit op̄ini-
 onē p̄uā: ibi Sunt tñ nōnulli doctoz rē. In 3° rē
 mouet quādā obiectionē q̄ rebaptizantib; patro-
 cinari vī: ibi Hoc ēr̄ sciēdū ē rē. Illud at̄ ignorā-
 dū nō ē rē. Hic inq̄rit vtrū sit aliq̄s rebaptizādu
 pp̄ defectū natiuitatis ex vtero. Et circa hoc duo
 facit. p̄ oñdit q̄ illi q̄ nōdū nati sūt i maternis vte-
 ris exites nō susceperūt baptisū baptizatis m̄ri
 b; vñ baptizādi s; 2° obijcit i d̄uū r̄ soluit: ibi Si
 vero apponit rē. Querī ēr̄ solet rē. Hic inq̄rit
 vtz sint aliq̄ rebaptizādi pp̄ defectū eoz q̄ ad ba-
 ptisū req̄rūt: r̄ p̄ vtz pp̄ corrupitōnē fomez: 2°
 vtz pp̄ incertitudinē baptismalis ablutionis: ibi
 Dietera sciēdū ē rē. 3° vtrū pp̄ defectū intētiōis:
 ibi Solet ēr̄ q̄ri d̄ illo rē. Lognoscedū ē rē. Hic
 oñdit q̄lū baptisū r̄grue fiat ex p̄te rit̄. Et circa
 hoc tria facit. p̄ oñdit qd̄ tēp̄ sit deputatū ad solē-
 nē baptismi celebrationē. 2° determinat de p̄fessioē
 q̄ p̄cedit baptismū: ibi Porro cūcti ad baptismū
 rē. 3° determinat de cathecismo r̄ exorcismo: i q̄
 b; huiusmōi p̄fessio sit: ibi Illa at̄ interrogatio rē.
 Circa 2° duo facit. p̄ oñdit p̄positū. 2° mouet duas
 q̄ōnes: p̄mā ibi Si vero q̄rit rē. secundā ibi Sed
 adhuc queritur rē.
Hec est duplex q̄ō. **P**rima de his q̄ req̄rūt

tur ad baptismū ex parte baptizantis r̄ baptizati.
 Secūda de ritu baptismi. Circa p̄ q̄runt tria.
 Primo vtz req̄rat i baptizādo natiuitas ex vte-
 ro. Secūdo vtrū req̄rat in vtroq; itētiō r̄ volū-
 tas. Tertio vtrū req̄rat fides.
Primum sic proce-
 dit: vī q̄ natiuitas ex vtero nō sit expectā-
 da. nulli. n. statui hoīs p̄cludit via salutis ab eo q̄
 vult oēs homines saluos fieri. s; existentes in ma-
 ternis vteris hoies si cū sint iā aiaz rōnalē sortiti:
 r̄ sunt in periculo dānationis pp̄ peccatū origiā-
 le p̄tractū r̄ facilitatē corruptiōis. q̄ cū eis nō pos-
 sit f̄mediū adhiberi puēdē ad vitā nisi p̄ baptis-
 mū: vī q̄ debeāt baptizari. **P**ueri i materno
 vtero exiēs ē q̄lū q̄da ps matris sicut fruce p̄dēns
 in arbore ps arboris. q̄ baptizata m̄re baptizat pu-
 er in vtre ei exiēs. **P** cōingit q̄nq; q̄ aliq̄ ps p̄
 us egredit: sicut legit Gen. xxxix. d̄ Esau: q̄ exiuit
 p̄mo man: r̄ tñ timet de piculo mortis. q̄ vī q̄ sal-
 tem in tali casu nō sit expectanda natiuitas ex vte-
 ro: s; ps egressa asp̄genda baptismali aqua. **P**
 mors eterna peior ē q̄ mors corporalis i infinituz.
 s; de vob; malis eligēdū ē min; malū. q̄ oz mater
 scindi r̄ extrahi puer: vt baptizat a morte eterna
 liberet r̄ nō expectari natiuitas ex vtero. **S**z
 Cor. xvi. Nō pua qd̄ sp̄iale ē s; qd̄ aiale: deū qd̄
 sp̄iale: s; baptismū ē qd̄ r̄gnātiō sp̄ial. q̄ p̄ hō aia-
 li r̄ carnali natiuitate nasci oz q̄ baptizet. **P** s;
 cr̄m ē actio militāris ecclie. s; q̄diu puer ē i vtre
 matris nōdū cōnumerat aliq̄ mēbris ecclie. q̄ non
 pōt sibi baptismū exhiberi. **L**teri videt q̄ nullū
 ēr̄ in materno vtero possit sacrificari p̄ gr̄e gratū
 facientis donū: q; vt **I**id. dicit regeneratio i eū
 nō dicit pōt: que generatio nō p̄cessit. s; p̄ gr̄az
 gratū facientē sit hō filū dei: r̄ ita regnerat. q̄ non
 pōt hō sacrificari aīq; nascat ex vtero. **P** sic pec-
 catū actuale p̄bit ex actu: ita originale p̄bit ex ori-
 gine. s; peccatū actuale nō pōt remitti q̄diu hō ē
 i actu peccādi. q̄ nec peccatū originale pōt remitti
 puero i materno vtero exiēti q̄ adhuc ē actuali i
 origine exiēs. **P** vbi ē maīus piculuz ibi magis
 diuina misericordia subuenit. s; illi q̄ morturi sūt
 aīq; ex vtero nascat s; in maīori piculo q̄ Jobes
 baptista r̄ Hieronias q̄ ex vtero postmodū nati s; s;
 si q̄ nō dicim; pueros dicos sacrificari in vtero ne
 p̄ueniāt morte: vī q̄ multo fortius nec Jobes nec
 Hieronias sacrificati fuerunt. **S**z ē: qd̄ dē
 Hier. j. Aliq; exire d̄ vulua sacrificanti te: r̄ Luc.
 j. vī de Jobe: Et sp̄sancto replebit adhuc ex vte-
 ro matris sue. q̄ aliq̄ in vtero sanctificat. **P** de
 nullo celebrat ecclia festū nisi de sancto aliquo. s;
 celebrat natiuitatē Jobis. q̄ tūc nascēs sanct; erat
 q̄ in vtero sanctificat; fuit. **L**terius vī q̄ in vte-
 ro sanctificati nō sint baptizādi. in sacrificatiōe. n.
 i vīo dat maīor gr̄a q̄ i baptismū: q; sacrificatiōis

gratia dicit eē confirmans salutē ⁊ mortale pecca-
tū. s; iniuriā faceret baptismo q̄ baptisatū iteruz
baptisaret. s; iniuriā facit sanctificationi in vtero
q̄ sanctificatū iteruz baptisado sanctificaret. ¶ **Ad**
nā nō facit p̄ plura qd̄ per vnū pōt̄ facere. s; opa-
tio gratie ē ordiatio: q̄ nature. cū s; ad salutē sus-
ficiat grā sanctificationis: v; q̄ frustra baptism⁹ ad-
dat. ¶ **Ad** diuina opatio nō ē mir⁹ efficax in sana-
tione spūali: q̄ corporali. sed in illis quos curauit
corporalr nō oportebat aliquē medicū ab hoīe su-
paddi. s; ⁊ illis quos curat p̄ gratiā sanctificatiōis
interius nō sūt adhibenda sacroz medicamēta.
¶ **Ad** s; baptism⁹ circuncisioni successit. s; Joses
sanctificatus in vtero s; oīc̄ legē circuncisus: Luc.
i. s; ⁊ sanctificatus in vtero eēt baptisatus. ¶ **Ad**
sanctificatio in vtero ē baptism⁹ flamis. s; adul-
ti baptisati p̄ tritionē baptism⁹ flaminis sūt ba-
ptisandi baptism⁹ flumis. s; ⁊ sūt sanctificati i vte-
ro. Rñdeo oō ad. j. q. q̄ baptism⁹ ē actio hierar-
chica s; Dio. vñ p̄ ministros ecclie cōferendus ē
vl̄ p̄ eos q̄ in necessitate vicē ministroz optinent.
puer autē q̄ diu ē in vtero matris ext̄s nō potest
subijci opationi ministroz ecclie nec ē hoibus no-
tus: ⁊ iō tunc baptisare nō potest. Quidā autē al-
signant alias causas que nō sūt magni pōderis
quaz vna ē q̄ diuina iusticia exigit q̄ peccatum
q̄libet nō dimittat sine pena aliqua quā puer in
baptismo sentit: qd̄ eē nō posset oū adhuc ē i vte-
ro matris. Sed hoc nihil ē: q̄ baptism⁹ s; Am-
b. nō requirit penā exteriorē. Et p̄terea peccato
originali nō debet pena sensibilis inflata. Alia ē
q̄ gratia dat eē ordinatū: ⁊ iō regeneratio grē pre-
suppōit generationē nature. Alia ē q̄ puer q̄ diu
ē in materno vtero adhuc iungit cause original
peccati: ⁊ iō nō pōt ab eo mūdari: sed he due cau-
se repugnat sanctificationi in vtero: sicut ⁊ baptis-
mo. Alia ē q̄ in baptism⁹ oō eē aqua ⁊ spiritus ⁊
infectionē carnis ⁊ aīe p̄ originale: ⁊ iō oō p̄existere
ad baptismū natiuitatē in vtero qua infundit aīa
⁊ natiuitatē ex vtero q̄ nascit corpus: s; hoc nihil
ē: q̄ natiuitas neq; ē aīe neq; corporis: s; cōiuncti.
vñ in natiuitate in vtero nascit ⁊ corpus ⁊ aīa: vñ
p̄ rōni standū ē. ¶ **Ad** p̄ m̄ q̄ nō ē ex defectu
diuine misericordie q̄ in maternis vteris existentī
b̄ remediū nō exhibet: s; q̄ nō sūt capaces illi
remedij p̄ qd̄ s; legē cōez participes passiois chri-
sti efficiat a qua est remissio peccatoz: q̄ nō pos-
sunt subijci opationi ministroz ecclie p̄ quos talia
remedia ministrat. ¶ **Ad** 2° q̄ puer i materno
vtero ext̄s q̄ quis sit coniunct⁹ matri s; corpus qd̄
ab ipsa traxit: tñ ē oīno distinctus s; aīa ⁊ rōnalē
quā ab extrinseco h; ⁊ iō s; in mutationē corpo-
ralē matris mutat corporali: s; nō oō q̄ sanctifi-
cata matre p̄ baptismū spiritaliter sanctificetur.
¶ **Ad** 3° q̄ expectāda ē totalis egressio ex vte-
ro nisi piculū mortis timeat: tunc autē egressa pte

principali. s. capite in quo opatōes aīe magis ma-
nifestant vt quidā dicit baptisari o; secus aīe est
de alijs partib⁹ vt de manu ⁊ pede q̄ quis nō noce-
at et si tunc aspergunt ille partes baptismali aqua
q; diuina misericordia nō ē artāda: si tñ postea
plenarie nascat nō est rebaptisandus s; quosdā
sed nihil periculi accidit si ad maiorē cautelā ba-
ptisat sub hac forma: si non es baptisatus ego te
baptiso ⁊c. ¶ **Ad** 4° q̄ nō sūt faciēda mala
vt veniat bona: sicut oē Ro. iij. ⁊ iō hō potius o;
dimittere perire infantes q̄ ipse pereat homicidij
crimē in matre cōmitēs. ¶ **Ad** ij. q. qd̄ q̄ sicut de
us nō alligauit virtutē suā reb⁹ naturalib⁹: vt nō
possit p̄ter eas oprari cū voluerit qd̄ i miracu-
losis actib⁹ facit: ita nō alligauit virtutē suā sacris
vt nō possit sine sacroz ministris aliquē sanctifica-
re: ⁊ iō aliquos p̄ter legē cōez quasi miraculo-
se in maternis vteris sanctificasse legit: illos peccā-
pue qui immediatus ordinabāt ad eius sacrisunā
receptionē: ⁊ iō mater sanctificata credit: ⁊ Joses
baptista q̄ ei i vtero existētī testimoniū phibuit:
⁊ Hierē. q̄ ipsius cōceptionē vaticinī expressio p̄-
dixit: Nouū sicut faciet dñs sup̄ terrā: mulier cir-
cūdabit virū: Hierē. xxxj. ⁊ iō etiam in beata vir-
gine fuit amplior sanctificatio in qua somef adeo
debilitatus ē vel extinct⁹ vt ad peccatū actuale nū-
q̄ inclinaret: in alijs autē inclinauit ad veniale nō
autē ad mortale. ⁊ in Jōhe baptista et fuit expressio
o; q̄ in Hierēmia: cuius interior sanctificatio ex-
ultatione quadā in noticiāz hominuz prodijt: q; dicitū ē
⁊ exultauit infans ⁊c. Luc. j. vt s; graduz
p̄pinq̄tatis ad christū sit gradus sanctificatiōis
¶ **Ad** p̄ m̄ q̄ oō q̄ generatio spiritalis p̄suppo-
nit nālē sibi cōrespondētē: ⁊ iō generatio spiritu-
alis q̄ sit p̄ ministeriū hoīuz in baptism⁹ p̄suppo-
nit natiuitatē ex vtero qua hō i noticiā ⁊ societa-
tē hoīuz pdit: s; regeneratio q̄ sit diuina nō p̄-
supponit de necessitate nisi natiuitatē i vtero qua
hō a deo creatus format⁹ ē. ¶ **Ad** 2° q̄ iaz for-
mato puerperio aīa rōnalē infusa puer nō acci-
pit a matre nisi nutrimentuz. peccatū autē origi-
nale nō h̄bit p̄ actū nutritiuū: s; generatiue: ⁊ iō nō
ē actu in h̄bendo originale nisi in ipsa infusioe aīe
⁊ p̄ hoc nihil phibet puerū in statu illo post in-
fusionez a peccato originali mūdari. ¶ **Ad** 3° q̄
q̄ ea q̄ sūt p̄ter legē cōez nō sūt principalr ad s; u-
eniendū vni p̄sonē: s; ad insinuationē ⁊ cōmēda-
tionē grē: ⁊ iō q̄ quis nō fuerit tātū piculū in facti-
ficatis in vtero q̄ pdituri erāt: tñ q; eligebāt dñs
nū vt grē spāles p̄cones ⁊ ministri: iō tali p̄uilegia-
ta sanctificatiōe dotati sunt. ¶ **Ad** iij. q. qd̄ q̄ san-
ctificat⁹ in vtero o; baptisari p̄ tres rōnes. p̄ pp̄
acq̄rēdū charactēz q̄ ānumeratē in pp̄lo dei: ⁊
quasi d̄putatē ad p̄cipiēda diuina sacra. ⁊ vt p̄ ba-
tisimi p̄ceptionē passioni christi et corporali p̄for-
maret. s; pp̄ bonū obediētē q; p̄ceptū de bap̄mo

oib' datū ē: 7 ab oib' ipleri d3 nisi articulus neces-
 sitatis sacm̄ excludat. ¶ Ad p̄m̄ qd̄ qd̄ baptisim̄
 quānū ad aliqd̄ extēsiue excedit sac̄ificatioe: qz i
 baptisimo ip̄um̄ charact̄: 7 corporaliter hō mor-
 ti ch̄risti cōfigurāt: q̄uis intēsiue in sac̄ificatioe
 āplio: gratia fortassis prebeat: 7 iō nō fit iniuria
 sac̄ificatioe si sac̄ificatioe baptisim̄ cōferatur.
 ¶ Ad 2^m qd̄ qd̄ non totū qd̄ facit baptisim̄ factū ē
 p̄ sac̄ificatioe: qz nō ip̄um̄ charact̄: 7 iō nō
 frustra baptisim̄ addit in quo etiā sac̄ificatioe grā
 auget. ¶ Ad 3^m qd̄ qd̄ p̄ medicinā corporealez nihil
 aliud addi posset ad salutē eorum quos ch̄ristus
 curauerat: 7 ideo non est similis ratio.

AD secundū sic pro

cedit: v̄ q̄ intentio baptisim̄ n̄ requirit ad
 baptisimū: intentio. n. non requirit ad op̄ nisi in
 principali agente q̄ p̄stituit finē per ip̄erū suū ali-
 os mouet ad finē intēti a se. s3 sacerdos baptisim̄
 non ē principale agens s3 instrale: vt dictū ē. s3 n̄
 requirit eius intēti ad baptisimū. ¶ Intēti ho-
 minis nō ē alicui certa nisi sibi. si q̄ requirit intēti
 ad baptisimū nō erit certū de aliquo q̄ sit baptisim̄
 nisi apud eū qui baptisimū: 7 hoc ē iconueniēs
 qd̄ hō sit in tanto dubio salutis. ¶ Sicut Aug. vi-
 cit ebrius 7 furiosus baptisimū possunt. s3 isti vt
 v̄ nō possūt hie intētiōe: qz p̄uāt vsu rationis.
 ¶ Intēti n̄ requirit ad baptisimū. ¶ Intēti cogitati-
 onē requirit. s3 frequēt 7 d̄ facili cogitatio ad alia ra-
 piā. s3 frequēt baptisimū ip̄ediret. ¶ S3 d̄: ea q̄ sūt
 p̄ter intētiōe s3 casualia. s3 hoc sac̄ificatio n̄ cōpetit cū
 hēant determinatos effect̄ 7 determinatas cās. s3
 requirit intēti i baptisimo 7 in alijs sac̄ificatio. ¶ S3
 q̄ sunt a voluntate determināt 7 specificāt inten-
 tiōe. v̄ Amb. dicit qd̄ effect̄ op̄i tuo ip̄onit no-
 mē: 7 i glo. Matth. xij. di: Quātū intēdis t̄m̄ fa-
 cis. s3 baptisimū ē act̄ voluntariū. s3 requirit in ip̄o
 intētiōe ex pte baptisimū. ¶ Lterius v̄ qd̄ requirit
 tur intētiōe recta. requirit. n. intētiōe faciens qd̄ facit
 ecclesia. s3 hoc intēdere ē recte intētiōe. s3 ad ba-
 ptisimū requirit recta intētiōe. ¶ S3 in oib' ad q̄ requirit
 tur intētiōe ita ē qd̄ p̄ prauā intētiōe vitiant. s3 ba-
 ptisimū oīmō det nō pōt eē prauus: vt in preceden-
 ti di. dictū ē. s3 v̄ qd̄ praua intētiōe nō possūt p̄ferre
 baptisimū. ¶ S3 d̄: baptisimū nō ip̄edit ex malicia
 baptisimū. s3 pueri intētiōe p̄tinet ad maliciā ba-
 ptisimū. s3 pueri intētiōe in alijs nō ip̄edit baptisimū
 effectū. ¶ Lterius v̄ qd̄ intētiōe vel voluntas non
 requirit in baptisimū. ¶ Baptisimū. n. p̄ peccatū ori-
 ginale dat. s3 peccatū originale p̄ter voluntatē 7 i-
 tētiōe p̄bit. s3 7 intētiōe 7 voluntas nō requirunt
 ad baptisimū in baptisimū. ¶ S3 pueri dōmien-
 tes 7 amētes possūt baptisimū: vt. s. di. iij. dictū ē.
 s3 illi carent intētiōe baptisimū. s3 ad baptisimū n̄
 requirit intētiōe ex pte baptisimū. ¶ S3 vnaqz rea
 p̄ eadez corrupit 7 fit: p̄rie t̄m̄ facta: vt di i. ij. Eth.

si q̄ intētiōe baptisimū fieret baptisimū tunc intē-
 tiōe ipsius character baptisimū deleri posset: 7
 qd̄ falsū ē. ¶ S3 d̄: in baptisimo sit q̄ddaz spūale
 cōnubiū aie ad deū: s3 in cōiugio requirit cōsēsus
 s3 et in baptisimo. ¶ S3 baptisimū effect̄ maḡ ip̄edi-
 tur ex pte baptisimū qd̄ ex pte baptisimū: qz maliciā
 baptisimū nō impedit receptionē grē in bap-
 tismo q̄ impediri pōt p̄ maliciā recipiētis sac̄ificatio. s3
 defect̄ intētiōis ex pte baptisimū ip̄edit sac̄ificatio. s3
 resulto forū defect̄ intētiōis ex pte baptisimū. ¶ S3
 deo d̄. ad. j. q. q. cū vn̄ effect̄ vna sit cā: si ex ali-
 quib' plurib' cās vn̄ effectus procedat: o3 q̄ ille
 cāe sint aliquo mō facte vnuz ad inuicē. Ad effect̄
 cū āt sac̄ificatio videm' multa cōcurrere s3 ministrū
 formā verboz: 7 m̄az: hec autē nō possūt colliga-
 ri ad inuicē vt sint vna cā nisi p̄ intētiōe baptisimū
 q̄ s3 formā ad m̄az applicat: suū vero miseri-
 um ad vtrūqz: 7 totum hoc ad sac̄ificatio collatōem: 7
 iō requirit intētiōe baptisimū. Et sicut ē i oib' alijs sa-
 c̄ificatio requirit intētiōe ministri cū debita m̄az 7 forma
 nō solū ad effectū sac̄ificatio sequēdū: s3 ad sac̄ificatio p̄ce-
 ptionē. ¶ Ad p̄m̄ qd̄ duplex ē instrū. s3 aiatum
 vt ferū: 7 inaiatū vt securis: vt di in. viij. Eth. in-
 istrū igit inaiatū nō requirit intētiōe p̄p̄ia: qz ip̄a in-
 clinatio instrū ad effectū p̄ motū principalis agen-
 tis locū intētiōis supplet: s3 instrū aiatū qd̄ n̄ t̄m̄
 agit s3 aliquo mō agit v̄pote p̄ ip̄erū agens et nō
 p̄ ip̄ullū motū requirit intētiōe exequēdi ministeriū
 ad qd̄ applicatū ē. ¶ Ad 2^m qd̄ ad hoc duplici-
 ter fm̄ diuersas opiniones r̄ndet. Quidaz em̄ d̄-
 cūt qd̄ si d̄sit m̄etalis intētiōe i baptisimū: non con-
 fert sac̄ificatio bap̄mi t̄m̄ in adulto supplet fides 7 de-
 uotio effectū bap̄mi vt periculū ex hoc baptisimū
 to q̄ ignorat intētiōe baptisimū nullū pueniat:
 si āt sit puer credit pie q̄ sūm' sacerdos. l. de de-
 factū supplet et salutē ei p̄ferat: si t̄m̄ nō facit non
 iniuste facit: sicut nec in illo q̄ sac̄ificatio nō subicitur
 Alij dicit qd̄ in bap̄mo 7 in alijs sac̄ificatio q̄ h̄nt i for-
 ma actū exercitū nō requirit m̄etalis intētiōe: sed
 sufficit exp̄ssio intētiōis p̄ verba ab ecclesia instituta:
 7 iō si forma seruat nec aliqd̄ exteri' d̄ qd̄ in-
 tētiōe p̄ria exp̄mat baptisimū ē. nō. n. sine cā in-
 sacramētis necessitatis. s3 bap̄mo 7 q̄busdaz alijs
 actib' baptisimū tam solite exp̄ssus ē ad intē-
 tiōe exp̄ssiois. ¶ Ad 3^m qd̄ q̄ quis actu ebri-
 intētiōe hie nō possit t̄m̄ ebrius pōt eē nō actu
 ebrius: 7 intētiōe baptisimū habens baptisimū.
 ¶ Ad 4^m qd̄ q̄ quis m̄ister sac̄ificatio debeat n̄tī ad
 custodiēdū cor suū quātū pōt: vt maxie in verbis
 sac̄ificatio forme intētiōe habeat actualē: qz t̄m̄ co-
 gitatio ē valde labilis et si t̄m̄ nō assit actual' intē-
 tiōe q̄n̄ verba p̄fert: oīmō prius intēdit 7 p̄ria in-
 tētiōe nō interuenit: sac̄ificatio nō ip̄edit: qz op̄at
 t̄m̄ in vi principalis intētiōis: nō em̄ o3 qd̄ in opere
 sp̄ intētiōe iugat i actu: s3 suffic qd̄ op̄ ab intētiōe p̄-
 cedat. ¶ S3 d̄. ij. q. d̄. qd̄ recta ē cui' mediū non exis-
 d 4

ab extremis: sacrum aut baptismi est quod mediante acquiritur effectus baptismi in anima baptizati: unde tunc est recta intentio quoniam baptizatus seu baptizatus sacrum ordinat ad effectum sacri quod est salus. Si ergo intentio assit in baptizate quod intendit sacrum proferre sed desit rectitudo quod ordinat sacrum ad finem debitum non propter hoc in recipiente impedit perceptio sacri: quod ad hoc fert uentio baptismi necque effectus sacri: quod mundatio interior a ministro non est: unde eius intentio ad hoc nihil facit. Si autem in baptizato sit intentio percipiendi sacrum. sed de sit rectitudo intentionis: recipit quidem quod intendit sacrum sed non re sacri: quod obicit per priuam intentionem spiritus sancto ponit. **Ad 2^m** quod quis ad sacrum requiritur intentio faciendi quod facit ecclesia: non tamen requiritur quasi de necessitate sacri ex hoc facit quod facit ecclesia: propter hoc quod ecclesia facit: et in hoc consistit rectitudo intentionis. **Ad 2^m** quod baptismus non habet bonitatem ex operante: et ideo non est sine. **Ad 3^m** quod in baptismo baptizatus duo recipit. scilicet sacramentum et res sacri. sed ad hoc duo recipienda non requiritur aliquid causans ex parte recipientis. sed solus impedimentum remouens: quod quidem impedimentum nihil aliud est quam voluntas contra alteri predictorum: et ideo in adultis et in hominibus versus rationis in quibus potest esse contra voluntas actu vel habitu: requiritur et contritio siue contritio ad percipiendam rem sacri: et intentio vel voluntas ad recipiendum sacrum: in pueris autem absque utroque percipit et sacrum et res sacri: et sicut est in carceribus versus rationis nisi contraria voluntas habitu ipsi non actu. Tamen sciendum quod non requiritur in adulto voluntas absoluta suscipiendi quod ecclesia conferret: sed sufficit voluntas conditionata sicut est in uoluntariis mixtis: ut dicitur in 1^a 2^a. **Et** ideo si sit coactio sufficiens ita quod principium sit ex toto extra nil conferente vim passio ut cum aliquis reclamans immergitur violenti tunc talis nec sacrum suscipit nec re sacri. Si autem sit coactio inducens sicut minis vel flagellis ita quod baptizatus potius eligat baptismum suscipere quam talia pati: tunc suscipit sacrum: sed non re sacri. **Ad 4^m** quod quod intentio vel voluntas in baptizato ut dictum est non requiritur quasi causans delectionem culpe originalis: sed solus quasi remouens prohibens. scilicet contra voluntatem. **Ad 2^m** quod in pueris non potest esse contra voluntas: neque actu neque habitu: et ideo non requiritur voluntas vel intentio in eis qua prohibens remoueat. In amentibus autem et dormientibus potest esse voluntas contraria habitualis quous non sit actualis: et ideo si ante sonum vel furiam fuerint contrarie voluntatis non recipiunt sacrum: quod adhuc illa voluntas habitualiter manet. si autem habuerint propositum recipiendi baptismum: et hoc per aliqua signa innotuit: tunc in articulo necessitatis debet eis conferre baptismum et suscipiunt sacrum et re sacri: et si furiosus tunc dicitur: quod illa dicitio non procedit a voluntate rationis sed qua est capax baptismalis gratie. si autem necessitas non

sit dicitur in furiosis expectari lucidum interuallum vel in dormientibus uigilia: si tamen baptizet in statu illo sacrum suscipit quous peccet baptismus. **Ad 3^m** quod voluntas vel intentio baptismum suscipiendi non requiritur ad baptismum quasi causa vel dispositio characteris: sed solus sic remouens prohibens: ideo ratio non ualet.

Tertius sic proce

dit: ut quod in baptizato fides requiritur ad hoc quod sacrum suscipiat. Baptismus. n. sacrum fidei dicitur. sed non nisi propter fidem recipientis ipsius. sed requiritur fides baptizandi. **1^a** **M**artini. viii. di. Qui crederit et baptizatus fuerit. sed ut quod requiritur in adulto quod credat ad hoc quod baptizet. **2^a** **S**ed fides essentia lioz est sacro quam voluntas. sed voluntas requiritur ut dictum est. sed multo amplius fides. **3^a** **S**ed: adulti non sit peioris conditionis quam pueri. sed in pueris sufficit fides ecclesie ad baptismum: et non requiritur fides persone illius. sed nec in adultis. **4^a** **C**haritas propter quod est ad gratiam quam fides: quod charitas non potest esse sine gratia sicut fides. sed non requiritur charitas in recipiente baptismum: quod sic nullus adultus de nouo acciperet ibi gratiam. sed non requiritur fides. **5^a** **L**iterum ut quod requiritur fides in baptizate. requiritur. n. in baptizante intentio proferendi sacrum. sed infidelis quantum ad articulum baptismi non credit sacrum baptismum. sed non potest intendere conferre illud: et ita non potest baptizare. **6^a** **B**aptismus est sacrum ecclesie. sed fides est per quam membra ecclesie per ad inuicem uniuersum. sed quod non habet fidem nec potest baptizare cum non sit de ecclesia. **7^a** **P**ropter quod se habet ad baptismum baptizans quam offerens puerum ad baptizandum. sed i offerente requiritur fides: quod rident: credo. sed multo fortius requiritur in baptizate. **8^a** **S**ed: quod i lra dicitur: natum quod hereticus uerum baptismum proferat: hereticus autem in fideles sit. sed tunc. **9^a** **L**iterum ut quod recipientes baptismum ab hereticis non prosequantur re sacri: quod Aug. dicit quod quod foris ecclesia baptizet non sumunt baptismum ad salutem: sed ad penitentiam. sed baptizati ab hereticis sumunt baptismum extra ecclesiam. sed non sumunt ad salutem: et ita re sacramenti non prosequuntur. **10^a** **Q**uia quod accipit aliquid ab aliquo quod non habet ius dandi illud iniuste accipit. sed hereticus non habet ius dandi baptismum: ut dicit Aug. in li. de baptismum Donati. Si inquit hereticus ius baptizandi non habuit: tamen christi est quod dedit. sed accipiens ab heretico iniuste accipit et ita peccat. **11^a** **S**ed: peccatum baptismi non polluit baptismum: ut dictum est. sed infidelitas est quoddam peccatum. sed non impedit effectum baptismi in baptizato. **12^a** **F**ides dicitur ad. i. q. quod cum quod ritus: sed fides requiritur ut sit necessaria ad baptismum: non intelligit quod de necessitate absoluta: sed de necessitate quod est ex conditione finis. **13^a** **E**t autem duplex finis in baptizate. **14^a** **P**rimus est perceptio sacri. **15^a** **S**ecundus est perceptio rei sacri. **16^a** **D**ico ergo quod in adultis requiritur fides et persona lioz necessitate quod est ex suppositione finis secundum: quod nisi si credat reputat fictus: ut. s. di. iij. dictum est: et ita non prosequitur re sacri. non autem requiritur ad primum finem

pssequēdū: qz sacm̄ percipit aliquis et si non cre-
 dat. vñ Aug. dicit qz proflus fieri potest vt aliqui
 vezz baptisma habeant z nō habeat verā fidē: in
 paruul̄ at̄ sufficit fides ecclie ad vtrūqz. ¶ Ad p̄m
 q̄ dō qz baptisimus dō fidei sacm̄: qz p̄ cū hō ceib⁹
 fidelitū aggregat: z iō qui accipit baptisimū. oñdit
 se fidē hēre: z si nō hz reputat fictus: z rē sacri cū
 sacro pcepto nō percipit. ¶ Ad 2m̄ dō qz dñs i verbis
 illis oñdit quid requirit in baptizādo ad salutez
 pssequendā q̄ ē rea sacri. vñ subdit: Qui credide-
 rit z baptizatus fuerit salu⁹ erit. ¶ Ad 3m̄ dō qz sa-
 cramentū baptisimi in aia recipit quantum ad chara-
 cterē: aia aut̄ non potest alicui subici in vita: z iō
 voluntas seu intentio facit ad hoc qz hō se sacro
 subijciat. sed fides facit ad hoc qz debito mō se su-
 biciat: vñ fides requirit tm̄ ad perceptionē rei sa-
 cramentī: sed itē ad pceptionē rei simplicis. ¶ Et
 qz alie rationes probant qz nec quantum ad vl-
 timū effectū fides requirit: iō ad quartū dō qz in
 pueris non pōt eē cōrariū gratie baptismalis ex
 psonali voluntate: z iō nō requirit psonalis fides
 sicut requirit in adultis ad cōsequendā rē sacri: in
 quib⁹ pōt eē personalis infidelitas. ¶ Ad 5m̄ dō qz
 qz recta intentio requirit ad cōsequendā rē sacri. si-
 des aut̄ itētionē dirigit z sine ea nō pōt eē p̄cipue
 in talibus intentio recta: s; charitas vltimus facit
 intentionē meritoria: z iō ad hoc qz hō preparat
 se ad gratiā in baptismo percipiendā p̄ceptis fi-
 des: sed non charitas: qz sufficit attritio p̄cedēda
 z si non sit cōtritio. ¶ Ad 6m̄ dō qz dñs heretic⁹
 vel quicūqz infidelis debita formā seruet z intēti-
 onē baptizandi habeat: vezz sacm̄ confert: qz ba-
 ptisimus nō hz efficaciam ex merito baptizantis:
 sed ex merito christi qd̄ opat̄ in baptizato p̄ fidez
 propria in adultis: vel p̄ fidē ecclie i pueris. ¶ Ad
 p̄m dō qz quis ille q̄ nō credit baptisimū eē sacm̄
 aut̄ habere aliquā spirituale virtutez: nō intēdat
 oñ baptizat cōferre sacm̄: tm̄ intendit facere quicūqz
 qd̄ facit ecclia: z si illud reputet nihil eē: z qz ecclie
 sita aliquid facit: ideo ex p̄nti z iplicite intēdit ali-
 quid facere quicūqz nō explicite. ¶ Ad 2m̄ dō qz quis
 p̄ fidē rectā nō sit mēbz ecclie: tm̄ inquātū seruat
 morē ecclie in baptizando baptisimū ecclie tradit
 vñ regenerat filios christi z ecclie non sibi vñ he-
 retici sicut. n. Jacob genuit filios p̄ liberas z an-
 cillas: ita christ⁹ p̄ catholicos z hereticos bonos
 z malos: vt Aug. dicit 3̄ Donatū. ¶ Ad 3m̄ dō qz nō
 requirit fides personalis offerētū puez ad bap-
 tisimū: nec alicuius psonae determinate: sed solū fides
 ecclie militantis quā nō ē possibile deficere totali-
 ter deo hec ordinante: q̄ dixit Matth. vlti. Ecce
 ego vobiscū sū vsqz ad cōsumationē seculi. si tm̄ d̄
 ficeret illud suppleret qd̄ de fide remāsit in ecclia
 triūphante. s. visio: nec offerēs puez ad baptisimū
 in psona sua: dicit credo: sed in psona pueri vt sit
 sensus: credo. i. sacm̄ fidei p̄cto suz recipē. ¶

iq. q. dō qz ille q̄ ab heretico baptizat p̄ peccatū
 heretici nō p̄uat grā baptismali: s; quicūqz p̄ pec-
 catū p̄pōuit. vñ si sit puer in quē culpa actualis nō
 cadit si baptizat in forma ecclie recipit sacm̄ z rez
 sacri: s; si sit adultus z baptizans nō sit hereticus
 manifestus z ab ecclia p̄cisus: vel si baptizatus sit
 i articulo necessitatis. Si at̄ sciat ipsū eē hereticū
 z baptisimus ab ipso suscipiat: hoc cōtingit vel qz
 fauet heresi sue: vel in cōceptū ecclie: vel p̄pter ali-
 quā tēporale cōmodū: z sic ipsemet peccat: vñ p̄o-
 p̄io peccato obicē ponit spiritui sacro ne pssequa-
 tur rē sacri. ¶ Ad p̄m dō qz Aug. loquit in casu
 illo qñ aliqz in fauorē heresis ab heretico bap-
 tisimū suscipit. ¶ Ad 2m̄ dō qz ius dandi bap-
 tisimū ē ex duobus. s. ex ordine sacerdotali: z ex iurisdic-
 tione. In heretico q̄ ab ecclia p̄cisus manet ius dā-
 di bap- tisimū q̄tm̄ ad ordinē sacerdotale. si p̄ in ec-
 clia sacerdos fuerit: nō tm̄ manet quātū ad iuris-
 dictionē quā amittit: nec tm̄ sequit̄ qz baptismum
 ab heretico suscipiens sēp iniuste accipiet cuz cre-
 dit eū habere ius dādi z nō eē hereticus: vel in ca-
 su necessitatis i q̄ hz p̄tātē baptizandi. Qd̄. II.

Quere queritur de
 ritu baptismi. Et circa hoc querun-
 tur tria. Primo de ritu ipsius ba-
 ptismi. Secundo de ritu catholici
 mi. Tertio de ritu exorcismi.

Had primus sic proce-
 dit: vi qz baptism⁹ iterari possit: qz eucha-
 ristia ē sacm̄ excellētius qz baptism⁹: qz ē p̄fectio
 fm̄ Dio. sed eucharistia iterat. qz baptismus ite-
 rari pōt. ¶ P̄. gratia ē principalior effect⁹ bap-
 tisimū qz character. sed grā amittit quicūqz character nō
 delect. qz vi qz rōne gratie recuperande baptismus
 iterari debeat. ¶ P̄. sicut ad vnitatē actionis req̄-
 rit vnitatis tēporis ita z vnitatis agētis. s; plures pos-
 sunt aliqzē sil baptizare: qz vnus aliū nō ipedit: z
 p̄cipue hoc necessariū ē si vnus sit mut⁹ qz verba p̄-
 ferre nō possit: z alius mancus q̄ nō possit imer-
 gere. qz s; potest aliquis pluries diuersis tēpori-
 b⁹ baptizari. ¶ S; ē qd̄ dicit Eph. iij. Una fides
 vnū bap- tisimū. qz iterari non dō. ¶ P̄. baptismus
 ē originale dat. s; originale peccatū nō iteratur. qz
 nec baptismus iterari dō. ¶ Lteri⁹ vñ qz nō debe-
 ant esse illa duo tpa determinata ad baptismū
 s. sabbatū pasche z pentecostes: qz periculo qz ci-
 tius succurrendū ē. s; hō propter fragilitatē natu-
 re sēp ē in periculo vite sue. qz nō dō expectari tps
 aliquod determinatū ad baptismū: s; statū bap-
 tizari. ¶ P̄. p baptismū hō regenerat in filiū dei ad
 imaginē christi. qz p̄cipue i festo natiuitatis bap-
 tisimus celebrari deberet. ¶ P̄. baptismus christi cō-
 tulit aqz vim regeneratiua. s; christ⁹ in die ephie
 baptizatus fuit. qz tunc p̄cipue hō debet baptizari
 d 5

B. baptismus habet efficaciam a passione christi. q̄ in die passionis om̄ice magis deberet celebrari baptismus q̄ in sabbato pasche. **L**teri v̄ q̄ sacralia baptismi male ponant a Dio. ponit. n. p̄ receptionē baptisādi ab ep̄o quē sūmū sacerdotē dicit presente oi ecclie plenitudine. d̄. n. baptisādi recipi ab eo q̄ ē proprius baptismi minister talis autē ē sacerdos et non episcopus. q̄ nō ōz ponere receptionem ab ep̄o. **P**. p̄ manū impositionē daf̄ sp̄s sanctus ad robur qd̄ ad cōfirmationē p̄inet q̄ baptismū sequit̄. q̄ incōuenientē ponit q̄ episcopus baptizando recepto manū ei an̄ baptismus imponit. **B**. baptizandis sal in os mittit̄. et aureas et nares sp̄to liniunt̄. cū q̄ de his d̄lo. mentiones nō facit̄. v̄ q̄ sacralia baptismi ponat̄ insufficient̄. **I**. ipse ponit olei iunctionē an̄ baptismū q̄ inungit̄ christianū quasi ad pugna v̄ ipse dicit̄. s̄ ad pugna sp̄iale p̄cipue ordinat̄ sacm̄ cōfirmationis. q̄ v̄ q̄ talis iunctio nō ōz fieri in baptismo. **S**. sacramēta sunt̄ distincta. q̄ v̄ q̄ nō debeat̄ sil cū baptismō cōnumerare eucharistie p̄ceptionē et sacri christiani linitionē. **R**. n̄deo dō ad. j. q. q̄ baptismus nullo mō iterari ōz p̄. iij. rōnes. p̄. sumit̄ ex morbo q̄ daf̄. f. originale peccatū qd̄ nō iterat̄. v̄ nec medicina iterari ōz. 2. sumit̄ ex re sacri: q̄ in baptismo delect̄ culpa et pena totalit̄. v̄ si frequēter liceret hōi baptismū suscipere eēt quedā puocatio ad peccādū: q̄ facilitas venie incētiū p̄bet de linquendi: v̄ dicit̄ Sic. 3. sumit̄ ex sua significatōne: q̄ figurat̄ mortū christi: q̄ semel t̄m̄ mortuus ē. 4. sumit̄ ex ipso sacro. f. caractere qd̄ idelibiliter manet: v̄ si fieret iniuria sacro si baptismus iteraret̄ q̄ si prima sanctificatio nō suffecisset: et itez q̄ ip̄z sacm̄ regeneratio quedā ē. cuiuslibet autē generatio est t̄m̄ sel: qd̄ aut̄ nescit̄ eē factū nō iterat̄. v̄ si inueniat̄ pro certo aliquis defec̄ fuisse in baptismo eorū q̄ sunt de essentia sacri: ōz absolute iterū baptizari sub hac forma: baptizo te si nō es baptizatus in nomine patris etc. **A**d p̄. q̄ dō q̄ sicut in eucharistie sacro sanctificat̄ mā ita in baptismo sanctificat̄ recipiens characteris impressionē. v̄ sicut si eret iniuria eucharistie si hostia p̄secrata cōsecraret̄: ita fit iniuria baptismi si aliquis semel baptizatus iterū baptizet̄: q̄ sicut ibi sanctificatio refert̄ ad mā: ita hic ad suscipientē sacm̄. **A**d 2. dō q̄ quis gratia sit dignior effectus baptismi q̄ character et sic quodāmodo p̄cipalior: nō t̄m̄ ē ita proprius effectus eius et in hoc nō ita p̄cipalior: q̄ gratia amissa et p̄ alia sacra recuperari pot̄: et iō nō ōz q̄ ad ipsā recuperādā iteret̄ baptismus. **A**d 3. dō q̄ si plures simul immergent̄ ita q̄ vterq̄ diceret ego te baptizo etc. baptizatus esset quis peccaret̄ n̄ seruantes ritū ecclie: nec t̄m̄ esset puniendi tāq̄ iterantes baptismi nisi hoc intēderet̄: q̄ cōtingit̄ eādē actionē et ab vno et a plurib⁹ exerceri: nō autē cōtingit̄ eādē actionē eē q̄ in diuersis t̄pib⁹ fit. Si

aut̄ dicat̄ nos baptizamus etc: nō erit baptismus q̄ nō seruat̄ obita forma: v̄. s̄. o. iij. dicit̄ ē. silr nō erit baptismus si vnus sit man⁹ et alius mun⁹: vno profere verba et alio immergente. q̄ ipsa verba forme dōndūt q̄ ab eodē ōz fieri imersio et verborū pronūciatio. **D**. ij. q. dō q̄ in baptismo duo p̄siderat̄. f. s̄ba sacri et solēnitatis: et quāntū ad s̄baz sacri nō ē aliqd̄ t̄ps determinatū ad baptismus: imo q̄libet die et qualibet hora baptismus celebrari pot̄: sed solēnis celebratio baptismi in ecclia h̄z t̄ps deputatū. f. duplex sabbatū: de q̄ in l̄sa d̄: cuius rō est q̄ baptismus h̄z efficaciam ex duob⁹. f. ex virtute sp̄itus sancti: et iō in vigilia pentecostes celebrat̄ solēnis baptismus. **I**. tē ex passioē christi cui⁹ mortū aliqd̄ figurat̄ p̄ baptismū q̄ si p̄sepult⁹ christo in morte: v̄ d̄ Ro. vi. et iō celebrat̄ solēnis in die sepulture christi. i. i. vigilia pasche. **A**d p̄. q̄ dō q̄ in necessitate nō ōz expectare ista duo t̄pa: v̄n̄ d̄ de p̄se. o. iij. de cathecumis baptisādis id decretū ē: v̄t in paschali festiuitate v̄ p̄ecostes veniāt ad baptismū ceteris aut̄ solēnitatib⁹ infirmi t̄m̄ debēt baptizari et q̄ pueri q̄ infirmi p̄p̄tatur p̄ nature ibecillitatē et p̄ p̄culū dōnationis a qua nō possūt alit̄ liberari: iō nūc ipsi pueri baptizant̄ v̄t in plurib⁹ non expectant̄ hec duo t̄pa: sicut in adultis expectari solebant. **A**d 2. dō q̄ in festo natiuitatis recolit̄ natiuitas d̄ni fm̄ carnē: nos autē nō efficiamur fratres et natiuitate carnis s̄ sp̄itus: et iō nō ōz q̄ t̄m̄ baptismus celebrat̄. **A**d 3. dō q̄ p̄ baptismi characteris ē t̄m̄ mā p̄parata ad actū baptismi: s̄ virtus agēs in baptismo ē meritū passioē christi et virtū sp̄itus sancti: et q̄ agēs in oib⁹ ē p̄cipalior q̄ mā: iō potius in duob⁹ determinatis t̄pib⁹ baptismus celebrari ōz q̄ in epiphania: t̄m̄ iō nō ē specialiter institutū baptismus celebrari in die illa v̄t excluderet̄ erroz quorūdā q̄ dicebant̄ nūq̄ baptismus posse cōferri nisi in die illa qua d̄ns baptizatus ē. **A**d 4. dō q̄ hō in baptismo cōfigurat̄ passioē christi p̄ modū cuiusdā cōsepektionis: v̄t ap̄lus dicit̄: et iō in die sepulture p̄grueti sit q̄ in die passioē. **D**. iij. q. dō q̄ Dio. p̄sc̄q̄ ritū baptismi q̄ in p̄mitia ecclie suabat̄ i solēni celebratōe baptismi: q̄n̄ adulti ad baptismū vēiebāt̄: et iō q̄ttuo: p̄ ordiez pōit̄ q̄z p̄ p̄tinet ad cathecismū: 2. ad exorcismū: 3. ad baptismū: 4. ad baptismi p̄plemētū. Quātū ad cathecismū p̄tinet̄ hec q̄ h̄ p̄ ordinē tāq̄: p̄ in structio de fide p̄ dicationē ep̄i: 2. p̄uersio infidelis ad fidē et accessus ab ep̄m̄ mediāte patrio quē anadochū dicit̄: 3. gratiaz actio et oratio ab ep̄o et clericis facta: 4. petitio baptismi et p̄fessio obseruantie christiane religionis: 5. manū impositio et signatio et signo crucis: 6. p̄scriptio baptisādi et anadochi. S̄z quātū ad exorcismū ponunt̄ quattuor p̄ exufflatio versus occidentāle p̄tē et abrenūciatio 2. manū ad celū erectio cū sacre p̄fessioē fidei et p̄fessione christiane religionis: 3. oratio b̄ndictio et

man' ipositio: 4. denudatio et unctio oleo sacro: qd' dicitur ad cathecuminos. s. qm' ad bapm' p'oit trinā immersionē cū alijs q' requirūt ad bapm'. Quā tū vero ad pfectionē bapm' q' p' seq' ponit tria f. uestis traditionē: linitioē chulsmatis in vertice: et eucharistie pceptionē. ¶ Ad p' 3^m qd' Dio. tra dit rini bapm' quātū ad maximā sui solēnita- tē: et iō nō ponit solū ministrū sufficiētē s. excellē tē. ¶ Ad 2^m qd' circa bapm' ut ex p'dictis p3 triplex man' ipositio dat: vna in cathecismo ut hō in fide roborēt in seipso: alia in exorcismo ut roborēt in pugna aduersus diabolū: 3^a in p'firma- tione ut roborēt in p'fessione fidei p' p'suras mun- di. ¶ Ad 3^m qd' de illis sacralib' q' p'tinent ad so- lēnitate bapm': qdā fuerūt i primitiua ecclia q' nūc nō sunt: et qdā postea sup'addita sunt. vñ i ex- orcismo aliquid subtractū ē: ut p3 p' riuiz quē do- cet Raban' .f. p'uersio ad occidentalē p'tē et orienta- lē: et aliquid additū. f. salis cibatio: et auriz et na- ris spūto linitio ad designādū remotionē illoz q' p'cipue possunt impedire fidei doctrinā: cuius sacz p'cipiendū ē. p'ot. n. impediri ne recipiat: et p' hoc ad apertū aures spūto ad recipiendū fidez et auditu p' verbū dei: et nares ad q'rendū doctrinā fidei per odorē bonū noticiē sue sparsū i cōuersatiōe et do- ctrina sanctorū ad silitudinē ei' q' dñs luto ex spu- to facto linituit oculos ceci nati. Jō autē oculi nō li- niunt: q' visus inuentioni seruit: fides autē nō ē p'i- uentionē humanā. p'ot etiā impediri diuulgatio si- dei in p'scritib' et docētib' ipsa: et iō apponit in ore sal discretionis: ut ois sermo fidelis sit sale p'dit'. ¶ Ad 4^m qd' circa bapm' ē triplex inunctio. Una an bapm' q' sit oleo sacro: qd' dicitur ad ca- thecuminos: et hoc fm Dio. et Amb'. sit in signūz pugne p' inimicū: sicut athlete inungunt. Vel fm Rabanuz ut nulle reliquie latentis inimici reside- ant: q' qd' emolūtū ē facili' abluī ab intrinsecis sor- dib' potest. secūda sit post bapm' chulsmate in vertice: ut sicut per ablutionē aque significatur emundatio a peccatis: ita per chulsmatis linitioēz in vertice significet gratia collata in mente ad be- ne operādūz: ut odor boni exempli ad alios distū- dat. tertia sit in confirmatione de qua post dicef. ¶ Ad 5^m qd' illa linitio chulsmatis nō ē sacm' p'firmationis: sed dat tātū i signū sicut et uestis ca- oida et candela accensa: ut per uestē candidā signi- ficet nouitas vite et puritas: per chulsmate odor bo- ne fame: p' cādela accensā veritas doctrine. eucha- ristie autē pceptio non ponit a Dio. quasi sacrale bapm': sed q' iam baptizatus est configuratus admittitur ad sacram mensam: et iterum quia omne sacramentum per eucharistiaz consumma- tur: ut Dio. dicit.

Ad secūdū sic proce- ditur: Videt q' cathecismus bapm' p'cedere

non debeat: q' sicut dicit Aug. in li. de catheciā- ois rudibus narratio plana ē: cū quisq' primo ca- thecizat ab eo quod scriptū ē: in principio creauit deus celū et terrā vsq' ad p'ntia tpa ecclesie. s. hoc non potest fieri nisi longissimo tpe. cū p'periculo sū sit tātū differri bapm' ut q' non debeat ba- ptizari cathecism' p'cedere. ¶ S. Matth. vij. dicit: Nolite sanctū dare canib'. s. sanctū ibi dicit do- crina sacra que non ē p'mittenda imūdis: ut Dio. dicit. cū q' nō baptizati sint imūdi: ut q' nō debeāt cathecizari non baptizati. ¶ S. bapm'us ē spiri- tualis regeneratio p' quā dat eē spūale: ut Dio. dicit. s. p'ius ē accipere eē q' doctrinā. q' bapm'us de- bet p'cedere cathecismū. ¶ S. 3° ē: qd' dicit Matth. vlti. Docete oēs gentes bap. eos etc. q' doctrina sit dei q' ad cathecismū p'inet o3 p'cedere bapm'. ¶ S. nullus digne accedit ad bapm' q' sicut ac- cedit. sed nō credens reputat fictus fm Aug. cūz q' fides sit ex auditu audit' p' vbu' chulsi ut dicit Ro. x. v. q' oporteat p'us istruī alique p' vbu' chulsi q' ad bapm' accedat. ¶ Alterius v' q' cathecizare non sit officii sacerdotis: q' fm Dio. in ecclie. hie- rar. diaconi habent officiu' super oēs imundos: q' ipsi habent purgatiuā virtutem. sed prim' gra- dus imūdoz sunt cathecumini: ut ipse dicit. q' ad diaconos p'inet eoz instructio. ¶ S. illius v' esse instruere baptizandū: cuius ē ad bapm' eum adducere. hoc autē ē anodochi. i. patrini: s. Dio. et non sacerdotis. q' cathecizare non erit sacerdo- tis officiu'. ¶ S. 3° ē: qd' dicit Nico. papa: Catheci- cismi baptizandoz a sacerdotibus vniuscuiusq' ec- clesie fieri possunt. q' videtur esse officii sacerdo- tum. ¶ Alterius videtur q' pueri non debeant ca- thecizari. frustra. n. adhibet instructio ei qui non est perceptibilis discipline. sed puer non est perce- ptibilis discipline: q' non habet vsum li. ar. ergo non debet ei instructio adhiberi. ¶ S. in catheci- cismo requiritur cōfessio fidei et professio chulstia- ne religionis: ut per Dio. patet. sed hoc per se puer facere non potest nec aliquis pro puero: q' nullus potest ex voto alterius obligari. ergo videtur q' non debeant pueri cathecizari. ¶ S. si ipse pro puero confitetur. ergo videtur q' ipse patrinus obligetur ad instruendum puerū de his que per- tinent ad fidē chulstianā: et ita videtur q' sit valde periculosum puerum de sacro fonte leuare: cum raro aliquis de pueri instructione curam gerat. ¶ Sed contra ē: q' ritus bapm' debet in omni- bus similiter obseruari: ut ostendatur vnitas ba- ptismi. si ergo adulti cathecizantur: et similiter pu- eri cathecizari debent. ¶ S. ad hoc est generalis ecclesie consuetudo. ¶ R. Spondeo dicēdū ad .j. questionē q' sicut in alijs sciētis et doctrinis: qdāz sūt cōia quibus ignoratia necesse ē artē ignorare: quedā autē propria que sine ignoratia illi' doctri- ne ignorari possūt: et ita etiā in doctrina fidei: qdā

dicuntur q̄ sunt fidelē cōia rudimēta ad que credē
da explicite oēs tenent: sicut ē fides trinitatis 7 in
carnationis 7 passionis 7 diuini iudicij 7 prouidē
tie dei de factis hoīuz: 7 talis instructio cathecism^o
dicat: de alijs autē oīs instrui post baptismū ip̄s p
cessu. ¶ Ad p^m q̄ dō q̄ nō ē necessariū q̄ oia in p
ticulari addiscat: q̄ i tota biblia cōtinent: s; i qua
dā sūma vt. f. videat quō in quolibet statu mūdi
deo fuit cura de oib^{us}. ¶ Ad 2^m dō q̄ oīs loquitur
de illis imundis q̄ fidei cōtrarianf: nō de illis qui
ad fidē accedere volunt: vñ sequit: Ne ipsi cōuerfi
diripāt vos. ¶ Ad 3^m dō q̄ generatio nālīs nō p
supponit aliqua cognitione: 7 iō nō potest p̄cepti
stere aliqua instructio. sed spūalis regeneratio p̄
supponit vitā nālē: 7 iō potest p̄existere aliqua i
structio. ¶ D. ij. q. dō q̄ triplex ē instructio fidei:
vna admonitoria q̄ q̄s ad fidē cōuertit: 7 hec p̄
prie ē sacerdotuz q̄z ē p̄dicare 7 vocē. vñ 7 Dio.
hāc instructionē ep̄o attribuit. alia ē instructio disci
plinalis qua quis instruit qualiter ad baptismum
accedere oīs 7 qd credere debeat: 7 hec pertinet ad
officiū diaconi: 7 p̄ nō sacerdotis: qz q̄qd ē oia
coni ē etiā sacerdotis. 3° q̄ sequit baptismū: 7 hec
pertinet ad anadochū 7 ad pietatos eccē. plari. n.
eccle hnt quasi doctrinā generalē q̄ p̄ officij ana
dochi specialiter ad hūc vñ illū adaptat s; q̄ ei cō
petit. ¶ Ad p^m q̄ dō q̄ in primitiua ecclesia qn̄ adul
ti ad baptismū veniebant q̄ magna instructione i
digebāt hoc p̄ diaconos exercebat: sacerdotibus
circa maiora occupatis: 7 iō Dio. diaconib^{us} attri
buit. ¶ Ad 2^m dō q̄ anadochus nō instruit an̄ ba
ptismū de fide: s; p̄uersū iā recipit ad instructioz
p̄sentans. ¶ Ad 3^m dō q̄ q̄qd ē diaconi licet eti
a sacerdotib^{us} facere: vñ p̄ hoc nō remouet qui ca
thecizare sit officij diaconi. ¶ D. ij. q. dō q̄ cathe
cism^o ē quasi qdā dispositio ad baptismū. Dispositi
ones autē debent proportionari illis ad q̄ dispo
nunt: vñ in adultis in quib^{us} in baptismo requirit
propria fides 7 propria voluntas: requirit etiam
q̄ ipse p̄ se cathecizet 7 p̄ se p̄fiteat: 7 christianā re
ligionē profiteat. In puero autē cuius baptismus
opat tñ ex fide eccle 7 merito christi sit instructō
mediante alio: vñ eadē quib^{us} instruendus ē. p̄po
nunt p̄rite anadocho cui cōmittit in his instruē
dus 7 ipse loco eius cōfessionē 7 professionē facit.
¶ Ad p^m q̄ dō q̄ quis non sit tunc actu p̄ceptibi
lis discipline: tñ h; b^{us} i p̄ceptibilitatē in radice q̄
tū ad potentiā rōnis quā h; ex nā 7 quātū ad ha
bitū fidei que r̄cipit i baptismo. ¶ Ad 2^m dō q̄ q̄
uis puer p̄fiteri nō possit p̄ se vel profiteri: tñ alijs
vicē eius supplet: nō qdē suā propriā fidē p̄fiteri s; fide
pueri: 7 quātū ad id qd nūc ē: vt sit sensus cre
do. i. sac̄m fidei presto sū accipe: i p̄sona pueri lo
quēs: vt Aug. exponit: 7 quātū ad id qd futurū
ē: vt sit sensus credo. i. qn̄ ad p̄fectā etatē veniā si
dei p̄sentia: vt Dio. exponit: 7 hoc qdē cōfiteri po

test ex proposito sollicitudis circa ipsū adhibēda:
vt alio mō possit eē sensus: credo. i. opaz dabo ad
hoc q̄ credat: 7 in hoc 7 ipse puer obligat et ana
dochus: qz de ill^o ad q̄ oēs tenēt nō ē incōueniēs si
vñus aliū obliget: sec^{us} at ē de cōsilijs ad q̄ nō oēs te
nent. ¶ Ad 3^m dō q̄ nō ē ibi magni periculū quā
tū ad modernū t̄ps: qz parentes pueri si 7 chūsti
ani 7 satis probabiliter potest estimari q̄ euz in fide
nutriet: 7 etiā ex alijs qbus cōiunct fidē addiscet:
sec^{us} autē erat in primitiua ecclesia vbi pueri cū infide
lib^{us} conuersabant: 7 iō diligentior cura adhibēda
erat ab anadocho vel patris: 7 s̄l̄r̄ et nunc si pu
eri parētes de infidelitate suspecti essent vñ si ini
fideles conuersaturus foret puer.

¶ Tertium sic proce

dit: vñ q̄ exorcism^o in eodē non debeat p̄
cedere baptismū. exorcismi. n. ē energuminos isti
tuti si. s; nō oēs q̄ accedūt ad baptismū si energu
mini. ē nō oēs si exorcizandi. ¶ P̄. pus oīs curari cā
q̄ curet effectus. s; p̄ctū ē cā quare in q̄busdā oia
bol^{us} p̄tāt habeat. si q̄ exorcismi si ad p̄tāt diaboli
pellēda: vñ q̄ p̄tāt oberet aliqd p̄ baptismū a pec
cato mūdari q̄ p̄ exorcismū a p̄tāt diaboli. ¶ P̄.
ad idē: sup̄flū ē diuersa remedia ordinari. s; ad
p̄tates demonis arcēdas sufficit aq̄ b̄ndicta. ē nō
oīs ad h^{os} alios exorcismos eē. ¶ S; ē: qd Lcl. pa
pa dicit: Siue paruuli siue iuuenes ad regenerati
onis veniāt sac̄m nō fontē vite pus adeant q̄ ex
orcism^o 7 ex sufflationib^{us} clericoz imūdus spiritū
ab eis abijciat. ¶ P̄. alia q̄ scificant pus exorcizāt:
sic p̄z i aq̄ b̄ndicta 7 i sale qd appōit. cū q̄ i bap
tismo hō p̄fiteri vñ q̄ pus dbeat exorcizari. ¶ Lter^o
vñ q̄ exorcism^o n̄ heat aliquē effectū. s; sit ad signā
dū tñ. nihil. n. p̄l^{us} exigit ad sac̄z noue leḡ nisi q̄ si
gnificet 7 efficiat qd signat. si q̄ ea q̄ si exorcismo
n̄ solū significat s; et efficiat: tñ p̄ se sac̄a si 7 nō
sac̄alia. ¶ P̄. sic exorcism^o p̄cedit baptismū: ita 7
qdā alia sac̄alia p̄sequit ip̄z: sic p̄ dicitū ē. sed illa
p̄ntia si tñ ad signādū. ē 7 exorcism^o. ¶ P̄. si aliq̄s
exorcizat puer an̄ baptismū moriat p̄stat q̄ h^o cū
a dīnōe n̄ libēat. ē ad min^o i aia ei exorcism^o nullū
effectū hūit. ¶ P̄. sic dicit Lypan^{us}: Scias neq̄tā dia
boli p̄manē vsqz ad aquā salutarē posse: i bap
tismo at oēm neq̄tā amittē. s; alī ē p̄ baptismū ex
orcism^o sit i illis q̄b^{us} i articulo necitat exorcism^o
omissus fuerit si piculū euadat. ē n̄ liberat a p̄tate
demonis 7 nullū aliū effectū hie vñ. ¶ S; ē: Bre.
s; Lzech. Sacerdos oū p̄ exorcismi gr̄az man^o ipo
nit credētib^{us} 7 hitare malignos spūs i eoz mēte ē
dicit: quid aliud facit nisi qz demones cūct: ē h̄c
aliquē effectū. ¶ P̄. exorcismi Salomonis habe
bāt aliquē effectū ad pellēdos demones: ē multo
fort^{us} exorcismi eccle. ¶ Lterius vñ q̄ exorcizare
sit officij eoz q̄ in sac̄is ordinibus p̄stituit: qz
operari in imūdis s; Dio. ad diaconos pertinet.

sz inter imidos sz Dio. secundū locū tenēt energu
 mini. cū g̃ exorcizatio sit ad eos sicut cathecizatio
 ad cathecuminos: vñ q̃ sit eozz q̃ sunt in sacris or
 dinibz. ¶ Sz cathecism' p̃cedit exorcismū. sz in arti
 b' opatius ita ē q̃ opatio principalioris artis sep̃
 seq̃: sicut pz de arte q̃ fecat ligna: r q̃ paginat na
 ue. cū g̃ cathecism' p̃ diaconos vel sacerdotes fiat
 vñ q̃ exorcismus non possit fieri p̃ illos q̃ s̃ in mi
 norib' ordinib'. ¶ Sz ad hoc ē p̃suetudo ecclie: qz
 exorcizatio solū p̃ sacerdotes fit: qd̃ ē ex auctori
 tate Sic. inducta pz. ¶ Sz 3̃ ē: qd̃. j. di. xxiiij. dicit
 magister q̃ ad exorcistas p̃tinet exorcismos memo
 riū tenere: man' sup̃ energuminos iponere. g̃ cū ex
 orcista nō sit sacer ordo: vñ q̃ ille q̃ ē in minoribus
 ordib' p̃stitus possit exorcizare ex officio. R̃ideo
 dō ad. j. q. q̃ pp̃ peccatū hois diabolus p̃tate ac
 cepit i hoiez r in oia q̃ in vsū hois veniūt in ipsi
 us nocumētū: r iō qz nulla p̃uētio ē chūsti ad be
 lial: iō q̃ncūqz aliqd̃ sacrificandū ē ad cultū diui
 nū pus exorcizaf vt liberatū a p̃tate diaboli q̃ illō
 nocumētū hois assumē poterat deo p̃secrē: r b'
 pz in b̃ndictione aq̃: in consecratione tēplī: r i oib'
 buiūsmōi. vñ cū propria sacrificatio q̃ hō deo cō
 secrat sit in baptismo: o3 q̃ ē hō pu' exorcizet q̃
 baptizet multo fortiori rōne q̃ alia res: qz in ipso
 homine ē cā quare diabolus p̃tate accepit in hoie
 r in alia q̃ si pp̃ hoiez. f. peccatū originale vel actu
 ale: r hec signat ea q̃ in exorcismo dicit: vt cū dī:
 Recede ab eo sathana: r h' i: r s̃lī ea q̃ ibi s̃ūt: qz
 ipsa exufflatio signat demonis expulsionē: b̃ndi
 ctio at cū man' ipositione p̃cludit expulsio viā ne
 redire possit. sal aut in os mīstū r nariuz r aurū
 spūto lūitio signat remotionē ipedimētī ipsi' de
 monis respectu fidei docende vel addiscēde: vt oi
 ctū ē: sz olei inunctio signat expeditionez hois in
 pugna quā aduersus diabolū suscipit a cu' p̃tate
 exēpt' ē. ¶ Ad p̃m' g̃ dō q̃ energumini dicit inter
 us laborantes: ab en qd̃ ē in: r ergen qd̃ ē labor: r
 quīs nō oēs baptizādi sint energumini nec interi'
 laborantes a diabolo vexatī: corporaliter tñ inte
 rius laborat vel infirmant pp̃ infectionē somitū
 diabolo in eis p̃tate h̃ntē. ¶ Ad 2̃m' dō q̃ qñ effe
 ct' p̃firmat cāz tūc prius laborādū ē ad curādūz ef
 fectū vt sic expedit' p̃cedat ad curatiōez cāe. p̃tās
 aut̃ demōis q̃ ex peccato p̃sequit' r tenet r seruat
 hoiez in malicia r in peccato: r iō prius euacuan
 da ē p̃tās demonis vel debilitanda: qd̃ in exorcis
 mo fit ne curationē cāe. i. peccati in baptismo fa
 ctā ipedire possit. ¶ Ad 3̃m' dō q̃ diabol' ipugnat
 nos r ab exteriori r ad interiori: aqua g̃ b̃ndicta
 ordinat' ipugnationē diaboli: q̃ ē ab exteriori: sz
 exorcismus ipugnationē q̃ ē ab interiori: vñ r illi
 3̃ q̃s dat dicit' energumini. i. interiori laborātea.
 ¶ Ad. ij. q. dō q̃ circa hoc ē duplex opinio. Quidā
 n. dicit q̃ ea q̃ i exorcismo agunt s̃ tātū signa co
 rū q̃ postea in baptismo cōplent' i q̃ p̃tās demōis

totali euacuat: vt Ciprianus dicit in auctate indu
 eta: sz hoc ē p̃ auctoritate Hrego. inductā: r q̃ ea
 q̃ in exorcizando dicit' q̃ frustra vicerēt nisi ali
 quē effectū haberent p̃cipue euz p̃ modū iperij r
 nō solū p̃ modū orationis dicat' in h' qd̃ dī: g̃ ma
 ledicte diabole exi ab eo rē. r iō dō fm̃ alios q̃ n̄
 tñ signat' sz ēt efficiūt aliqd̃ nō tñ i corpore sz ēt
 in aia: qz in vtroqz ē infectio somitū: effect' autez
 iste ē debilitatio p̃tatis demonis: ne tñ possit i ho
 mine sicut añ ne baptismū r alia bona i ipso ipe
 diat: sz p̃tās p̃dicta totalit' in baptismo auferit: sic
 etiā Pharao prius flagellat' ē p̃p̃so nōdū de egypto
 p̃to egressio: r postea totaliter in mari rubio: qd̃ ē
 figura baptismi submersus. ¶ Ad p̃m' g̃ dō q̃ sacra
 noue legis h̃nt effectū in p̃ferendo grāz qua p̃fecte
 morbo subuenit' 3̃ quē sacrm̃ ordinat'. sz sacralia
 h̃nt effectū in remouendo p̃tās dispositiōes vel
 ipedimenta grē: r iō fm̃ diuersa ipedimenta: mul
 tiplicant nec in eis grā cōferēt. ¶ Ad 2̃m' dō q̃ nō ē
 sile d̃ sacralib' q̃ sequūt' r q̃ p̃cedūt: qz ex q̃ baptil
 m' plene effectū suū h3 nō o3 q̃ ipedientia baptil
 mū tollat: qz iā ipediri nō pot: tñ nō ē remonū q̃
 vnctio chūstis post baptismū in vertice facta
 aliqū effectū ad grā cōferendā vel p̃seruādāz
 habeat. ¶ Ad 3̃m' dō q̃ p̃positū dicit' q̃ exorciza
 tus añ baptismū decēdes minores tenebras patie
 tur. sz b' nihil ē: qz tenebre ille i sola carentia diui
 ne visionis p̃sistūt: cū nō habeat aliā penā sensibē
 lē: r hoc in oib' equalit' erit: r iō dō aliter q̃ non
 h3 effectū in collatiōe grē: sz solū in debilitatione
 p̃tatis demōis: r iō hoc valet ei tñ in vita. ¶ Ad
 4̃m' dō q̃ ad hoc q̃ vniformitas baptismi obserue
 tur oportet q̃ exorcismus si p̃termisus fuit post
 baptismū suppleat' r tunc tñ signat. vel forte ad
 vit' etiā aliqua cohibitiō ab ipugnatione diaboli:
 nec hoc ē in cōueniēs: cū etiā p̃ aquā b̃ndictā qua
 post baptismū asp̃gimur aliqua p̃tās demonis re
 puat. ¶ D. ij. q. dō q̃ exorcizare ad exorcistas
 p̃tinet ex p̃prio officio ordiā: nihilomin' tñ ē r su
 perior' ordinū: tñ pp̃ oñdendā vnitatez baptismi
 cōsuetū ē in ecclia: vt totū qd̃ ad baptismū p̃tinet
 expleat' ab vno. f. a sacerdote: r p̃cipue nūc qñ nō
 venit magna multitudo sil ad baptismū r s̃ mul
 ti sacerdotes. in p̃mitiua aut̃ ecclia qñqz magna
 turba sil ad baptismū accedebat r erant pauci sa
 cerdotes: vñ h' i sacralia relinquebant i minorib'
 ordib' cōstitūtis. ¶ Ad p̃m' g̃ dō q̃ Dio. sub mini
 stris cōprehendit oēs ordines inferiores: r iō mini
 stris q̃ diaconi dicit' attribuit oia q̃ s̃ i ferioz ordi
 nū: qz forte i p̃mitiua ecclia nōdū erat illi ordies ita
 disticti pp̃ paucitatē mīstroz. ¶ Ad 2̃m' dō q̃ sic
 exorcism' p̃tinet ad exorcista: ita ēt p̃m' ordo q̃ h3
 actū i cathecizādo ē ordo lectorz: quīs h' postea p̃
 superiores ordies p̃pleat: r o sic cathecism' p̃cedit
 exorcismuz: ita ordo lectoris p̃cedit ordinē exor
 cistē. ¶ Ad 3̃m' dō q̃ p̃pleta p̃tās i exorcizādo p̃petis

sacerdoti: et ideo quoniam non est magna necessitas ipse sed consuetudine ecclesie exorcismi actus exequitur: et hinc hanc consuetudinem loquitur auctoritas Gregorius. **N**on est etiam sciendum quod licet ter immergat et de trina immersione. s. di. iij. dictum est. **A**ccelerat est usus rationis quod Augustinus super hoc ambiguit loquitur: ideo diversimode quod dicitur de hoc senserunt. dixerunt. n. quodammodo quod Jobis exultatio non fuit aliquis motus corporalis: sed mirabilis quasi gaudens: ut matri innotesceret matris saluatoris aduentus. Alij autem dicunt aliter et melius quod ad illud momentu datus est ei usus rationis: non est inconueniens si postea sit subtractus: sicut et gratia raptus ad momentu datur: secus autem est de gratia gratum faciente quod non subtrahitur sine culpa. **N**on error inducens et quod si error vellet inducere intendens mutare formam ecclesie: hoc ipso non intendit facere quod ecclesia facit: et ideo non baptizaret de corruptione at forme. s. di. iij. dictum est. **D**iuini iudicii per alicuius reuelationis et. videt quod male dicat quod diuini iudicii non est hoc modo redrendum nisi in dubio. certu autem est quod si ludo fecit intentio defuit et verus baptismus non fuit. Et dicitur quod ludus aliquando excludit intentionem et aliquando non: cum n. ludo fieri dicantur quod preter intentionem alicuius utilitatis fuerit ad sola delectationem ludus baptizatus potest excludere intentionem respectu vtriusque effectus ablutiois. s. sacri collationis et rei sacramenti: et tunc non intendit facere quod facit ecclesia in collatione sacramenti: et ita talis ludus euacuat intentionem quod requiritur in sacro. vel potest excludere tamen secundam utilitatem: ut. s. velit de hoc ludu suu facere ex eo quod baptismi sacramentum conferat non per sanctificationem baptizandi hoc faciens: et tunc manet intentio quod sufficit ad baptismum: et per hoc dubium dicit Augustinus. Imploratus est diuini iudicii: et ideo dicit quod puer Athanasius ludendo simulans se episcopum baptizauit quosdam et in dicitur est ab Alex. episcopo ut non rebaptizarentur: quod iuuetur est quod ipse intentionem baptizandi habuit: quod etiam patet hoc quod non baptizabat nisi cathecuminos. **Q**ui addit exorcismus et. ut exorcismus debeat precedere cathecismum: quod prius remouendum est malum quod proficiat aliquis in bono. et dicitur quod verum est si vtrumque in eodem genere accipiat: sed cathecismum ordinat ad bonum non efficiendo aliquid sed solum instruendo: exorcismus autem remouet malum in operando: et instructio in talibus debet operationem precedere: ut sciat homo quod i eo fieri debeat. **D**i. VII.

Nunc de sacramento confirmationis et. Postquam magister determinauit de sacro intrantiu. s. de baptismo: hic intendit determinare de sacris quod pertinent ad progredientes in via dei. et diuidit in partes duas. in prima determinat de sacris quibus progredientes in bono per-

ficiunt: in secunda de sacramento quo a malo subleuant quos cadere accidit. s. de penitentia di. xiiij. Ibi post hoc de penitentia agendum est et. Prima in duas. in prima determinat de sacro confirmationis qua aliquis seipso perficit ad modum quo forma perficit: in secunda de eucharistia qua aliquis perficit per coniunctionem ad finem. viij. di. Ibi post sacram baptismi et. Prima in duas. in prima tangit ea quod sunt intra essentiam sacri. s. materia et forma: in secunda ea quod sunt extra essentiam ipsius: ibi Quod sacramentum ab alijs et. et circa hoc tria facit. primo determinat ministrum huius sacri: secundo effectum: ibi Virtus autem huius sacri et. tertio ritum: ibi Hoc sacramentum tamen a ieiuniis et. Circa primum duo facit. primo determinat veritatem: et remouet quadam obiectionem: ibi Gregorius. et.

Hic est triplex questio. Prima de ipso sacro confirmationis. Secunda de effectu eius. Tertia de celebratione eius. Circa primum querunt tria. Primo vtrum confirmatio sit sacramentum. Secundo de materia eius. Tertio de forma.

Questio prima sic procedit: vtrum confirmatio non sit sacramentum: o. n. sacramentum efficaciam habet ab institutione diuina. sed confirmatio non legitur a domino instituta. sed non est sacramentum. Illud cuius est usus in omnibus vel pluribus sacris non videtur esse sacramentum per se: sed sicut dicit Dionysius. usus sacri vnguenti. s. christi matris est in alijs sacris pluribus: sicut patet in baptismi in quo infunditur christus in aqua baptismi: et baptizatus in vertice christumate inungitur: et sicut pontifices christumate inunctione consecrantur: et altare est in quo eucharistia consecranda est christumate limis: et calix sicut. sed confirmatio quod dicitur christumatio non est aliquod speciale sacramentum sed magis sacramentum. **S**ed sacra noue legis in veteri prefigurata fuerunt. sed nulla figura confirmationis in lege veteri legitur precessisse. sed confirmatio non est sacramentum. **S**ed dicitur: quod Rabanus in littera dicit: Scitote vtrumque magnum esse sacramentum. s. confirmationem et baptismum. **S**ed hoc patet per distinctionem sacri que competit confirmationi quod habet significationem gratie in limitatione olei: et habet efficaciam ut in littera dicitur: in collatione gratie ad plenitudinem sanctitatis. sed est sacramentum. **A**liis vtrum sit sacramentum necessitatis: quod ut Rabanus in littera dicit: Omnes fideles debent post baptismum per episcopos accipere spiritum factum: ut pleni christiani inueniantur. sed hoc est de necessitate salutis ut aliquis sit plenus christianus. sed sacramentum confirmationis est sacramentum necessitatis. **S**ed sacramentum confirmationis est morbum peccati ordinat. sed hoc est de necessitate salutis ut quis a morbo peccati liberetur. sed confirmatio est sacramentum necessitatis. **S**ed sic ad iustitiam exigit recessus a malo ita et accessus ad bonum. sed baptismus operatur ad recessum a malo: quod ipsum ablutionis nomine ostendit. confirmatio autem ad accessum ad bonum: quod est ex nomine patet sicut baptismus est de necessitate sanctificationis: ita et confirmatio. **S**ed dicitur: sine eo quod est de necessitate salutis est in

lus. s; pueri baptizati saluant si ante confirmatōe
 moriant. q̄ non ē sac̄m necessitatō. ¶ D. gratia ⁊
 virtus sufficit ad salutē. s; in baptismo cōfertur
 gr̄a ⁊ plenitudo virtutū. q̄ baptis̄m sufficit ad sa-
 lutē: ⁊ ita cōfirmatio nō ē sac̄z necessitatō. ¶ L.
 terius v; q̄ baptis̄m sit nobili⁹ sac̄m q̄ confirma-
 tio: q̄ essentialia rei accidentalib⁹ digniora sunt sic
 substantia accidente. s; baptis̄mus essentiali se h; z
 ad salutē cū sit sac̄m necessitatō. cōfirmatio autē
 accidentaliter cū non sit necessitatō sac̄m. q̄ ba-
 ptis̄mus ē nobili⁹ sac̄m cōfirmatione. ¶ D. esse
 ctus proportionalē sue cause. s; baptis̄m h; maio-
 rē efficacitā in efficiendo: q̄ delet oēm culpā ⁊ pe-
 nā qd̄ non facit cōfirmatio. q̄ ē nobili⁹ sac̄z. ¶ S; z
 ad nobilitatē actionē ordinat nobili⁹ ministeriū.
 s; cōfirmatio dat a nobilitatē ministro q̄ baptis̄m.
 q̄ cōfirmatio est nobili⁹ sac̄z baptis̄mo. ¶ R. uideo
 dō ad. j. q. q̄ actiones q̄ sunt ordinate ad aliquos
 effectus proprios ⁊ determinatos recipiunt distin-
 ctionē fm̄ proportionē ad suos effectus. vñ si ad
 duos effectus distinctos ordinēt̄ erunt due diuer-
 se actiones. si autē ordinēt̄ ad vnū effectū ita q̄ vna
 disponat vel impedimētū remoueat ⁊ alia pficiat ⁊
 alia onet pfectū: totū cōputat p vna integrā acti-
 onē: sicut p; in opib⁹ artificū. vñ cū sac̄ra sint que
 dā actiones hierarchice fm̄ Dio. ordinate ad ali-
 quos effect⁹ salutis qñ plures actiones sac̄rales or-
 dinant ad vnū effectū: vna vt pficiat; alia vt dispo-
 nens vel impedimētū remouēs vel aliquo mō ornās
 tunc in illa q̄ efficit effectū principale p̄sistit essen-
 tialit̄ rō sac̄ri. Alie autē nō dicūt p se sac̄ra s; sac̄ra
 lia qd̄a quasi sac̄ris adiuncta: sicut p; ex his q̄ di-
 cta sūt circa baptis̄m in ep̄ocōlismo ⁊ cathecismo
 ⁊ alijs huiusmodi cōcurrere. Quā autē si plures a-
 ctiones ordinate ad effect⁹ oīno distinctos tunc si
 diuersa sac̄ra: ⁊ iō cū cōfirmatio hēat p se effectū
 distinctū ab effectu baptis̄mi: vt patebit. nō ē sac̄ra
 le baptis̄mi sed pot⁹ p se ē principale sac̄z. ¶ Ad
 p̄m q̄ dō q̄ circa institutionē h⁹ sac̄ri ē triplex opinio
 vna. n. dicit q̄ hoc sac̄m non fuit institutū nec a
 christo nec ab aplis; s; postea processu t̄p̄is in quo
 dā cōcilio: ⁊ dicit q̄ dñs rē sac̄ri h⁹ sine sac̄ro p̄se-
 rebat man⁹ iponēdo: s; rē apli eo q̄ ipsi cōfirma-
 ti fuerunt imediate a sp̄s̄facto: ⁊ hoc v; valde ab-
 surdū: q̄ s; h⁹ ecclia tota die poss; noua sac̄ra in-
 stituere qd̄ falsū ē cū ipsi nō sint latores legis s; mi-
 nistri: ⁊ fundamētū cuiuslibet legis in sac̄ris cōsi-
 stit. ⁊ p̄terea in l̄ra dī de t̄p̄e aploz nō ab alijs q̄
 ab aplis fuit pactū. Iō aliq̄ dicūt q̄ nō fuit a chri-
 sto s; ab aplis institutū hoc sac̄m: s; hoc etiā nō
 p̄petit q̄ ipsi apli quīs erant bases ecclesie: tñ nō
 fuerunt legslatores: vñ ad eos non p̄tinebat sac̄ra
 istituere. Et iō probabilē v; alioz opinio q̄ dicit
 hoc sac̄m sicut ⁊ oīa alia a christo fuisse istitu-
 ta qd̄ p; ex hoc q̄ ipse etiā dñs manus pueris ipone-
 bat: vt p; Matth. xix. nec obstat q̄ in euāgelio v;

in actibus aploz: nō sit mentio de mā vel forma
 h⁹ sac̄ri: q̄ forme sac̄rales ⁊ alia q̄ in sac̄ris exigun-
 tur occultanda erant in primitiua ecclia pp̄ irrifi-
 ones gētiliuz: vt Dio. dicit. vñ etiā in fine eccl. hie-
 rar. excusat se a determinatione formaz sac̄rali-
 uz. secus autē ē de baptismo qd̄ erat sac̄m necessi-
 tatis: ⁊ statū cuiuslibet offerebat in principio. ¶ Ad
 2^m dō q̄ quīs mā cōfirmationis. s; ch̄ismate v̄tanē
 ecclie ministri in diuersis sac̄ris: tñ hoc sac̄m nō
 cōstitit tñ in mā s; in forma verbōz ⁊ actu: sicut
 ⁊ sac̄m baptis̄mi: ⁊ hoc non v̄tū in alijs sac̄ris: ⁊
 iō ē p se sac̄m. ¶ Ad 3^m dō q̄ hoc sac̄m ē ad p̄fe-
 ctionē gratie: ⁊ q̄ status legis erat stat⁹ imperfectio-
 nis: eo q̄ nihil ad p̄fectū adduxit lex: iō hoc sac̄z
 nō habuit aliqd̄ sibi respōdēs in veteri lege: quīs
 aliquo mō sit figuratū in vnctōne pontificū qua
 significabat vnctio ch̄isti a quo hec vnctio d̄riua-
 tur. ¶ Ad. ij. q. dō. q̄ ē triplex necessitas. vna ē ne-
 cessitas absoluta: sicut necessarius ē deū esse vl̄ tri-
 angulū habere tres angulos. Alia ē necessitas ex
 cā efficiente q̄ dī necessitas coactionis. Tercia est
 necessitas ex suppositione finis: ⁊ ē duplex: q̄ vno
 mō dī necessarius sine quo aliquis nō pōt cōserua-
 ri in esse: sicut nutrimentū aīali. Alio mō sine quo
 nō pōt hēri qd̄ p̄tinet de bene eē: sicut equus dicit̄
 tur necessar⁹ ambulare volēt: ⁊ medicina ad h⁹
 q̄ hō sane viuat. p̄mis autē duob⁹ modis nō dicit̄ ali-
 qd̄ sac̄m eē necessitatū. s; tertia necessitate: qd̄a q̄
 dē quātū ad primū modū illa. s; sine quib⁹ nō pōt
 hō in spiritali vita viuere sicut ⁊ baptis̄m ⁊ pe-
 nitentiā: qd̄a autē sine quib⁹ nō potest p̄seq̄ aliq̄ ef-
 fectū q̄ ē ad bene eē spiritalis vite: ⁊ hoc mō cōfir-
 matio ⁊ oīa alia sūt necessaria: verūm cōtēp̄e cu-
 iuslibet sac̄ri ē piculosus: obiectiones autē proce-
 dūt de p̄mō ⁊ necessitatō. ¶ Et iō dō ad p̄m q̄ ē
 plēitudo ch̄istiāe gr̄e sufficiens ad salutē ⁊ hec dat
 in baptismo: ⁊ plenitudo copie gr̄e ad fortit̄ resis-
 tendū p̄ p̄suras mūdū: ⁊ hec dat in cōfirmatōe: ⁊
 sine hac pōt eē salus. ¶ Ad 2^m dō q̄ morbus pec-
 cati duplici expellit. Vno q̄ ad culpā originalez
 i baptismo ⁊ actualē in p̄nia: ⁊ hec expulsio suffic-
 ad salutē. Alio q̄ ad penā inclinātē ad culpā: ⁊ sic
 expellit in cōfirmatōe ⁊ in alijs sac̄ris: ⁊ hec nō ē dī
 necessitate salutis. ¶ Ad 3^m dō q̄ in baptismo dat
 gr̄a q̄ a peccato mūdāt ⁊ ad bñ opandū p̄fic quā-
 tū ad sufficiētā salutis: s; i cōfirmatōe addit apli-
 mun⁹ gr̄e qd̄ nō ē de necessitate salutis. ¶ Ad. ij. q.
 dō q̄. v. modis vnū sac̄z dī eē dign⁹ alio. Vno q̄
 ad rē sac̄ri siue effectū eius: ⁊ sic baptis̄m q̄ delet
 oēs culpā ⁊ aufert oēm penā ē maximū sac̄roꝝ.
 Alio mō quātū ad id qd̄ cōtinet in sac̄ro ⁊ sic in
 eucharistia ē nobilissimū in qua cōtinet ipse ch̄is-
 tus. Tercio quātū ad gradū dignitatis in quo
 cōstituit: ⁊ sic ordo ē dignissimum sacramentum.
 Quarto quātū ad ministrū ⁊ sic cōfirmatio ⁊ etiā
 ordo sunt dignissima: q̄ nō nisi p ep̄m ministrāt.

Quo quatuor ad signatū et nō p̄tētū et sic m̄imo
niū ē dignissimū: q̄ signat p̄iūctionē duarū n̄arū
in p̄sona christi. Si tñ has dignitates ad iudicē cō
paremus inuenit illa dignitas potissima quaz sa
cramētū h̄z ex p̄tēto: q̄ ē essēntialior: et iō sac̄z cu
charistie ē simplr dignissimū et ad ipsū quodāmo
alia sac̄a ordinant. dignitas autē q̄ ē in efficiendo
p̄uauet ei que est in significando: et illa que est
in efficiendo respectu boni simpliciter loquendo
p̄uauet ei q̄ ē in amotione mali: et iō simplr lo
quendo post eucharistiā nobili sac̄m ē ordo per
q̄d hō et in ḡra et i gradu dignitatis ponit: et post
hoc cōfirmatio p̄ quā p̄fectio gratie p̄fert: et post
baptismus p̄ quē sit plena remissio culpe et pene:
et post matrimoniu q̄d h̄z maximā significatiōē
penitētia autē et extrema unctio ponit iter baptis
mū et matrimoniu: q̄ ordinat directe ad remotō
nē mali: quū in hoc penitētia habeat minorē ef
ficaciā q̄ baptismus: q̄ ordinat p̄ culpā actualē tā
tū: et nō delet totalit̄ penā et adhuc minorē extre
ma unctio q̄ reliq̄as peccati ordinat. Ad p̄m q̄
dō q̄ quis p̄firmatio se h̄eat quasi accidētaliē ad
vitā spirituale simpliciter acceptā: tamen ad
vitā spirituale fm sui p̄fectā d̄iaz nō h̄z se accide
taliter sed essēntialit̄: et iō nō ōz q̄ sit minoris di
gnitatis q̄ baptismus: sicut ē rōnale ē differētia
nobilit̄: q̄ sensibile quū aial in quātū aial acci
dat ē rōnale cui in quātū huiusmodi p̄ se p̄uenit
ē sensibile. Uel dō vt q̄dā dicit q̄ p̄firmatio p̄e
suppōit baptismū. vñ duplici p̄nt p̄parari. vno
vt accipiat cōfirmatio cū p̄suppositiōe baptismi
et sic cōfirmatio simpliciter ē nobilit̄: sicut etiā ē
substantialē p̄fectū p̄ accidentalē simpliciter nobi
lius ē q̄ ē s̄uale simpliciter. Alio mō cū p̄cisiōe
baptismi: et sic quodāmo baptismus ē nobilit̄: quā
tū ad maiorē efficaciam in remouēdo malū. Ad
2° dō q̄ baptismus nō h̄z maiorē efficaciam simpliciter
sed solum in remotione mali vt dictus est.

De secūdu sic proce

dit: vt q̄ sac̄m istud materiā nō habeat.
sac̄a. n. h̄nt efficaciam ex diuina institutione. s̄z mā
h̄ sac̄i non legit a d̄no instituta q̄ non h̄z d̄imī
natā māz. Ad p̄firmatio dat ad plenitudinē sa
c̄i sp̄s p̄cipiēdā. s̄z sup aplos in die pentecostes
descēdit sp̄s sancti plenitudo absq̄ oī mā. q̄ hoc
sac̄m mā nō indiget. Ad apli formā nobis eccle
siastici ritus tradiderūt. s̄z ipsi cōfirmabāt manū i
ponēdo sine aliqua mā: vt legit in Act. aploz. q̄
hoc sac̄m māz nō h̄z. S̄z ē: q̄ s̄z Hug. de san
cto vic. sac̄m ē māle clemētū. q̄ ōz de sac̄m h̄ere
māz. Ad si omittat aliqd q̄d nō sit de s̄ba sac̄i n̄
ipedit p̄ceptio sac̄i. s̄z si omitteret eps chrismatia
lūnitiōē n̄ p̄ferret sac̄z. q̄ mā ē de essētia h̄ sac̄i.
Uteri vñ q̄ chrisma nō sit mā p̄pētēs: in sac̄is
n. vñiformitas obseruari ōz. s̄z in baptismo ē mā

simplex clemētū. s. aqua. q̄ etiā in cōfirmatiōe ali
quod clemētū deberet ēē mā. Ad virt̄ agentis p
portionat agentis. sed virt̄ agēs i sac̄is ē simplex.
q̄ et mā ōz ē simplex: et ita mā p̄firmationis n̄ ōz
ēē p̄mixta ex duob' liquorib'. s. oleo et balsamo.
Ad mā sac̄i ōz ēē oib' cōis: q̄ oib' sac̄a p̄ponū
tur in salutē. s̄z oleū oliuē et balsamū n̄ ē apud oēs
q̄ nō s̄t p̄ueniēs mā alicuius sac̄i. Ad. ex alijs ēē
reb' sit oleū q̄ ex oliua: sic ex nucib' et papauē. q̄ vñ
q̄ etiā ex tali oleo posset fieri chrisma. Ad. sac̄z
p̄firmationis ē ad corrobōrandū hoies in pugna
sp̄iali. s̄z vinū facit hoies bone spei fm p̄b m. i. iij.
Et h̄. q̄d ad fortitudinē pugne exigat: et s̄r panis
cor hois p̄firmat: vt d̄i in p̄l. q̄ panis et vinū ēēt h̄
sac̄i cōuenientior mā q̄ oleum et balsam'. Ad.
mā sac̄i ōz h̄e significatiōē et respectu effect' et
respectu alicui' q̄d in chrisma p̄cessit a quo sac̄a
p̄fluxerūt. s̄z p̄ huiusmodi liquores nihil significat i
chrisma p̄cedēs. q̄ h̄ i liquores nō s̄t cōueniēs mā
h̄ sac̄i. Uteri vñ q̄ nō exigat mā pu' sanctifica
ta. cōfirmatio. n. vt in l̄ra d̄i nō est maioris virtu
tis q̄ baptismus. s̄z in baptismo nō requir̄ mā p̄na
sac̄ificata. q̄ nec in cōfirmatiōe. Ad. fm Aug. ac
cedit verbū ad elementū et sit sac̄m. si q̄ oportet
q̄ mā alicui' v̄bis p̄na sac̄ificaret: tunc ēē ipsū chri
ma p̄ se ē quoddā sac̄m et nō sac̄i mā. Ad. sac̄i
ficatio nō ē iterāda circa idē. s̄z formā sac̄i sac̄i
ficat mā: vt p̄z in baptismo cui' mā ē aqua verbo
vite sac̄ificata: q̄d v̄bū. s. di. iij. dixit magister ēē
formā baptismi. q̄ nō ōz an̄ platōz forme sac̄al
aliq̄ sanctificatio circa māz cōfirmatiōis adhibe
ri. Ad. s̄z ē cōis vsus ecclesie: et etiā determinatō
Dio. q̄ ponit ritū cōsecratiōis chrismatia. R̄ndeo
dō ad. j. q. q̄ mā sac̄i d̄i illa res visibilis: sub cui'
tegumēto diuina virt' secret' opat salutē: et iō ad
hoc necessaria est materia sac̄is: vt ad effectū ad
quez virtus humana nullatenus attigit neq̄ ope
rando neq̄ coopando diuina virtus in re visibili
operans perducatur: et ideo in p̄na et in matrimo
nio cuius effectus aliquo modo depēdet ex ope
ratione humana. s. dolore de peccatis et consensu
etiā in copulaz cōiugale non requiritur talis mā
in baptismo autē cuius effectus totaliter ē ab ex
trinsēco nil cooperāte interius baptisate neq̄ co
qui baptisat nisi ad remouēdū impedimētū requi
ritur materia sensibilis. cū q̄ effectus cōfirmatiōis
qui est plenitudo sp̄s sac̄i sit oīno ab extrinsēco
non per aliquaz operationē humanaz non est ou
biuz q̄ in sacramento cōfirmationis materia exi
gat. Ad p̄m q̄ dicitur q̄ plenitudo sp̄s sac̄i
sac̄i non erat dāda āte chrisi resur rectionem et
ascēsiōē: sicut dicitur Job. vij. Tlōdum erat sp̄s
ritus dat': q̄ nō d̄i erat iesus glorificatus. et ideo
fm vnam opinionez ea que ad hoc sacramentuz
pertinent non fuerunt ante chrisi ascensionem
instituenta: sed aliquo modo p̄figuratum fuit

hoc sacm in manus ipositiōe christi sup pueros
 quibus etiā illa man' ipositiō possit referri mag' ad
 man' ipositiōe q' sit sup cathecuminos: vt dictū
 ē. Nec h' differt siue dñs ipsemet instituit siue apli
 eius speciali pcepto. Secūdu' vero aliā opinionez
 dō q' dñs mām h' sacri p seipsū instituit sicut r ad
 uentū spiritus sancti promisit: s'z deuēciādā aplis
 derelict' qñ vsus sacri ppetebat. s. post plenā spūs
 sancti missione. ¶ Ad 2^m dō q' sic sac'z baptisimi
 incepit in baptisimo christi: ita sacm cōfirmatiōis
 incepit in aduētū spūs sancti in aplos. r q' pūci
 pia rez debent eē notissima: iō utrobiz spiritus
 sanct' apparuit visibilis: in baptisimo qdē in colū
 be specie: r in cōfirmatione aploz in linguis igne
 is: r pp hoc nō oportuit eē mām in qua spūs san
 ctus secret' oparet salutē: vt Aug. dicit. ¶ Ad 3^m
 dō q' apli nō pfirmabāt sine mām nisi forte quādo
 preter legē cōem visibilis signis spiritus sanctus i
 eos descendebat qd' p aplos manus ipositiō facta
 fuerat: tūc. n. illa visibilis apparitiō supplebat lo
 cū elemēti visibilis. q' autē aliqñ mām vteret p'z per
 Dio. in. iij. ca. ec. hic. in principio vbi dicit: q' ē qdā
 pfectiua operatio quā oues nostri quos aposto
 los noiat chrisimatis hostiā noiant: hostiā dicens
 cōiter oēm ritū sacri. ¶ D. ij. q. dō q' sicut dictuz
 ē hoc sacm initiū supsit ab aduētū spiritus san
 cti in discipulos qui quis prius spiritus sanctū ha
 buissent in munere gratie quo p'ficiēbant ad ea q'
 ad singularea personas eoz p'nebat: tñ in oīe pē
 tecostes suscepit spiritus sanctū s'z i munere grē
 quo p'ficiēbant ad promulgationē fidei in salutē
 alioz: r iō facta ē apparitiō spūs sancti in linguis
 igneis: vt verbis essent profui ad diuulgādā fidez
 christi: r charitate feruidi alioz salutē querētes: r
 pp hoc dicit Act. ij. Repleti sunt spiritus sacro r ce
 perūt loq'. Ignis autē nihil cōuēti' accipi potuit lo
 co eius i mām cōfirmationis q' oleū: tū q' lucet: tū
 q' maxime ē nutritiuus ignis: figure autēz lingue
 nihil cōuenientius eē potuit q' balsam' pp odore
 q' pp confessionē ligue odor bōe noticie dei diffū
 dit in oī loco. r iō sicut visibilis apparitiō spiritus
 sancti fuit i igne figurata figura lingue: ita mām cō
 firmationis ē oleū balsamatū: vt oleū p'neat ad
 conscientiā quā oz nitidā habere eos q' p'fessores
 diuine fidei p'stituunt: r balsam' ad samā quā oz
 effundere r verbis r factis fidei p'fessores. ¶ Ad
 p^m dō q' nō oz in omnibus sacris obseruari vni
 formitas idētitatis sed proportionalitatis vt sicut
 mām vnus sacri p'petit illi sacro: ita mām alterius sa
 cramenti etiā cōpetat aliq' r q' baptisim' ē ianua sa
 cramentoz quasi p'ncipiū r elemētū oīuz alio
 rū: iō sibi p'petit mām q' sit simplex elemētum: non
 autē ita aliq' sacris in quib' addit aliqd speciale: si
 cut corpora mixta hñt aliquas virtutes sup addi
 tas spēs p'ntes. ¶ Ad 2^m dō q' virtus huius sacri
 quibus sit simplex in essentia: tñ ē multiplex in esse

tu: q' r hominē facit feruentē in cōscientia r fa
 mosū p cōfessionē: r iō mām h' sacri ē r vna r mul
 tipler: vna i actu: sed multiplex in virtute sicut r
 alia mixta. ¶ Ad 3^m dō q' illa ratio procedit i sa
 cramentis necessitatis cuiusmodi nō ē hoc sac'z: tñ
 oleū r balsam' quia non vbiqz terraz crescāt: tñ
 vbiqz de facili transportari possūt. ¶ Ad 4^m dō
 q' proprietates olei p'fectius in oleo oliue inueniū
 tur: vñ athonomance oleū dicit: r p'erea ipsa oliua
 propter virorem p'petuū quē p'seruat adiuuat ad
 significatiōe mysterij. ¶ Ad 5^m dō q' vinū r pa
 nis roborant hoiez p modū nutrimenti p'fortādo
 hoiez i seipso: r iō magis p'petit eucharistia: s'z ole
 um facit expeditū r fructū ad ea q' exterius sunt
 r iō etiā pugiles oleo vngūt: r iō p'petit magis ole
 um huic sacro. ¶ Ad 6^m dō q' hac vinctiōe vt of
 cit Hug. de sancto vic. significatur illa vinctiō qua
 christus vinctus ē: vt rex r sacerdos oleo leticie p
 cōfortib' suis: vñ ē a chrisimate christi dicit: r a chris
 to christianus: r pp hoc etiāz Dio. per chrisma
 christū significare dicit. ¶ D. iij. q. dō q' mām sacri
 ē quasi instrū sanctificationis: ē autē instrūmētū r
 principalis agentis r ministri q' mām sacramēti vti
 tur ad significādū. quodlibet autē sacramētū de
 terminat sibi p'ncipale agens quantū ad necessi
 tatē sacramēti: q' non h'z efficaciam aliquā nisi ex
 auctoritate dñi r merito christi: s'z nō quodlibet sa
 cramentū determinat sibi ministrūz quātū ad ne
 cessitatē sacramēti: s'z qñqz solū quantū ad solēni
 tatē sicut p'z in baptisimo: r iō vt mām sacramēti ē
 p'ncipali agenti rñdeat proportionali r mistro
 illa sacra q' ministrūz sibi determinant: mām sacri
 ficatā exigunt vt dispositiō sacri a ministris ecclie
 descendere ostendat. sacm autē quod non deter
 minat sibi ministrūz nisi quantū ad solēnitatē non
 h'z mām sanctificatā quantū ad necessitatē sacri: r
 s'z solū quātū ad solēnitatē i cuius mām ē chrisma
 i modū crucis effūdit. r q' sacm cōfirmationis
 determinat sibi ministrū vt dicit: iō mām sacri
 ficatā requirit ab eo q' ē minister sacri. s. ab epo.
 ¶ Ad p^m dō q' ad hoc nihil facit virtus sacri.
 sed determinatio ministri vt dictū ē. Uel dō q' ba
 ptisimus ē sacm necessitatis: r iō mām cōfirmatāz
 h'z: r prop' hoc sanctificatione nō indiget. ¶ Ad
 2^m dō q' quidā dicunt ipsū chrisma esse sacramen
 tum. sed hoc falsuz apparet in hoc q' vsus chrisma
 tis in plurib' ē q' sacramētz cōfirmatiōis: sicut
 p'z in baptisato qui chrisimate in fronte linūt r de
 pontifice cuius caput chrisimate tangit. Et iō dō
 q' sacramētū cōfirmationis non ē ipsuz chrisma
 sed linitio chrisimatis sub forma p'scripta verbo
 rū. illa autē benedictio vocalis chrisimatis non est
 forma sacramenti sed magis ē quedā bñdictio sa
 cramentalis: sicut benedictio aque vel altaris.
 ¶ Ad 3^m dō q' sicut instrū virtutē instrūle acq'it
 duplici. s. qñ accipit formāz instrū: r qñ mouea

principali agente ad effectū: ita etiā mā sacri duplici sanctificatione indiget: vna qua instituit mā propria sacri: et ad hoc ē sanctificatio māe. Alia ē qñ applicat ad effectū q̄ sit p̄ forma sacri: et ideo non fit iniuria sanctificationi si duplex sanctificatio in talibus adhibeatur.

Tertius sic proce

dit: vī q̄ sacri cōfirmatōis n̄ habeat formā: sacra. n. a chusto descenderunt. s̄ chustus nō legit aliqua forma vsus manū iponeā. q̄ cū illa manus ipositio cōfirmationē designet: vī q̄ cōfirmationis sacri non habeat aliquā formā. ¶ S. apli etiā legunt p̄ manus ipositionē spiritūs sancti deesse. s̄ illa manus ipositio vt sancti dicit fuit cōfirmatio illoꝝ q̄bus manus iponebāt. q̄ cū nō legit eos sub aliqua forma verboꝝ manus iposuisse: sicut legit in noie chusti baptizasse: vī q̄ hoc sacri non habeat formā. ¶ S. sacra q̄ habēt formā sub eisdē verbis apud oēs p̄ficiunt. s̄ sacri cōfirmationis nō p̄ficiunt eisdē verbis apud oēs. dicit enī q̄dam: Consigno te signo crucis et cōfirmo te chustate salutis in noie patris et. quidā autē dicit: chustate sanctificationis: q̄ hoc sacri nō h̄z aliqua formā. ¶ S. q̄ magister dicit in j. di. q̄ duo sunt in quib⁹ sacra cōsistunt. verbū: et res. verba autē ad formā p̄tinet. ¶ S. Aug. dicit: Accedit verbū ad clemētū: et fit sacri. ¶ Lterius videt q̄ illa forma verboꝝ nō sit cōpetens: in quo libet. n. sacro exigat intentio. s̄ ad designandū intentionē in forma baptismi exprimit p̄sona baptizans hoc pronome ego apponi oꝝ. ¶ S. p̄signatio vī ad characteris ipositionē p̄tinere. s̄ characterē nō iprimūt mīster magis hīc q̄ in baptismo. cuz q̄ in baptismo nulla fit mentio de p̄signatioe in forma: nec hīc fieri deberet de ipsa mentio. ¶ S. p̄ baptismū hō maxime p̄figurāt passioni chusti. s̄ in forma baptismi nō fit mentio aliqua d̄ chusti passionē. q̄ nec in forma ista deberet fieri mentio de cruce. ¶ S. sicut p̄firmatio h̄z formā determinatā: ita et baptismus: sed in baptismi forma nō fit mentio de mā ipsius. nō. n. dī baptizo te aqua. q̄ nec h̄ deberet fieri mentio de chustate. ¶ S. forma est de essentia sacri. s̄ res sacri nō ē de essentia sacri. q̄ multi accipiunt sacri qui nō accipiūt rē sacri q̄ non oꝝ res sacri poni i forma: sicut hīc ponitur chustate salutis. ¶ Lterius vī q̄ forma ista non habeat in hoc sacramento aliqua efficacā: q̄ fm̄ Dug. de sancto vic. sacramētū ex sanctificatione inuisibile gratiā p̄tinet. sed mā h̄ sacramētū ē sanctificata ēt an̄ forme prolationē. q̄ forme prolatio nullā efficacā prebet sacro. ¶ S. sicut in eucharistia est sanctificatio hostie et vsus ipsius: ita et hīc sed ibi tota virtus sacri ē in hostia sanctificata: vt patet in forma verboꝝ q̄ proferunt cū quis hosti

am sumit: cū dicit: Corp⁹ dñi nostri et. q̄ et similit̄er hic virtus sacramenti non consistit in verbis p̄missis que in vsu materie h̄ sacramenti dicuntur. ¶ Sed ē: q̄ forma ē principalior in re q̄ in mā. si q̄ mā aliquid efficit multo fortius forma.

¶ R̄ideo dō ad. j. q. q̄ ministri sacramentoz operant in sacramentis benedicendo et sanctificando: et iō fm̄ q̄ ad aliq̄d sacramētū requirit minister ita requirit forma qua minister sacramētū dispensat. ¶ Ad p̄m̄ q̄ dō q̄ sicut dicitur: illa manus ipositio quā dñs pueris exhibebat: nō erat proprie sacramētū p̄firmationis quod nō p̄ueniebat exhiberi an̄ ipsius glorificationē: s̄ vel erat signū quoddā future p̄firmationis: vel erat talis manus ipositio qualis fit in cathecismo et exorcismo: si tñ dñs cōfirmasset sine forma vel materia nō esset i cōueniē: q̄ ipse habebat excellentie potestatem in sacris: qui poterat effectū sacri sine sacralib⁹ p̄bere: q̄d nō ē de alijs. ¶ Ad 2m̄ dō q̄ q̄dā dicit q̄ apli p̄ dignitate et auctoritate ipsoꝝ cōfirmabāt sine mā et forma p̄ solā manus ipositionē. sed hoc non vī bene dicitur: q̄ quātūcūq̄ ipsi essent magne auctoritatis tñ potestate excellentie in sacramētis dispensatōis nō hēbāt. et iō dō q̄ aposto lī aliqua forma vtebāt quīs nō sit scripta: multa n. apli seruabāt in sacroz dispensatiōe q̄ nolebāt diuulgari p̄p̄ irrisiōne gentiliū euitandā: sicut p̄ apli q̄ dicit. j. Cor. xi. Letera cū venero disponā: et loquit̄ de celebratiōe sacri eucharistie: et hoc ē et q̄d Dio. dicit i fine ec. hier. Cōsummatias at̄ inuocationea. i. verba q̄b⁹ p̄ficiunt sacra non ē i scripturas interpretantibus neq̄ mysticū carū aut in ipsis opatas ex deo virtutes ex occulto ad cōe adducere: sed vt nostra sacra traditio h̄z sine pōpa. i. occulte eas edocens et. Ex quibus verbis tria possunt accipi. p̄ q̄ apli i sacris vtebant forma verboꝝ certa: q̄ ipse alibi i codē lī. dicit: q̄ traditū sacroz: sic apli docebāt. et q̄ in occulto tradebāt huiusmōi sacralia i p̄mitia ecclia. q̄ q̄ i ipsia v̄bis ē aliq̄d v̄: q̄dā negāt. ¶ Ad 3m̄ dō q̄ variatio forme i his q̄ nō s̄ de essentia forme pōt tolerari s̄ diuersas eccliaz p̄suetudies: oūm̄ s̄ba forme apō oēs fuit. h̄ at̄ q̄ a quibsdā dī chustate salutis vel sanctificationis q̄si i vnū redit: et iō p̄ h̄ nō remouet q̄n h̄ sacri hēat determinatā formā. ¶ Ad. ij. q. dō q̄ sic diffinitio oꝝ iudicare totū eē rei si sit p̄fecta: ita p̄ formā sacri oꝝ inotescē totū q̄d ad sacri p̄tinet. sacri at̄ et ad aliq̄d finē ordinatus et ab aliqua cā principali efficacā h̄z. Et iō tria ponūt in forma h̄ sacri: q̄ p̄tinet ad finē ad quē institutū ē hoc sacri q̄ ē p̄fectio sibi chustiae: cui⁹ tota sūma p̄sistit i passioe chusti: vñ apli. j. Cor. ij. Nō n. iudicauī me aliq̄d scire inter vos nisi iesuz crucifixuz: et ita h̄ articuli p̄fectio maiorē h̄z difficultatē: q̄ sicut dicit in eadē epistola. j. Cor. Nos autē p̄dicam⁹ chustū crucifixuz. iudeis q̄dē scādalum

gentib' at stulticia: r ad hoc ptinet cu' di: cōsigno
 te signo sancte crucis: vt crucis vbu' nō erubescat:
 s; publice p̄fiteat. r ponit ipse sacralis act' cuz sua
 mā r effectu: vt sic tangat r id qd' ē sac'z tñ i hoc
 q' dī: Chūsmate. r id qd' est res r sac'z in hoc q'
 dicit: Confirmo .i. sacramentū confirmationis
 prebeo. r id qd' est res r non sac'z in hoc q' dicit
 Saluris. s; cā agens principalis: vñ sac'z effectū
 h; tangit in hoc q' dicit: In noie patris rē. Ad
 p' qd' qd' baptismus est sac'z necessitatis: r iō i
 tentio baptizantis magis artūda ē ad actū sac'z.
 Vel dō q' baptizare pōt dliber: pfirmare at solus
 ille q' ē i sumo gradu ecclesie de q' psumit q' min'
 possit in dispensatione sac'z deficere: r iō nō req'rit
 tanta artatio intētionis p verba in forma apposi-
 ta. Ad 2° dō q' p̄signatio q' ponit in forma nō p
 tinet ad p̄signatiōē characteris: s; ad cōsignatio-
 nē crucis q' sit i frōte linitioe chūsmatis pp p̄sel-
 sionē fidei crucis: r talis signatio non fit in baptis-
 mo: q' baptizat' n̄ p̄secrat ad aliqd' speciale s; vlt
 ad spūalē vitā. p̄signatio aut' ipōtat quādā ascri-
 ptionē vel aliqd' speciale qd' ē i sacro pfirmatōis.
 Ad 3° dō q' ille q' baptizat' p̄figuraf passioē xpī
 p̄ fidē eius quā hēre in corde d;: r iō nō exigit ali-
 qua p̄signatio exterior: s; sufficit p̄signatio interi-
 or q' ē p characterē: r p̄signatō ad passioē chūsti
 in p̄pelitione aq: s; pfirmatio ē sac'z p̄fessionis
 passionis chūsti: sicut baptismus sac'z fidei: r iō
 exterior in manifesto ipūmif crucis signaculū r i
 forma exprūmif. Ad 4° dō q' i ipso actu bap-
 tizatiōis intelligit' determinata mā baptismi: nō at
 mā pfirmationis intelligit' in ipso actu cōfirman-
 di: r iō o; q' mā addaf. Ad 5° dō q' in actu ab-
 lutionis magis exp̄sse significat' res sac'z in bap-
 tismo q' in linitioe chūsmatis: r iō nō o; q' addaf ef-
 fec' salutis ad maiorē exp̄sionē. Ad 6° dō q'
 forme sac'z s; ad p̄ficiēdū sac'z: vñ Dīo. vocat
 eas p̄sumatiuas iuocationes: vt dicit' ē: r ideo in
 illo sacro quod totū p̄sistit in illa re sensibili sac'z
 ficata r non in vsu illius rei forma sac'z dē illud
 q' mā sac'zificat: nō at illa vba q' in māe vsu p̄ferū
 tur: sic p; in eucharistia. in illis aut' sac'z q' p̄ficiū
 tur in vsu māe: sicut baptism' in ipsa tinctione vlt
 ablutione forma sac'z ē q' dē in vsu māe nō q' dē i
 sanctificatiōē māe: q' illa sac'zale quoddā ē: r ideo
 cū sac'z pfirmatōis: vt dicit' ē p̄ficiat' i vsu māe
 p̄stat q' illa verba q' dicit' ep̄o pfirmās si forma sa-
 cramenti r hnt' efficacis sicut r alie forme sac'z.
 Ad 7° dō q' duplex ē sanctificatio sac'z vt dī-
 ctū ē. Ex p' q' sanctificatiōē q' fit in benedictioe māe
 n̄ h; vt actu p̄ferat' grāz s; ex 2°. Ad 2° dō q' ali-
 ter ē in sacro eucharistie q' in alijs sac'z: q' ibi to-
 tū sac'z p̄sistit in ipsa hostia consecrata: eo q' ibi
 chūstus realiter p̄tinet r nō virtute tñ sicut i alijs
 sac'z: r iō forma sac'z illius sunt verba prolata i
 sanctificatione hostie. **Questio. II.**

Quide queritur de

defectu pfirmatōis. Et circa h' q' rūt
 duo. P̄mo de effectu q' ē res r sac'z
 characteris. Secūdo de effectu q' ē res tñ .i. grā.

Ad primū sic proce-

dit: vt q' in confirmatione character non
 ipūmaf. character. n. vt. s. dī. dicit' ē: ē signūz
 distinctiūz. s; pugna spiritalis oib' indicit. cū q'
 pfirmationis sac'z det' ad roborandū in pugna
 spiritali v; q' in ipsa nō fiat aliqua distinctio ali-
 cui' ab altero p̄ ip̄sionē characteris. Ad in ve-
 teri lege erat necessaria pugna spiritalis sicut r
 in noua. s; in lege veteri nō erat aliqd' sac'z cha-
 racterē ipūmēs: vt. s. dicit' ē. g nec pfirmatio cha-
 racterē ipūmif. Ad. s. dicit' ē q' character ē spīri-
 tualis potestas. s; spūal' p̄tās passiua. s; p̄cipienda
 sac'z alia sufficiēti tradit' in baptismo: p̄tās aut'
 actiua. s; dispensandi sac'z ad ordinē p̄tinet. cū q'
 pfirmat' nō p̄sistatur in gradu alicuius ordīs vlt
 dignitatis: vt q' in pfirmatōē characi nō ipūmaf.
 S; p̄ characi ē signū pformās nos trinitati. sed
 sicut o; nos pformari in sapiētia r potētia: ita r
 i bonitate. cū q' in baptismo ipūmaf characi fidei
 pformās nos diuine sapie: r in ordine characi po-
 testatis pformās nos diuine potētie: vt q' in cōfir-
 matione ipūmaf characi plenitudis sp̄s sancti cō-
 formās nos diuine bonitati. Ad. p characterē q'
 si ascribimur ad familiā iesu chūsti. s; chūstus sic
 ē p̄ n̄ r sacerdos: ita ē r rex n̄. cū q' p characte-
 rē baptismalez ascribamur ei quasi patri filij re-
 generati p baptismū r p characterē ordinis: r q' si
 mīstri sacerdoti sumo: vt q' sili rōne in cōfirmati-
 one debeat ipūmif characi q' cōformemur ei q' si
 milites regi. Ad. v; q' idē sit characi pfirmati-
 onis p essētiā r baptismi: q' ad eadē formā seu spe-
 ciē n̄ pōt eē nisi vna assimilatio. s; i trinitate: vt Bi-
 la. dīc' ē sp̄s idifferēs. g cū characi sit signū assim i
 lās trinitati: vt q' characi pfirmatōis n̄ possit esse
 aliud a charactē baptismi. Ad. i corporalib' ita ē
 q' duo characteres n̄ possūt eē i eadē pte. s; chara-
 cteris subiectū ē vna p̄ aie: vt. s. dicit' ē. g p̄ p̄mū
 characterē n̄ pōt ali' characi supaddi. Ad. ad ea
 q' se necario psequūt aliq's eodē charactē ascribif
 sic idē charact' ē i sacerdote ad p̄ficiēdū r ad absol-
 uēdū. s; p̄fessio fidei cui' sac'z ē pfirmatio cōseqt'
 de necessitate ad fidē: cui' sac'z ē baptism' : q' cor-
 d' credit' ad iusticiā: ore p̄fessio sit ad salutē: Ro. x.
 g idē characi ē i baptismo r i cōfirmatōē. S; p̄
 characi ē p̄pūs effect' sac'z: r imediat': s; diuersa-
 rū cāz propūz effect' sūt diuersi. cuz g baptism' r
 cōfirmatio sūt diuersa sac'z r characteres ip̄ref-
 si erūt diuersi. Ad. iō baptism' iterari nō pōt: q'
 characi ē idelibilis. si g idē eēt characi baptismi r
 cōfirmatōis post baptismū cōfirmatō n̄ adderet.

Tertius videt q̄ character p̄firmatōis nō p̄
 supponat characterē baptismalē. charact. n. p̄fir
 marionis ad hoc datur q̄ hō fortiter christū p̄fite
 at. s̄ aliqui an̄ baptismū fortiter christū p̄fessi sūt
 ad martyriū palmā p̄cūctes. q̄ an̄ baptismū p̄t
 aliquis accipe characterē p̄firmationis. **P̄**. cha
 racter confirmationis ē sac̄m̄ ⁊ res. s̄ hō ē non
 baptizatus potest p̄cipere id q̄d ē sac̄m̄ ⁊ res i cu
 charistia. s̄ corpus dñi verū q̄uis rē sac̄ri non cō
 sequat inordinate accipiens nisi forte credat se ba
 ptizātū. q̄ ⁊ s̄r characterē p̄firmationis consequi
 potest non baptizatus. **P̄**. sicut baptismus nā
 liter precedit p̄firmationē: ita vnus ordo nāliū p̄e
 cedit aliū. si q̄ aliquis accipit ordinis p̄ntis chara
 cterē q̄ nō accepit characterē precedentis: vñ non
 reordinat: s̄ quod defuerat supplet. q̄ ⁊ characterē
 p̄firmationis potest hō accipere sine characterē
 re baptismali. **S̄** ⁊ ē: q̄d Dio. dicit. ij. ca. ec. hie
 rar. q̄ nihil diuinitus traditorū opari potest q̄ nō
 ē regeneratus p̄ baptismū. s̄ character cōfirmati
 onis ē huiusmodi. q̄ non potest aliq̄s characterē
 p̄firmatōis percipere q̄ nō ē baptizāt. **P̄**. bap
 tismus dī esse principium spiritalis vite: fm̄ Dio. ⁊
 Dam. sed remoto principio aufert q̄d ē post p̄nci
 piū. q̄ q̄ nō ē baptizatus non potest characterē cō
 firmationis accipere. **R̄**ideo v̄d ad. j. q. q̄ chara
 cter ē distinctiuū signū quo q̄s ab alijs distinguit
 ad aliquid spirituale deputatus. sed ad spirituale
 potest aliquis tripliciter deputari. Vno mō vt ali
 quis in se spiritalia participet: ⁊ ad hoc quis de
 putat in baptismo: q̄ iā baptizatus potest eē par
 ticeps ois spiritalis receptiois. vñ character ba
 ptismal vt. s̄. dicitū ē est quasi q̄dā spiritalis po
 tentia passiva. Alio modo vt spiritalia quis in
 noticiā ducat p̄ eoz fontē p̄fessionē: ⁊ ad hoc quis
 deputat in confirmatione. vñ etiā tpe persecutio
 nis eligebant aliqui qui deberēt in locū persecuti
 onis remanere ad publice nomē christi p̄fendū:
 alijs occulte credentib⁹: sicut p̄ i legēda beati Se
 bastiani. Tertio mō vt etiā spiritalia credentib⁹
 tradat: ⁊ ad hoc deputat aliquid per sac̄m̄ ordi
 nis sicut in baptismo p̄fert character ⁊ in ordine
 ita ⁊ in confirmatōe. **Ad p̄m̄** q̄d q̄ pugna spi
 ritualis qua quis pugnat ⁊ ipedientes salutē suā
 ipsi oib⁹ indicit. s̄ ad hoc nō dat sac̄m̄ cōfirmatōis
 s̄ ad persistendū fortiter in pugna qua q̄s nomē
 christi ipugnat: ⁊ vt inuict⁹ p̄fessor christi perma
 neat: ⁊ huic pugne non oēs exponunt: s̄ solū p̄fir
 mati. **Ad 2m̄** q̄d in veteri lege non erat tēpus
 per stulticiā p̄dicationis propagandi cultū dei: s̄
 magis per generationē carnalē: ⁊ iō tūc talis pu
 gna de p̄fessione fidei nō multū erat necessaria ni
 bilomin⁹ tūc erat distinctio h̄ characteris in vete
 ri lege figurata: sicut ⁊ alioz. in distinctio. n. si
 lioz israel ab egyptijs significabat character ba
 ptismalis: in distinctio timidoz a fortib⁹ in bel

lis character confirmationis: in distinctio leuē
 taz a fratrib⁹ suis character ordinis. **Ad 3m̄** q̄d
 q̄ potestas characteris h̄ potestas actiua: nō ad
 p̄ferendū spiritalia quod ē ordinis: s̄ magis ad
 p̄fendū publice: ⁊ iō p̄firmatus non p̄fuit i gra
 du alicuius ordinis q̄ nullus ei subiicit in recepti
 one diuinoz ab ipso. **Ad. ij. q. dō** q̄ quelibet
 potentia de sui rōne ipostat ordinē ad aliquid: ⁊
 iō o3 potentia p̄portionatam esse actui ad quem
 ē: q̄ p̄p̄rius actus non sit nisi in p̄p̄ria mā fm̄
 p̄m̄ in. ij. de aia: ⁊ iō o3 q̄ potentie distinguant p̄
 distinctio actū ad quos ordinantur siue sint po
 tētie actiue siue passiue: ⁊ q̄ character vt. s̄. dicitū
 ē ē potētia spiritalis: iō cu3 character baptismalis
 nō ad idē ordinē cū characterē p̄firmatōis vt
 ex dicitis p̄: planū est q̄ non est idēz vterq̄z chara
 cter. **Ad p̄m̄** q̄d q̄ ad vnā speciē seu formā
 quā aliquid perfecte representat non potest eē ni
 si vna assimilatio: ⁊ iō patris nō ē nisi vna perfe
 cta imago. s̄ filius: s̄ si non sit perfecta representa
 tio: tunc possunt eē diuerse assimilationes ad vnū
 simplex: ⁊ iō diuerse creature diuersimode s̄ su
 uz modū diuinā s̄litudinē habēt: ⁊ propter hoc
 nō ē inconueniens si sint diuersi characteres i aia
 trinitati fm̄ diuersa conformatē. **Ad 2m̄** q̄d
 character corporalis attēdit s̄ figurā q̄ p̄fistit in
 terminatione figurati: ⁊ q̄ ipossibile ē esse diuer
 sas terminaciones vnus rei: iō ipossibile ē vt idēz
 corpus fm̄ eādē partē diuersimode figuretur aut
 characterizet. sed character spiritalis attēdit s̄
 aliquā spiritalia p̄p̄rietatē. nō ē autē inconueni
 ens diuersas p̄p̄rietates nō oppositas eisdē inef
 se fm̄ eandēz partē: ⁊ iō in eadēz parte aie plures
 characteres esse possunt. **Ad 3m̄** q̄d q̄ quis cu
 iuslibet baptizati ⁊ credentis sit cōfiteri q̄n̄ cōfesi
 o ab eo expectat: non tñ ē cuiuslibet se libere ex
 ponere: sed tñ p̄firmati: ⁊ hoc etiā patz in aposto
 lis in quibus hoc sac̄m̄ inuitz sumpsit: q̄ an̄ ad
 uentuz sp̄s sancti confirmantis eos crāt clause fo
 res cenaculi propter metū iudeoz: postea repleti
 spiritus sancto ceperunt loqui cū fiducia ⁊ publice
 verbuz dei: vt p̄z in actib⁹. **Ad. ij. q. dō** q̄ nihil
 potest participare actionē vel p̄p̄rietatē alicui⁹
 nature nisi prius habeat subsistentiā in natura il
 la. vñ cū per baptismū q̄ ē spiritalis regeneratō
 hō acquirat subsistentiā in vita spiritali christia
 ne religionis: non potest non baptizatus aliqd̄ co
 rū q̄ ad hāc sp̄ualez vitā pertinet p̄cipare: ⁊ iō
 nō p̄t p̄cipere p̄firmatōis characterē: ⁊ hāc rōnē
 Dio. assignat in. ij. ca. ec. hierar. **Ad p̄m̄** q̄d q̄
 ad ea q̄ sūt necessitatis hō admittit etiā si hoc nō
 p̄petat ei ex officio: sicut p̄z q̄ etiā nō habens or
 dinē in casu necessitatis baptizare potest licite q̄
 uis hoc nō p̄petat sibi ex officio. s̄r etiā q̄ cōfesi
 teri nomē christi vbi confessio exquirat ē necessita
 tis: iō etiā non baptizatus hoc p̄petit q̄uis hec nō

ad inuicē distincte si fm distinctionē eorū ad que ordinant sic et virtutes quibus eaz distinctio nō ita appareat sic distinctio virtutū: qz eaz effect' non sunt ita manifesti sic effect' virtutū: ita etiā vide m' i virtutib' moralibus: qz vbi ē spēalis difficultas req'rit spēalis virt'. vñ alia ē virt' que dirigit i magnis sūptib' f3 magnificētā ab ea que i coib' donis et sūptibus pficit sc3 liberalitate: et qz gratia baptismalis dat ad pficiēdū in his que p'inent ad eōm statū vite xpiane: grā autē cōfirmatōis ad pficiēdū i his q' si difficillima i isto statu. f. confiteri nomē xpi 3 psecutores: iō specialī grā ad h' idiget et pp hoc alia est grā cōfirmatōis a grā baptismi et 3 aliu defectū dat. grā. n. baptismi dat 3 defectū q' ipedit oēs statū iusticie i vita chustiana. f. 3 peccatū originale et actuale. grā autē cōfirmatōis 3 defectū oppositū robori qd' exigit in p'sessōib' nois ch'isti. f. infirmitati. Ad p' 3 dō q' grā cōfirmatōis et baptismi nō sūt eiusdē spēi: vt dictū ē: et iō nihil prohibet qd' i eodē idiuilibili sint. Vel dō q' gratia baptismalis ex essentia aie deriuat in itelle ctu qd' ē ad recte et pfecte credendū. f3 gratia cōfirmationis respicit magis irascibiles ad quā p'inet fortitudo et robur. Ad 2' dō q' gratia sacrālis q' ē p'ncipalis effect' sacri quibus hēat cōnexiōez cū gratiā. q' ē i virtutib' et donis: tñ ē alia ab ea: qz gratia sacrālis pficit remouendo p' et p'ncipalr defectū ex peccato p'ntē. f3 gratia virtutū et donoz pfic' inclinādo ad bonū virtutis et doni: sicut gratia cōfirmationis remouendo infirmitatis morbu: fortitudis at donū vl' v' inclinādo ad bonū qd' ē p'p'uz virtuti vel dono: et iō quib' in baptismo dēt virtutes et dona: et sicut i cōfirmatōe nō o3 q' sit eadē gratia sacrālis vtrob'iqz. Ad 3' dō q' confiteri vbi ex p'sessione iminet mortis piculū nō ē tñ fidei: f3 indiget auxilio aleri' virtutis. f. fortitudis: et sicut indiget alia gratia sacrāli q' remoueat effectū oppositū fortitudi. Ad ij. q. dō q' vt. s. dictū ē di. j. sicut gratia gratis faciens q' essētā aie pficit differt a virtutib' et donis q' ab ipsa fluunt: ita et differt a gratiā q' ē p'p'uz effect' sacroz: tñ ē ei cōnexa: sic et cōnexiōe h3 ad virtutes et dona: vñ in sacris p'ncipaliter dat grā sacrālis q' differt in diuersis sacris: et p' cōnexa gratia virtutū et donoz q' ē cōis in oib' sacris. fm hoc 3 gratia baptismalis pōt dici duplr: vno illa q' ē p'ncipal' et p'p'uz effect' baptismi operās 3 morbu: alio grā q' ē effect' baptismi ex p'nti et p' quādā cōnexiōe. et sicut distinguēdū ē de grā cōfirmatōis. accipiēdo 3 gratiā baptismalē et cōfirmationis p' mō sic si differt gratie: et iō nō pfic' eā directe quasi cedens in eadē essentia cū ipsa: f3 directe pficit ipsū baptizati ad aliqd' aln': et p' consequēti ē ipsa baptismalis gratia pfectius: et nobilitus eē h3 sicut et aia sensibilis ē pfectior adiuncta rōnali: et virt' adiecta dono et liberalitas adiecta magnificentie. accipiēdo autē gratiā baptismales

et cōfirmationis 2' mō sic directe auget eā cedēs in eadēz essentia cū ipsa sicut baptism' directe auget gratiā quā prius inuenit. Et p hoc patet respōsio ad vtrāqz partem. ¶ Questio. III.

Quinde queritur de celebratiōe h' sacri: et circa hoc q'runtr'ia. ¶ Quid qd' possit pferre hoc sacz. Secūdo qd' dbeat scīpe. 3 de ritu et mō scīpiedi.

Ad primū sic procedit: vñ q' dlibet nō ordinat' possit aliū cōfirmare: efficacia. n. sacroz ē a virtute verboz. f3 dlibet etiā nō ordinatus pōt verba pferre q' sūt forma h' sacri. 3 nō ordinat' pōt cōfirmare. ¶ Vñ qd' potest agere f3 forma quā h3: qz vnuqd' qz agit fm q' ē actu. f3 aliquis nō ordinat' h3 characterē cōfirmationis. 3 pōt cōfirmare. ¶ Quantō aliqd' sacm ē maioris necessitatis: tāto indiget maiorī discretiōe et attētiōe in ministrando. sed baptismus ē sacm necessitatis. 3 cū illud qd' req'rit maiorē discretiōez o3 maiorib' cōmitti: vñ q' ex quo nō ordinatus potest baptizare q' etiā possit cōfirmare. ¶ S3 3 ē: qd' Aug. de sancto vic. dicit: q' administratio ecclie cōsistit in ordinib' mīstro rū et sacris. 3 sicut sine sacro nō potest qd' cōfirmari ita nec sine ordine cōfirmatōis. ¶ Vñ cōfirmationis ē dignior q' extreme vnctionis. sed illa nō pōt fieri nisi ab ordinatis: vt p3 Jac. vlt. 3 nec ista. ¶ Alteri' vñ q' sacerdos simplex etiā si non sit ep's possit cōfirmare. Baptism' n. quātū ad aliqd' ē maioris efficacie q' cōfirmatio. f3 sacerdos ex suo officio pōt baptizare. 3 et cōfirmare. ¶ Sic cōfirmationis sacm ad pfectionē p'inet: ita et eu'charistie f3 Dio. f3 sacerdos ē p'p'uz mīster sacri cu' charistie. 3 ipse potest cōfirmare. ¶ In sacris ex pte pferentis requirit' ordo et intentio. f3 ep's nō h3 aliquē ordinē vel characterē quē nō hēat simplex sacerdos. 3 sicut ep's ita et sacerdos potest cōfirmare si intētiōe cōfirmandi hēat. ¶ S3 3: soli ep'i i loco aploz succedūt. f3 soli apli in punitiua ecclie sia man' iponebāt: qd' erat cōfirmat'. 3 soli ep'i nūc possūt cōfirmare. ¶ I ordine ecclie siue hierarchie fm Dio. soli ep'i sūt pfectores. sed fm eūdē sicut aliquis p exorcismū purgat et p baptismū illumina: ita p cōfirmationē chustianitatis pficit. 3 soli ep'i possunt cōfirmare. ¶ Alteri' vñ q' sacerdos simplex ex cōmissione pape nō possit cōfirmare: sicut n. se h3 h' qd' ē sacerdotis ad sacerdotē: ita h' qd' ē ep'i ad ep'm. f3 null' nō sacerdos pōt pp pape cōmissionē eucharistia cōficere qd' ē sacerdotū. 3 sicut ex cōmissione pape nullus pōt nō ep's cōfirmare qd' ē ep'i. ¶ Sicut cōferre sacerdotale ordinē est ep'i: ita et cōfirmare. f3 nullus non ep's ex mandato pape possit aliquē in sacerdotēz promouere. 3 nullus ex pape mandato q' nō sit ep's pōt prebere

confirmacionis sacrm. ¶ **S.** quicūq; potest ex man-
dato vel ex commissioe alicuius baptizare: si sine co-
missione baptizat eū q̄ nō ē sibi subdit' extra casū
necessitatis baptizat' ē: q̄uis peccet. s; si sacerdos
sine commissione alicuius confirmet nō ē confirmatū
q̄ nō pot' ex commissione pape confirmare. ¶ **S.** 3' ē:
q̄d in littera dī q̄ **S.** in casu pmissi q̄ simplices
sacerdotes possent confirmare. ¶ **S.** maius ē ordi-
nē conferre q̄ confirmare. s; ex mandato pape aliq̄ nō
epi conferunt quosdā ordines sicut sūt p̄biteri car-
dinales q̄ conferūt minores ordines. s; multo fortius
ex mandato pape potest aliq̄ simplex sacerdos co-
firmare. ¶ **R.** ideo dō ad. j. q. q̄ propriū dispensatores
sacrorū sunt ministri ecclie per sacrm ordinis cose-
crati: vt sint mediū inter deū et plebez diuina p̄lo-
tra dentes: et iō solis eis cōpetit ex officio sacra mi-
nistrare: nec p̄ aliū cōferri possūt excepto baptis-
mo p̄ necessitate. vñ cū confirmatio nō sit sacrm
necessitatis nō poterit nisi ab ordinatis conferri.
¶ **Ad 1^m** q̄ dō q̄ efficacia sacri nō tm ē ex v̄bis pla-
tis sed ēt ex ma oebita et p̄sona cōueniente: et iō si
sit defect' i p̄sona ministri: vba plata ab alio nō pos-
sunt efficacia sacro p̄bere. ¶ **Ad 2^m** dō q̄ p̄fectio p̄-
sonalis h' vel illi' nihil facit ad collationē sacrorū
q̄d p̄z ex h' q̄ sacra cōferūt a bonis ministris et mal-
is: s; exigit p̄fectio h' in quātū ē mister ecclie: sicut i
nālib' ad h' q̄ forma se i alterā māz trāsfūdāt per
sui similitudinē requirit q̄litas actiua: et iō q̄ per confir-
mationis sacri nō efficit aliq̄s mister ecclie q̄uis q̄dā
nālē perfectionē cōsequit: iō nō q̄ q̄libz confirmatus
confirmare possit. ¶ **Ad 3^m** dō q̄ oia sacra indigēt
eq̄l' intētiōe. s; illa q̄ oib' sit cōferenda nō indigēt di-
scretione q̄ vñ repellat et al' admittat: q̄ a sacris
necessitatis nullus d̄z excludit: et iō cullibet et sacer-
doti cōmittit illa sacra cōferre: nō ar illa d̄b' aliq̄s
ad statū perfectionis pmouet. ¶ **S.** ij. q. dō. q̄ i oī
b' artib' et potētis ordinatis vel hitib': ita ē q̄ vlti-
ma perfectio referuat inducenda per sup̄mā artē
i gnē illo: sic artes q̄ operat' circa mān nauis refer-
uant inductionē forme arti superiori q̄ nauē cōpa-
ginat: et illa referuat vltim' finē. s. vñ nauis arti su-
periori. s. gubernatorie. vñ cū epi in ecclesiastica
hierarchia teneat sup̄mū locū: illud q̄d ē vltimū i
actionib' hierarchicis eis referuādū fuit: et q̄ per-
ficē aliq̄s h' mō q̄ sit supra cōez statū alioz ē su-
p̄mū in actionib' hierarchicis: iō sacrm confirma-
tionis et ordis d̄b' h' efficit solis epis dispensāda re-
feruat. ¶ **Ad 4^m** q̄ dō q̄ baptism' cū sit sacri neces-
sitas cōit oib' cōpetit: et iō per ip̄z nō ponit aliq̄s
supra cōez statū sicut sit per confirmationē: vt pus
ē dicit' ē. ¶ **Ad 2^m** dō q̄ eucharistia sic confirmatō
et ordo ē sacri perficiens: s; in h' differt ab alijs: q̄
in ordine et confirmatōe illud q̄d ē ibi res et sacri ē
aliq̄d in suscipiente acq̄sitū: et iō suscipiente hec sa-
cramēta pmouēt ad p̄fectionē quādā vltra cōem
statū fideliū: s; eucharistia h; illd q̄d ē res et sacri

in se nō in suscipiente: et iō h' sūptionez eucharistie
nō acq̄rit aliq̄s p̄fectionez vltra cōez statū: cū nō ip̄
mal' charact' s; p̄ficat vñquēq; i suo statu: et iō ēt
h; d̄o. cuius sacro eucharistie p̄ceptō adiūgit: et iō
nō ē sile de eucharistia et d̄ alijs. ¶ **Ad 3^m** dō q̄ quis
ep̄s nō habeat aliq̄nē ordinē sup̄ sacerdotē h; q̄ or-
dines distinguūt p̄ act' relatos ad corp' d̄ni: verū
tm h; aliq̄nē ordinē supra sacerdotē h; q̄ ordines d̄
stinguūt p̄ act' supra corp' mystici. vñ Dio. i. eccl.
hierar. ponit ep̄atū ordinē: vñ et cū qdā cōsecrati-
one dignitas ep̄alis cōfert: et iō i promotione mē-
broz corporis mystici aliq̄d pot' cōpetere ep̄o q̄d
nō cōpetit simplici sacerdoti. ¶ **S.** ij. q. dō q̄ circa
h' est multiplex opinio. qdā. n. d. aut q̄ p̄biteri sim-
plex nō possit ex mandato pape confirmare: et q̄d
oī in littera de **S.** exponūt q̄ illi p̄biteri ex mā-
dato pape nō cōferat' sacrm confirmacionis: sed
aliq̄d sacrale sile illi sacro sicut alicui porrigit pa-
nis benedict' loco eucharistie: s; nō vt cōueniēs vt
telē simulationē in dispensatione sacrorū indux-
it **S.** Grego. vel sustinūisset: q̄ dispensatio sacrorū
p̄inet ad veritatē doctrine q̄ nō ē p̄ scādālū oī-
mittēda. Et iō aliq̄ dicit q̄ auctoritas pape tanta
ē q̄ eius mandato q̄libet pot' cōferre q̄d h; vt confir-
mat' confirmare: sacerdos sacerdotiū conferre: oia
onus diaconatū: non autē mandato ipsius pot'
aliquis cōferre q̄d nō h; vt diacon' ordinez sacer-
dotalē. S; hec opinio vt minus āpla: et iō media
via fm alios tenēda ē. Et iō sciendū ē q̄ cū ep̄at'
nō addat aliq̄d supra sacerdotiū per relationē ad
corp' d̄ni vez: sed solū p̄ relationē ad corp' mysti-
cū: papa p̄ hoc q̄ ē ep̄oz sūmus non d̄ h̄c pleni-
tudine ptatis p̄ relationē ad corpus d̄ni vez: s; p̄
relationē ad corpus mysticū: et q̄ gratia sacralis
descendit in corp' mysticū a capite: iō opatio i
corp' mysticū sacral' p̄ quā grā dat d̄pēdet ab opa-
tione sacrali sup corp' d̄ni vez: et iō solus sacerdos
pot' absoluerē in foro penitentiali et baptizare ex
officio. Et iō dō q̄ pmouēt ad illas p̄fectiones: q̄
nō respiciūt corp' d̄ni vez: s; solū corp' mysticū: pot'
a papa q̄ h; plenitudinē pontifical' ptatis cōmit-
ti sacerdoti q̄ h; actū sūmū sup corp' d̄ni vez: nō
ar diacono v' alicui inferiori q̄ nō h; p̄ficē corpus
d̄ni vez sicut nec absoluerē in foro penitentiali: nō
aut pot' simplici sacerdoti cōmittē pmouēt ad p̄fe-
ctionē: q̄ respicit aliq̄ mō corpus d̄ni vez: et iō sim-
plex sacerdos ex mandato pape nō pot' cōferre or-
dinē sacerdotij: q̄ ordines sacri h̄nt actū supra cor-
p' d̄ni vez v' sup māz ei'. pot' ar cōcedē simplici sa-
cerdoti q̄ cōferat minores ordines: q̄ isti nullū actū
h̄nt supra corp' d̄ni vez v' māz ei'. n' et supra cor-
pus mysticū actū: p̄ quē gratia conferat: s; h̄nt ex
officio q̄sdā act' secundarios et p̄paratorios: et s̄l'r
pot' cōcedē alicui sacerdoti q̄ confirmet: q̄ confirma-
tio p̄ficat eū in actu corporis mystici: nō aut habz
aliq̄s relationē ad corpus d̄ni veruz: et p̄ hoc de

facili patet solutio ad obiecta.

Ad secundū sic proce

dit. Uidet qd chris debuerit sacm cōfir
 mationis accipe. sacm. n. pfirmatōis pferit maio
 rē plenitudinē grē qd baptisim. s3 chris baptisari
 voluit: vt tactu mūdissime sue carnis efficacā ba
 ptismo pberet. qd silr debuit pfirmatōem accipere
 pfirmatio ad hoc dat vt hō in pessione ve
 ritatis vsqz ad mortē firmū stet. s3 chris dedit
 oib' exēplū p veritate moriēdi. qd h' sacm maxie
 debuit accipe. **S3** pfirmat qd infirmū ē. sed
 infirmitas spūalis in chris nō fuit. qd nec pfirmari
 debuit. **Alter** vī qd hoc sacm pueri nō sit cō
 ferendū: qd hoc sacm supra cōem statū. pmouet
 sic r sacz ordinis. sed illud sacm nō pferit pueri.
 qd nec istud. **h.** hoc sacm dat ad cōfiteūdū fidez
 ad pugnādū pro ipa. s3 hoc nō cōpetit pueri. qd nō
 debet h' sacz suscipere. **S3** grā bapalīs ē imedi
 ata dispō ad grāz pfirmatōis. s3 baptisim' pferitur
 pueri. qd pfirmatō d3 pueri dari. **Alter** vī qd non
 debeat dari oib' adultis. illud em qd oib' dat nō
 excedit cōz statū: vt dictū ē. s3 pfirmatio ponit su
 pra cōz statū vt supra dictū ē. qd nō d3 oib' dari.
h. sacm ē ad robur i pugna spūali. sed pu
 gnare nō ē mulierū pp ibecillitatē sex'. qd nec h' sa
 crm eis ppetit. **h.** pfirmatio ē sacm cōfessōis
 s3 muti nō pnt pferri. qd nō d3 eis dari h' sacm. **h.**
 moriētes a pugna hui' vite s3trahūt. s3 ad robur
 in pugna hui' vite dat cōfirmatio. qd nō d3 morien
 tibus dari. **S3** ē: qd olē Aug. de scō vic. oīno
 piculosū ēēt si ab hac vita sine pfirmatōe migrāf
 ptingēt. qd oib' dādū ē h' sacz. **h.** ad robur i h' sa
 crō dat septiformis grā spūstacti. s3 hec oib' ē ne
 cessaria. qd r sacm pfirmatōis oib' dari cōpetit.
Rūdeo dō ad. j. q. qd suscipere bapz ē i pcepto cū sit
 sacm necitat: r iō dñs voluit baptisari quōs i ba
 ptismo nihil suscipere: s3 magi cōtulerit vt forma
 obediēdi mādati oib' pberet p ipm: r pp h' dixit
 ad baptisimū veniē: Sic decet nos ipler oēs iusti
 cās: iusticia enī cōsistit i obediētia legi: vt pbs dic
 it. v. **Et** s3 sacm cōfirmatōis nō ē necitat. s3 vti
 litatis alicui' cōsequēde causa accepit: r ideo cū
 domin' non accepit aliquid a sacramentis non
 debuit sacm cōfirmatōis accipe: sic nec sacm or
 dinis: qd pās excellētie i sacris r plenitudo spūstā
 ctū i ipō a sui cōceptiōe fuit: r sic nō oportebat nisi
 qd i ipō erat inorelē: qd factū ē p aduentū colūbe
 sup ipm. **Et** p h' p3 solutio ad obiecta. **Ad**
 ij. q. dō: qd pfectio qd cōfert i ordie r cōfirmatiōe: i
 hoc differūt: qd pfectio ordis ē ad aliqd dispēsādū
 pfectio at cōfirmatōis ē ad stādū fortitū i seipō. ad
 hoc at qd dispēsatio alicui' rei det alicui' reqritur
 idoneitas aliq' pexns i eo qd dispēsatiōē recipit pp
 piculū qd pōt iminere ex praua dispēsatiōe: r iō
 pfectio ordis nō cōfert pueri: s3 pfectio qd qd i seipō

pficit nō pexigit aliā perfectionē: s3 ipa perfectiōe
 quis idoneus reddit: nec ex hoc aliqd piculū imi
 nere pōt: r iō confirmatio pōt puero tradi r pue
 nient tradit: qd infantilis etas nō panit fictionē q
 effectus sacri in traditione ipediat: r iō quōs tunc
 nō ppetit ei cōfiteri vel pugnare: certū tñ ē qd esse
 ctū sacri plene recipit: p quē erit idone' ad pugnaz
 r pfectionē ad pfectā etatē vēles nisi grāz acceptā
 p peccatū amittat. **Et** p hoc p3 solutio ad obie
 cta. **Ad** ij. q. dō qd sicut dictū ē pfectio in confir
 matione collata nō pexigit aliā perfectionē: s3 p
 eā qd in seipō pficit: vt sit idoneus ad pugnā spū
 alē: r qd cullibet ē cōueniens r bonū: vt in pugna
 spūali fortitudinē habeat: iō ab hoc sacro nullus
 excludi d3 qd sit baptisatus. **Ad** h' dō qd nō po
 nit supra cōz statū quantū ad dispēsatiōē ali
 cuius sacri: s3 quantū ad cōfessionē sacroz: r hec p
 fectio vel excellētia oibus mēbris ecclēsie cōpetit
 p hoc sacm confirmatiōis collata. **Ad** 2° dō
 qd etiā qdā mulieres in pugna spūali gloriofū re
 portauerunt ab hoste triumphū: sicut p3 d beata
 agnete r beata cecilia r alijs: vñ ab hoc sacro mu
 lieres nō sunt excludende. **Ad** 3° dō qd quōs mu
 ti non possūt cōfiteri ore tñ possūt cōfiteri nutū
 r possūt hie voluntatē r propofitū pfitendi: r iō
 eis nō d3 penegari hoc sacm. **Ad** 4° dō qd qd
 uis moriētes abstrahant a pugna: tñ vadūt ad lo
 cū pmi in quo secūdū mensurā gratie dat mensu
 ra glorie: r iō indiget plenitudine gratie q in pu
 gna pficit pp finē pugne consequendum.

Ad tertius sic proce

dit: vī qd non exigit qd aliquis teneat ali
 quē ad confirmatiōē. ille. n. qd h3 imediatā relati
 onē ad principē sicut liberi nō d3 qd mediantibus
 aliqb' corā pncipe ppareat sicut serui pparēt me
 diantibus dñis: r filijs familias mediantibus patribus
 s3 pfirmādus iā h3 imediatā relationē ad pncipē
 ecclēie: cū sit mēbz ecclēie p baptisimū. qd quōs bap
 tatus p alijs debeat pferri: tñ cōfirmādus nul
 lo mō d3 p aliū ad cōfirmatiōē teneri pncipue si
 sit adultus. **h.** fortitudo min' ppetit mulierib'
 qd viris: **Prover.** vlti. **Mulier** fortē qd iueniet. s3
 pfirmatio ē sacm fortitudis: qd in eo dat spūstā
 ct' ad robur. qd ad min' mulier nō d3 tenere viruz
 ad pfirmatiōē. **S3** vī ēt qd nō pfirmat' possit
 tenere ad pfirmatiōē: qd mar' ē sacz pferre qd ad
 sacm subsequēdū aliqū tenere. s3 nō pfirmatus
 pōt sacm baptisimū cōferre. qd multo fort' pōt ad
 pfirmatiōē tenere. **Alter** vī qd nō debeat fieri
 linitio chrisimatis tñ in frōie: qd vertex ē nobillōz
 pa corpis qd frons: qd ibi ē organū cogitatiue: hoc
 at organū fantasie: s3 sacerdos qd ē inferior qd cōs
 vngit baptisatos chrisimate i vīce. qd epō nō d3 vn
 gere chrisimate cōfirmando i fronte. **h.** pfirmati
 o ē sacm pfectiōis. s3 cōfessio sit ore. qd vnctio cō

firmationis magis deberet in ore fieri. **¶** S. frons
 ē locus nudus ⁊ patens. s3 hic de facili sordes ꝑbit
 cū ḡ chrisma sit seruādū ab oi inquinamēto vñ q
 nō congrue fiat vñctio in fronte. **¶** S3 ꝑ in cōfir
 matione dat spūsanctus ad robur. s3 robur i frō
 te significat: vt p3 Eccl. iij. Ecce dedit frōtē tuā du
 riorē frōtib' eoz. ḡ in frōte d3 fieri vñctio ꝑfirma
 tionis. **¶** Apoc. viij. angelus dicit quoadusq3 si
 gnem' seruos dei vini i frōtib' eoz. s3 epi dicit' age
 li: vt p3 Apoc. iij. ḡ eoz ē in fronte signare. **¶** Ite
 r' vñ q ꝑfirmatio possit iterari. sicut. n. ꝑfirmatō
 dat ad robur fidei: ita eucharistia ad robur chari
 tatis: s3 eucharistia iterat. ḡ ⁊ cōfirmatio. **¶** P. si
 morbus iterat ⁊ medicina iterari d3. s3 morbus ꝑ
 quē dat hoc sacm ꝑōt iterari. f. spūalis infirmitas
 ḡ ⁊ sacm d3 iterari. **¶** S3 ꝑ sicut in baptismo im
 primū charac: ita ⁊ in cōfirmatione. s3 baptism'
 nō iterat. ḡ nec cōfirmatio. **¶** Rūdo dō ad. i. q. q. in
 sacro cōfirmationis dat spūsanctus ad robur. vñ
 propter hoc aliq3 ad cōfirmationē accedit: q3 se
 hie robur standi nō ꝑsumit: ⁊ iō institutū fuit vt
 ab altero teneret ad significandū qd ꝑ se stare nō
 posset. **¶** Ad ꝑm' ḡ dō q ille q ē mediator in hoc sa
 cro nō h3 officū representandi quasi extraneū sic
 ē in baptismo neq3 suscipiendi quasi instruenduz
 s3 solū tenendi quasi infirmū. **¶** Ad 2m' dō q forti
 tudo spūalis ē ꝑ christū i quo nō ē masculus ⁊ fe
 mina: vt dō ad Gal. iij. ⁊ ita nō differt vtz vir mu
 lierē vel mulier virū teneat: quia qdā ꝑriū dicāt
 f. q. mulier vtz tenere nō ꝑōt. **¶** Ad. ij. q. dō q hō
 ꝑōt ipediri a libera ⁊ apta ꝑfessione nois christi ꝑꝑ
 duo. f. ꝑ timorē mortis ⁊ ꝑ cōfusionē q ē timor
 ignominie: vtriusq3 aut signū ꝑcipue in facie ma
 nifestat: q3 pallescūt timentes ⁊ rubēt verecūdati:
 vt dō in. iij. Eth. ⁊ ꝑcipue in fronte q est ꝑa magis
 apta ⁊ imaginationi ex qua procedūt passiones ꝑ
 dicte vicina: ⁊ iō cū cōfirmatio def ad liberā ꝑfel
 sionē nois christi ꝑueniēt vngunt ꝑfirmati in frō
 te. **¶** Ad ꝑm' ḡ dō q vñctio q dat in vertice a sacer
 dote significat dignitatē regale ⁊ sacerdotale in ba
 ptigato: q3 incipit eē de numero illoꝝ qd' dō: Uos
 estis gens sancta regale sacerdotū. j. Petri. ij. ⁊ iō
 in vertice sit ad assignādū eminentiā dignitatis col
 late: s3 vñctio ꝑfirmationis dat ad fortit' defendē
 dā dignitatē acceptā: qd' āplius ē: ⁊ iō in loco pu
 blico dari d3. **¶** Ad 2m' dō q nō dat hoc sacm ad
 ꝑfessionē simplici sed ad libertatē cōfessionē: ⁊ iō
 d3 dari vbi apparent ille passioes: q liberā cōfessi
 onē ipedire possunt. **¶** Ad 3m' dō q ex hoc non ē
 piculū q3 ligat frōs cōfirmati quousq3 deficeat lo
 cus: ⁊ postmodū ēt f3 Hug. d3 eē sub quadē disci
 plina custodiendi chrisma ne. f. caput lauet vsq3
 ad. vij. dies ꝑꝑ. vij. dona spūsancti: ⁊ sicut ēt
 ecclesia. vij. dieb' aduentū spūsancti in discipulos
 celebrat. **¶** Ad. iij. q. dō q sacm qd' h3 effectū sp
 emanētē non ꝑōt iterari sine iniuria sacri: ⁊ ideo

q3 in cōfirmatione spūsancti character q ē indeli
 bilis: iō nō d3 iterari. **¶** Ad ꝑm' ḡ dō q eucharistia
 nō iprimū characterē nec illud qd' ē res ⁊ sacm ē
 aliqua forma recepta in recipiente sacm: sicut est
 in cōfirmatione: ⁊ iō nō ē filia rō. **¶** Ad 2m' dō q
 ꝑfirmatio dat ꝑ infirmitatē prout ē cōtracta ꝑ ori
 ginale peccatū: ⁊ sic nō redit ꝑuis infirmitas actu
 alis peccati redeat. **¶** Onatio spūsancti ad
 robur. ꝑ: panis cor hois cōfirmat. ergo magis
 pertinet ad eucharistiam q ad cōfirmationem.
 Et dō q per eucharistiam roborat charitas: per
 hoc autē sacm fides. in his. n. duab' virtutib' to
 ta virt' spūalis edificij ꝑsistit. Uel dō q charitas
 ꝑficiat ⁊ roborat ad standū in seipso ꝑ modū cū
 s3 cōfirmatio ad pugā qua quis ab alijs patit in
 cōfessionē nois christi ꝑ aduersarios audaciā ꝑre
 bens. **¶** Hoc sacm tm a teiunis ⁊c. propter emi
 nentiā spūsancti: que cum sua plenitudine hoc sa
 cramento dat ad robur. **¶** Dif. VIII.

Ost sacramē

Ost sacramē
 tū baptisimi ⁊c. Postq' mḡ
 determinauit de baptismo ⁊
 ꝑfirmatione: hic ꝑ dēterminat
 de eucharistie sacro. Et diuī
 dit i ꝑtes duas: in ꝑ dētermi
 nat ea q ꝑtinet ad ipsū sacm: in 2^a dēterminat d
 dispensantibus sacm. xij. di. Solet ēt qri vtrū q
 cūq3 sacerdotes ⁊c. Prima i duas: in prima dēter
 minat ea q requiruntur ad hoc sacm in genera
 li: in 2^a ꝑsequit de eis in speciali di. x. ibi Sūt itez
 alij precedentū ⁊c. Prima itez in duas: in ꝑ dē
 terminat ea q requiruntur ad hoc sacm: in 2^a dē
 terminat vsuz sacri. ix. di. ibi Et sicut due sunt res
 ⁊c. Prima autē in tres: in prima dēterminat ꝑcedē
 tia eucharistia qd' hoc sacm figurat: in 2ª dētermi
 nat ꝑcomitantia qd' hoc sacm integrat. f. formā
 ⁊ institutionē: ibi Dec etiā añ alia ⁊c. in 3ª dētermi
 nat ꝑntia q in hoc sacro efficiū v' significant: ibi
 Nunc qd sit sacm ⁊c. Secūda ꝑ diuidit in tres
 in ꝑ dēterminat institutionē: in 2ª formā: ibi for
 ma vero ē ⁊c. i 3ª mouet quādā qōnē ⁊ soluit: ibi
 Ubi cōsideratione dignū ē ⁊c. **¶** Nunqd ibi sit sa
 crm ⁊c. Hic dēterminat de sacro eucharistie ꝑ cō
 parationē ad significatū vel causatū ei'. Et circa
 h' duo fac. ꝑōndit qd sit ibi res ⁊ qd sacꝝ. 2^a ꝑclu
 dit eoz numez ⁊ ordinē: ibi Sūt igit' bec tria, dē
 stinguenda ⁊c.

Hic ē duplex qō. **P**ria de ipso euchari
 stie sacro. **S**ecūda d forma ipsi'. **C**ir
 ca ꝑm' qrit. iij. **P**rio vtz eucharistia
 sit sacm. **S**ecūdo de significatione eius. **T**er
 tio de institutione. **Q**uarto de ordine sumendi
 hunc cibum respectu alioꝝ abozum.
Ad primuz sic proce

dit: vñ q̄ eucharistia non sit sacm: ad idē. n. nō de
 bent diuersa ordinari. sed confirmatio ē ad pficiē
 oū fm Dio. cū q̄ f3 ipsū eucharistia ē sit pfectio:
 vñ q̄ superfluat hoc sacm. ¶ An oī sacro noue
 legi idē qd figurat efficit p signū figurās. f3 species
 panis ⁊ vini q̄ figurat corpus christi vez ⁊ mysti
 cū nō efficiūt illud. q̄ eucharistia nō ē sacm noue
 legis. ¶ Sacm ē elemētū māle fm Dug. exteri
 us oculis suppositus. f3 corp⁹ christi vez qd oī hic
 sacm ⁊ res sūt: nō ē oculis videntū suppositū. q̄
 nō ē sacm. ¶ Oē sacm in ipsa sui susceptiōe cō
 secrat ⁊ pficit: sicut p3 de baptismo qd pficit i ipsa
 ablatiōe. f3 eucharistia cōsecrat an sūptionē. q̄ nō
 ē sacm. ¶ In oī alio sacro illud qd ē res ⁊ sacz
 ē aliqd effectū in suscipiēte: sicut character in ba
 ptismo. f3 corpus christi verū quod ponit hic res
 ⁊ sacm non ē aliqd in recipiente effectū. q̄ nō ē
 sacm eiusdē rōnis cū alijs. ¶ S3 qd i collecta
 oī: Presta vt hoc tuū sacm nō sit nobis reat⁹ ad
 penā. ¶ Oīs actio p mltros ecclesie dispensata
 in qua ex ipso ope opato gratia cōfert ē sacz. sed
 eucharistia ē h⁹. q̄ ē sacz. ¶ Lter⁹ vñ qd nō sit vnū
 sacm sed multa: pmo p hoc qd in colecta oī: Pur
 rificent nos oīe hec sacra q̄ sūpsim⁹. ¶ Sacm ē
 in genere signi. f3 ea q̄ sit in gnē signi: sicut noīa plu
 rificant ad pluralitatē signatiū q̄uis sit idē signa
 tū: sicut marc⁹ ⁊ iull⁹ si oīo noīa q̄uis sit eadem
 res significata. cū q̄ in eucharistia sunt plura signa
 tia sicut spēs panis ⁊ vini: vñ q̄ sint pla sacra. ¶ Vnitas
 rei ē ex forma sua. sed in eucharistia sit due
 forme. vna ad psecrationē panis. alia ad psecrati
 onē s̄guis. q̄ sit oīo sacra. ¶ Ea q̄ nec in genere
 nec spē pueniūt s̄ plura simplicit. sed corp⁹ christi
 vez cū spēs panis ⁊ vini sit differentia ⁊ spē ⁊ gnē
 q̄ sunt plura simplicit: cū q̄ vniq̄ dicat sacm in
 eucharistia: vñ qd nō sit vnū sacm. ¶ Ex duob⁹
 perfectis nō sit aliqd vnū. sed christus perfecte
 ē sub vtraq̄ spē. f. panis ⁊ vini q̄ ex his duob⁹ nō
 sit vnū sacz. ¶ S3 pura ē qd si esset duo: tūc sacra
 noue legis nō eēt tñ septē. ¶ q̄cūq̄ ordinat ad
 idē efficiendū ⁊ significandū p̄tinent ad vnū sacz
 f3 oīa q̄ in eucharistia sunt p̄tinet ad idē rep̄tan
 dū. f. mortē dñi: ⁊ idē efficiendū. f. gr̄az: per quam
 hō incorpat corp⁹ mystico. q̄ ē vnū tñ sacm. ¶ L
 ter⁹ videt qd non cōuenientib⁹ noīb⁹ noiet: nomen
 n. propriū alicui d3 iponi ex eo qd sit sibi propriū
 f3 bonitas gratie ē cōis oīb⁹ sacris. q̄ ex hoc non d3
 iponi nomē p̄p̄riū vni sacro: vt dicat eucharistia
 qd in via nos reficiens vsq̄ ad patriā deducit: sed
 hoc ē cōe oīb⁹ sacris q̄ non nisi viatorib⁹ dāt ad p
 ueniendū ad gloriā patrie: q̄ ē res nō cōtenta ⁊ si
 gnificata in oīb⁹ sacris. q̄ nō cōuenienter viaticus
 appellat. ¶ S. cāe p effect⁹ denoiari solent. f3 addu
 c. re ad cōiōne fidelitū ē effect⁹ baptisim⁹ f3 Dio. vt
 ex p̄dictis p3. q̄ baptisim⁹ mag⁹ d3 dicit cōiō vel sma

ria q̄ hoc sacm. ¶ In quolibet sacro sit aliqd
 sacru: sed hoc ipoztat sacrificij nomē. q̄ sacrificiū
 etiā nō ē nomē p̄p̄riū hui⁹ sacri. ¶ Hostia vide
 tur idē qd sacrificiū. f3 Dio. p̄firmatiōez noiat ca
 rismatis hostiā. q̄ neq3 hostia neq3 sacrificiū ē no
 mē p̄p̄riū hui⁹ sacro. ¶ R̄ideo vñ ad. j. q. q. eucha
 ristia sacm q̄ddā ē alio tñ mō ab oīb⁹ alijs sacris
 sacm. n. fm sui nois p̄p̄tatez scitatez actiue ipoz
 tat: vñ fm hoc aliqd h3 sacri rōem fm qd h3 roem
 scitificatiōis q̄ sacru aliqd sit. Dicat autē aliqd sc̄m
 oupl̄r. vno simpl̄r ⁊ p se sic qd est subiectū sc̄ita
 tis sicut oī hō sanct⁹. Alio secūdarīo ⁊ fm qd: ex
 eo qd h3 ordinē ad hāc sc̄ititatē vel sic h̄is vtutez
 sanctificādi: sic christus oī sanctū vñ quocūq̄ alio
 ad aliqd sanctū deputet: sic altare sc̄m. ⁊ ideo ea
 quibus aliquid sit factū pmo mō dicūt sacra sim
 plicit: illa autē quibus sit aliquid sanctū secundo
 mō non dicūt sacra: f3 sacralia magis in alijs q̄ sa
 cris sit aliqd sanctū pmo mō: sicut hō suscipiēs
 sacm nō at elemētū corporale sanctificans homi
 nē: qd h⁹ est sacru secūdo mō: ⁊ iō hoc qd p̄tiet ad
 sanctificatiōe materie in oīb⁹ sacris nō ē sacz f3
 sacrale: f3 hoc qd p̄tinet ad vsū materie q̄ hō s̄a
 ctificat ē sacz. in hoc autē sacro illud qd ē sc̄ificā
 hoiez ē factū p̄io mō: q̄ sit subiectū sanctitatis: qd ē
 ipse christus: ⁊ iō ista sc̄ificatiō māe ē hoc sacz:
 sed sc̄ificatiō hois ē effectus sacri: ⁊ iō hoc sacz
 in se cōsideratū ē dignius oīb⁹ sacris: qd h3 absolu
 tā sanctitatē etiā p̄ter suscipiēte: alia autē non
 h̄nt nisi in ordine ad aliud: ⁊ iō hoc sacz ē p̄fecto
 alioz sacroz: qd oē qd ē p aliud reducūt ad id qd
 ē p se: sicut p3 de accite ⁊ s̄ba. ¶ Ad p̄m qd qd p̄se
 cū vnū qd qd ē cū attingit propriā virtutē: vt oī i
 vñ. phy. Ulr⁹ at ē vltimū in re: vt oī in pmo ce. ⁊
 mūdi: ⁊ iō p̄fectio rei cōsistit in h⁹ qd res ad sui vlti
 mū pducat. Et at oupl̄cū vltimū rei: vnū qd ē in
 re: ⁊ aliud qd ē extra re: sicut in corpib⁹ vltimū in
 corpe ē superficies corpis cōnētis. vltimū at cuiuslibet
 rei in seipsa ē ipsa rei opatio: pp̄ quā res ē: forma
 n. ē finis generatiōis nō ipsius generati: vt dicit Cō
 mē. in. ij. phy. vñ res q̄ h3 formā s̄balē p quā ē eē
 nō oī p̄fecta simpl̄r f3 p̄fecta in eē: vñ p̄fecta p̄fectōe
 p̄: ⁊ talē p̄fectionē quātū ad eē spūale. acq̄rit hō
 in baptismo: i quo ē regeneratiō spūal: ⁊ iō Dio.
 nō ponit baptisimū h̄ntē vñ p̄fectiūā simplicit: sed
 magis purgatiūā ⁊ illuminatiūā: f3 simpl̄r p̄fectū
 oī qd h3 opationē cōueniētē sue forme. in h⁹. n. cō
 sistit virt⁹ rei fm p̄m in. ij. Eth. p cuius p̄secutiō
 nē aliqd oī p̄fectū vt dcm ē. Hois autē opatio spū
 alis ē duplex: vna ipsius iquātū ē p̄sona puata: ⁊
 quātū ad h⁹ pficit cōfirmatiō q̄ facit hoiez nō ipe
 ditū alitquo mūdano timore in cōfessione fidei: ⁊
 alijs q̄ ad christianā religionē spectāt: Alia iquā
 tū ē p̄sona publica quasi mēbz p̄ncipale ⁊ insu
 ens alijs mēbz: ⁊ quātū ad hoc pficit sacz ordi

ultimū ar cuiuslibet rel extra seipsā ē p̄ncipiū a quo res h3 eē: q3 p̄ iunctionē ad ipsū res cōplent 7 firmāt: 7 pp̄ ostētiā ab ipso deficiunt: sicut cor rupribilia pp̄ longe distare a p̄: vt dī in. ij. de gn̄a tione: 7 iō p̄ agēs h3 etiā rōnē vltimū finis p̄ficiētis: fons aut̄ ch̄ustiane vite ē ch̄ustus: 7 iō hoc mō eucharistia p̄ficiēt ch̄usto cōiūgēs: 7 iō hoc sac̄z ē p̄fectio oīz p̄fectionū: vt Dio. dicit. vñ 7 oēs qui sac̄a alia accipiūt: hoc sac̄o in sine cōfirmant: vt ipse dicit. Ad 2^m dō q̄ sic ad sp̄s sensibiles alloz sac̄oz se h3 vire q̄ interius inest q̄ sac̄ificationez acquirunt ex qua sac̄m efficit̄ fm̄ Dug. ita in hoc sac̄o se h3 ipsū corp̄ ch̄usti: qd̄ p̄ cōsecrationē s̄b sp̄s illis sit. vñ sicut in alijs sac̄is m̄le elementū nō ē cā virtutis q̄ in ipso ē neq3 alicui sp̄s alius effectus in hoīe nisi mediante virtute fm̄ q̄ ex elemento 7 virtute quasi vnū efficit̄: ita in hoc sac̄o sp̄s nō sunt cā corp̄is ch̄usti neq3 alicuius effect̄ in aīa sp̄s alius nisi mediāte corpore ch̄usti vero fm̄ q̄ ex speciebus 7 corpore ch̄usti sit vnū sac̄m vtrū autē sp̄s ille fm̄ se hēant aliquoz effectū cor poralē: sicut aqua corporalē abluīt in baptisimo etiā nō mediāte sp̄s alio v̄tute. j. dicit. Ad 3^m dō q̄ oē sac̄m ē visibile: nō tñ o3 q̄ qd̄ ē i sac̄o sit visibile: vñ. n. sp̄s visibilis aque in baptisimo: sed nō v̄ vire sp̄s alius q̄ secretus opat̄ salutē: 7 s̄l̄r h̄ vident sp̄s sed nō v̄ v̄z corp̄ ch̄usti. Vel dō3 q̄ ē visibile nō in se: s3 in specieb̄ q̄ ipsū tegūt sicut 7 s̄b a alioz corpore v̄t mediante colore. Ad 4^m dō q̄ sanctitas q̄ ē in materia alioz sac̄oz nō ē forma sanctitatis absolute: sed fm̄ ordinē ad aliō vt in. j. dicit̄ ē: 7 iō nō ē s̄l̄e de alijs sac̄is: 7 d̄ hoc vt ex dicit̄ p3. Ad 5^m dō q̄ ex hoc ipso q̄ a lia sac̄a p̄ficiunt̄ in acceptiōe vel collatione cōtin git̄ q̄ illud qd̄ ē in eis sac̄m 7 res ē aliquid acq̄si tū in suscipiente: in hoc at̄ sac̄o aliē ē: vt ex dicit̄ p3. Ad 6^m dō q̄ se vnū simplicit̄ 7 qd̄ ē nume ro vnū trib̄ modis dī: vno sicut̄ iduisibile ē vnū vt punct̄ 7 vnitas qd̄ neq3 ē multa actu neq3 potē tia. Alio qd̄ ē vnū ex cōiunctate qd̄ tñ ē mlt̄a potē tia sicut̄ linea. 3^m dō qd̄ ē vnū p̄fectione: sicut̄ dī calciamentū vnū: q3 h3 oēs p̄tes q̄ redrunt ad calci amētū: 7 hec vnitas dī in oib̄ illis ad q̄z integrita tē aliqua exigit̄: sicut̄ vn̄ hō vna dom̄: 7 q̄ ad eē sac̄i mlt̄a cōcurrūt: sicut̄ forma 7 mā 7 h̄: iō ab hac vnitate p̄fectionis dī sac̄m vnū eē: illa. n. sūt de integritate alicuius instr̄i q̄ redrunt ad opatio nē illā ad quā instr̄ deputatū ē. h̄ autē sac̄z depu tatū ē ex diuina institutione ad cibationē sp̄s aliaz q̄ p̄ cibationē cor poralē significat̄: 7 q̄ cibatio cor poralis duo req̄rit. s. aliqd̄ p̄ modū cibi: 7 aliqd̄ p̄ modū potus: iō ad integritatē h̄ sac̄i ex diuina i stitutōe ē aliqd̄ p̄ modū cibi. s. cōp̄ ch̄usti 7 aliqd̄ p̄ modū pot̄. s. s̄guis. Ad 7^m dō q̄ oī plalī sac̄a: pp̄ m̄le diuersitate signoz. Ad 2^m dō q̄ iō illa p̄cedit̄ q̄ vtrūq3 signū h3 integrā significa

tionē. sic aut̄ nō ē hic: q̄ cibatio sp̄s aliaz nō signifi cat̄ p̄fecte neq3 p̄ panis tñ neq3 p̄ vini tñ s̄p̄tio nē: s3 p̄ vtrūq3 simul sicut̄ ē i significatiōe noīuz p̄posito3. Ad 3^m dō q̄ rō illa p̄cederet si vtraq3 forma r̄nderet̄ toti sac̄o. s3 hoc falsū ē q3 vna for ma r̄nder̄ vni: 7 alia aliq̄ eorum que ad sac̄m ex igit̄. Ad 4^m dō q̄ sp̄s non sint vnū in genere vt specie nāe: possūt tñ eē vnū p̄ relationē ad vnā opationē ex qua vnitate sumit̄ vnitas sac̄i. Ad 5^m dō q̄ sp̄s ch̄ustus perfectus sit sub vtraq3 sp̄e nō tñ quātū ad integz v̄sū sac̄i ē sub vtrōq3. sed quātū ad diuersos v̄sū. Ad 6^m dō q̄ in quol3 sac̄o ē tria considerare. s. originē: p̄fectionē: 7 finē ad quē ē. origo autē oīum sac̄oz ē passio ch̄usti de cuius latere in cruce p̄dētis sac̄a p̄fluxerunt: vt sancti dicit̄. p̄fectio autē sac̄i ē in hoc qd̄ cōti net gratiā. finis at̄ sac̄i ē duplex: proxim̄. s. sancti ficatio recipientis: 7 vltimus. s. vita eterna: hec at̄ p̄ quādā excellentiā in eucharistia inueniunt̄: q3 hoc sac̄m ē sp̄s aliter in memoria d̄nice passionis. vñ Matth. xxvj. Quotiescunq3 feceritis in mei memoria facietis: 7 iō quātū ad originē vocat̄ sa crificiuz vel hostia. s̄l̄r etiā gratiā nō p̄ modū itē tionis p̄tinet sicut̄ alia sac̄a: s3 plenitudinē gratie in suo fonte: 7 ideo antonomatice eucharistia dī: s̄l̄r etiā q3 ipsa ē cōsūmatio oīum sanctificationū vt Dio. dicit̄ id qd̄ ē oīum. s. cōgregari ad vnū hu ic sac̄o attribuit̄: 7 dī cōio vt̄ s̄maxis qd̄ idē ē: in quātū. s. hō congregat̄ ad vnū: 7 ad seipsum 7 ad alios ei qd̄ ē maxime vnū cōiūct̄. s̄l̄r ēt quātū ad vltimū finē cōsequēdū maximā efficacīā h3 iquā tū realit̄ continet hoc quo ianua celi nobis apta ē. s. sanguinē ch̄usti: 7 iō specialiter vaticū appel lat̄. Et p̄ hoc patz solutio ad obiecta: q3 ab eo qd̄ ē cōe aliquid antonomatice denoiari pōt.

AD secundum sic pro
dit: v̄ q̄ huic sac̄o figure assignari nō de beat. nihil. n. disponit̄ p̄ aliqd̄ sui generis. albedis n. n. ē albedo: nec mor̄ ē mor̄. s3 sac̄z ē signū. q̄ sa cr̄o nō o3 aptari aliq̄ figura: q3 i i finitū iret̄. Ad sac̄a veteris legis dicunt̄ sac̄is noue legis r̄ndere inquātū signat̄ ipsa: sac̄is at̄ noue legis q̄ s̄t maxi me p̄fectionis nō r̄ndebāt aliqua sac̄a i veteri lege vt qdā dicit̄: cū q̄ h̄ sac̄z sit maxie p̄fectiōis v̄ q̄ nō debeāt ei aliq̄ figure assignari. Ad sicut̄ eucharistia p̄figurata ē in agno p̄chalt̄: ita 7 ba ptism̄ in trāitu maris rubi: vt dī. j. Cor. xj. cuz q̄ magister n̄ assignauerit aliquas figuras baptisim̄ v̄ q̄ nec eucharistie figuras assignat̄ d̄beat. Ad 3^m dō q̄ hoc sac̄m memoriale passiois ch̄usti ē sp̄s alit̄ s3 passioē ch̄usti p̄cipue oportebat p̄figurari: p̄ quā nos redemit̄: vt fides antiquoz ad redēptōrē ferret̄. q̄ p̄cipue oportebat hoc sac̄z figurari. Ad hoc sac̄m ē dignissimū 7 difficillimū ad credēdū s3 talia maxime cōsueuerunt p̄figurari. q̄ r̄.

Dicitur vbi q magis incoueniens assignet figuram h' sacri. hoc n. sacrm p' baptismu' dat. s3 agn' paschalis pcessit trāsitu' maris rubri: in q' baptis'm' ē pfigurat'. q' nō ē pgrua figura h' sacri. **P**. in hoc sacro aliquid offert deo. s3 melchisedech n̄ legit deo obtulisse s3 hōi. f. abrae cui obtulit panes z vinu': vt dicit Scn̄. xiiij. q. illa oblatio nō ē puenies figura h' sacri. **P**. idē n̄ ē signū sui ipsi'. s3 s3 aguis qui cōsecrat in altari ē illemet quē christus in cruce fudit pro nobis. q' ille non ē signū vel figura istius. **P**. māna habebat in se oēs saporis suauitate: vt dicit Sap. xvj. sed hoc sacrm nō h3 in se oēm saporē spūalē: qz sic hēret effect' oīum sacroz z alia sacra supfluerēt. q' māna nō ē figura h' sacri. **P**. nobilitatis rei nobilior d3 ē figura. s3 eucharistia ē nobilit' sacroz q' baptism' . cū q' baptism' hūerit figurā q' pbebat remediū ex ipso ope opato p originale. f. circūcisionē. supradicte aut figure nō fuerunt tales: vt q' fuerūt icōpetentes. **P**. in canone misse fit mentio de sacrificio abrae z abel z s3 oia sacrificia legalia h' veri sacrificij figura fuerunt. q' insufficienter posuit magis figuras h' sacri. **U**ter vbi q' in lege moysi expressius fuit figuratū hoc sacrificiū q' in lege nāe: qz fm̄ Hug. q' toto magis appropinquauit passio saluatoris tato signa fuerūt euidentiora. s3 ea q' fuerunt in lege moysi fuerūt p'pinq'ora. q' exp'ssiora. **P**. in sacrificio legis moysi fiebat sanguinis effusio. s3 oblatio melchisedech fuit sine sanguine effusione. q' legalia sacrificia exp'ssius figurabāt sacroz passiois christi q' oblatio melchisedech. **S**3 q' christus dicitur sacerdos fm̄ ordīnē melchisedech: nō ar̄ s3 sacerdotiū legis moysi: qd ē sacerdotiū leuiticū: vt patet Heb. viij. q. oblatio melchisedech magis puenit cū sacrificio christi q' sacrificio legis moysi. **R**ūdeo dō ad. j. q. q' sacra noue legis tripliciter se hnt ad veterē legē. Quedā n. essentialit' fuerunt in veteri lege q' nō vt si sacra noue legis: s3 magis q' si i officiū vel actū virtutis: sicut pnia ordo z matrimoniu'. Quedā fuerūt fm̄ aliqd eis rñdes nō esse tialiter: sicut baptism' z eucharistia. Quedā ar̄ nihil rñdēs habuerūt i veteri lege: sicut cōfirmatio z extrema vnctio. cuius rō ē: qz pnia tria sacra non solū si sacra: s3 pnia ē act' virtutis: ordo ar̄ p'inet ad officiū dispensatiōis sacroz: matrimoniu' aut ad officiū nāe: z iō in qualibet lege requirūt. **B**aptism' aut z eucharistia sunt sacra tm̄ q' rāz cōtinētia: z iō an̄ tps gratie eē nō debuerūt. **S**3 qz sunt sacra necessitatis: baptism' qdē quātū ad effectū: eucharistia ar̄ quātū ad fidē eius qd repñtat per ipsā: iō oportuit q' in lege moysi hērent aliqd rñdēs. s3 cōfirmatio z extrema vnctio sūt sacra gratia conferētia: z iō in veteri lege eē nō debuerunt. z qz nō sūt sacra necessitatis: s3 cuiusdā supabundantis pfectionis: iō nō oportebat q' hērent aliqd rñdēs cū nō eēt tps plēitudis gratie: z iō hoc duo

nō fuerūt pfiguranda aliquib' exp'essis figuris. s3 nōq' pnia tria: s3 tm̄ duo media. f. eucharistia z baptism'. **A**d p'm' q' dō q' oppositē relatōes pos sūt inesse eisdē respectu diuersioz: eo q' eē relatiuū ē ad aliqd se hie: nō ar̄ p'prietate absolute: z iō i relatiuis cōtingit aliqd disponi p aliqd sui generis p accūs z nō p se: sicut filiū ē filius: nō in quātū filius: s3 in quātū pater. z s3 signi potest eē signūz in quātū ē signatū. in absolutis ar̄ nō cōtingit hoc vñ qualitatio nō ē qualitas nec p se nec p accidens. **A**d 2'm' dō q' vna pfectio dicitur alia minor duplici: aut simplici: aut fm̄ statu: sicut premiū essentialie qd aurea dicitur simplici mat' q' premiūz accitales: qd dicitur aureola. s3 aureola ē maior quātū ad statū hntis: qz nō cuiuslibet dat s3 tm̄ illis q' sūt in statu pfectionis. z s3 dico q' pfectio eucharistie ē simpliciter maior q' pfectio cōfirmationis z extreme vnctiois: s3 ille sūt maiores fm̄ statu: qz pfectio eucharistie q' ē p cōiunctionē ad principiūz sctitatis ē oib' d' necessitate salutis. s3 pfectio spūal' sancti ad robur q' ē in cōfirmatiōe vel pfectio purgationis a reliquijs peccati q' ē in extrema vnctōe nō solū oib' necessaria: z iō pfectioi eucharistie d3 aliqd rñdere in qualibet lege: nō autē pfectioi cōfirmationis z extreme vnctiois nisi in lege in q' ē status pfectionis q' ē lex gratie. **A**d 3'm' dō q' pfiguratio eucharistie erat magis necessaria q' baptismi: tm̄ rōne dignitatis: tm̄ rōne difficultatis: tm̄ p' necessitate fidei eis qd figurat i eucharistia: tm̄ magister supra aliquas figuras baptismi posuit. f. circūcisionē z baptismū Jobis. **H**. d. ij. q. dō q' aliqd pōt figurari duplici. vno mō p id qd ē signum z cā: z hoc mō effusio sanguinis z aq' ex latere christi fuerūt figura h' sacri. alio mō p id qd ē signūz tm̄: z sic quātū ad id qd ē sacroz tm̄: in eucharistia fuit figura eius oblatio melchisedech. quātū autē ad id qd ē res z sacrm. f. ipsū christū passū fuit figura agn' paschalis. quātū autē ad id qd ē res tm̄. f. q' rāz fuit signū māna qd f'ficiēbat oēs saporē suauitatis hntis. **A**d p'm' dō q' rō illa valeret si baptismi z eucharistie tm̄ esset vna figura: sunt autē plures: z iō nō ē incoueniens aliqua figurā baptismi q' precedat aliqua figura eucharistie z ab aliq' precedat: sicut precedit agnus paschalis trāsitum maris rubri: z sequit' circūcisionē. **A**d 2'm' dō q' eucharistia offert deo in sanctificatione hostie: z offert p'plo in ipsius sūptiōe: z hoc significatū fuit in oblatiōe melchisedech q' obtulit abrae panē z vinū z benedixit deo excelso. **A**d 3'm' dō q' nihil sub eadē spē manens ē signū sui ipsius. s3 aliqd fm̄ q' ē in vna spē pōt eē signū sui fm̄ q' ē sub alia spē. z s3 ē in proposito dō: q' aqua fluēs d' latere christi figurabat p'p'z q' eius s3guie redimēd' z reficiēd' erat: z iō significabat aq' s3guie admixta h' sacri vsū. **A**d 4'm' dō q' sacrm h3 oēm suauitatē in quātū cōtinet fontē ois gratie: q'uis nō ordīnē

ei⁹ vsus ad oēs effectus sacrālis gratie. Uel oō q̄
etiā quātū ad effectū h̄z oēm suauitatis effectū in
reficiēdo: q̄ hoc solū sacr̄z p̄ modū refectōis opaf
Uel oō fm̄ Dio. q̄ oīuz sacr̄oz effect⁹ huic sacro
posunt ascribi inquantū p̄fectio ē oīs sacri h̄ns q̄
si i capitulo 7 sūma oīa q̄ alia sacra p̄tinet sigilla
ti. Ad 5° q̄ baptisim⁹ ē sacm̄ necessitatis q̄
tū ad effectū: q̄ delet peccatū originale q̄ manēte
non ē salus: 7 iō oportebat q̄ in veteri lege r̄ndēt
sibi aliqua figura q̄ oī originale remediū p̄beret
f. circūcisio. s̄z eucharistia ē sacm̄ necessitatis quā
tū ad fidē eius qd̄ rep̄ntat. f. opus n̄re redēptōis
7 iō non oportuit q̄ h̄eret figuras remediū p̄bē
tes s̄z signantes n̄m. Ad 6° q̄ quīs in veteri
lege fuerūt figure plures m̄llī: tñ oēs ad has re
ducūt: q̄ i oīb⁹ sacrificijs 7 oblatiōib⁹ antiquoz si
gnificabat illud qd̄ ē res 7 sacr̄z in eucharistia: qd̄
etiā significat per agnū paschalē. f. ipse christus q̄
obtulit se deo patri pro nobis oblatiōē 7 hostiā
Uel oō q̄ iste figure rep̄ntat corp⁹ christi fm̄ q̄ ē
i vsu fidelū p̄ cū: qd̄ p̄z oblatiōē melchisedech
q̄ panē 7 vinū edendū obrulit Abrae. 7 s̄lī agn⁹
paschalis edēdus a p̄lo occidebat: 7 ēt māna ad
elusū pplī a deo prouidebat. aqua ēt sanguini ad
mixta in passione christi ppl̄z significat christi sa
guinē cōicātē: nō autē ita ē in alijs sacrificijs: 7 iō
quīs sint figure christi passi: nō tñ sunt proprie fi
gure h⁹ sacri. s̄t autē in canone missę mentio d̄ ob
latiōē Abrae 7 Abel magis p̄ deuotiōē offerē
tiū q̄ p̄ figurā rei oblatē. Ad iij. q. oō q̄ quātū
ad id qd̄ ē signū tñ i hoc sacro exp̄ssior figura h⁹
sacri fuit oblatiō melchisedech q̄ figure legis mo
ysi: sed quātū ad id qd̄ ē res 7 sacr̄m exp̄ssior fuit
figura legis moysae qua exp̄ssius christus passus
significabat: 7 q̄ r̄ sacri cōstitit in signis exteri
orib⁹: iō sacerdotiū christi quātū ad ritū magis cō
uenit cū sacerdotio melchisedech q̄ cū sacerdotio
leuitico: 7 ēt quātū ad alias cōditiones melchise
dech quas apostolus plenius p̄sequitur. Et
per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad tertium sic proce
dit: v̄ q̄ nulla fuit necessitas instituēdi h⁹
sacm̄: veniente autē veritate oī cessare figura. sed
hoc sacm̄ agit in figurā dñice passionis q̄ iā reali
ter venit. q̄ nō debuit hoc sacm̄ institui. S. ca
oē actione aliquid instituit 7 a d̄ia dispositiōe re
mouet. s̄z ad eadē actionē nō oīz institui: nisi vnum
sacm̄: sicut vñū instr̄z ē vñū actiōis. cū q̄ p̄ baptis
mū mundemur a malo: v̄ q̄ nō oportuit institui
aliq̄d sacm̄ p̄ qd̄ in bono cōfirmemur. f. eucharis
tia: vt i lra oī. S. ex eisdē ex quib⁹ sum⁹ 7 nutri
mur: vt in. ij. de generatione oī. s̄z p̄ baptisimū qd̄
ē spūalis regeneratio acq̄im⁹ eē spūale: vt Dio. ol
cīt. ij. ca. ec. hie rar. q̄ p̄ gratiā reficimur baptisima
lē: 7 ita nō oīz h⁹ sacm̄ institui ad spūalē reficiēdū

vt in lra dī. S. ad p̄fectionē corporis exigit
q̄ mēbra capiti cōiungāt. s̄z p̄ hoc sacm̄ mēbra ec
clesie suo capiti cōiungāt. vñ Joh. vi. oī: Qui mā
ducat carnē meā 7 bibit sanguinē meū in me ma
net 7 ego in eo. q̄ necessaria fuit h⁹ sacri institutio.
S. charitas nō ē min⁹ necessaria q̄ fides. s̄z ha
bem⁹ vñū sacm̄ fidei. f. baptisimū. cū q̄ charitatis
sacm̄ sit eucharistia: vñ 7 cōiō oī: v̄ q̄ eius insti
tutio fuerit necessaria. L. tēti⁹ v̄ q̄ ante aduētū
christi debuerit institui: christus. n. ē caput oīum
iustoz q̄ fuerunt a principio mūdi: vt in. iij. li. dī.
xij. dicitū ē. si q̄ p̄ hoc sacm̄ mēbra capitis mysti
co suo capiti cōiungāt: v̄ q̄ debuerit a principio
mūdi institui: S. ppl̄s isrl̄ fuit ppl̄s deo dilectū
sim⁹. vñ oī Exo. liij. filius me⁹ primogenit⁹ isrl̄. s̄z
hoc sacm̄ ē sac̄z charitatis: vt dicitū ē. q̄ debuit i
stitui adhuc p̄iore ppl̄o h̄ite statū. S. hoc sa
c̄m oī viaticū: q̄ tēdētē ad patriā in via confor
tat: quotidiāos ēt lapsus repar. sed patres q̄ erat
aī aduētū christi ad patriā tēdebāt: hospites 7
p̄grinos se vocantes sup̄ terrā: vt oī Heb. xj. 7 ēt
quotidianis peccatis ipediebāt. q̄ aī aduētū chri
sti debuit hoc sacm̄ institui. S. hoc sacm̄
p̄tinet verbū incarnatū realit. q̄ institui nō potu
it aī incarnationē verbū. S. hoc sac̄z cōtinet
gratie plenitudinē: vnde 7 eucharistia dicit. s̄z
t̄ps plenitudinis incepit ab incarnatione christi. q̄
aī incarnationē hoc sacm̄ institui nō potuit. L
terius videt q̄ p̄ passionē institui debuit: q̄ h⁹ sa
c̄m ē in memoria dñice passionis: vt p̄z. j. Lor. xj.
s̄z memoria p̄teritoz ē. q̄ 7 a p̄terita passiōe chri
sti institui debuit. S. eucharistia nō nisi bap
tismo oī vari. sed baptisim⁹ fuit institutus p̄ christi
passiōē: q̄n̄ oīs discipulis foumā baptisandi de
dit: Matth. vlti. q̄ 7 p̄ passiōē institui debuit eu
charistia. S. in his q̄ sibi inuicē p̄tinne succedūt
vltimū p̄mū oīz cōiungi p̄secūdi. s̄z oīs voluit in
cena oīdere terminationē veteris legis: 7 cōtinu
ationē noue legis ad ipsā: vt ex littera h̄i. q̄ debuit
p̄ cenā paschalē statū instituere h⁹ sacm̄ noue le
gis 7 alia p̄ ordinē: 7 sic p̄ passiōē eucharistia q̄
ē vltimū. S. v̄ q̄ debuerit institui a p̄n⁹ p̄di
cationis christi: q̄ p̄mo capiunt artius memo
rie ip̄mū: vt p̄z de his q̄ hō a pueritia capit. sed
oīs voluit vt hoc sacm̄ artissime memorie p̄mē
daret. q̄ debuit a prin⁹ h⁹ instituere. R̄ndeo oō ad
j. q. q̄ in q̄libz gnē actionū in q̄ inueniunt plures
actiōes ordinate diuersis agentib⁹ ordinate distri
bute: oīz p̄ncipal̄ illaz actionū attribuat prin
cipali agentī: cuius virtute secūdarij agētes op̄al
secūdaras actiōes: sicut p̄z in artib⁹ q̄ sibi inuicē
cōtinent: vt militaris equestris 7 feudoz factrix:
7 q̄ inuenim⁹ diuersas actiones sac̄ales diuersis
sac̄is distributas q̄ in v̄tute verbū incarnatū agunt
oīz ad p̄fectā actionē h⁹ gnēis eē aliq̄uā sac̄alē acti
ōē que ipsimet p̄ncipali agentī attribuat: qd̄ ē

verbu incarnatu: et ideo oportuit esse sacrum eucharistie quod ipsum verbum incarnatum contineret: ceteris figuris tamen in virtute ipsius agentibus: et ideo convenit in figura cibi hoc sacrum institutum esse: quia inter alios sensus solus tactus est cui suum sensibile realiter coniungitur sicut vinum tamen sensibile ad alios sensus per medium pervenit: gustus autem tactus quodammodo est: et inter alia quae ad tactum pertinent solus tactus est qui agit per coniunctionem suam ad cibatum: quia nutrens et nutritus sit vnum. Alia tangibilia autem sunt efficiens aliquas impressiones in eo quod tangit: sicut per de calido et frigido et huiusmodi: et ideo cum de sacrum in figura alicuius rei sensibilis proponi debeat: convenit ter sacrum in quo ipsum verbum incarnatum nobis coniungendum continet proponi nobis in figura cibi: non quod de pervertendi in nos per suam coniunctionem ad nos: sed potius sua coniunctione nos in seipsum convertens sicut Augustinus ex persona verbi incarnati dicit: Non tu me mutaberis in te: sicut cibum carnis tue: sed tu mutaberis in me. ¶ Ad primum quod per Dominum Dio, non contra hierarchiam est media inter celestem et eam quae in veteri lege erat. tunc enim legis erat veritas promissa tamen: sed in statu noue legis est veritas inchoata per Iesum Christum: in patria autem erat veritas consummata: et ideo in veteri lege figure sine rebus proponebantur: in noua autem proponuntur figure cum rebus: in patria autem realiter figuris: et ideo orat ecclesia: ut quod nunc spe gerimus in vis rerum veritate capiamus in patria. ¶ Ad 2um quod obiectio illa procedit de proiectione illa qua aliquid per formam receptam perficitur: qualis perfectio fit per baptismum: non autem de illa quae per coniunctionem ad principium perfectionis quae fit per eucharistiam ut sancti dicitur. ¶ Ad 3um quod de nutrimento corporali verum est nos eisdem nutriris ex quibus sumus: quia quod cibum carnis nostre in nos transformari: et ideo quod nobiscum in matrem perveniat: secundum autem est de cibo spirituali quod nos in seipsum transformatur. ¶ Ad 4um quod sicut dicitur est in hoc sacro ipse Christus qui est sanctificationis principale agens realiter nobis proponitur: in veteri autem lege non exhibebatur sicut proponebatur incarnatione novum facta: et ideo in veteri lege hoc sacrum institutum esse non potuit. vnde sacra veteris legis habebant se ad modum sensibilem quae per medium cognoscuntur: quae quidem realiter sentienti non coniunguntur: sed suas similitudines ad sensus a longinquo transmittunt. Sacra vero alia noue legis in quibus virtus Christi operatur cum ipso realiter non continentur assimilata sensibilibus actibus quae quidem non incorporantur sentiendi: sicut aliqua similitudo imitantur. hoc autem sacrum ut dicitur est quasi maioris perfectionis similitudo illi sensibili quod incorporatur sentiendi. scilicet cibo: vnde magis distat a modo sacrorum veteris legis quam alia sacra noue legis. ¶ Ad primum quod quod Christus ab initio mundi erat caput sacrorum: non quasi huiusmodi actu conformitate in natura cum membris ecclesie incarnatione novum facta: sed solummodo fide incarnationem expectantium: et ideo coniunctio corporis mystici ad suum caput pro tempore illo non poterat fieri per aliquod sacrum realiter continens ipsum caput membris conformiter:

me: sicut poterat per aliam sacra figurari. ¶ Ad 2um quod quod populus Israel erat dilectissimus pro tempore illo preparatione aliorum populorum quod idolis serviebant: non autem preparatione populi noui testamenti: de quo dicitur. 1. Petri. 2. Nos esse gens facta populo acquisitionis. vel dicitur per apostolum Romanorum. 9. Non quod sumus secundum carnem: sed quod ex promissione habi perputati in semine. vnde populus noui testamenti non excluditur ab illo privilegio amoris ratione cuius Israel primogenitus dei dicebatur. ¶ Ad 3um quod quod quis antiquus patres in via essent ceteros ad patriam: non tamen erant in statu perveniendi ad Christi incarnationem: et ideo non competebat pro tempore illo viaticum esse quod statim ad patriam perducimur. ¶ Ad 4um quod quod per apostolum. rationes hoc sacrum in cena institutum debuit et non ante. per apparet ex ipsa necessitate sacri assignata: quia ad perfectionem nostram exigebatur: ut caput nostrum esset nobis realiter coniungeretur: et ideo quod diu sub propria specie cum hominibus conversatus non oportebat hoc sacrum institui: sed quia eius corporali presentia destituta erat ecclesia: et hoc non tangit in littera ab Eusebio: quia inquit corpus assumptum ablaturus erat. 2° sumitur ex eius figura. Christus enim in mundo conversatus est figuram legis observare voluit: factus vero lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: et quia veniente veritate cessat figura: ideo non debuit hoc sacrum institui nisi Christo abscedente per mortem quae figure veteris legis terminande erat. 3° sumitur ab ipsa representatione hoc sacrum: est enim representationis dicitur passionis: et ideo congrua iam passione imminente instituitur. 4° sumitur ex ritu quo frequentandum est hoc sacrum: ut ultimo traditum magis memorie teneretur. ¶ Ad primum quod quod imminente passione corda discipulorum magis erant affecta ad passionem quam passione iam facta: quia iam erant immores pressure passionis: per gaudioque resurrectionis: et ideo memoriale passionis magis erat eis proponendum ante quam post. nec tunc erat memoriale sicut instituebatur: ut in memoria iam postea celebrandum. ¶ Ad 2um quod quod baptismus est ante passionem institutus: quatuor ad aliquid ut sancti dicitur: et preterea non oportet sit idem ordo institutionis sacrorum et preceptorum: quia ad finem quod nobis perstituit ultimum pervenimus eucharistia est quodammodo finis baptismi: quia per baptismum aliquid consecrat ad eucharistie perceptionem: sicut per ordinem ad eius consecrationem: et ideo non procedit. ¶ Ad 3um quod quod quis hoc sacrum sit quasi ultimum in preceptione: est tamen primum in intentione. institutio autem ordinem intentionis videtur: et ideo terminatis sacris legalibus hoc primo instituendum fuit. ¶ Ad 4um quod quod ratio illa procedit de illis quae per primum quod capere potest. apostolus autem a primo non tamen capacem mysterii: et ideo in fine hoc est proponendum fuit. et preterea ratio illa procedit de illis quae memorie impunitur propter seipsa. in illis autem que memorie impunit affectio ad dicendum secundum: quia tunc firmi imperium quae affectionis mori ad dicendum maior sentitur quanto autem aliis ad amicum diuini perveniat sit maior dilectio: et quanto ab amico separatus sentitur mori dilectio serventior per dolorem separationis: et ideo vnde amicorum a

nobis recedentis finalr dca mag memorie ipmiff.

AD quartū sic proce

dit: vī q̄ hoc sac̄m a non ieiunio licite su
mi possit: hoc. n. sac̄m a dño in cena institutū ē.
sed ecclia obseruat ea q̄ dñs seruauit in sac̄roz
traditione: sicut formā ⁊ māz. q̄ ⁊ ritū deberet ser
uare: vt iā p̄s̄is hoc sac̄m traderet. ¶ **S. j. Lor.**
p. dicit: Dū p̄uenit ad manducandū iulicē expe
ctate s̄q̄s at̄ esurit domi manducet: loquit̄ aut̄ de
manducatione corporis ch̄isti. q̄ postq̄ aliq̄s do
mi manducauerit potest i ecclia corp̄ ch̄isti mā
ducare licite. ¶ **S. de consecratiōe di. j. di:** Sac̄ra
altaris nō nisi ieiunio hominū celebrant̄ excepto
vno die anniuersario q̄ cena dñi celebrat̄. q̄ ad mi
nus illo die potest aliq̄s p̄ alios cibos corpus ch̄i
sti sumere. ¶ **S. 2. q̄ d̄ de conse. di. ij.** Placuit
sp̄i sancto in honore tanti sac̄ri p̄uis in os ch̄isti
ani dñici corpus intrare. ¶ **S. hoc sac̄m cū ma
gna reuerentia sumēdū ē. sed post cibū nō ē aliq̄s
ita sobrius ⁊ modestus sicut an̄. q̄ nō d̄ post cibū
sumi. ¶ **Lterius vī q̄ non q̄libet cibi s̄ptio p̄ce
ptionē h̄ sac̄ri impediat:** q̄ s̄ptio cibi ⁊ pot̄ i pua
quātitate in nullo sobrietate diminuit: imo maḡ
auget nāz confortādo. s̄z iōz a ieiunio sumi: vt cūz
reuerentia sumat ⁊ sobrietate. q̄ nō quelibz s̄ptio
cibi impedit p̄ceptionē h̄ sac̄ri. ¶ **S. ad p̄ceptionem
hui' sac̄ri exigit q̄ hō sit ieiun.** s̄z q̄s sunt q̄ non
frangant ieiunium sicut aque ⁊ medicine q̄dā. q̄ vī
q̄ p̄ earum s̄ptioez hō possit hoc sac̄m p̄cipere
¶ **S. corp̄ ch̄isti sic in os intrat ita in vētrez traiz
citur.** s̄z si aliq̄ cibi reliquie in ore remaneat ⁊ post
modū de mane in vētrez traiziant̄ nō impedit quis
a s̄ptione corporis ch̄isti: q̄ hoc possz sacerdoti ac
cidere etiā dū ē in ipsa celebratiōe sac̄ri q̄ nō de
beret a s̄ptioe corporis ch̄isti desistere. q̄ nec cibus
in os missus d̄ p̄ceptionē hui' sac̄ri impedire i par
ua quātitate s̄ptus. ¶ **S. 3. p̄tra est q̄ ex hoc ipso
sac̄ro reuerentia exhibet q̄ pus in os corp̄ dñi su
mit a christianis:** s̄z q̄cūqz cibus p̄poneret ⁊ i qua
cunqz quātitate nō esset corp̄ dñi acceptum. ergo
quelibet s̄ptio cibi impedit a p̄ceptione hui' sa
cramēt̄. ¶ **Lter' videt q̄ hō nō statim d̄ comedē
p̄ corpori ch̄isti s̄ptione p̄ hoc q̄ d̄ de cose. di.
ij.** Si mane dñica portio edis vsqz ad sextā m̄stri
ieiunent q̄ cū cōsūperūt: ⁊ si in tertia vel quarta
hora acceperint ieiunēt vsqz ad vesperā. ¶ **S. nō
minor' reuerentia exhibenda ē sac̄ro iā s̄ptio q̄ su
mēdo. sed an̄ p̄ceptionē nō ē aliquis cib' sumēd'.**
q̄ nec post q̄s qz in ventre remaneat. ¶ **S. 3. ē cō
traria p̄suetudo totius ecclie.** R̄ndeo d̄ ad. j. q.
q̄ hoc sac̄m a ieiunio tm̄ p̄cipi d̄z: nisi p̄ necessi
tate iminēt mort̄ ne p̄tingat sine viatico ex hac vi
ta trāfire: q̄ d̄z oē in reuerentiā tāti sac̄ri p̄cipue p̄
pter tria iusticia ecclie. p̄ pp̄ ipsā sc̄ritatē sac̄ri vt os
xp̄iani q̄ sumēdū ē n̄ sit alio cibo p̄t' ibutū: sed q̄**

nouū ⁊ purz ad p̄ceptionē ei' reseruet. ⁊ pp̄ deuo
tionem q̄ exigūt ex p̄te sc̄p̄ietis ⁊ attētiōe q̄ ex ci
bis acceptis impediri possit: sumis a stomacho ad
caput ascēdētib'. ⁊ pp̄ piculā vomitus vel alicui'
h̄ i. ¶ **Ad p̄m̄ q̄ d̄ q̄ forma ⁊ mā s̄ seruata a dño ē
stituente h̄ sac̄m quasi essēntialia sac̄ro: ⁊ iō opoz
tuit q̄ ecclia hec retineret:** s̄z ordinē sumēdi ser
uauit dñs quasi p̄uenientē institutiōi sac̄ri. vñ n̄
o3 q̄ ecclia seruet: q̄ nō o3 q̄ illud q̄ d̄ p̄uenit p̄n
cipio vel generatiōi alicuius rei q̄ p̄petat ei q̄n̄ iā
ē i cō p̄fecto. ⁊ s̄lt̄ q̄ d̄ p̄petit sac̄ro quātū ad sui in
stituētiōē n̄ o3 q̄ p̄petat ei q̄tū ad sui vsū. ¶ **Ad
2. d̄ q̄ ap̄s n̄ itēdit q̄ fideles post cibos s̄ptos
domi ecclia corp̄ ch̄isti sumat:** s̄z illos redargu
it: q̄ hūc cibū volebāt alijs cibis p̄miscere: q̄s i ec
clia sumebāt. ¶ **Ad 3. d̄ q̄ forte ecclia aliq̄ tpe
sustinuit i die cene sumi corp̄ xp̄i p̄ alios cibos in
rep̄ntatiōez dñice cene:** s̄z nūc abrogatū ē decretuz
illud p̄ cōez p̄suetudinē: vt loq̄t̄ q̄tū ad astātes q̄ n̄
sumūt. ¶ **S. ij. q. d̄ q̄ sicut dicit̄ ē in reuerentiā s̄
citāt h̄ sac̄ri institutū ē q̄ os xp̄iani suscipientis
corp̄ ch̄isti q̄si nouū ad ipz sumēdū accedat:** quā
talibz at̄ cibi ass̄ptio h̄c auferrer nouitatē: ⁊ iō
q̄z cibi s̄ptio impedimētū p̄bz eucharistie s̄ptiōi.
¶ **Ad p̄m̄ q̄ d̄ q̄ leḡ p̄cepta se h̄nt ad ea q̄ agēda s̄t
sic v̄lia ad singlaria:** vt d̄ i. v. Eth. q. n. legislator
n̄ p̄r ad oēs euēt' attēdē: o3 q̄ ad ea q̄ i p̄lib' acci
dit attēdēs v̄lez legē p̄stuat: vt lex v̄lia sit. ⁊ q̄ vt
frequēt p̄ cibū turbat hois discretō ⁊ sobrietate q̄
p̄cipue i h̄ sac̄ro exigūt: iō v̄lic' phibitū ē p̄ cibū coz
p̄ xp̄i sumi q̄uis aliq̄ cibi s̄ptio n̄ impedit rōnē: p̄
cipue cū nihil piculū accidat si p̄ cibū s̄ptū abste
neat a p̄ceptōe h̄ sac̄ri: q̄ i articulo necitat' s̄z su
mē p̄ alios cibos. ¶ **Ad 2. d̄ q̄ duplex ē ieiunium
s̄. n̄e ⁊ ecclie.** Ieiunium n̄e ē q̄ q̄s ieiun' oī an̄ cibū
s̄ptū illa die ēt si p̄lics postea comesturus sit. ⁊ q̄z
h̄ ieiunium d̄ ex p̄uatōe cibi p̄ass̄pti: iō q̄z cibi s̄
ptio h̄ ieiunium tollit. Ieiunium at̄ ecclie ē q̄ d̄ ieiunās
s̄z modū ab ecclia institutū ad carn: s̄ afflictioez: ⁊
h̄ ieiunium manz ēt p̄ vnicā comestione n̄ soluit n̄
si p̄ sedāz s̄ptioez illoz q̄ i cibū ⁊ refectōez d̄ se cō
sueuerit assumi: ⁊ iō ea q̄ pp̄ alios cibos accipi p̄su
euerit vt dirigēdos sic electuaria vt d̄ d̄cedōs p̄ mē
bra sic pot' vini aut aq̄ h̄ i ieiunium n̄ soluit q̄uis
ē aliq̄ nutriat. Ad d̄bitā q̄ s̄ptioez dñici corporis n̄
exigit ieiunium ecclie: q̄ ēt p̄t' oies ieiunij h̄ sac̄rz ce
lebrat: s̄z req̄rit ieiunium n̄e pp̄ reuerentiā sac̄ri: ⁊ iō
fm̄ cōem s̄niaz electuaria ⁊ vinū p̄ass̄ptū impedi
unt a p̄ceptione eucharistie. S̄z de aq̄ diuersa est
opinio. Quidā. n. dicūt q̄ q̄ nullo mō nutrit nō
soluit neqz ieiunium n̄e neqz ieiunium ecclie: s̄z q̄uis
aq̄ i se nō nutriat: tm̄ cōmixta nutrit: in stomacho
at̄ o3 q̄ alijs h̄uozib' admiscrat: ⁊ iō i nutrimētuz
cedere p̄t: ⁊ pp̄ hoc alij pbabilius ⁊ securi' dicūt
q̄ ēt post aque potū corp̄ ch̄isti nō sumēdū est
¶ **Ad 3. d̄ q̄ ieiunium nature d̄ p̄ priuationē acc'**

comestio: fm q̄ comestio etiā potione icludit: comestio autē principalis dī a sūptioe exterioris cibi: q̄uis terminet ad traiectionē cibi in ventres ⁊ vter⁹ ad nutritionē: ⁊ iō q̄ inter⁹ gerūt sine exterioris cibi sūptione nō vident solvere ieiunium nāe nec impedire eucharistie p̄ceptionē sicut deglutio saluē. ⁊ sūt vī de his q̄ intra dentes remanent ⁊ ēt de eructationib⁹: tñ pp reuerentiā nisi necessitas incūbat pōt sine piculo abstineri. **Ad. iij.** q. dō q̄ fm cōsuetudinē ecclie pp reuerentiā: tāti sacri p̄ eius sūptionē hō o3 in grāz actōe p̄sistere vñ ēt in missa o3o grāz actiois p̄ cōione dī: ⁊ sacerdotēs p̄ cel. brationē suas spāles o3ones habēt ad grāz actionē: ⁊ iō o3 ēt aliq̄d interuallū inter sūptionē eucharistie ⁊ alioz ciboz. s3 q̄ n̄ redit magnū interuallū: ⁊ q̄d pap̄ docet nihil deesse vī: vt dī in .ij. phy. iō possemus sub hoc sensu p̄cedē q̄ statī potest aliq̄s cibos alios sumere p̄ eucharistie sūptionē. **Ad p̄m̄** q̄ dō q̄ illud decretū loq̄t fm cōsuetudinē primitiue ecclie: qñ pp paucitatē ministroz rariuz missaz solēnia celebrabāt: ⁊ cū maiori preparatione. vñ Dio. narrat de Saiō i sua eplis q̄ nūq̄ missā celebrabat nisi aliqua diuina reuelatiōe prius p̄cepta: ⁊ iō nūc p̄ hā cōsuetudinē abrogatū ē. **Ad 2m̄** q̄ sacm̄ p̄ sui sūptionē effectū p̄optiuz cāt: ⁊ iō o3 actualiē in ipsa sūptione cor hominis in deuotione p̄sistere. s3 p̄ p̄ceptionē sufficit q̄ habitu deuotio teneat: q̄ n̄ potest sēp in actu ēē: ⁊ iō ea q̄ possūt actu impedire p̄hibent magis a sūptionē sacri q̄ post. **Q. d. II.**

Unde queritur

Que forma h' sacri ⁊ circa h' q̄rit q̄ tuor. P̄mo d' forma q̄ corp' christi p̄secrat. Secūdo de forma q̄ cōsecrat ipsi sanguis. Tercio de virtute vtriusq̄. Quarto de cōparatione vnius ad aliam.

Ad primū sic proce

Dis. vī q̄ hec nō sit forma cōsecratiōis panis: hoc ē corp' meū. sacra. n. hñt efficacā ex institutione diuina. sed oīs instituens hoc sacz n̄ p̄secrauit his verbis: s3 p̄ p̄secrationē ⁊ fractionē hec verba protulit. vñ dī Matth. xxvj. Lenātib⁹ illis accepit ielus panē ⁊ bñdixit ⁊ fregit deditq̄ discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊c. q̄ in p̄dictis verbis nō p̄sistit forma cōsecrationis panis. **¶** Forma baptismi cōsistit in verbis q̄ dicūt in ipso vsu baptismi. s3 hec verba nō dicūt in vsu eucharistie: s3 magis in sc̄ificatiōe m̄e. q̄ in his verbis nō consistit forma h' sacri. **¶** Lterū vī q̄ n̄ tñ i his v̄bis p̄sistat forma: Hoc ē corp' meū. sic. n. dicit Luse. Emisse n̄: Inuisibil' sacerdos visibiles creaturas i suū cor p̄uertit dicēs: Accipite ⁊ comedite ⁊c. q̄ hec ēt ē forma: accipite ⁊ comedite. **¶** Illud q̄d nō est de s̄a forme nō o3 interponi inter s̄alia forme i

h' sacro sicut nec in alia. s3 inter hec verba i libris romanis interposita inuenit hec coniunctio ciz q̄ h' ēt ē de forma ⁊ nō tñ verba p̄dicta. **¶** Lterū ēt vī q̄ forma hec nō sit incōueniēs. i forma eiz sacri o3 exprimi h' q̄d i sacro gerit p̄ actū p̄ueniētē materie sic in forma baptismi dī: Ego te baptizo: ⁊ i forma p̄firmationis: Cōfirmo te chulimate saluū s3 n̄ ponit in verbis p̄missis aliq̄d p̄tines ad transbationē q̄ sit i h' sacro panis s3 in corp' christi. q̄ n̄ ē cōueniēs forma. **¶** D. disp̄at h' sacz p̄ ministros ecclie sic ⁊ alia sacra. s3 i formis alioz sacoz p̄onit aliq̄d p̄tines ad ministrū. q̄ cū in hac forma n̄ ponat ac' ministrū: vī q̄ sit incōpetēs. **¶** Lterū vī q̄ singule p̄tes incōueniēt ponāt. hoc. n. p̄nomē hoc demonstratiū ē: aut q̄ ipoztat d̄mōstrationē vt cōceptaz: aut vt exercitā. Si vt cōceptā sic sumit vt res q̄dā ⁊ n̄ vt hñs ordinē ad rē aliā: vt si diceret hoc p̄nomē h': s3 sc̄ificatio sacri n̄ sit nisi p̄ hoc q̄ verba forme ordināt ad m̄az ex itē: etiōe p̄ferētia. q̄ s3 hoc n̄ posset verbis p̄dictis fieri p̄secratio aliq̄ corpis christi. Si at ipoztat d̄mōstrationē vt exercitā: aut facit d̄mōstrationē ad intellectū: aut ad sensū. si ad intellectū vt sit s̄sus: Hoc. i. significatiū p̄ h' ē corp' meū: tunc iterū significatiū verbo rū n̄ refert ad hāc m̄az panis: s3 sacra significatiō efficit: ⁊ de formis sacoz Aug. dicit: Accedit verbū ad elemētū ⁊ sit sacz. q̄ adhuc p̄ vba p̄dicta n̄ sit trāsbatio. Si at fac d̄mōstrationē ad s̄sū. q̄ de mōstrabit s̄baz p̄tētā sub illis sp̄eb⁹ s̄sibilib⁹. s3 illa s̄ba ē panis d̄ q̄ n̄ pōt dici q̄ sit corp' christi. q̄ n̄ erit vera h' locutio: Hoc ē corp' meū. **¶** D. q̄d trāsit i aliq̄d n̄ ē illū: q̄ oīs mot⁹ ⁊ factio ē ex p̄ngenti: vt dicit p̄sa i. ij. phy. s3 verū ē dicē q̄ hec s̄ba de mōstrata sit corp' xpi vī trāsit i corp' xpi. q̄ n̄ vere dī: Hoc ē corp' meū. **¶** D. signatū o3 rndē signo. s3 panis ē corp' hōgenēū. q̄ significatiō ei' ē respectu alicui⁹ p̄tis hōgenēe corpis xpi n̄ nisi carnis: q̄ de ipsa dicit d̄s. Jo. vj. Caro mea vere ē cib⁹. q̄ potius dicit debuit: hec ē caro mea q̄ h' ē corp' meū. **¶** D. sic dicitū ē o3 q̄ h' p̄nomē h' faciat d̄mōstrationē exercitā ad hoc q̄ stat p̄secratio corpis xpi ex hac m̄a. s3 n̄ pōt h' ēē nisi qñ d̄mōstratio p̄fert ex p̄sona loquet: q̄ si p̄ferat a f̄citate v̄ba alteri n̄ facit d̄mōstrationē ad istā m̄az: s3 q̄si m̄aliū sumeret. q̄ o3 q̄ p̄ vba p̄dicta p̄ferat q̄si ex p̄sona sacerdotis ea enūciāt. s3 panis n̄ p̄uertit i corp' sacerdotis: s3 i corp' christi. q̄ debet dicē hoc ē corp' xpi: ⁊ n̄ hoc ē corp' meū: q̄ h' possit ēē erroris m̄a. **¶** Lterū vī q̄ verba q̄ circa formā dicunt nō p̄ueniēt ponāt sicut. n. dicit Dio. in principio de di. no. Nō ē audēdū dicere aliq̄d de diuini p̄ter ea q̄ nobis ex sacris eloquijs si expressa. s3 in euāgelijs nō legit q̄ d̄s instituens hoc sacm̄ in cena oculos ad celuz leuauerit. q̄ incōueniēti p̄termittit subleuatis oculis i celū. **¶** In baptismo nō licet fieri mutatiōez verboz ēt p̄ verba eiusdē significatiōis: vt p̄ loco

patris genitoris ponere. sed in nullo euangelio sunt
 hec verba: Accipite et manducate: sed accipite et co-
 medite. et incoherentem dei manducate. **¶** In nullo
 euangelio ponit oēs. et vi q̄ p̄suptuosū fuit addere.
¶ Rūdo dō ad. i. q. q̄ p̄ formā cuiuslibet sacri o3 q̄ ex-
 primat hoc in q̄ substantia sacri p̄sistit sicut in for-
 ma baptismi ablutio exprimit q̄ baptismi p̄ficiē
 sacri. tota at̄ p̄fectio h̄ sacri i ipsa materie p̄seca-
 ratione p̄sistit q̄ ē p̄ trāsustātiationē panis i corpus
 christi: et hāc trāsustātiationē exprimit vba hec
 Hoc ē corpus meū. et iō hec vba sūt forma h̄ sacri.
¶ Ad p̄m̄ q̄ dō q̄ circa hoc ē q̄duplex op̄o. Qui-
 dā. n. dixerūt q̄ christus q̄ hēbat p̄tātē excellētē
 in sacris absq̄ oī forma virtute diuina confecit et
 postea verba protulit sub q̄b̄ alij deinceps conse-
 crabant: et hāc op̄ionē tāgit Inno. dicens: Sane di-
 ci pot̄ q̄ christus virtute diuina p̄fecit et postea for-
 mā expr̄it sub qua posteri benedicerēt: sed hoc nō
 v̄i cōueniens: q̄ in textu euangelij oī b̄ndixit: q̄
 aliq̄b̄ verbis factū ē. Inno. at̄ loq̄t op̄ionē narrā-
 do vel tāgit ordinē q̄ virt̄ p̄secrationis a christo i
 q̄ p̄erat ad verba deriuata ē. Et iō alij dicūt q̄ cō-
 fecit q̄dē sub aliq̄ forma v̄boz: nō at̄ sub his s̄ sub
 alijs verbis ignotis. s̄ hoc ē v̄i inconueniēs: q̄ sa-
 cerdos his verbis p̄ficiēs ea. p̄fert v̄i tūc a christo
 prolata. v̄i si tunc eis nō fiebat p̄fectio nec mō fie-
 ret. Et iō alij dicūt q̄ cōfecit sub eisdē verbis: s̄ ea
 bis protulit: p̄ tacite cū b̄ndixit: et apte cū distribu-
 it: vt formā cōsecrādi alijs traderet. S̄ hoc ē v̄i i
 cōueniens: q̄ nō proferūt a sacerdote p̄secrante i
 p̄sona christi vt in occulto prolata. nō. n. b̄ndixit
 dicens: Hoc ē corp̄ meū. s̄ dedit dicens: Accipite et̄.
 Et iō alij dicūt et melius q̄ christus ea semel t̄m̄ p̄-
 tulit: et eis se prolatis cōsecrauit et formā p̄secrādi
 dedit. hoc. n. p̄cipiū dicens non ip̄ortat p̄comitā-
 tiā solū ad hoc verbū dedit: sed ad hoc cū alijs p̄-
 dictis: vt sit s̄sus oī b̄ndixit et fregit et dedit dīci
 pulis hec verba protulit: Accipite et̄. Vel s̄ q̄sdā
 euangelista nō obseruat ordinē verboz q̄ a dño
 fuerūt prolata. ordo. n. fuit talis: Accipit panē et
 b̄ndixit dicens: Accipite et̄. s̄ p̄ melius ē. **¶** Ad 2^m
 dō q̄ p̄fectio alioz sacroꝝ p̄sistit in vsu m̄e: isti
 us at̄ in m̄e p̄secratione: et iō forma ē in alijs sa-
 cris ē in verbis q̄ dicūt in vsu sacri: in hoc aut̄ for-
 ma sacri ē in verbis q̄ dicūt in p̄secratione m̄e p̄se-
 crate. **¶** Ad. ij. q. dō q̄ in hoc sacro sic in alijs duo
 si. s̄. p̄secratio m̄e et vsus m̄e p̄secrate: et hec duo
 p̄ verba oīi expr̄imūt. in hoc. n. q̄ dī: Accipite et
 manducate ex hoc oēs. p̄cipit vsus sacri. in hoc aut̄
 q̄ dī: Hoc ē corp̄ meū. tradit m̄e p̄secratio. et q̄
 p̄secratio m̄e ē ad vsuz fidelū: iō vsus p̄mittit in
 demonstratione sacri quia sequat in executione:
 q̄ finis ē prior in itētōe et cognitōe: et vltim̄ i opa-
 tione. S̄ q̄ vt dictū ē vsus m̄e i h̄ sacro nō de eēn-
 tia sacri sic i alijs: iō illa verba q̄ ad vsū p̄tinent n̄
 sūt oī forma: s̄ t̄m̄ illa q̄ ad cōsecrationē m̄e p̄tinet

s. h̄ ē corp̄ meū. **¶** Ad p̄m̄ q̄ dō q̄ quis sacri vsus
 nō sit de essentia sacri: ē t̄m̄ ad cōpletū eē ipsius in
 quantū p̄tingit ad hoc ad q̄d institutū ē: et iō q̄nq̄
 dicunt eē de forma nō solū illa q̄ p̄tinet ad p̄seca-
 rationē: sed et illa q̄ p̄tinet ad vsū: et sic loq̄t Amb.
 et Euse. et maḡ in lra. **¶** Ad 2^m dō q̄ hec cōiunctio
 eiz ip̄ortat ordinē cōsecrationis ad vsū m̄e p̄seca-
 te: et iō sic verba q̄ p̄tinent ad vsuz nō sunt de for-
 ma ita nec predicta cōiunctio. apponit aut̄ o3 fm̄
 vsū romane ecclie q̄ a beato petro initū s̄p̄lit. n̄
 ē s̄le de hoc sacro et de alijs. verba. n. forme huius
 sacri proferūt a m̄stro in p̄sona christi quasi recit-
 ative: et iō o3 apponere p̄tinationē ad recitatio-
 nē p̄missā quā facit p̄iunctio eim: alioz aut̄ sacro-
 rū forme ex p̄sona m̄stri proferūt: et iō nō o3 iter-
 ponere aliqd q̄ nō sit de forma rōne cōtinuatōis
 cū absolute proferat. **¶** Ad. iij. q. dō q̄ minister in
 sacris duplici op̄at: vno mō verbo pronuncians:
 alio mō actu aliq̄ exteriorē exercēs: vt i bap̄tis-
 mo p3: et vtrūq̄ istoz ē sacralis cā eius q̄d diuina
 virtute q̄ i sacris later p̄ficiē. Cā aut̄ sacralis signi-
 ficādo efficit. v̄i i illis sacris in q̄b̄ vtroq̄ mō mi-
 nister op̄at: o3 q̄ verba prolata significant actū ex-
 ercitum et actū exteriorē significet interiorē effectū:
 vt i bap̄tismo p3: q̄ ablutio exterior quā vba for-
 me expr̄imūt significat interiorē ablutionē quā diuī-
 na virt̄ p̄ficiē in sacro later. vbi q̄ minister nō opa-
 tur nisi verba pronuncians o3 q̄ verboz significa-
 tio imediate ad hoc q̄d efficit referat. in hoc autē
 sacro cuius p̄fectio in ipsa m̄e cōsecratione confi-
 sit nō h3 minister actū nisi pronunciationē ver-
 boz: sicut nec in aliqua alia materie factificatōe.
 v̄i o3 q̄ verba forme significēt hoc q̄d virt̄ diuina
 in secreto facit: hoc autē ē eē corp̄ christi sub sp̄-
 bus illis: et iō hec ē p̄ueniens forma huic sacro: h̄
 ē corp̄ meū. q̄ h̄ q̄d dictuz ē significat. **¶** Ad p̄m̄ q̄
 dō q̄ in hoc sacro nō gerit aliqd a m̄stro q̄d sit o
 essentia sacri: sic erat i bap̄tismo. v̄i o3 q̄ verba si-
 gnificant illud t̄m̄ q̄d diuina virtute gerit. oē autē
 facti cāt ipsā factionē i hoc q̄d factū ē: nec o3 esse
 assimilationē factionis ad facientē: sed facti ad fa-
 cientē: q̄ ad h̄ ē itētio facientis. sic at̄ in opib̄ artū
 et n̄e req̄rit inē faciens et factū silitudo s̄ forma
 nālē et artificialē: ita in cātis sacralib̄ req̄rit assimi-
 latio v̄l rep̄ntatio p̄ modū significatiōis. v̄i vba
 prolata i h̄ sacro n̄ deberēt signare ipsā factionē v̄l
 trāsbatōne: vt i fieri s̄ vt in factū eē. v̄i hec nō ef-
 fet. p̄ueniēs forma h̄ sacri: hoc sit corp̄ meū: q̄ p̄
 h̄ n̄ significat aliqd eē vel nō eē. et s̄ nec hec: hoc
 mutet v̄l trāsbat̄ i corp̄ meū: q̄ nō significat eē v̄l
 n̄ eē hoc q̄d ē p̄ncipalit̄ itētū in hoc sacro. v̄l o3
 q̄ alia verba signāt agē et pati: et ita motū aliq̄:
 et q̄ in trāsbatōne nō ē motus aliq̄ cū nō sit sub-
 iectū cōe nec mutatio: q̄ terminus trāsbatōnis ē
 p̄existens actu: iō p̄ nullū verbū cōgrue potuit
 tradī forma sacri h̄ nisi per verbū substantiuuz.

Ad 2° d^o q^o minister nō h^o actū exteriorē i cōsecratione in qua consistit eēntia h^o sacri q^ouis h^o at actū exteriorē in dispensatione q^o consequit ad sacm: et iō actus ministri in forma q^o ē de essentia sacri poni nō debuit. **H**d. iij. q. d^o q^o sicut dictū ē verba forme transbationē in suo termino signare debent: nō fm q^o considerat vt in fieri: eē autē est terminus transbationis: cuius extrema vel terminus si due sbe: et iō in verbis forme signat duo imi ni transbatiois: et ipsa transbatio put ē in suo termino p verbū effēdi. i termino at transbatiois sba q^o erat terminus a q^o non manet quātū ad nāz spēi sed solū quātū ad accidentia: q^obus eius idiuidua tio cognoscebat. sed sba q^o ē terminus ad quē i termino transbationis p̄tinet in sacro integre: et quo ad nāz spēi: et q^o ad accidentia p̄pria: et iō ex pte termini a q^o nō ponit illud q^o nō significaret nāz spēi s^o pronomē demonstratiuū q^o signat indiuidua tionē p̄ accidentia prout cadūt sub sēlu: ex pte at imini ad quē pōit nomē dsignās nāz spēi et pnoim nō dōstratiuū h^o sbe. put ē sub sacro: s^o put ē chri sti in propria specie visibil: q^o sic verba forme pronunciauit. vñ p^o q^o p̄grue in his verbis quattuor forma cōsistit: Hoc ē corp^o meū. **A**d h^o q^o d^o q^o circa hoc ē multiplex opinio. Quidā. n. dicūt q^o hoc pronomē hoc: nullā demonstratiōē facit: q^o sumit mālū cū verba illa recitatur a sacerdote. pferat. s^o hoc nō pōt stare: q^o s^o hoc verba illa nullū ordinē haberent ad materiā presentē: et sic non fieret sacm. Aug. n. dicit: Accedit verbū ad elementū et fit sacm. et p̄terea eadē difficultas remanet de verbis istis fm q^o fuerūt ad ipso chris to prolata. Et iō alij dicunt q^o facit demonstratiōē ad intellectū: et ē sensus: Hoc ē corpus meū. i. per hūc panē vel p̄ has spēs significat corp^o meū: vñ si gnificatū p hoc ē corpus meū. s^o illud itē stare nō potest: q^o cū in sacris nō efficiat nisi q^o significat virtute dictoz verboz non fieret corpus chris ti i altari fm veritatē: s^o s^o significatiōē tm: q^o d^o ē hereticū: vel verba p̄missa nō essent forma h^o sacri: nec pōt dici q^o intentio pferentis verba facit vt his verbis consecrat virtute diuinitus collata: q^o virtus data sacris cōsequit significatiōē: et itēto ministri nō pōt ad aliū effectū sacri pducē nisi q^o eis significat. Et iō alij dicūt q^o si hoc facit demonstratiōē ad sensū et demonstrat panē nō simpliciter s^o fm q^o ē transbat^o in corp^o chris ti. sed h^o ē q^o panis transbat^o iā nō ē panis s^o dū profert h^o pronomē h^o: nō dū facta ē transbatio: q^o iā alia verba nō essent de essentia forme: cū igit nō possit ad sēlu demonstrari q^o actu nō subest sensui nō poterit p̄dicto mō demonstratio sumi nisi dicat sicut alij dicūt: q^o totus sensus locutionis et eius p̄tū eius referēdus ē ad vltimū instans pronunciationis verboz: q^o p̄ illo instanti p quo res ē h^o locutio veritatē: et ē simile: cū dicit: Nūc taceo: nūc bibo: si statim tacer vñ

bibere incipiat. S^o hoc itē non potest stare: q^o fm hoc significatio hoz verboz p̄supponet transbationē iā factā. s^o virtute verboz non fieret. et p̄ terea fm hoc sēlus h^o locutionis erit: corpus meū ē corpus meū: q^o quidē virtute hoz verboz non fit. Et iō aliter d^o q^o ea que sūt in voce proportio nant his q^o sunt in aia. Conceptio autē aie duobus modis se h^o: vno mō vt representatio rei tm: sicut est in oib^o cognitionib^o acceptis a reb^o: et tunc veritas conceptionis p̄supponit entitatē rei sicut p̄ p̄ria mensurā: vt dicit in. x. Meta. et per modū huiusmodi cōceptionū se habēt locutiones q^o causa significationis tm proferuntur. alio mō conceptio aie nō est representatiua rei: sed magis p̄gnatiua sicut exemplar factiū: sicut p^o in scientia p̄actica q^o est causa rei: et veritas h^o cōceptiōis nō p̄supponit entitatez rei: s^o p̄cedit ipsā nāliter q^o si causa et si simul sūt tpe: et ad hunc modū se hñt verba p̄missa: q^o sunt significatiua et factiua et q^o significat. vñ veritas et significatio h^o locutionis p̄cedit nāliter entitatē rei quā signat: et nō p̄supponit ipsā q^ouis sit sil cū ipsa tpe: sicut cā p̄pria cū p̄po effectu: s^o q^o significatio et veritas locutiōis q^o ē sil tpe cū transbatiōē cōsurgit ex p̄significatiōib^o p̄tūz successiue plataz: iō o^o q^o dictio vltimo. plata cōpleat significatiōē locutiōis: sicut oia specificata: et sil cū significatiōē fit entitas rei: et p̄ p̄ria significatiōes p̄maz p̄tū p̄cedat transbationē: q^o qdē non successiue fit: s^o i istati vltio p̄ significatiōē locutiōis iā p̄fectā. sic q^o h^o p̄noim h^o: neq^o dōstrat terminū ad quē transbatiōis determinate: q^o iā significatio locutiōis p̄supponeret entitatē rei significate: et nō eēt cā ei: neq^o iterū dōstrat terminū a q^o determinate: q^o ei significatio ipedit veritatē significatiōis totū locutiōis cū imini a q^o nō remaneat i vltio istati locutiōis. relinq^o q^o dōstrat h^o q^o ē cōe vtriq^o imino idēminate: sic at i forma lib^o mutatiōib^o cōe vtriq^o imino ē subiectū vñ mā: distinguūt at imini p formas accētales vñ sbales: ita i transbatiōē cōe ē accētia sēsbilia q^o fmanēt: diueritas at ē subiecti. vñ sēlus ē: h^o p̄tū sub his spēs ē corp^o meū: et hec ē cā q̄re cū p̄noie nō ponit aliq^o nomē ne dōstratio ad aliquā spēs sbe de terminet: sic. n. in locutiōē q^o significat tm alteratiōē p se subiectū ē subiectū cōe alteratiōis: vt cū d^o hoc fit albi: ita o^o q^o in locutiōē q^o facit transbatiōē subiectū sit h^o q^o ē cōe i transbatiōē. **A**d 2° d^o q^o rō illa p̄cederet si dōstratio p̄nois ferret ad p̄tū sub spēs: s^o q^o ē determinatū ad spēs panis q^o corp^o chris ti nō pōt p̄dicari d pane nisi cū verbo iportate trāsūtū: s^o sic nō intelligit dōstratio p̄nois s^o sic dōm ē. **A**d 3° d^o q^o dñs Jo. vj. loq̄bat d h^o sacro tm s^o q^o ē ad actū ifectōis: et q^o ifectōi mag^o p̄uēt caro q^o corp^o s^o silitudinē ad refectōez corpa lē: iō ibi pot^o dixit carnē q^o corp^o: s^o i forma sacri o^o exprimi et essētia sacri et significatio ipsius: et iō

potius dicitur corpus quam caro: tunc quod essentialiter in hoc sacro continetur: ex vi sacri non solum caro: sed totum corpus christi: tunc quod hoc sacrum significat representando christi passionem: quod erat pro totum corpus signat etiam quasi rem ultimam corporis mysticam. scilicet ecclesiam quod per distinctionem officiorum habet similitudinem cum toto corpore ratione distinctionis membrorum: panis autem non est figura rei preterquam in sacro sicut quod est corpus homogeneum: sed sicut quod ex diversis consistit granis: unde sua significatio magis apta est ad totum corpus quam ad carnem. Ad 4. quod hoc sacrum directe repitativum est officii passionis qua christus ut sacerdos et hostia deo se obtulit in ara crucis: hostia autem qua sacerdos offert est una cum illa qua christus obtulit sicut reus: quod christum realiter continet: minister autem offerens non est idem realiter. unde dicitur quod sit idem repitativum: et ideo sacerdos consecrans prout gerit personam christi profert verba consecrationis recitative ex persona christi ne hostia alia videatur. et quod per ea que gerit respectu exterioris materie christi persona reputatur: ideo verba illa sicut recitatio et significatione tenet respectu presentis materiae que est figura illius qua christus presentem habuit: et propter hoc dicitur convenientius: hoc est corpus meum quod hoc est corpus christi: vel etiam propter hoc quod sacerdos non habet actum exteriorum que sit sacramentaliter causa consecrationis sed in solis verbis prolatis consistit virtus consecrationis: et ideo ex persona illius proferuntur: cuius virtute fit transsubstantio. Ad 5. quod multa sunt a domino facta vel dicta que evangeliste non scripserunt: ut per Job. xx. que in ecclesia postea ab apostolis accepta fideliter observantur. Et sicut hoc dicitur ad primus innotuit. dicitur quod quis noster in sacra scriptura legitur quod dominus ad celum oculos sublevarit: in cena: tunc hoc ecclesia ex traditione apostolorum recitat: et factis rationabiliter potest ex alijs locis scripture colligi. legitur. Job. xi. quod in scitacione lagari oculos ad patrem elevarit: et sicut Job. xvij. Orationem ad patrem fundens: hoc autem in arduis faciebat gratias agens et exemplum nobis ad deum recurrere debet: sed illud per. Ad te leuavi oculos meos etc. et quod hoc sacrum arduissimum est: ideo istitutus hoc sacrum probabiliter colligitur quod oculos ad patrem elevarit gratias agens patri de reparatione humani generis: que hoc sacrum figurat: et nobis ostendens virtute diuina hoc consistit sacramentum. Ad 2. quod sicut dicitur est hec verba Accipite et manducate ex hoc oes. non sunt de substantia forme: et ideo non est tanta vis facienda: ut penitus eadem observentur. et preterea comedere et manducare in nullo differet hinc significationem: et quis circa ista verba non ponat in euangelio verbum manducandi: ponit tamen per. an. Luc. xxij. Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum etc. Ad 3. quod quis non exprimat in euangelio hec determinatio oes tamen intelligit: quod sacramentalis manducatio est omnium quibus non spiritualiter: ideo est exprimitur circa suspensionem sanguinis in euangelio predicta dicitio: quod sanguis in redemptioe effusus est: redemptio autem omnium quibus ad

sufficientiam quibus non quibus ad efficaciam: vel quod vltimo tra dicitur suspensio sanguinis: quod circa ea dicitur circa suspensionem corporis similiter intelligendum est.

Ad secundum sic procedit: ut quod forma consecrationis sanguinis consistat in his tamen verbis: Hic est calix sanguinis mei. et hoc quod addit Noui et tunc testi mysterium fidei quod pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. non sit de forma: cuius geliste. n. puenire debet in his que sunt de forma forme huius sacramenti: quia verba forme huius sacramenti recitative dicuntur ex persona christi. sed non pueniunt in verbis illis appositis: quod in nullo euangelista leguntur: nec ab apostolo. j. Cor. xi. haberi possunt. sed non sunt de forma huius sacri. **S**ic panis transubstantiatur in corpus christi per consecrationem: ita vinum in christi sanguinem. sed consecratio que fit his verbis: Hoc est corpus meum. sufficit ad transubstantionem panis in corpus christi. sed hec verba: Hic est calix sanguinis mei. sufficit ad transubstantionem vini in sanguinem christi. sed verba que sequuntur non sunt de forma. **S**ed proprietates natiue sequuntur substantiam rei. sed illud quod sequitur substantiam non potest esse factum transubstantionis. sed cum illa verba que sequuntur designent aliquas proprietates sanguinis que sunt transubstantio ut quod non sint de forma. **S**ed hoc est: quod Luc. xxij. interponunt predicta verba verbis forme: ita. n. dicitur: Hic est calix noui testi in meo sanguine. hoc verum est ex ritu consecrationis: quod sacerdos non dponit calicem vsque ad verba illa: Hoc quotiescumque fecerit: que non sit de forma quibus sunt omnia verba. **V**terumque verum est hec verba inconuenienter ponantur: Hic est calix sanguinis mei. **V**terumque. n. motus est transubstantio panis in corpus christi et vini in sanguinem. sed in transubstantio panis in corpus christi ponit corpus christi in recto. sed in consecratione vini ponit dicitur sanguis christi in recto: ut dicat sicut magister dicit in scriptura: Hic est sanguis meus. sic et habet Matth. xxvij. **S**ed in forma transubstantiatur ex parte predicati ponit dicitur terminum que sit transubstantio: ut ex dicitur per. sed transubstantio non fit in calice alicuius. sed non dicitur predicari in forma transubstantiatur. **S**ed in forma sacri non dicitur ponit aliquid quod non sit de substantia sacri. sed calix non est de substantia sacri cum sit vas quod dicitur. sed non dicitur ponit in forma sacri. **S**ed hoc est: quod dicitur Luc. xxij. Hic calix noui testi etc. **A**d idem est et versus ecclesie. **V**terumque verum est etiam verba que sequuntur inconuenienter ponantur. testium. n. ut pertinere ad traditionem mandatorum. unde et tabule continent decem precepta dicuntur tabule testamenti. sed traditio sacramentorum est alia a traditione mandatorum. sed in sacramentis non debet fieri mentio de testamento. **S**ed Ambrosio. dicit nostra sacramenta antiquiora esse sacramentis iudeorum: sed sacramenta iudeorum non pertinent ad nouum testamentum sed ad vetus. sed nec in sacro isto de quo Ambrosio. loquitur dicitur apponi noui testamenti. **S**ed nouum et eternum videntur ad inuicem diuerse habere: quod eternum est quod caret principio: nouum autem est quod quatuor ad sui principium est propinquum. sed est oppositio in obiecto. **S**ed illud quod potest esse

iuuamentū erroris nō debet apponi in forma sa-
 cri. sed sicut dicit Inno. iij. q. d. h' mysteriū q̄bul-
 oā ē adiuuamentū erroris: q̄ dicit corpus christi
 verū in altari nō contineri sed p̄ significationē tm̄
 ḡ inconuenienter ponit in forma. ¶ H. hoc sacm̄
 vt p̄ dicitur ē precipue v̄ eē sacm̄ charitatis: sic
 et baptis̄m̄ sacm̄ fidei. ḡ incōuenienti dē mysteriū
 fidei. h̄ magia dō eēt mysteriū charitatis. ¶ H. si
 cur sanguis christi pro nobis ē effusus: ita corpus
 christi p̄ nobis ē traditū: vt ex v̄bis et̄ dñi h̄: Lu-
 ce. xxij. Hoc ē corp̄ meū qd̄ p̄ vobis tradet. cū ḡ h̄
 non apponat in forma corp̄is cōsecrandi nec i cō-
 secratione sanguinis de effusione fieri mentio de-
 beret. ¶ H. qd̄ dē pro vobis et̄ pro multis effundet
 aut accipit de effusione quātū ad sufficientiā aut
 quātū ad efficaciam. si quātū ad sufficientiā: sic p̄ oī
 b̄ effusus ē nō solū p̄ multis. si autē quātū ad effi-
 caciā quā h̄ solū in electis nō v̄ distinguendū fu-
 isse inter aplos et̄ alios. ¶ H. baptis̄m̄ magia ordi-
 nat̄ ē amotionē malī q̄ eucharistia q̄ maxime or-
 dinat̄ ad perfectionē in bono. sed i forma baptis̄-
 mi nō fit mentio d̄ remissione peccator. ḡ nec hic
 deberet dici i remissione peccator. ¶ R̄ deo dō ad
 p̄. q. q̄ circa hoc aliqui diuersimode dixerūt: qd̄
 n. dicit q̄ h̄ ē tātm̄ de forma: Dic ē calix sanguinis
 mei. vt forma virtutis cōsecrationis sit cōsiliū. sed
 q̄ conditiones apposite ad subiectū vel predicatū
 sunt de integritate locutionis alicuius: iō aliq̄ p̄ba-
 bil' dicit q̄ totū qd̄ seq̄t̄ ē de forma cū totū hoc
 qd̄ addit nō sit locutio per se: sed sit determinatio
 predicati. ¶ Ad p̄. q. dō q̄ verba supradicta ex ma-
 gna parte possunt ex diuersis locis sacre scripture
 colligi: quibus non inueniāt alicubi simul scripta. qd̄
 n. dicit: Dic ē calix. h̄ Luc. xxij. et̄. 1. Cor. xj. Quā-
 tū dicit noui testi ex trib' h̄: Matth. xxvj. et̄ Mar-
 xij. et̄ Luce. xxij. q̄ autē dē eterni. et̄ itez̄ mysteri-
 u3 fidei: ex traditione dñi h̄ q̄ p̄ aplos ad ecclesiā
 peruenit f3 illud. j. Cor. xj. Ego autē accepi a dño
 qd̄ et̄ tradidi vobis. euangeliste. n. nō intēdebant
 formas et̄ rit' sacroz tradere: s3 dicta et̄ facta dñi
 enarrare. ¶ Ad 2. dō q̄ cū eucharistie sacm̄ sit
 memoriale dñice passionis in cōsecratione corpo-
 ris nō representat nisi passionis s̄ba. h̄ in cōse-
 cratione sanguis representat passionis mysteriū: nō
 n. a corpore christi sanguis et̄ seorsuz fuit nisi per
 passionē: et̄ iō cōditiones dñice passionis exprimū-
 tur p̄ verba sequentia magis in cōsecratione san-
 guis q̄ i cōsecratione corporis. ¶ Ad 3. dō q̄ q̄
 uis illa q̄ sequūt̄ sint vt proprietates p̄ntes christi
 sanguinē iquātū h̄: si tñ essētiales sanguini chri-
 sti in quātū ē p̄ passionē effusus: nō autē seorsum a
 corpore cōsecraret sanguis christi sicut nec alie p̄-
 res eius nisi pro eo q̄ ē in passioe effusus: et̄ iō illa
 q̄ sequūt̄ sunt essētiales sanguini put in h̄ sacro p̄-
 secrat: et̄ iō o3 q̄ sint de substantia forme. ¶ Ad. ij.
 q. dō q̄ hoc locutio: Dic ē calix sanguis mei. figu-

ratiua ē: et̄ pōt intelligi duplici. Vno vt sit meto-
 nomica locutio: vt ponat cōtinens pro cōtēto: fm̄
 q̄ dicere cōsueuim' : Bibe calicē vini. i. vinū cōtē-
 tū in calicē: ideo aut talis modus locutionis p̄gru-
 us ē forme huic: qz sanguis de sui ratione non dicit
 aliquid potabile: imo magia aliqd̄ qd̄ natura ab-
 oret in potū: et̄ qz in h̄ sacro sanguis xpi cōsecrat
 vt pot' : iō oportuit aliqd̄ addi qd̄ ad potū p̄tinet
 s. calicē. alio pōt intelligi vt sit metaphozica locu-
 tio: vt p̄ calicē passio christi designet: sicut. n. calix
 vini iebziar: ita et̄ passio sui amaritudie quasi ho-
 mines extra se ponit: Tre. iij. Repleuit me amari-
 tudib' inebriauit me absinthio: et̄ hoc mō loquen-
 di v̄sus ē dñs de sua passione loquens: vt p3 Mat-
 th. xxvj. Trāseat a me calix iste. et̄ hic mod' loquē-
 di ē cōueniens in hac forma: qz vt dicitur ē in cō-
 secratione sanguinis exprimit directe mysteriū pas-
 sionis. nec obstat q̄ solet obijci qd̄ locutiones figu-
 ratiue faciunt distrabere intellectū: et̄ ita sunt cau-
 sa euagatiōis: qz mens sacerdotis dō eē adeo fixa
 ad ea q̄ dicit: q̄ nō qualibet leui actione euaget. ¶
 Ad p̄. q. dō q̄ corp' d̄ sui rōne nō dicit aliqd̄ repu-
 gnās cibo ex ipsa sui noiatiōe: sicut sanguis repu-
 gnat potui: et̄ iō n̄ ē silii rō: mag' aut n̄ posuit for-
 mā quātū ad verba. s. quātū ad sēū. ¶ Ad 2. dō
 q̄ transubstantiatio vini in ipsū calicē nō sit: sed i
 cōtēntū. s. sanguinē christi prout pot' ē: et̄ prout ē
 per passionē fusus: et̄ iō obiectio cessat. ¶ Ad 3.
 dō q̄ quīs vas illud nō sit de substantia sacri: ta-
 mē cōtēntū et̄ signatū ē de substantia sacri: et̄ fm̄
 hoc intelligitur locutio. ¶ Ad. iij. q. dō q̄ sicut
 dicitur ē verba illa q̄ addunt in cōsecratione sangui-
 nis exprimunt conditiones passionis: et̄ precipue fm̄
 q̄ operatur in sacris. Sunt at̄ tria in passione cō-
 siderāda: fm̄ q̄ in sacris operat. Primo effectus
 quē inducit qui est remissio peccator: et̄ hoc tan-
 git in hoc q̄ dicit: Qui p̄ vobis et̄ pro multis r̄c.
 Secūdo mediū quo iste effect' in alios tradit: et̄
 quod est fides qua mediante habet effectū: et̄ i h̄
 qui precesserunt et̄ in h̄s qui sequuntur: et̄ quan-
 tū ad hoc dicit mysteriū fidei: quod quidē pōt
 referri ad ipsā passionē que est mysteriū fidei: vt
 occultū quoddā latens in fide omnīuz christi fide-
 liuz: et̄ precipue antiquozū apud quos erat in my-
 sterio abscondita diuersimode figurata: et̄ ad ipsū
 sanguinē prout in sacramento cōtinēt: quod qui
 dē latet sub specieb': et̄ maximā habet difficultatē
 ad credendū: vnde antonomatice dē mysterium
 fidei. Tertio finis ad quem perducit qui est eter-
 nouz bonoz perceptio ad que introducit chri-
 stus per sanguinē proprie passionis in quo nouū
 testamētum confirmat: non quidem promittens
 temporalia vt prius: s3 eterna: et̄ quantū ad hoc
 dicit noui et̄ eterni testamētū: et̄ qz finis prius est i-
 ūctio: ideo sine p̄missio per mediū ad effectū
 passionis ostendendū verba forme perducunt.

Ad p^m q^o q^o testm^o p^optie e hereditatis p^optie
 de institutio filijs a patre: z i^o testm^o p^optie p^ontz
 ad promissionē bonozz que nobis a p^ote celesti ois
 ponunt: ad quod q^odē testm^o p^ocepta se h^ont: sic via
 ad p^ondū hēditatē p^omissā: z ita p^o poster^o testm^o ad
 mandata p^onter. **A**d 2^m q^o q^o antiquitas illa in-
 telligit quantū ad similitudinē rit^o: oī aut^o hoc testm^o
 nouuz z ratione h^o sacri: quod i renouatione mū-
 di institutū est tēpore gratie z itēz ratiōe promil-
 sionis per sanguinē ch^ousti p^ofirmate que vetus im-
 pedimētū p^ondē hereditatis amouit: z sic quasi q^o
 oas inuouatio promissionis per mortē ch^ousti fa-
 cta ē. **A**d 3^m q^o q^o oī nouū z eternū diuersis rō-
 nibus: nouū quidē rōne iā dicta: eternū vel rōne
 bonozz eternozz de quibus ē testm^o vel ratione h^o
 sacri continentis ch^oustuz q^o ē persona eterna: vel
 rōne p^odestinationis eterne hanc gratiā p^oparā-
 tis. **A**d 4^m q^o q^o nihil prohibet id quod ē in ali-
 quo occultatū z figuratū fm veritatē ibidē esse: z
 i^o friuolū iuuamētū sui erroris accipiunt qui ne-
 gant ch^ousti sanguinē fm veritatē in altari esse p^o
 hoc q^o est ibi z fm mysterium. **A**d 5^m q^o q^o eu-
 charistia oī sacri^o charitatis ch^ousti expressiū: z
 nostre factiū. sed fides supponit ad effectum h^o i
 sacri: quo mediātē aliqua effectū participet: z i^o
 potius ponit vt mediuz producēs ad effectū fidez
 q^o charitatē. **A**d 6^m q^o q^o huius solutio ex oīdē
 pz: q^o hoc accidit propter hoc q^o in consecratioē
 corporis non signat passio: sicut in consecratione
 sanguinis. **A**d 7^m q^o q^o sanguis ch^ousti effusus
 ē pro oibus quo ad sufficientiā: sed pro electis tā-
 tū quo ad efficaciam: z ne putaret effusus pro iude-
 is tantū electis quibus promissio facta fuerat: i^o
 dicit: Vobis qui ex iudeis z ml^ois. s. multitudine
 gentiū. Vel per apostolos sacerdotēs signat: qui-
 bus medianibus ad alios effectus passionis p^o dif-
 pensationē sacramentozz peruenit qui etiā pro se
 ipsis z pro alijs orant. **A**d 8^m q^o q^o remissio
 peccatoz non ponit hic vt proprius effectus hui^o
 sacri: sed vt effectus passionis que p^o consecratioēz
 sanguinis exprimit: de mutatione autē additione
 z subtractione idē dō est hic q^o. s. positū ē de for-
 ma baptismi oī. iij.

Tertium sic proce
 dit: videt q^o verbis predictis nō isit aliqua
 vis creata ad transubstantiationē faciēda: Dam.
 n. oicit q^o sola virtute spiritus sancti sit conuersio
 panis in corpus ch^ousti. sed virtus spiritus sancti nō
 ē virtus creata. q^o nulla virtus creata inest his ver-
 bis p^o quā fiat transubstantiatio. **A**d opus tran-
 substantiationis videt esse difficilius quā op^o cre-
 atiois: q^o citius ratio cōsentit creationi q^o huic cō-
 uersioni: cū quidā etiā p^ohi ratione naturali ducti
 creationē posuerūt. s. nulla virtus creata s^o cōez
 opinionē potest deo cooperari in opere creatiois

q^o multo minus in opere h^o p^ouersionis. **A**d. diffi-
 cilis est cōuertere panē in substantiā corporis ch^ousti
 q^o purissimos sanguines virginis: q^o corpus ch^ou-
 sti z sanguines virginis habēt mām cōem que est
 subiectū cōuersionis: q^o nō potest esse in conuer-
 sione panis in corpus ch^ousti: sed in formatioē cor-
 poris ch^ousti ex virgine nō fuit aliqua virtus crea-
 ta actiue operans transformationē: vt in. iij. li. di.
 iij. oicit ē. s. nec verbis predictis inest aliqua virtus
 creata ad transubstantiandū. **A**d. nulla virt^o crea-
 ta potest operari aliquid supra naturā. sed cōuer-
 sio panis in corpus ch^ousti est maxime supra natu-
 rā: cū non seruet modus mutationis naturalis: q^o
 neq^o ē subiectū cōe z termin^o ad quē ē p^oxtis actu
 q^o nō potest p^o virtutē creatā verbis forme collataz
 huiusmodi cōuersio fieri. **A**d. virtus actiua dire-
 cte proportionat ei ad quod actio terminat: q^o h^o
 ē intentū ab agente: z ex eo denoiat actio. sed cor-
 pus ch^ousti ad quod terminat conuersio ē multo
 dignius qualibet pura creatura. q^o cū agēs oī esse
 nobilius facto: nō potest aliqua virtute creata ali-
 quid in corpus ch^ousti conuertere. **A**d. faciens z fa-
 ctum: cā z causatū debēt esse simul: q^o q^o nō ē nō
 potest aliquid facere vl^o alicuius cā existere. sed cū
 cōuersio predicta fiat in instanti z verba forme
 successiue proferat q^o sit conuersio verba illa nō
 possūt simul eē nisi fm aliqd minimū sui. s. virtu-
 te aliqua q^o insit verbis nō pōt fieri h^o i conuersio.
Ad. verba ista non hōnt virtutē ex seipsis hoc pla-
 nū ē. si q^o hōnt aliquā h^o i virtutē: oīz q^o eis sit diuinit^o
 data: oīz autē hanc virtutē eē simplicē cū eius effect^o
 sit in instanti. simplex autē virt^o nō pōt successiue
 dari z eius subiectū oīz eē simplex. cū q^o verba pre-
 dicta cōpositionē habeant z successionem nō po-
 test ipsis talis virtus eē collata. **A**d. inconueniēs
 vī facere aliqd nobilissimū q^o statū desinat eē. sed
 virtus transubstantiās ē nobilissima: q^o pz ex no-
 bilitate effect^o. q^o cū vba forme statū eē desinat: icō-
 ueniēs vī si ei vī trāsbandi data ē a deo. **A**d. vba
 ista nō faciūt p^ouersionē p^odictā nisi a sacerdote di-
 cta. s. anima sacerdotis magis est capax virtutis
 alicui^o diuine q^o verba prolata ab ipso. q^o magi dō
 ē q^o hec virt^o in sacerdote sit q^o in vbis si tū aliq^o vī
 creata ad transubstantiationē opef. **A**d. s. q^o
 Dio. oicit i fine ecclē. hierar. in ipsis. s. p^osumatiuis
 iuocatoib^o. i. formis sacroz eē virtutes opatiuas
 ex deo. s. vba p^odicta si forma dignissimi sacri. q^o ē i
 ipsis aliq^o vī ad trāsbandū. **A**d. Amb^o. dicit q^o fmo
 ch^ousti creaturas mutat: z sic ex pane fit corp^o ch^ou-
 sti p^osecratioē celestis vbi. vbi at ch^ousti: forma p^o
 dicta a ch^ousto instituta z ex ei^o p^osona facta. q^o nec
 virtute hozz vboz sit trāsbandio. **A**d. sacerdos nō
 opat ad trāsbandionē nisi p^oferēdo vba. si q^o vbis nō
 iesset vī ad trāsbandū: tūc sacerdos nō hīet ali-
 quā ptatē spiritalē p^oficiēdi: z sic nō haberet oīz
 oīnez qui est quedaz potestas ad hoc p^oncipalitē.

Respondeo dō q̄ circa hoc ē duplex opinio. Quidā
n. dicunt q̄ nulla virtus creata inest his verbis q̄
fiat transubstantiatio: sed q̄ dī aliq̄ virtute horū
verborū transubstantiatiōe fieri intelligendū est
q̄ diuina institutione firmatū ē: vt ad p̄olationē
horū verborū cōuersio predicta fiat virtute diuina
t̄m: et sic etiā dicit̄ in oibus alijs sacris: vt. s. di. j.
dictū ē. S; hec opinio dignitati sacrorū noue legi
derogāt: et dictis sanctorū obuiare vī: et iō dō ē q̄
in verbis predictis sicut et in alijs formis sacrorū ē
aliqua virtus ex deo: s; hec virtus non ē qualitas
hñs esse cōpletū in natura qualiter ē virtus alicu
ius principalis agētis s; formā suā: s; h; cē incō
pletū: sicut virtus q̄ ē in instr̄o ex intētiōe princi
palis agentis et sicut similitudines colorū in acre: vt
s. di. j. dictū ē. **Ad 1^m** dō q̄ dicitio exclusiua ad
iuncta principali agentī nō excludit agēs instr̄ale:
nō. n. sequit̄ solus hic faber facit cultellū. ḡ martel
lus nihil ad hoc operat̄ ē: virtus. n. instr̄umētī non
ē nisi q̄dā redundantia virtutis agentis principa
lis: vñ in toto actio non attribuitur instr̄o: sed pr
cipali agentī s; p̄m: et p̄pter hoc ex hoc q̄ dī q̄
sola virtute spiritus sancti fit huiusmodi cōuersio
non excludit virtus instr̄alis q̄ ē i verbis p̄missis.
Ad 2^m dō q̄ virtus creata p̄supponit māz i qua
operat̄: quod q̄dē p̄tigit eē dupliciter: vno mō ita q̄
sit mutationis subiectū: sicut accidit in cōuersiōe
bⁿaturali bⁿ: alio mō ita q̄ subsit termino a quo
nō autē mutatiō: sicut accidit in dicta cōuersiōe
ne: s; creatio neutro mō māz p̄supponit: et iō mā
gis pōt aliqd̄ deo instr̄aliter cooperari in hac cōuer
sione q̄ in ope creationis. Utrū autē maioris vir
tutis sit ista cōuersio vel creatio dicit̄. j. di. xj.
Ad 3^m dō q̄ si in cōceptiōe vnio includat q̄ sit
cū ipsa facta ē: maior difficultas fuit in cōceptiōe
q̄ in transubstantiatiōe: q̄ illa vnio ē terminata
ad eē diuine p̄fōne: hec autē transubstantiatio ad cor
pus ch̄risti: q̄ panis non p̄uertit nisi in corp^o ch̄ri
sti. Si autē p̄ceptionis op^o includat t̄m p̄uersionē s̄a
guinū purissimorū virgīe in corp^o ch̄risti sic maior
difficultas ē in hac cōuersiōe q̄ in illa cōceptiōe
vñ potuit etiā alicui creature p̄ferre q̄d in illa con
ceptione sibi cooperaret̄ q̄uis nō fuisset conueniens
p̄ dignitatē ch̄risti suādā q̄d tūc fiebat simplici
ter pius nō ex̄ns: q̄d hic nō accidit: et iō nihil ope
rit dignitati corporis ch̄risti si aliqua creatura ac
cipiat instr̄alē virtutē op̄adi in id q̄d in corp^o ch̄ri
sti transubstantiat̄. **Ad 4^m** dō q̄ nulla creatura pōt
agere ea q̄ si supra nām q̄si principale agēs: pōt t̄m
agere quasi agēs instr̄ale a virtute increata mo
tū: q̄ sicut creature inest obediētīe potentia vt in
ea fiat q̄cqd̄ creator disposuerit: ita etiā vt ea me
diante fiat: q̄d ē rō instr̄i. **Ad 5^m** dō q̄ virt^o agen
tis principalis respicit principalit̄ terminū ad quē
s; virt^o cāe instr̄al nō attingit ad terminū ad quē
s; h; opationē suā in his q̄ sit circa terminū: sicut

qualitates actiue elementares nō attingūt ad aie
rōnalis introductionē: et sicut hoc contingit: q̄ vñ
illa instr̄alis q̄ inest verbis h; opationē supra sub
stantiā panis: q̄ verbū ad elementū accedit s; Aug.
non ē autē aliquo mō cā eorū q̄ in termino ad quē
sunt: sicut q̄ sunt accidentia sine subiecto vel alicu
ius bⁿ: et iō obiectio cessat. **Ad 6^m** dō q̄ virtus
hec conuersiua q̄ ē in his verbis cū sit sacralis se
quit̄ significatiōe vt dictū ē. significatio autē exi
stentis conuersiōis cū iporet ordinē vnus ad al
terū non potest fieri p̄ dictionē: sed o; q̄ p̄ oratio
nē fiat cuius p̄es q̄uis successiue p̄ferant: t̄m si
gnificatio ē tota s̄l: quod tunc cōplet vltima o; o
nis p̄tula ad modū differentie vltime in diffini
tionib^o: et hac significatiōe ex̄tē in vltimo plati
onis instātī fit transubstantiatio. **Ad 7^m** dō q̄ si
gnificatio o;onis q̄uis relata ad p̄es q̄b^o sit signi
ficatio videat̄ p̄posita: t̄m relata ad rez significatā
simplex ē inquatū significat vnū. s. p̄positionē h^o
cū hoc: sicut ēt p̄he dicit̄ in. v. Meta. q̄ substantia
senaria nō ē bis tria: sed semel sex: quā ibi qualita
tē noiat: vñ sicut ad hanc qualitatem senarij se hñt
p̄es eius: vt dispositiones m̄leas: non vt qualita
tes p̄tū sicut partes vnus qualitatis totius: ita si
gnificationes p̄tū sunt dispositiones ad significa
tionē totius o;ois q̄ cōsurgit ex significatiōe vlti
mē in ordine ad oēs p̄cedētes: q̄ virt^o p̄uersiua
sequit̄ significatiōe vt dictū: et iō i ipso cōplemē
to significatiōis dat̄ illa virt^o orationi totū: ita q̄
p̄es singule se hñt m̄lū t̄m ad illā virtutē. **Ad**
vij. dō q̄ valde p̄ueniēs ē q̄ oē q̄d ē p̄ aliqd̄ eē d
sinat p̄fectio hec p̄ q̄d erat: et q̄ vñ illa n̄ erat ad
p̄fectionē ei^o cui dabat̄: s; maḡ ad faciēdū p̄uersio
nē d̄ q̄ loq̄mur cū sit t̄m instr̄alis virt^o vt dictū ē: iō
nō ē incōueniēs si statū p̄uersione facta et vba et vñ
vborū eē desinat̄. **Ad 9^m** dō q̄ q̄n aliqd̄ op^o p̄si
cif plū instr̄is vñ instr̄is n̄ ē p̄plete i vno s; icople
te in vitro: sic manu et p̄na scribit̄: et sicut p̄tingit
in p̄posito: q̄ vñ instr̄alis ad faciēdā p̄dictā p̄uer
sionē: nō t̄m ē in verbo vel in sacerdote s; in vitro
q̄ icoplete: q̄ nec sacerdos sine vbo nec verbū si
ne sacerdote p̄ficere pōt: et q̄ sacerdos ē s̄lior p̄n
cipali agentī q̄ verbū q̄ gerit eius figurā: iō sim
plici loquēdo sua virtus instr̄alis ē maior: et digni
or: vñ etiāz p̄manet et ad multos huiusmodi effect^o
se h; virtus autē verbi transit: et ad semel t̄m ē: sed
fm q̄d ē potentior virtus vbi inquatū effectui p̄
pinquior quasi signū ipsius: sicut ēt p̄na est scri
pture p̄pinquior: sed manus scribenti.

Ad quartū sic proce

dit: vñ q̄ foue expectēt se in operādo: sic
n. se h; res ad rē ita se h; forma ad formā. sed res
corporis nō ē sine re sanguis: q̄ nō p̄secrat corpus
ch̄risti sine sanguine. ḡ nec forma corporis opat̄ si
ne forma sanguinis. **S.** hoc sacm̄ est vnum. sed

propter unitate sacri species due .s. panis ⁊ vini
 se habent in rone unius signi vt dictū ē. ḡ silr due
 forme se habent in rone unius forme: s; i vna for-
 ma ptes se expectant inuicē ad agēdū vt dictū est.
 ḡ ⁊ forma corporis expectat formā sāguis. ¶ In
 baptismo tres imersiones se expectant in agēdo. ḡ
 ⁊ silr he due prolationes verborū. ¶ S; ḡ: si stati
 verbis prolatis qñ ē oionis significatio nō eēt ibi
 verū corp' christi: hoc esset falsa: Doc ē corp' meū
 s; in sacro veritatis nō cōtingit aliquid eē falsū. ḡ
 forma p' nō expectat secūda in opando. ¶ S; ho-
 stia nō ē adoranda añ p'secrationē. s; s; cōm mo-
 rē ecclie stati dicitis primis verbis forme sup panē
 añ formā sāguis eleuat hostia a p'plo adoranda. ḡ
 añ formā sāguis hostia ē p'secrata. ¶ Lter' vi q'
 deficiente sacerdote p' corp' christi cōsecrationē
 nō d; aliis procedere ad p'secrationē sāguis: q'
 unius sacri vnus d; eē minister. s; cōsecratio vtra-
 q; ad vnū sacerdotē p'tinet. ḡ ab vno ministro fie-
 ri d;. ¶ S; sacerdos cōsecrās gerit figurā christi ex
 cuius persona verba p'ferūt. s; christus nō ē diui-
 sus: vt d;. j. Loz. j. ḡ nec verba diuidi debēt vt a di-
 uersis p'ferāt. ¶ S; d; ad p'fectionē h' sacri vtraq;
 p'secratio req'rit. si ḡ p'secratio corpore n' p'secrat sā-
 guis sacm remanet iperfectū: qd ē icōueniēs. ¶ L-
 terius vi q' hec verba sine alijs q' in canone misse
 dicunt nō hēant vi cōficiendū: q' in hoc sacro req'
 rit intentio faciendū qd facit ecclia: ⁊ sic intēno d;
 eē s; statuta ecclie regulata. s; p'fectēs hec verba
 tm̄ non seruat ecclie statuta. ḡ nō p'ficiūt. ¶ S; ver-
 ba qd' sit cōsecratio p se plata ad p'sonā dicētis re-
 ferunt. sed cōuersio panis ⁊ vini nō sit i corp' ⁊ sā-
 guinē dicentis: s; in corp' ⁊ sanguinē christi. ḡ sine
 verbis p'missis qd' verba forme determināt ad p'
 sonā christi. l. q' p'die q' pateret ⁊c n' pōt fieri puer-
 sio. ¶ S; si verbis p'dictis tm̄ posset fieri cōsecratio
 tūc alijs i p'iculo mortis exis possz licite sine v'bis
 p'cedentib' p'ficere sic al' qd' i necessitate pōt bap-
 sare omisissis illis q' se ad decorē sacri. s; hoc nūq' li-
 cet. ḡ sine v'bis alijs ista nō hnt vi cōuertēdi. ¶ S;
 p' ē: qd' Amb' dicit: Sacm istud qd' accipis ser-
 mone dñi p'ficiūt: ⁊ loq't de v'bis p'dictis. ḡ sine alijs
 ista plata hnt vi p'ficiēdi. ¶ S; virtus cōuersiua se-
 q'tur significatiōē verborū vt dictū ē. s; verba for-
 me absq; p'cedentib' sufficient' significant hoc qd'
 in sacro hoc faciendū ē. ḡ sine alijs hnt vi cōuertē-
 uā. ¶ S; hideo dō ad. j. q. q' quidā dixerunt q' prima
 forma non hz effectū suū nisi plata forma 2^a: nec
 2ª haberet effectū nisi p' p'ua plata: nec tm̄ p'iculo-
 se adorat hostia ante cōsecrationē sāguis: q' nō
 adorat qd' ē: sed qd' erit. s; illud nō potest stare: q'
 forma mae p'portio nari d;. vñ sicut mae distincte
 se nec ad inuicē p'mixte: ita forme diuisim opant:
 qd' p; ex hoc q' vtraq; p se p'pletā significatiōē
 hz: ⁊ iō dō cū alijs q' forme p'dicte nō expectāt se
 inuicē in opand'. ¶ Ad p'm' q' dō q' in hoc sacro ou-

plicit aliqd' dicit. s. ex vi sacri: ⁊ ex nali p'comita-
 tia: ⁊ q' sacz ē institutū i v'bu fidelū: iō ex vi sacri
 cōtinet in hoc sacro: qd' in v'bu fidelū venit. ⁊ q'
 in pane cōsecrato nō cōtinet sāguis christi fm q'
 ē in v'bu pot' fidelū: iō nō cōtinetur ibi ex vi sacri
 s; ex nali p'comitātia qua cōuenit vt corp' christi
 nō sit sine sāguine: ⁊ cōuer'io ē de vino cōsecra-
 to: vñ panis nō cōuertit p vi primoꝝ verborū in
 corpus ex sāguine: s; in corp' sine sāguine veniē-
 te in v'bu potus fidelū. Lā at quare diuisis sāguis
 a corpore cōsecrat cū nūc nō sit diuisus pōt sumi
 ⁊ ex v'bu ad quē ē sacm q' manducatio in cibo ⁊
 potu cōsistit: ⁊ ex eo qd' p sacm rep'itat: q' i pas-
 sione sāguis christi a corpore diuisus fuit. ¶ Ad
 2^m dō q' due forme in hoc sacro nō p'tinet ad vnū
 sacm quasi vnā formā cōstituāt: sicut ex diuersis
 dictionib' p'stituūt vnā formā: s; p'tinent ad vnū sa-
 crm mediantib' diuersis p'ib' h' sacri: ⁊ iō vtraq;
 hz seorsū effectū suū supra p'tē ad quā ordinatur.
 ¶ Ad 3^m dō q' tres imersiones referūt ad vnū cha-
 racterē q' ē res ⁊ sacz in baptismo: sed diuerse for-
 me referunt ad diuersa q' sit res ⁊ sacm hic: ⁊ iō nō
 ē silc. ¶ Ad. ij. q. dō q' fm statutū p'clij toletani: si
 sacerdos ipedit vt ceptū missaz officii explere nō
 possit ali' sacerdos d; explere qd' ille ichoauit: ita
 q' incipiat sequē sacerdos vbi prim' dimisit si sci-
 at: si autē nesciat d; a capite incipe. nō. n. d; itera-
 tū qd' nescit eē factū: nec aliquid p' derogat vni-
 tati sacri: q' oēs vnū sum' in christo pp fidei vni-
 tate. s; tm̄ Inno. ij. p'sultius ē vti illa hostia iā cō-
 secrata seorsū posita sup aliā: deinceps totū officii
 usiteret. ¶ Et p' h' p' solutio ad obiecta. ¶ Ad. ij.
 q. dō q' quidā dixerūt q' verba ista i quib' forma
 cōsistit vt dictū ē: si p se dicant sine alijs nō faciūt
 cōuersiōē ad vnū sine illis q' sunt i canone mis-
 se. s; hoc nō videt probabile. q' fm Aug. accedit
 verbū ad elemētū ⁊ sit sacm. verbū autē q' accedē-
 te ad elemētū sit sacm a scis d; eē verbū saluato-
 ris: vñ alia sunt de solēnitate sacri nō de necessita-
 te. Et iō cū alijs dō ē q' in his verbis sñ alijs pōt
 cōfici corpus christi quous grauit peccaret q' h' face-
 ret. ⁊ q' hec opinio sit verior: p; ex hoc q' nō sit idē
 canō misse apō oēs: ⁊ s; diuersa tpa diuersa si i ca-
 none misse supaddita. ¶ Ad p'm' q' dō q' ad sacm
 requirit intēno faciendū qd' facit ecclia in essentia-
 lib' sacro: nō at in his q' p'tinet ad decorē vel solē-
 nitatē sacri: sicut in bapismo p;. ¶ Ad 2^m dō q' ex
 ipsa intensionē p'ferētis possūt verba forme ad p'
 sonā christi referri et v'bis alijs n' p'missis: si sacer-
 dos v'ba p'dicta i p'sona christi dicere itēdēt. ¶ Ad
 3^m dō q' bapitism' ē sacz necitat: ⁊ iō cōcessū ē vt
 iminēte necessitat' articulo possit aliq; bapitigare
 sine solēnitate ab ecclia instituta. sec' autē ē d' hoc
 sacro: q' alicui i necessitate cōstituto sufficeret spū
 ritualiter manducare si sacraliter manducare nō
 posset: ⁊ iō in nullo casu a peccato excusaret.

Quod sacramentum baptismi et confirmationis rite. vnde quod male ordinetur: quod est per essentiam per se est quod id quod est per participationem: in hoc autem sacramento tenet christus per essentiam: in alijs vero per participationem neque sue virtutis. hoc sacramentum ante omnia alia determinare debuit. **¶** **D**io. aliter ordiat: per se. n. de baptismo et postea de eucharistia et postea de christumate determinat. **¶** vnde quod magister hic ordine puertat. **¶** Et dicit ad primum quod sacra sunt ordinata ad usum fidelium. vnde ordo sacrorum non attendit sed ceterorum ordinem: sed per se venit in usum fidelium: et ideo baptismus ante eucharistiam ab omnibus ponitur. **¶** Ad 2^m dicit quod Dio. determinat de sacris secundum quod sunt actiones hierarchice: vt. s. oi. h. dicitur est: et ideo ordine sacrorum attendit sed per ea distinguuntur persone: vt in hierarchia et ordine: et quod eucharistia non importat aliquam distinctionem supra baptismum cum ex hoc ipso quod baptizatus aliquis ad eucharistie perceptionem deuret: confirmatio autem addit: ideo premitit eucharistiam confirmationis sicut coram ad proprium. **¶** Magister autem determinat de sacris secundum quod sacra sunt medicine quedam sanctificantes et ideo secundum ordinem sanctificationum ordinat sacra: et quod superioris sanctificationis est eucharistia quod confirmatio ideo postremo de ea determinat. **¶** Intelligi dicitur antiqum ora esse rite. vnde hoc esse falsum: quod hoc sacramentum quod ad rem non fuit ante aduentum christi: quod ad spiritum autem et ritum fuerit sacrificia que erant sacra indeorum et ante melchisedech. **¶** Et dicit quod loquitur quantum ad figuram huiusmodi sacri per similitudinem spiritus et ritus. sacra autem que in lege nature fiebant non erant figure sacrorum veteris legis: sed magis passionis christi. **¶** Consecratio quod fit verbis. **¶** Ut falsum esse quod dicitur: quod non dicitur accipite et edite. sed manducate: et preterea hoc non est de forma vt dicitur est. **¶** Item non dicitur: hic est sanguis meus: sed hic est calix sanguinis mei. **¶** Et dicit quod magister non intendit hic diffinitive ponere verba quod fit consecratio: sed explanare quod verbis dominum fit: non in omnibus verbis que ipse ponit: nec eisdem numero: sed eisdem que ad sensum. **¶** Reliqua autem omnia que dicitur rite. **¶** Sciendum quod eorum que in officio missae dicuntur: quedam dicuntur per sacerdotem: quedam per ministros: quedam a toto choro. **¶** Ea que dicitur quod per populum immediate ordinat ad deum per sacerdotes tamen dicuntur que sunt mediatores inter populum et deum: que quedam dicuntur publice spectantia ad totum populum in cuius persona ipse solus ea deo proponit: sicut orationes et gratiarum actiones: quedam priuati que ad officium ipsius tamen spectant: vt consecrationes et huiusmodi orationes quas ipse per populum facit: tamen in persona populi orans etiam in omnibus premitit: omnes vobiscum: vt mens populi deo coniungat ad ipsum per intentionem erectam. et quod populus in his que ad deum fit sacerdotem ducit huiusmodi: ideo in fine cuiuslibet orationis populus presentat: rudes amen. vnde et omnis sacerdotis oratio alte terminat et si priuati fiat. **¶** Ad ea vero que per ministerium aliorum diuinitus sunt tradita per ministros altaris populus ordinat. **¶** Ea vero que ad disponendum populi pertinet chorus persequitur que quedam a sacerdote inchoant que ad hoc pertinent que rationem humanam excedunt que

diuinitus accepta: quedam chorus per seipsos que illa declarant que rationem sunt persona. **¶** Item quedam pertinent ad populum vt preparatoria ad diuina percipienda: et hec a chorus premititur his que a ministris et sacerdote dicuntur: que omnia vero ex perceptione diuinorum in populo causata: et hec sequuntur. **¶** His que visis sciendum est: quod omnis nostra oratio a deo inchoata circulariter in ipsum terminari debet: ideo missae officium incipit ab oratione et terminat in gratiarum actione. vnde tres huiusmodi partes principales sunt. principium orationis: quod durat versus ad epistolam medium celebrationis ipsa: que durat versus ad post conuersionem: et sine gratiarum actionis exinde versus in finem. **¶** Prima pars duo pertinet. scilicet populi preparationem ad orationem: et ipsa orationem. **¶** Prepat autem populus ad orationem tripliciter: per deuotionem que excitat in introitu: vnde et sumit ex aliquo pertinet ad solennitatem in cuius deuotionem populus congregatur et etiam adiungit psalmum: per humilitationem que fit per kyrieleyson: quod mita per petentes miseriam presentat: et dicit nomines per nouos choros angelorum: vt per fides trinitatis secundum quod quilibet persona in se considerat et in ordine ad alias duas: per rectam intentionem que ad celestem patriam et gloriam dirigenda est: que omnem rationem humanam excedit: et hoc fit per Gloria in excelsis: quod chorus persequitur sacerdote inchoante: et ideo non dicit nisi in solennitatibus que nobis celestem solennitatem repromittat: in officio vero luctus omnino intermittit. **¶** Deinde sequitur oratio ad deum per populum suscipi: quam sacerdos publice proponit summissio: omnes vobiscum: quod sumit de Ruth. ij. pontifex autem dicit pax vobis gerens typum christi que huiusmodi vobis per discipulos resurrectores allocutus est: Jo. xx. 2. autem per principalem tres partes continet: per se populi instructio versus ad offertorium: 2^a manebit oblatio versus ad prefationem: 3^a sacri consummatio versus ad post conuersionem. **¶** Instructio autem populi fit per verbum dei: quod quedam a deo per ministros suos ad populum peruenit: et ideo ea que ad instructionem plebis pertinet non dicitur a sacerdote sed a ministris. **¶** Ministerium autem verbi dei est triplex. per auctoritatis quod pertinet christo qui omni minister: Ro. xv. Erat autem in parte de ceteris: de quo dicitur Matth. vij. 2. manifeste veritatis que pertinet predicatores noui testamenti: de quo dicitur. Cor. ij. Qui et idoneos nos fecit ministros rite. 3^a figuratio nis quod competat predicatores veteris testamenti: et ideo doctrina christi proponit diaconum. et quod christus non solum est homo sed deus: ideo diaconum premitit omnes vobiscum: vt ad christum quasi ad deum homines attentos faciat. **¶** Doctrina vero predicatores noui testamenti proponit per subdiaconos. **¶** Nec obstat quod alii ab eis legunt loco epistole aliquid de veteri testamento: quod predicatores noui testamenti et veteres predicant. **¶** Doctrina vero predicatores veteris testamenti per inferiores ministros legit non se: sed illis diebus quod precipue figuratio non uti et veteris testamenti designat: vt in ieiunijs quattuor temporum: et quod aliqua celebrant que in veteri lege figurata sunt: sicut passio natiuitas baptismus et aliquid huiusmodi. et quod vtraque doctrina ordinat ad christum et eorum que premitit: et eorum que sequebantur: ideo doctrina christi postponit quasi finis. **¶** Ex doctrina autem ordinat ad christum

duplex effectus populo puenit quibus est homo preparatus ad doctrinam christi. scilicet perfectus virtutum qui per gradualia in sinuat. deus est a gradu qui ascendit de virtute in virtute vel a gradibus altaris ante quos oritur: et exultatio habita de eorum spe quod sinuat alleluia. unde et replicat prope stola aie et corporis in diebus vero et officijs luce itermititur et loco et tractat prope quod aspirate vocum et pluxitate vobis pntis miserie icolatu sinuat: tpe autem et sur rectionis duplex alleluia de prope gaudium resurrectionis onis capitis et mebrorum. Effectus autem euagelice doct rine est fidei pfectio: quod quod supra rones est: a sacerdote ichoat symbolu fidei: et chorus pfect: nec de nisi in illis solenitatibus de quibus fit mentio in simbolo: sic de natiuitate resurrectione: de aplice quod fidei sudatores ex titerunt: vt de. j. Cor. iij. Ut sapiens architectus fuda mentu posuit. **¶** Deinde sedet scda pars pntis scde pnci pal quod pntinet ad maie pferade oblatione: et hec tria pntinet. pntinet ei offerenti exultatio qui prepara toia in offerentio: quod hilarit datori diliget de. exp mitur ipsa oblatio ou de suscipe sca trinitas. petu oblationis acceptatio p oiones secreto dictas: quod hoc sacerdoti tui est deus oblatioib placare: ad qua oione sacerdos per humilitate se preparat dicet: in spu humilitat etc. et quod hec tria pntinet exigit me tis erectione ad deum: lo oib trib pntinet ois vo bificu: loco cui quod oio secreta faciendae est: de orate fratres etc. **¶** Tertia pars scde pnci pal quod ad sa cramenti pceptione pntinet tria pntinet: prio prepa ratione: scdo sacri pfectione. ibi Te igit etc. ter tio sacri susceptione: ibi orem pceptio etc. Prepa ratio autem populi et ministrorum et sacerdotis ad tria sacramentu fit p deuota dei laude. unde in prefatioe in qua fit oia preparatio tria pntinet. Prio populi excitatio ad laudem vbi sacerdos pmissio: ois vobiscu. quod ad tota hac tertia pte referendu est iducit ad mens ere ctione dicet: sursum corda. et ad graz actioes dicens gratias agam etc. Scdo deus iplo: at ad laudem susci piendu ostendit laudis obitu dicet: vere dignu. ro ne onij: unde subdit dñe facte. iustu: rone pntitatis: unde subdit p oipotēs. equu: rone deitatis: unde sub dit eterne deus. salutare: rone redemptiois: unde subdit per christu dñm nrm. quod qz vero adiugit aliq alia laudis ma fz pgruetia solenitatis: sic et te in assu pti one etc. et pponēs laudis exēplū p que maiestates etc. Tercio populus laudes exfoluit diuinitat al sumēs angeloꝝ vba: fact fact etc. Esa. vi. et huani tati christi assumēs vba pueroꝝ: bndicti quod vnt etc. Mathei. xxi. Illa autem pars quod pfectione sacri pntinet in tres diuidit fm tria quod sunt de integritate h sacri. scilicet aliqd quod est sacm tui: aliqd quod est res et sacm: aliqd quod est res tui. In pria igit pte pntinet bndictio obla te maie quod est tui sacm. In secuda corporis et sanguinis christi psecratio quod est res et sacm: ibi Quā oblati onē. In tertia effectus sacri postulatio quod est res tui ibi Supra quod ppicius. Circa primu duo facit sacer dos. Prio petit oblatiois bndictione quod de donu a

deo nobis datu: munus deo a nobis oblatu: sacrifici u ad nostrā salutē a deo scificatu. Scdo petit of ferentib siue quod offert salutē: ibi In primis quod tibi etc. vbi tria facit. Prio pmemorat eos quod vti litate offert hostia: ta quatu ad gnale statu ecclie quod quatu ad psonas speales. ibi Memeto. Scdo pmemorat eos in quod offert reuerētia: ibi Lōicātes et poit vgo quod christu in teplo obtulit: apli quod ritū of ferendi nobis tradiderunt: et martyres quod seipos deo obtulerunt: no aut pfectores quod de eis antiqtus n so lenizabat ecclia: vel quod n si passi sic christi cuius passionis memoriale est h sacm. Tercio pcludit ex pte quod p oblatione hostie ipetradu petatur: ibi hanc igit oblatione etc. **¶** Quā oblatione etc. hec pars ad psecratione pntinet: quod tria pntinet. Prio iplo rat psecrans vnt. Scdo pfect psecratio: ibi Qui p die. Tercio exponit rei psecrate pmemoratio: ibi Un et memores etc. Verba autem illa quod ibi dicunt bndicta ascripta etc. pnt referri vno mo ad h quod est res pnta in h sacro. scilicet christu quod est hostia bndicta ab oi macula pcti imunis. ascripta. scilicet pfigurata figurā veteris testi: et pdestinatioe diuina pcor diata. rata quod no trāsitoia. rōnabil: ppi pgruitate ad placā diu. acceptabili: ppter eff. cacia. Alio pnt referri ad ipsa hostia quod est sacm tui quā petit fieri bndicta vt deus ea psecrer: et vt pfirmet: quatu ad memo ria. ascr pta: quatu ad ppositu imoble. rata: vt an accept. rōnabil: quā u ad iudiciu rōis. accepta bilē: quatu ad bñplacitū volūtatis. Tercio modo pnt referri ad effectū: unde dicit bndicta: p quā bndi cimus. ascripta: p quā in celis ascribamur. rata: p quā in mebris christi cēscamur. rōnabil: p quā a deo accepti sum. **¶** Supra quod ppicio ac etc. Dicit petit sacerdos sacri effectū et prio effectū grē: scdo esse ctū glie: ibi Memeto et dñe etc. Circa primu duo facit. prio petit acceptari sacm quod est grē cā. scdo pe tit dari grē donu: ibi Supplices te rogam. cuius expō. j. di. xij. ponet. effectū autē glie prio petit tā mortuis: ibi Memeto. scdo adhuc viuīs: ibi nobis quoqz. Cōpletur autē canō misse more aliarū oio nū in christo ibi per christu dñm nrm etc. p quez h sacm origiē hz. et quatu ad sbam. unde dicit creas ppter esse nature. scificat: ppter eē sacri. et quatu ad virtutē. unde dicit viuificas: ppter effectū gratie que est vita aie. bndictio: ppter grē augmētū. et quā tu ad operatione siue vli: unde dicit et prestas nobis Oremus pceptis salutarib etc. hic ponit sacri per ceptio. prio ei ponit sacri pceptio ad quaz pmittit pparatio pmunis et spēalis. Cōmunis triplex. pri mo ei ponit sacri pctitio in oione dominica in qua dicit panē nrm etc. secudo pceptiū expiatio p oio nē sacerdotis: libera nos. tertio pacis adpletio: ibi Pax dñi. hoc est sacm est sanitatis et pacis. et quod pax christi exupat omnē sensū: lo pacis pctitio a sacer dote inchoat. cū dicit: pax dñi. et a choro cōpletur

cū dī agnus dei: 7 sic tria a sacerdote incepta pfe' quif. f. gloria in excelsis: qd̄ p̄inet ad spem: credo in vnū deū: qd̄ p̄inet ad fidē: pax dñi: qd̄ p̄inet ad charitatē. petit at̄ ppl̄s misericordiā q̄ntū ad a motōez malī 7 miserā clpe 7 pene: 7 pacē q̄ntū ad p̄secutiōnē oīs bonī: vñ ter agn' dei dī. Preparatio aut̄ specialis sacerdotis sumēris fit p̄ oratiōes q̄s puatim dicit: dñe iesu xpe: 7 siq̄ alie sunt. Tertia ps̄ p̄ncipalis ē gr̄az actionis: 7 cōtinet duo: reme' morationē accepti bñficiū in cantu antiphone p̄ cōmunionē: 7 gr̄arū actionē i oratione quā sacer' dos p̄sc̄t: vt p̄formiter finis missē p̄ncipio r̄nde' at. ¶ Sciēdū at̄ q̄ i officio missē vbi passio rep̄ntat: qd̄ p̄inet verba greca sicut hyrieleison: idest dñe miserere: qd̄ hebraica: sic alleluia. i. laudate deū: sabaoth. i. exercitū: osanna salua obsecro: amen. i. vere vel fiat: qd̄ latine q̄ patēt: qz bñ tri' bus linguis scriptus ē titulus crucis xpi: Joh. xix.

Dis. IX.

Sicut due sūt res 7c. Postq̄ d̄termi' aut̄ magister d̄ sacro eucharistie fm̄ se: hic determinat d̄ vsu ip̄i. et diuidit i p̄tes tres. In

p̄ma distinguit duos modos manducādi corpus xpi. In secūda excludit ex determinatis q̄ndā erroz: ibi Dec verba: 7 alia h̄mōi 7c. In tertia manifestat qd̄ dubia ex p̄determinat: ibi scōm hos duos modos 7c. Secūda diuidit i duas. In p̄ma ponit erroz. In secūda excludit ip̄m: ibi. Sed indubitanter tenendū 7c.

Hic q̄runt. v. ¶ Primo de ip̄a māducatōe corp̄s xpi. ¶ Secōdo q̄ possint māducare. ¶ Tertio vtz p̄ctōib' liceat corpus xpi manducare. ¶ Quarto vtz corp̄alis polluti Quito vtz cullibet sit vāndū ad māducatū.

Ad primū sic proce

dit: Videt q̄ corp' xpi nō debeat sumi p̄ modum manducationis: quia qd̄ manducatur p̄ os intrat: omne autem qd̄ per os intrat in ventrem vadit: 7 per secessum emittitur: vt dicitur dī Math. xj. qd̄ dignitati corp̄s xpi nō cōpetit. 7 nō d̄z modū māducatōis sumi. ¶ P̄ qd̄ māducat ad manducantē trahit. s; sicut dīc̄ dīo. iij. ca de dī. no. nos nō trahim' deū ad nos: s; magis nos in deū. 7 nō debem' nos deo iungi p̄ modū māducatōis. ¶ P̄ b' sacm̄ ordinat ad refectōnē mētis. s; refectio mētis q̄ erit in p̄ia erit p̄ visionē 7 corp' xpi deberet dari vidēdū nō māducatū. ¶ S; qd̄ dīc̄ Joh. vj. Caro mea vere ē cib'. sed vltus cibi nō ē vt videat: s; vt māducat. 7 nō d̄z videri tñ corp' christi: s; māducari. ¶ P̄. o; membra capiti realitē cōiungi ad b' q̄ viuificēt. s; p̄ vltus nō cōiungit nobis aliqd̄ realitē: s; fm̄ similitudinē

tñ. 7 nō p̄ vltū s; p̄ māducatōem corp' christi sumi d̄z. ¶ Alterius vī: q̄ manducatio corp̄s xpi sit de necessitate salutis: sic em̄ dī de baptismo Jo. iij. Nisi q̄s renat' fuerit ex aq̄ 7 sp̄s sancto nō pōt intrare in regnū celoꝝ. ita dñm̄ ē Joh. vj. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs: 7 biberitis e' sanguinē nō habebitis vitā in vobis. s; p̄pter verba p̄dicta dī baptisim' sacm̄ necessitatis. 7 eadem rōne manducatio corp̄s christi ē de necessitate salutis

¶ P̄. Inno. iij. dīc̄ q̄ manducand' ē agn' vt a vāstante angelo p̄tegatur. s; p̄regi a vāstanti angelo est de necessitate salutis. 7 p̄dicta manducatio.

¶ P̄. p̄ istā manducationē christo inco: pamur. sed hec ē de necessitate salutis sicut 7 a p̄ctō mundari. 7 p̄dicta manducatio ē de necessitate salutis sic 7 p̄nia 7 baptisim' q̄bus a peccatis mūdāmur.

¶ S; p̄ ueri baptizati salutē cōsequūt cū gr̄a in baptisim' o dat. s; eis nō dat corp' christi māducatū. 7 māducatio p̄dicta nō ē de necessitate salutis

¶ P̄. baptisimi ministeriū p̄pter b' q̄ ē d̄ necessitate salutis oib' ē cōcessū i casu necessitatis. s; b' sacramētū p̄ solos sacerdotes p̄fici pōt. 7 nō est sacramētū necessitatis. ¶ Alter' vī q̄ male distinguit duo modi manducatiōis in ira: corp' christi ē cib' sp̄ualis. sed cibi corp̄alis māducatio sp̄ ē corp̄alis. 7 hui' cibi māducatio sp̄ ē sp̄ualis: 7 ita nō sūt duo mōi māducatōis. ¶ P̄. in alijs sacramentis nō attendit aliq̄ distinctio nisi ex p̄te recipiētis tñ sic q̄ qd̄ accedūt ficti: qd̄ nō. s; hec distinctio videt esse ex p̄te ip̄i sacri. 7 incōuenient ponit. ¶ P̄. vbi vnū p̄pter alterū ibi vnū tñ. s; māducatō sacramentalis ē p̄pter sp̄ualē. 7 vna nō d̄z cōtra aliā distingui. ¶ S; vī q̄ sint plures modi: qz vsus hui' sacri dī manducatio: sed in hoc sacro sūt tria sc; id qd̄ ē sacm̄ tñ: id qd̄ ē res 7 sacm̄: 7 id qd̄ ē res tñ. 7 debēt eē tres modi māducatōis. ¶ P̄. in baptismo etiā fit trimōbis diuisio suscipiētū: qd̄dam em̄ suscipiūt rem 7 sacm̄: qd̄dam sacm̄ 7 non rem: qd̄dam rē 7 nō sacm̄. s; susceptio hui' sacri dī manducatio. 7 hic etiā deberet distingui triplex modus manducandi. ¶ R̄. h̄deo d̄ ad. j. q. q. sicut dicitur est ad p̄fectionē sacroꝝ noue legis exigit q̄ sit sacm̄ aliquod in quo christ' nobis realitē coniungat 7 vniat: nō solū p̄ p̄icipationē virtutū et sic ē in alijs sacris: 7 qz sacm̄ ē sensibile signū: idō d̄z q̄ alicui sensui vsus sacri appropriet. In sensibilib' aut̄ ē triplex oīa: qd̄ em̄ sentientib' neqz cōiungunt: neqz vniunt: sic ea q̄ sentiant p̄ mediū extrinsecū: vt in vsu p̄cipue accidit 7 auditu 7 olfactu: s; solū similitudines sensibilib' ad sensum referūt. qd̄ aut̄ sensibilia iungunt qd̄ ē s; nō vniuntur realitē: s; fm̄ assimilatoz qlitāt tñ: sic accidit in tactu: qz qlitates tangibilib' imutant tactū: nec tñ ex tāgente 7 tacto fit vnū nisi fm̄ qd̄. qd̄az aut̄ 7 cōiungunt 7 vniunt: sic accidit in cibis 7 potib' 7 iō sumptio hui' sacri p̄grue p̄ modū manduca'

tionis sit: alia vero sacramenta noue legis quibus per virtutē eis inditā xpo simulamur: sunt in tā- gendo tm̄ vt baptisimus: figure autē veteris testa- mēti q̄ solā similitudinē xpi venturi habebāt: si- gnificabāt p̄ modū visionis: cōpetit etiā māduca- tio passiōi xpi i hoc sacro repñtante p̄ quā cor- pus xpi vulneratū fuit cōuenit etiā effectui q̄ ē ro- bur aie. ¶ Ad 2^m dō q̄ rō illa pcedit de cibo q̄ ordinat ad refectiōē corpis que o3 dgeri: r sic i- puro sepato in membra cōuertit. s3 cib⁹ iste ordina- tur ad refectiōē mentis: r ppter hoc rō non seq- tur. ¶ Ad 2^m dō q̄ de rōne māducatiōis est q̄ aliqd p̄ os introsum sumat: s3 cō in: aliter i spūa- lib⁹: r aliter i corpālib⁹ sumit: q2 in corpālib⁹ qd ē in: cōtinē sicut locatū in loco: in spūalib⁹ autē qd est in: cōtinēt sic aīa corpore: r iō conuenienter cib⁹ corpis trahit ad corp⁹: vt cōtētū ad cōt. nēa: cib⁹ autē mentis trahit ad se mentē: vt cōtinēs cōtētū: ppter qd Aug. dicit sibi oām: Nō tu me mutabis in te sic cib⁹ carnis tue: sed tu mutaberis in me. ¶ Ad 3^m dō q̄ res visa beatificās p̄ essentiā suā3 videnti cōiungit in p̄ia: qd qdē nō accidit i visio- ne corpāli: r q2 oportebat hāc cōiunctionē signifi- cari p̄ aliqd sensibile signū: oportuit illud sensibi- le ad hoc assumi q̄ realiter cōiūgat r vniat: in pa- tria autē signis sacramentalib⁹ opus nō erit: nihil- omin⁹ ppter similitudinē ad ea q̄ nūc gerunt fre- quenter illa beata visio nobis p̄ figurā manduca- tionis i scriptura exprm̄. ¶ Ad 4^m q. dō q̄ gfa ē sufficiens cā glorie: vñ oīne illud sine quo pōt ha- beri gfa nō ē de necessitate salutis: hoc autē sacm̄ gfa3 p̄suppōit q2 p̄suppōit bapm̄ i q̄ gfa dat: nec o3 p̄ctō pueniri qd gfa puer: r iō q̄m̄ ē de se nō est de necessitate salutis: sed de ordinatione eccle- sie hoīes obligant fm̄ ecclesie statutū corpus xpi semel i anno sumere. ¶ Ad 5^m dō q̄ oīs loquit de māducatiōe spūali sine q̄ non pōt esse salus. ¶ Ad 2^m dō q̄ Inno. loquit q̄m̄ ad instructionē ecclesie: vñ ēt q̄m̄ ad māducatiōē spūalē. ¶ Ad 3^m dō q̄ incorpatō spūalis ad xpm̄ pōt eē sine mā- ducatione sacrali: r iō nō o3 q̄ sit sacri susceptio de necessitate salutis. ¶ Ad 4^m q. dō q̄ diuisio formalis alicui⁹ sumit penes id qd cōpetit ei p se et nō p accidēs: vñ at alicui⁹ rei p se r nō p acci- dens ē qn̄ vñ qd re aliq̄ ad hoc ad qd instituta est vñ cū manducatio dicat vsū hui⁹ sacri: qd quidē ad hoc institutū ē vt qd re sacramenti potiat di- stinguet māducatio fm̄ duas res hui⁹ sacri: vt mā- ducatio sacralis rñdeat ei qd ē res r sacm̄: mā- ducatio vō spūalis ei qd est res tm̄. ¶ Ad 5^m dō q̄ māducatio cibi corpālis nō p̄supponit aliā mā- ducationē q̄ sit ei: cā: sic māducatio spūalis p̄sup- ponit sacralē q̄si causam. vñ i his q̄ sacraliter mā- ducant pōt ex defectu manducatiōis impediri effect⁹ sacri q̄ ē spūalis māducatio: r iō possunt he man- ducationes ab inuicē separari: r ppter hoc o3 cas⁹

distingue. ¶ Ad 2^m dō q̄ pfectio aliōz sacroz ipō vsu cōsistit: r iō coz distinctio nō pōt nisi ex pte recipientiū sumi: s3 pfectio hui⁹ sacri in ipsa materie cōsecratione p̄sistit: r iō pōt esse hic disti- ctio ex pte ipi sacri. ¶ Ad 3^m dō q̄ verbū illud intelligat in his q̄ hoc modo ad se inuicem ordinā- tur q̄ ab inuicē separari nō possunt: sicut quādo talis effectus nunq̄ pōt esse sine tali causa nec ecō- uerso: r tūc etiā nō excludit diuersitas rerū inter- causam et causatū: sed ponit necessitas ordinis. ¶ Ad 4^m dō q̄ id qd est hic res r sacramentum nunq̄ sepat ab eo qd ē sacramētū tantū: r si sepa- raret vsus ei⁹ qd ē sacm̄ tantū eēt accidētalis vñ et iō penes hoc nō debet sumi aliqd modus man- ducationis specialis. ¶ Ad 5^m dō q̄ hic etiā pōt fieri talis distinctio: in q̄busdā em̄ coniungunt due māducatiōes: r hi suscipiūt rem r sacm̄: r i q̄busdā sepat: r hi suscipiūt vel rem tantū vñ sa- cramentū tantū: sed q2 hec diuisio magis se tenet ex pte suscipiētū q̄ ex pte sacramenti: ideo non ē p- pria huic sacramento sicut baptisimo.

Ad secundū sic pro- cedit: Videt q̄ peccator nō māducat cor- pus xpi sacraliter: q2 vt dicit Saph. j. In malinolam- aiam nō introibit sapiētia: nec habitabit in corpe subdito peccatis: s3 xps q̄ ē res cōtenta i hoc sacro est dei sapiētia: vt habet. j. Cor. j. g a peccatore su- mi nō pōt. ¶ Cib⁹ iste nō vadit i ventrē s3 i mē- tem. non autē vadit i mentem peccatoris. ergo nullo modo corpus christi sumit. ¶ Nihil in decens debet fieri a sapiente. sed hoc est valde i- decēs: q̄ corpus tam p̄ciosum in immundo corpo- re ponat. g cū corpus peccatoris sit imūdum non recipiet verū corp⁹ xpi. ¶ S3: malus videt con- secrare corpus xpi q̄ sumere. s3 peccator pōt con- secrare. g r sumere. ¶ Xpi corp⁹ nō ē magis no- bile sub sacro q̄ i specie p̄pria. s3 i specie p̄pria p- misit se a peccatorib⁹ tractari. g r sub specie sacra- menti a peccatorib⁹ māducari pōt. ¶ Alteri vñ q̄ infideles sacraliter comedūt: q2 sic dicit Hugo de sancto vic. q̄diu sensus corpālis afficit p̄ntia car- nis non tollit. s3 sensus corpālis infidelis afficit. g p̄ntiā corpāle carnis xpi nō amittit. ¶ Infidelis pōt recipere characterē q̄ ē res r sacm̄ in ba- ptisimo. s3 fides opat in baptisimo sic i eucharistia g r corp⁹ xpi sacraliter pōt māducare. ¶ Plus est cōficere corp⁹ xpi q̄ sumere. s3 heretic⁹ habens ordinē pōt cōficere vt. j. dicit. g r pōt sacralit mā- ducare. ¶ S3: i forma hui⁹ sacri ponit mysteriū fidei. g hi q̄ fide caret sacralit māducare non pos- sunt. ¶ De rōne sacri ē q̄ significet r efficiat. s3 in eo q̄ n̄ h3 fidē n̄ efficit aliqd nec aliqd ei signat g sacraliter n̄ māducatur. ¶ Alterius vñ q̄ creatura irrōnalis n̄ sumat aliqliter corp⁹ xpi p̄mo p hoc qd magister infra dicit: q̄ h⁹ qd a brutis sumit non

f. 82

est corpus christi. **¶** hoc sacramentum est maioris perfectionis quam baptismus. scilicet quoniam aial b: uti aq abluatur non de baptismi sacramente percipit aliquo modo nec sacramentum corpus christi poterit aliquo modo percipi. **¶** Stat quod non percipit spiritualiter: quod non creditur neque sacramentaliter: quod sacramenta creature rationali sunt tradita. si ergo aliquo modo sumat erit tertius modus manducandi propter duos in littera assignatos. **¶** Sed contra: de magis abominat peccato re quam creaturam irrationali in qua non est nisi quod deus in ea fecit qui solus culpa non fecit. sed sicut in littera determinat: corpus christi vixit a peccatoribus sumit. et a brutis. **¶** Si corpus christi per negligentiam vel quocumque modo in aliquo loco imundum percipiat non dicitur quod desinat esse sub speciebus corporis christi sed non ideo dicitur quod sub speciebus a brutis comestis desinat esse corpus christi. sed spes possunt a brutis manducari. **¶** et corpus christi. **¶** Alterius vero quod non manducat sacramentaliter non manducat spiritualiter: sacramentalis autem manducatio est propter spirituale. si ergo spiritualis sine corpali haberi possit: frustra aliquis sacramentali vte refert. **¶** spiritualis manducatio est per fidem et charitatem per que aliquis christo incorporatur. scilicet antiqui patres fidem et charitatem habuerunt. sed si spiritualis manducatio esse posset sine sacramentali ipsi spiritualiter manducassent: quod non potest esse: quod usus sacri non potest esse ante eius institutionem. **¶** Sed: aliquis potest percipere re baptismi sine sacramento: ut supra dicitur. dicitur est scilicet baptismi sacramentum est maioris necessitatis quam hoc. sed potest etiam spiritualiter manducare de sine sacramento manducatione. **¶** Alterius vero quod etiam angelus corpus christi possit manducare spiritualiter: quod super illud psalmi. Panem angelorum manducauit homo. dicitur glo. i. corpus christi quod est vere corpus angelorum. **¶** quicquid potest manducare sacramentaliter potest etiam manducare spiritualiter. sed angelus in carne assumpta potest manducare sacramentaliter. et etiam sine corpore assumpto potest manducare spiritualiter. **¶** Sed: manducare est usus sacri. scilicet sacra non sunt data angelis ad usum sed hominibus. **¶** angelus non possunt spiritualiter manducare. **¶** Rndco dicitur ad. i. q. quod dicitur dixerunt corpus christi secundum rei veritatem a peccatoribus non sumi: quod quicquid labijs peccatoris tangebat desinebat sub speciebus corpus christi intantum dignitati sacri deferentes quod derogabat veritati. si enim vere corpus christi sub speciebus erat per conversionem panis et vini in substantiam corporis christi: species remanentibus non poterit esse quod desinat ibi esse corpus christi nisi per aliquam contrariam mutationem eius quod per conversionem rebus in corpus christi. et quod de illo non manent nisi spes sole quod ad utramque substantiam commixta se habent: sicut subiectum in naturalibus mutationibus duabus formis: ideo quod diu spes non mutat nullo modo desinit ibi esse corpus christi: sic nec in mutationibus formalibus forma introducta desinit esse in subiecto donec subiectum ad formam aliam transmutetur: species autem in aliquid transmutari non concipit nisi secundum quod habent aliquam proprietatem sub

stantie in hoc quod sunt sine subiecto: unde nihil potest eas transmutare ad aliam substantiam nisi quod transmutaret substantiam panis et vini si ibi esset: quod solus tactus labiorum vel diuisio que est per dentes vel traieccio in ventrem non faceret sed sola digestio que est a calore naturali perverteat cibum. unde per veritatem sacramenti derogat qui dicit quod ad solum tactum labiorum desinit esse corpus christi a peccatore scriptum: et ideo hac opinione tanquam heretica de medio sublata: eius contrarium ab omnino tenet. **¶** Ad. i. ergo dicitur quod auctoritas illa loquitur de spirituali inhabitacione et non de sacramentali vel corpali: quod christus etiam peccatoribus corpus suum tractandum exhibuit. **¶** Ad. ij. dicitur quod cum dicitur: iste non transit in ventrem sed in mentem: hec propositio in: non denotat terminum motus localis sed sine sumptionis. vadit enim quasi localiter quocumque species vadit: sed non sumit propter ventris repletionem sicut corporales cibi: sed propter mentis refectionem in qua eius effectus recipit non in ipsa materia corporis quod mentem inhabitare per essentiam sola diuinitas potest. **¶** Ad. iij. dicitur quod ex hoc quod corpus christi sumit a peccatoribus nullo modo corpus christi aliqua immundicia contrahit: quod labia peccatoris non tangunt nisi spes sub quibus secundum veritatem est corpus christi. **¶** Item in hoc dicitur quod plus mansuetudinis et humilitatis. **¶** D. ij. q. dicitur quod manducatio est actus transitus a manducate in manducatum. unde sacramentalis manducare potest intelligi dupliciter. vno modo ut aduerbiu dicitur manducationem ex parte manducati et sic quicquid sumit spes sacramentaliter manducatur. **¶** Alio modo ut dicitur manducationem ex parte manducantis et sic solus ille sacramentaliter manducatur qui vult illo cibo visibili ut sacro. infidelis autem circa id quod est signatum in hoc sacro errat non vult species illius ut sacro: siue non credit christum secundum se: siue non credit in christum secundum quod sub hoc sacro continetur: unde talis non sacramentaliter manducatur. et actio est magis propinqua agenti quam patienti. ideo sensus secundus est magis propius: et ideo secundum hunc sensum dicitur: quod infidelis non credens rebus sacri non manducat sacramentaliter. **¶** Ad. j. dicitur quod illa obiectio perdit secundum primum sensum. **¶** Ad. ij. dicitur quod percipiens baptismum se habet tam ut patiens. unde ad hoc quod aliquis recipiat sacramentaliter baptismum non exigitur nisi quod subiiciat se actioni ecclesie: ut scilicet intendat recipere quicquid illa facit: quousque quicquid credat illa nihil facere. sed percipiens eucharistiam non solum se habet ut patiens seu patientes sed et ut agens imperium manducatur: ideo ad hoc ut sacramentaliter manducet dicitur quod ipse met vult sacro ut sacro. **¶** Ad. iij. dicitur: quod pericrare eucharistiam non est vti sacro sed quodammodo efficere ipsum. sed manducare est vti sacro: actio autem vti dicitur percipit modum ab eo quod dicitur vti. sed actio efficiens non recipit modum ab eo quod dicitur efficiens: sed a virtute actiua: unde aliquis dicitur conficere sacramentum: et non conficere sacramentaliter: dicitur autem manducare et sacramentum et sacramentaliter. et ideo non est mixtum si aliquid requirit ad hoc quod aliquis manducet sacramentaliter quod non requirit ad hoc quod efficiat sacramentum. **¶** D. iij. q. dicitur quod circa hoc est duplex opinio. quod dicitur

ent dicitur qd corp' xpi no manducatur a brutis: ita qd in ventre trañciat: co qd corp' xpi no est sub speciebus illis nisi put e ordinabile ad vsum humanuz ex quo aut in ventre muris descendit spes no pnt ordinari ad vsum huanu: et io definit ee corp' xpi. Sed hec ro no valet ppter duo. pmo qz suppoit falsuz: cu em no stati spes in ventre traiecte esse desinant vel in aliud couertant pnt adhuc de ventre aialis extrahi et in vsum venire. secundo qz q' uis aliqd ordinet ad vsum aliquo no tñ oz q' esse de sinat qñ ds eo vti no pot. Et io fm alios do: q' veru corpus xpi manet adhuc sub speciebus a brutis ore acceptis et in ventre traiectis. **Ad. j. g. do q' nulla ordinatio bruti e ad corpus christi fm qua possit xpo incozpari: et io no sumit corp' xpi nisi per accñs inqñu sumit illud sub quo e corpus christi: et sic magister intellexit q' no sumit corpus christi a brutis: vel loquit fm aliam opinionem.**
Ad. j. g. do q' illud qd e sacrm in baptismo e ali quis effectus inductus i recipiente cui' creatura irrationalis capax ee no pot: et io sacrm baptismi creatura irrational' neqz p se neqz p accñs recipit. s3 sacramentu eucharistie pñstut i ipsa materie consecratione: et io pot creatura irrationalis ipsum accipere p se sed per accñs.
Ad. iij. do q' creatura irrationalis nullo mo spualiter manducatur neqz sacramentaliter: qz neqz vñ manducato vt sacrameto: neqz manducatur sacrm fm rone sacramenti: sic di sacramentaliter manducare infidelis q' intendit recipere hoc qd recipit ecclesia: q' uis hoc credat nihil esse. et s3 etiaz ille q' manducaret hostia consecrata nesciens eam consecrata esse no manducaret sacramentaliter aliquo mo: qz no manducaret sacramentu nisi p accñs nisi q' plus accederet ad sacramentalē manducationē inqñu e aptus natus sacrm vt sacrm manducare: qd bruto n ppetit: nec tñ oz q' sit aliud modus manducationis tertius a duob' predictis: qz hoc qd e p accñs in diuisione no cadit.
Ad. iij. q. do q' christus e spualis eletoz cibue: non qdem in alios couersus sed ad se couertens eos quos reficit. vñ spualiter xpm manducare e christo incozpari: qd p fidem et charitate contig. et qz christus in seipso e spualis cibue: io i sacramentali cibo significat et cotinet: prius q' naturaliter e christu esse cibū spualē q' ee cibū spualē sub sacrameto cotētū: qz prius e aliqd naturaliter pprietate aliqua habes q' similitudine pprietate illi' ei significato aliq' adhibeat. vñ n q' cunqz manducatur xpi spualit' manducatur: h' sacrm spualit' vt ozqz tñ mo queit spualit' manducare n manducantē sacramentaliter. manducatur em spualiter christu q' fidē et charitate ad ipsu h3 sine ordine ad hoc sacrm no tñ manducatur talis spualiter hoc sacrm: s3 solū ille q' h3 fidē et charitate ad christu cū deuotione et pposito sumendi hoc sacrm: etiā si sacraliter no manducatur.
Ad. j. g. do q' bapti-

zatus baptismo flaminis emundationē cōsecutus est ppter pposito baptismi sacralis: et accipēs sacramentu ampliore gram psequit: ita etiā q' spualiter manducatur in pposito et deuotione habuit manducationē sacralē ad quā accedēs ex ipsa vi sacramenti maiorē gram cōsequit: vñ no sequitur q' sacralis manducato supfluat. **Ad. ij. do q' antiqui pa res no manducauerūt spualiter hoc sacrm: qz nondū erat institutū nec cōsecratio pcesse rat: manducauerūt tñ spualiter christu: et fm hoc di. j. Cor. ix. q' omnes eandē esca manducauerūt spualiter. **Ad. v. q. do q' manducare hoc sacrm spualiter no cōpetit angelis: qz eis christ' sub sacramento no pponit: sed i nuda veritate: christu tñ qdamodo spualiter manducatur: et qdamo non cū em spualiter manducare sit christo incozpari: fm hoc aliqd christu manducare pot fm q' eius membrū effici pot: et christus esse caput ei'. est at christ' caput āgeloz qdamo: qz fm rone influentie et fm cōformitate nature in genere: et qdamo do no: qz no fm cōformitate i specie: vt in. iij. li. di. xij. dicitur e: et io vno mo spualiter manducant christu: et alio mo non.**
Ad. j. g. do q' christus di esca angeloz fm diuinitate inqñu angelos reficit: et fm huanitate fm q' in ipm desiderat angelu pspicere. j. Pe. j. no tñ fm cōformitate nature i specie.
Ad. ij. do q' si angelus assumpto corpe species masticaret: no tñ manducaret sacramentaliter: qz no manducaret sacrm fm rone sacri: cuz no habeat fidē sco manifestā visionē: neqz h3 cōformitate nāe: et io no manducaret sacramentum nisi per accidens.**

Ad tertium sic pro
cedit: Uidet q' no peccet qd cū scia peccati mortalis corpus xpi manducare: qz fm Aug. maximis bonis nullus male vtit. s3 corp' christi de maximis bonis e. g' null' pot ipso vtendo peccare.
Ad. iij. infirmi no mun' egent medicina q' medic' co. s3 christus i ppria specie veniēs vt medic' non refugit peccatorū cōfortiū: qz sic ipse dicit Luce ix. No egent q' sani sunt medico: s3 q' male habēt q' cū xps sub sacrameto pponat vt medicina non oz pctōib' subtrahit.
Ad. null' peccat faciendo ad qd tenet. s3 iste pctō: tenet ex pcepto ecclesie se mel i anno corp' xpi sumē q' quis sit i pposito peccati: no peccat corp' xpi sumēdo.
Ad. j. Cor. xi. Qui manducatur indigne iudiciū sibi manducatur. s3 q' cū scia peccati mortal' manducatur indigne manducatur. g' rē.
Ad. de' magis horret sordes spuales q' sūt peccata q' sordes corpales. s3 peccaret q' corp' xpi i lutū pñcēt. g' peccat q' corp' xpi i corp' suū pctō insectū intromittit.
Ad. vñ q' et ille q' n h3 psciam peccati mortal' i pctō mortali exñs peccet corp' xpi sumēdo: pctō em facit boiem indigne accedere ad corp' xpi. s3 ignorantia peccati cui

Ad. vñ q' et ille q' n h3 psciam peccati mortal' i pctō mortali exñs peccet corp' xpi sumēdo: pctō em facit boiem indigne accedere ad corp' xpi. s3 ignorantia peccati cui

f 83

homo subiacet non tollit peccatū imo grauissime peccat qui ignorat s̄m Ambro. ergo cum indigne accedens peccet mortaliter: videt q̄ habens peccatum cui non est conscius accedens peccet. ¶ **S.** in meliori statu est iustus habens conscientia peccati mortalis cui non subiacet q̄ peccator subiacens peccato cui non est conscius: quia hoc videt esse p̄sumptionis: primū aut̄ humilitatis: q̄ s̄m Grego. Bonaz̄ mentū ē ibi culpā agnoscere vbi culpa non est. sed iustus carens peccato peccat si cū p̄sentia peccati mortalis accedat. ergo multo fortius peccator qui peccati sui sibi nō est cōsciū ¶ **S.** vbiq̄q̄ requirit̄ examinatio ibi est necessaria rei veritas et nō opinio tantū. sed ad hoc q̄ aliquis digne accedat ad corpus christi requirit̄ diligens examinatio sui ipsius: vt patet. i. Cor. xj. Prober seipm̄ homo: et sic de pane illo edat. q̄ necessarium est q̄ sit puritas a peccato s̄m veritatem et nō solū s̄m estimatōne. ¶ **S.** Sed cōtra Ecclesiastes. xj. dicit: Nemo scit vtz odio vel amore dignus sit. si q̄ habens peccatū cui nō est cōsciū peccaret corp̄ christi sumendo quicūq̄ sumit exponeret se periculo peccati mortalis et ita nullus sumere deberet ¶ **S.** Ignorantia facti excusat. sed ignorantia peccati est huiusmōdi. ergo excusat. ¶ **S.** Lterius v̄ q̄ manducans indigne corpus christi magis peccat q̄ q̄dā q̄ aliud peccatū cōmittat sup̄ illud Math. xiiij. Ne homini illi etc. dicit glo. Ne homini illi qui ad mensam dñi accedit indigne. iste enī in exemplum iude filii hoīs tradit: et in. j. Cor. xj. dicit q̄ est reus sanguinis dñi. sed iudas et illi qui sanguine dñi nō fuderūt grauissime peccauerūt. q̄ et hoc peccatū est ceteris grauius. ¶ **S.** plus peccaret qui corpus christi i luti p̄iceret q̄ qui aliquod aliud peccatū cōmitteret: puta fornicationē v̄ aliud h̄mōi sed de plus horret sordes peccati q̄ sordes luti. q̄ peccator sumens corpus christi grauius peccat q̄ quodlibet aliud peccatū cōmittēs. ¶ **S.** Sed cōtra qd̄ ē p̄ se malū est maius malū q̄ qd̄ ē p̄ accidens malū. sed alia peccata sunt p̄ se mala: vt fornicatō manducare corpus christi est per se bonum et per accidens malū. q̄ ē minus malū. ¶ **S.** Lterius v̄ q̄ min⁹ peccat hereticus manducans corpus christi q̄ fidelis peccator: q̄ peius est cōtemnere christū q̄ contemnere sac̄m christi. sed fidelis peccator manducans contemnit christū quē sub sacramento vere cē credit. infidelis aut̄ cōtēnit sacramētū i hoc q̄ sub eo christum esse non credit. q̄ infidelis minus peccat ¶ **S.** quāto aliquod peccatū est magis dissonum a rōne tanto est grauius. sed peccatū fidelis indigne sumentis est cōtra rōne naturalē manifeste: n̄ aut̄ illi q̄ n̄ credit sub hoc sa. rō xp̄i s̄m veritatē cē q̄ hoc supra rōne ē et supra sensum. q̄ infidelis minus peccat. ¶ **S.** Sed cōtra quāto aliq̄s magis elongat̄ a christo realiter: tāto magis debet elongari sacramentaliter. sed infidelis magis elongat̄ realiter

quia prima vnio ad christū est p̄ fidem qua ille caret. q̄ magis peccat accedendo ad christū sacramentaliter. ¶ **S.** Lterius v̄ q̄ subiacens peccato carnis magis peccat accedens ad hoc sacramētū q̄ subiacens peccato sp̄iali: q̄ peccatū māducantium corpus christi in peccato carnis existentū comparat peccato iude: vñ Hiero. Quid tibi cū feminis q̄ ad altare cū deo fabularis: dic sacerdos: dic clerice q̄liter eisdē labijs filii dei oscularis q̄b̄ oscularus es filiā meretricis: o iuda osculo filii hominis tradis. sed peccatū iude fuit grauissimum. q̄ talis grauius peccat. ¶ **S.** in peccato carnis ē imundicia mentis et corp̄is. q̄ magis facit cōtumeliā sac̄o qui cū peccato carnis corpus christi manducat: q̄ qui manducat cū peccato sp̄iali vbi ē imundicia mentis tñ. ¶ **S.** Sed cōtra Grego. dicit q̄ peccata sp̄alia sunt maioris culpe: cui⁹ rō ē q̄ peccata carnis magis ex infirmitate accidūt. sed ex hoc ē alius quis indignus corp̄is et sanguinis dñi q̄ culpe subiacet. q̄ min⁹ peccat accedens cū peccato carnis q̄ cū peccato sp̄iali. ¶ **S.** Lterius v̄ q̄ peccator peccat vidēdo corp̄ christi: q̄ corp̄ christi ē dignius q̄ arca testamenti. sed Bethsamite vidēs arcā dñi q̄ peccatores erāt: percussit sunt: vt dicit. i. Regū. vj. q̄ multo fortius peccator vidēs corpus christi peccat ¶ **S.** publicanus laudat Luce. xij. de hoc q̄ oculos nō leuabat ad celū. sed corpus christi ē dignius celo. q̄ debent peccatores ab aspectu corp̄is christi abstinere. ¶ **S.** cōtra: ē p̄suetudo ecclesie s̄m quā eleuat corp̄ xp̄i ab oib̄ aspiciendū sine aliqua obsecratione vidētum. q̄ nō peccat peccator videns. ¶ **S.** n̄ deo dō ad. j. q. q̄ gl̄bet cū sc̄ia peccati mortalis māducans corp̄ xp̄i peccat mortaliter: q̄ abutitur sac̄o: et quāto sac̄m ē dignius: tāto abusus ē piculiosior. rō aut̄ hui⁹ ex trib⁹ pōt sumi. Primo ex eo q̄ ē sac̄m tāto: ex quo apparet q̄ hoc sacramētū in modū cibi p̄ponit̄: ab̄ aut̄ non cōpetit nisi viuenti: vñ si carēs via sp̄iali p̄ peccatū mortale accipiat hoc sac̄m abutit̄ ip̄o. Secūdo ex eo q̄ ē ibi res et sac̄m qd̄ ē ip̄e christus qd̄ ē sanct⁹ sanctorū: vñ receptaculū ei⁹ dicit̄ sanctū: et iō si aliq̄s cū cōtrario sanctitatis corp̄ xp̄i sumat sac̄o abutit̄. Tertio ex eo q̄ ē res tñ qd̄ ē corp̄ xp̄i mysticū: q̄ ex hoc ip̄o q̄ aliq̄s ad hoc sac̄m accedit s̄gnat se ad vnitatē corp̄is mystici tendere: vñ si peccatū in cōscientia tēcat p̄ qd̄ a corp̄e mystico separatur fictionis culpā incurrit: et ita abutit̄ sacramento. ¶ **S.** Ad. j. qd̄ q̄ verbū Aug. intelligēduz est de eo quo vtit̄ quis sicut eliciente actū v̄sus: sic enī virtutib⁹ q̄s maxima bona dicit nullus male vtit̄: sed nō ē intelligēduz de eo qd̄ q̄s vtit̄ q̄si obiecto v̄sus: sic enī etiā virtutib⁹ aliq̄s male vtit̄ qd̄ de virtutib⁹ gloriat̄ et sup̄bit: et ita etiā aliq̄s pōt corpore christi male vti sic obiecto. ¶ **S.** Ad. ij. dō q̄ duplex ē medicina. vna remouēs morbū et talis infirmis debet: et huic cōpat̄ baptismus et penitentia

Alia est p̄mouens in p̄fectā sanitate: ⁊ talis nō de-
bet infirmis sed iam sanis ⁊ huic cōpat̄ hec medi-
cina: vtrac̄q; aut̄ medicina p̄ medicū daf: vnde nō
sequit̄ si medicus nō fugit infirmi cōsortiū q̄ que-
libet eius medicina infirmis dari debeat. ¶ Ad
ij. dō q̄ habēs p̄sciētā mortalis qd̄ dimittere nō
pponit peccat̄ accedēs ad sumendū corpus ch̄risti
q̄ indigne accedit. peccat̄ etiā nō accedēdo t̄pe ab
ecclesia cōstitūto: q̄ inobediēs ē nō tñ ē p̄plexus:
q̄ p̄t̄ se ab hoc dubio eripe peccati p̄posito di-
mittendo nihilomin⁹ tñ manētē tali p̄posito mi-
nus peccat̄ nō sumendo q̄ sumēdo: q̄ illud qd̄ ē
malū fm̄ se ē maius malū q̄ illud qd̄ ē malū quia
p̄hibitu. vñ p̄imū se d̄ dimittere excoicari q̄ cū
p̄posito peccati corp⁹ x̄pi sumat. ¶ Ad. ij. q. dō
q̄ ignorantia circūstantie a peccato excusat adhibi-
ta debita diligētia: p̄cipue qñ ē talis circūstantia
cui certitudo plene haberi nō p̄t̄. q̄ aut̄ homo
sit oīno a peccato inunis p̄ certitudinē sciri non
p̄t̄. 1. Cor. iij. Nihil mihi cōfiteus sum sed in hoc
iustificatus sum. p̄t̄ tñ de hoc haberi aliqua con-
iectura p̄cipue p̄ quatuor signa sicut Bern. dicit.
Primo cū d̄s deuote verba dei audit: q̄ qui est ex
deo verba dei audit Jo. viij. Secūdo cū d̄s se p̄m-
ptū ad bñ opandū inuenit: q̄ p̄batio dilectionis
exhibito est op̄is: vt dicit Grego. Tertio cū d̄s a
peccatis abstinēdi i futurū p̄positū habet. Quar-
to cum de preteritis dolet: q̄ in his vera p̄nia fm̄
Grego. cōsistit. vñ si aliq̄s p̄ h̄mōi signa facta di-
ligenti discussione sue cōsciētie q̄uis forte nō sus-
ficiant ad corpus x̄pi deuote accedat aliquo pec-
cato mortali in ip̄o manente qd̄ ei⁹ cognitiōe p̄-
terfugiat non peccat̄: imo magis ex vi sacramenti
peccati remissionē p̄sequit̄: vñ Aug. dicit in quo-
dam sermone q̄ qñ corp⁹ x̄pi māducat̄ viuificat
mortuos. ¶ Ad. j. dō q̄ duplex ē ignorantia
peccati: vna qua ignorat̄ an aliqd̄ peccatum sit: ⁊
hec quidē ignorantia si sit in sola cognitiōe consi-
stens qñq; excusat peccatū: sicut cū ignorat̄ circū-
stantia q̄ peccatū facit: sicut cū d̄s cōmisset̄ aliene
quā credit suā: ⁊ hic n̄ habet locū auctoritas Am-
bro. qñq; aut̄ nō excusat: sicut cū ē ignorantia vni-
uersalis iuris: imo ip̄a ignorantia graue peccatū ē
et videt̄ in his q̄ p̄ se mala sūt ad infidelitatē perti-
nere: in his aut̄ q̄ sūt mala q̄ p̄hibita ad negligē-
tiā: ⁊ hic habet aliquo mō locū verbū Ambro. p̄
pter ignorantie periculū: q̄ medicina nō q̄rit cum
moribus ignorat̄: et etiā p̄pter infidelitatē q̄ ē gra-
uissimū peccatū. si aut̄ sit talis ignorantia i cog-
nitiōe simul ⁊ affectiōe cōsistēs: sic ignorantia ele-
ctiōis qñ d̄s illicitū improhibite fert ac si esset
licitū: sicut dicit p̄ba de his q̄ ex habitu alicuius
vicij opant̄ vt itempati: tūc grauissime peccat̄ qui
ignorat̄: q̄ hec ignorantia puenit ex cōtemptu. alia
ignorantia peccati ē q̄ id qd̄ scit̄ eē peccatū iam nō
credit̄ esse: sed sibi omissum esse: ⁊ talis ignoran-

tia non excusat nec aggrauat illud peccatū cuius
ignorantia d̄: sed p̄t̄ excusare respectu sequentiā
peccati respectu cui⁹ peccatū p̄cedēs qd̄ ignoratū ē
se habet vt circūstantia q̄ peccatū in actu sequenti
induceret si sciret: ⁊ ita ē in p̄posito. vñ q̄uis sit in-
dignus rōne p̄cedētis peccati: nō tñ indigne acce-
dit: q̄ ignorantia excusat a peccato illū accessuz:
vt dictū ē. ¶ Ad. ij. dō q̄ sic ignorantia circūstan-
tie que excusat peccatum excusat a peccato: ita er-
ror circūstantie talis causat peccatū: vt p̄z in eo q̄
accedit ad suā quā credit nō esse suā. ⁊ s̄l̄r ē in p̄-
posito: q̄ iustus credens se peccatozē errat in hac
circūstantia: vñ si tali opinione manētē corp⁹ x̄pi
manducaret p̄stat q̄ eligeret se peccatozē corp⁹
x̄pi manducare: ita electio esset praua ⁊ peccaret
sed electio nō ē praua in eo qui peccatū habet qd̄
nescit: ⁊ iō q̄uis iustus sit simpliciter melius disposi-
tus: tñ ē peius dispositus q̄tū ad hoc. ¶ Ad. iij.
dō q̄ examinatio requirit̄ ne ignorantia ex negli-
gentia p̄cedat: q̄ talis ignorantia non excusaret.
¶ Ad. iij. q. dō q̄ sicut meritū p̄cipue consistit pe-
nes charitatē: ita demeritū p̄cipue consistit pence cō-
temptū dei. vñ fm̄ q̄ aliq̄s deu p̄ actū peccati ma-
gis cōtemnit̄ fm̄ hoc maiorē reatū incurrit: ⁊ iō
illa peccata q̄ in actuali cōtemptu consistūt sunt
grauiora illis in q̄bus nō ē cōtemptus: nisi ex con-
sequenti ⁊ q̄si interpretatus: sicut accidit in fruitio-
ne creature p̄ quā aliquis delectationi intendit ex-
cui⁹ intentione a p̄ceptis dei discedit: ⁊ sic p̄ p̄ns p̄-
cipiente cōtemnit̄. peccatū aut̄ blasphemie in con-
temptu p̄ncipaliter consistit. ⁊ s̄l̄r peccatū acceden-
tis indigne ad corpus x̄pi irreuerētia q̄dam et cō-
temptus essentialiter est. Sc̄d̄m aut̄ q̄ cōtemptus
ex duplici pte mensurari p̄t̄. Uno mō ex pte cō-
temnentis: ⁊ sic non p̄t̄ fieri cōpatio vn⁹ generis
peccati ad aliud genus: sed vnius p̄ticularis pecca-
ti ad aliud: q̄ contingit in vno veniali peccato ex
genere esse maiorē cōtemptū actualē q̄ in vno gra-
uissimo peccato mortali ex genere. Alio mō ex p-
te eius qd̄ cōtemnit̄: ⁊ sic ē talis ordo peccatoz: q̄
illud in quo ip̄e deus in seip̄o etiā cōtemnit̄ ē pec-
catū grauissimū: sicut peccatū infidelitatis ⁊ blas-
phemie: ⁊ post hoc illud peccatū in quo cōtemni-
tur de⁹ in sacro: ⁊ inter alia p̄cipue in isto in quo
essentialiter x̄ps deus ⁊ homo continet̄: nō tamen
cōtemptus iste est circa x̄pm vt ē de⁹ ⁊ homo: sed
put̄ ē i sacramento: ⁊ post peccatū illud in quo con-
temnit̄ deus in membris suis: ⁊ post peccatū i quo
cōtemnit̄ de⁹ i p̄ceptis suis: qd̄ cōc̄ ē oī peccato mor-
tali: ⁊ fm̄ hoc p̄z q̄ peccatū de quo nūc agit̄: neq; est
omniū grauissimū: neq; ē omniū minimū: sed
est mediū inter pctā q̄ cōmittūt̄ i deū: ⁊ alia pctā
q̄ cōmittunt̄ i p̄ximū vel in seip̄m: vñ ad vtrac̄q; ar-
gumēta o; r̄ndere. ¶ Ad. j. dō q̄ peccatū indi-
gne corp⁹ x̄pi māducatiū cōpat̄ pcto x̄pm occidē-
tiū in q̄tū vtrūq; pctū i ip̄m x̄pm cōmittit̄: s; tñ

peccatū xpm̄ occidētū malū ē: q̄ illud peccatūz
cōmissum ē in ip̄am xpī p̄sonā: hoc aut̄ peccatūz
cōmittit̄ i ip̄m̄ fm̄ q̄ ē sub sacro. ¶ Ad. ij. dō q̄
ille q̄ corp̄ ch̄risti in lutū p̄iceret magis peccaret
q̄ māducās peccator: q̄ magis abutit̄ sacro fm̄ q̄
longius a debito vsu sacri recedit̄ q̄ ab hoīe iusto
sumēdū ē. ¶ Ad. iij. dō q̄ quīs corpus xpī man-
ducare nō sit malū nisi p̄ accūs: tñ māducare cor-
pus xpī indigne ē malū p̄ se: nullū em̄ peccatū oī
malū p̄ se nisi p̄pter corruptionē alicuī circūstan-
tie. ¶ Ad. iij. q. dō q̄ indigne manducare ē duo
peccata cōsiderare. s̄. peccatū quo indignū reddīt
ad manducādū: z peccatū q̄ indigne māducatur. q̄
ergo peccatū infidelitatis ē grauī ceteris alijs pec-
catis: iō infidelis māducās indignior: ē ad mandu-
candū. s̄. q̄ nō credit̄ illud qd̄ sumit̄ esse tante di-
gnitatis quāte ē: iō nō tātū peccat in abusu: quia
ignorātia infidelitatis quīs nō ex. ulet sequēs pec-
catū a toto: excusat tñ a tanto: vt p̄ de pctō occi-
dentū xpm̄: q̄ si cognouissent nunq̄ dñm̄ glorie
crucifixissent. j. Cor. ij. et p̄ hanc ignorātia eorum
peccatū alleuiatū ē: vt dicit Ansel. z s̄lr Paul̄ de
seip̄o dicit: Misericordiā cōsecr̄ sū: q̄ ignorans
feci in incredulitate mea: z iō infidelis indignior
māducatur: s̄. peccato: fidelis magis indigne. ¶ Ad
j. q. dō q̄ infidelis q̄tū ad peccatū infidelitatis cō-
temnit̄ xpm̄ i sua p̄sona: q̄ ei doctrine repugnat
q̄tū aut̄ ad manducationē cōtēnit̄ qd̄ nō exp̄sse
s̄. interpretatiue in q̄tū illa ignorātia q̄ xpm̄ sub sa-
cramento eē nō credit̄ nō ē inuincibilis. vñ q̄ pōt
facere vt credat. p̄inde reputat ac si credat in gene-
re peccati quīs actualis z exp̄ssus cōtemptus ag-
grauet quātitate istius peccati: z sic q̄tū ad ip̄am
māducatoēz magis fidelis pctō: peccat. ¶ Ad. ij. dō
q̄ quīs ea q̄ sūt fidei z p̄cipue circa h̄ sacm̄ non
sint ita rōni hūane cōsona fm̄ se cōsiderata: tñ vt
dicta a deo z p̄digijs approbata sūt maxie rōni cō-
sona: nihil em̄ ē a deo rōni p̄sonū sic q̄ deo sit cre-
dēdū i oib̄ q̄ dicit̄ z p̄testat̄: doctrina at̄ fidei cū ac-
cepisset p̄ncipiū enarrandi a dño cōfessate deo si-
gnis et p̄digijs z varijs sp̄s sancti distributōib̄
p̄ eos q̄ audierūt i vos p̄firmatiōe: heb. ij. z ideo
pctm̄ infidelitatis ē grauī q̄ z pctm̄ indigne man-
ducāt. ¶ Tertū at̄ argumētū concludit q̄ infide-
l̄ indignior sit: z h̄ p̄cedēdū est. ¶ Ad. v. q. dō
q̄ ad h̄ q̄ aliq̄s digne corp̄ xpī māducet duo re-
q̄runt. s̄. vt sit i statu gr̄e p̄ quā capiti xpo vn̄it̄: et
q̄ i actu mēs eferat ad diuina. vñ z sacerdos mo-
net p̄plm̄ surū corda ad deū h̄re: pctm̄ at̄ q̄to est
grauī tātō magis a gr̄a elogat. vñ cū pctā sp̄ualia
fm̄ gen̄ sint grauio: a carnalib̄: vt p̄ Grego. p̄: q̄
uis aliq̄d carnale aliq̄ sp̄uali sit grauīus loq̄ndo i
genere p̄. pctm̄ sp̄uale aliq̄s efficit magis indignus
māducatois corp̄is xpī q̄ p̄ pctm̄ carnale q̄tū ad
p̄mū qd̄ red̄rebat ad digne māducādū. s̄. q̄ p̄ pec-
catū carnale p̄ luxuriā p̄cipue mēs hūana depr̄-

mit̄ vt ad superna ferri nō possit: q̄ ē i actu m̄fr̄
moniali sp̄it̄ sanct̄ corda p̄phetay nō tāgit: vt
Hierō. dicit. z fm̄ p̄m̄ i. vij. Et̄. Impossibile est
hoīem aliq̄d itelligere i ip̄a delectatiōe venereoz
p̄ pctm̄ carnale hō magis indignū reddīt q̄tū ad se-
cūdū qd̄ ex̄gebat ad digne māducādū. s̄. q̄ mul-
to grauī ē habitū gr̄e tollē q̄ actū virtutū impedire
cū illud p̄tineat ad pctm̄ mortale sp̄: hoc at̄ inter-
dū ad veniale: maior indignitas rel̄ nq̄t ex defectu
p̄mi q̄ ex defectu secūdi: z iō simplr̄ loq̄ndo plus
peccat q̄ maior pctō irretitus accedit nisi p̄ igno-
rātia excuset. certius aut̄ cognosci pōt pctm̄ mor-
tale i peccatis carnis p̄cipue luxuria q̄ in peccatis
sp̄ualib̄: z iō q̄tū ad hoc p̄ accūs peccat plus acce-
dens cū carnali pctō quīs simplr̄ z p̄ se loquendo
peccet p̄. accedēs cū sp̄uali si sp̄uale carnali sit gra-
ui. ¶ Ad. j. q. dō q̄ hoc idē qd̄ d̄ peccato luxurie
dicit Hierō. de q̄libet pctō mortali dicit pōt: quia
q̄ māducatur indigne re ē corp̄is z sanguis dñi aliq̄
mō: vt dicit̄ ē. ¶ Ad. ij. dō q̄ illa imūdicia corp̄is
p̄cedit ex imūdicia mētis: q̄ n̄ inq̄nat corp̄ nisi d̄
cōsensu mētis: vt dicit Lucia. vñ magis p̄eiat ind̄-
gnitas ex mēte q̄ ex carne. ¶ Ad. vj. q. dō q̄ ea q̄
i sacris gerūt̄ exterius debēt r̄ndere his q̄ interius
gerūt̄. vñ fm̄ q̄ hō ad xpm̄ accedit̄ interī mente
ita ad eī sacm̄ oī accedē corp̄e. qd̄ at̄ n̄ accedit̄
neq̄ fide: neq̄ charitate. vñ tales arcēdī sūt ab in-
spectiōe sacri z assūptione. qd̄ at̄ accedit̄ fide si-
ne charitate: z tales p̄nt vidē s̄. n̄ sumē: q̄ p̄ chari-
tate aliq̄s xpo incorp̄at̄ s̄. n̄ p̄ fide accedēs adhuc
longius stat. ¶ Ad. j. q. dō q̄ hoc nō erat p̄p̄ oī
gnitate arce q̄ phibita erat videri: s̄. p̄ figuram
oīa em̄ i figura cōtingebāt illis. j. Cor. x. quia non
licet nisi maiorib̄ z p̄fectis secreta fidei q̄ p̄ arcam
signat̄ curiose scrutari: q̄ d̄ p̄scrutator ē maic̄sta-
tis opprime a gloria Eccl̄. xv. ¶ Ad. ij. dō q̄ hu-
militas alicuī cōmēdat̄ i hoc ē q̄ a licitis abstinet
z iō n̄ seq̄t̄ si aliq̄s pctō: abstinet̄ ab hoc ad tēpus
laudat̄ q̄ p̄p̄ hoc non abstinet̄ peccat

¶ Quartus sic pro
redit̄: Uidet̄ q̄ nocturna pollutio que i
somnia accidit̄ sit pctm̄: meritū em̄ z demeritū
cū sint cōtraria nata sūt fieri circa idē. sed homo i
somnia mereri pōt: sicut p̄ de salomone q̄ dormi-
ens a dño sapiētie donū impetrauit. ij. Paral. j. q̄
et pōt aliq̄s demereri. s̄. si i somnis i aliq̄d peccatū
p̄sentiat̄: pctm̄ ē qd̄ i nocturna pollutione frequē-
ter accidit̄. ¶ P̄. q̄cūq̄ nō h̄z mentē ligatā nō ex-
cusat̄ a pctō si aliq̄d turpe cōmittere cōsentiat̄. sed
mens dormientis nō videt̄ eē ligata cuz nō sit act̄
corp̄is ex cuī passione somnus accidit̄: imo videt̄
q̄ debeat esse magis libera: q̄ immobilitatis exte-
riorib̄ sensib̄ interiorēs a q̄b̄ imediate mens ac-
cipit̄ cōfortant̄: z q̄dam q̄nq̄ de futuris mēte dor-
mies p̄cipit̄ q̄ vigilas p̄cipe nō pōt. s̄. nō excusatur

a peccato si in aliquo turpe consentiat: et sic idem quod prius. ¶ **S.** dicitur potest deliberare et rationari videtur versus litteras. ar. habere quod inquirendo eligit. scilicet dormiens ut experimenter scilicet interdum argumetur et argumenta soluit et legit. et hinc versus litteras. ar. et sic idem quod prius. ¶ **S.** quicumque potest consentire et dissentire alicubi turpi re esse videtur si consentiat: quia talis videtur esse dominus sui actus. sed dormiens aliquando dissentit turpitudini presentate aliquando autem consentit. et quoniam consentit videtur esse reus peccati. ¶ **S.** actiones et motus ex terminis iudicant. sed nocturna pollutio frequenter vigilia finit quous in somno inchoat. et est iudicanda ac si in vigilia fieret et ita est peccatum. ¶ **S.** Sed contra est quod Augustinus dicit. xij. super Genesim. ad litteram ipsa fantasia que fit in cognitione sermocinantis cum expressa fuerit in visione somniantis ut inter illam et veram coniunctionem corporum non discernat: continue movetur caro: et sequitur cum motu sequi solet: cum hinc sine peccato fiat que sine peccato vigilans dicitur quod vobis dicitur sine dubio cogitatum est. ¶ **S.** philosophus dicit in. i. Ethicorum. quod finem divitiarum vite: scilicet somnium non differt felix a misero: neque viciosus a studioso. sed finem peccati differunt. et peccatum non potest in somnis accidere. ¶ **S.** Leterius videtur quod non impediatur a sumptione corporis christi: veniale enim peccatum magis displicet deo quam quilibet immundicia corporalis que sine peccato est. sed nocturna pollutio non est peccatum ut ex auctoritate Augustini. inducta patet. et cum veniale peccatum non impediatur a sumptione corporis christi: multo minus nocturna pollutio impedit. ¶ **S.** non est obviu quin peccatum mortale potest impediatur quod nocturna pollutio. scilicet aliquid post peccatum mortale confessus potest corpus christi manducare. et multo fortius quam pollutione nocturna confessus est potest eadem die manducare corpus christi. ¶ **S.** hoc dicitur impedire peccatum alterius mortale quantumcumque potest. scilicet si aliquid in peccato mortali existeret celebraret missam constat quod peccat mortaliter. et si aliquid non habens conscientiam peccati mortalis possit hoc impedire celebrando loco eius: videtur quod debeat celebrare et si sit nocturna pollutione polluitur. ¶ **S.** turpis cogitatio aliquando sine peccato accidit ut ex verbis Augustini. inductis patet: crapulatio autem sine peccato accidere non potest. sed finem Gregorius pollutio que ex crapula accidit a cognitione non impedit si necessitas incubat. et nec illa que ex turpi cogitatione procedit in vigilia peccat. nec illa que ex infirmitate nature: ut Gregorius dicitur et nulla pollutio impedit. ¶ **S.** contra est quod dicitur Leviticus xv. Vir qui egreditur semine coitum imundum erit versus ad vesperas. scilicet immundus non licet facta tangere. et multo minus corpus christi manducare. ¶ **S.** Iheronimus dicit: et habet in decretis di. vj. Qui nocturna pollutione polluitur quous extra memoriam turpius cogitationum se sentiat in quantum tunc hinc ut taretur sue culpe tribuat et sua immundicia statim sctibus tergat. sed ille qui purgatione indiget: debet a peceptione huius sacramenti abstinere. et pollutus nocturna pollutione impeditur a peceptione corporis christi. ¶ **S.** Leterius videtur quod propter im-

mundicia pure corporale aliqda a peceptione huius sacramenti impediatur: Deutero. xxij. Habebitis locum extra castra. dicitur glo. corporale mundicia diligit deus et corporalem immundicia odit: et ita propter corporalem immundicia debet homo ab hoc sacro abstinere. ¶ **S.** maior est dignitas huius sacramenti quam omnium sacramentorum veteris testamenti. sed in veteri lege et mulieres post partum et patientes fluxum menstrui et semivivum imundi reputabant respectu sacrorum veteris testamenti. et multo fortius debet abstinere a peceptione huius sacramenti. ¶ **S.** sacerdoti leproso interdicitur facultas celebrandi: ut patet extra de clericis co egro. vel debilita. Tua nos. et eadem ratione propter lepra debet laicus a peceptione huius sacri abstinere. ¶ **S.** Sed contra: pena non debet penes sed culpe: alioquin consurgeret duplex tribulatio: quod est contra id quod dicitur Numeri. j. sed omnes peccate immundicie corporales penes quodam sunt. et propter eas non debet aliquid a sacro altaris impediri quod est maxima pena. ¶ **S.** naturalibus non meremur neque demeremur. sed omnes peccate immundicie ex causis naturalibus accidunt. et propter eas non meretur aliquid a participatione huius sacramenti impediri. ¶ **S.** Unde dicitur ad. j. q. quod omne peccatum finem Augustini est in voluntate. motus autem voluntatis presupponit iudicium rationis eo quod est apparentis boni vel veri vel falsi. unde ubi non potest esse iudicium rationis non potest esse voluntatis motus: in somnis autem iudicium rationis impeditur. iudicium enim perfectum haberi non potest de aliqua cognitione nisi per resolutionem ad principium: unde cognitio ortu habet: sicut patet quod cognitio conclusionum ortu habet a principibus. unde iudicium rectum de conclusionem haberi non potest nisi resoluendo ad principia indemonstrabilia. cum ergo omnis cognitio intellectus nostri a sensu ortu non potest esse iudicium rectum nisi reducat ad sensum: et ideo philosophus dicit in. vj. Ethicorum. quod sic principia indemonstrabilia que est intellectus sunt extrema: scilicet resolutionis ita et singularia quorum est sensus: in sono autem se ligati sunt: et ideo nullum iudicium aie est liberum neque rationis neque selem cois. et ideo neque motus appetitive partis est liber: et propter hoc non potest aliquid peccare in sono neque mereri: sed tunc potest in sono accidere signum peccati vel meriti in quantum sonia habent casus imaginatiois vigilantis. unde dicitur philosophus in. j. Ethicorum. quod in quantum paulatim pertrahatur quidem motus: scilicet a vigilatibus ad dormientes meliora sunt fatasmata studiosorum quous quouslibet. et Augustinus. xij. super Genesim. quod propter affectionem aie bona etiam in sonis quous et merita clarer. ¶ **S.** Ad. j. q. dicitur quod finem Augustini ibidem dicitur: salomois petitio in sonis facta placuisse deo et remunerationem invenisse deum pro bono desiderio plus habito quod in sonis per signum facte petitionis claruit: non quod tunc in sono meruerit. ¶ **S.** Ad. ij. dicitur quod mens humana habet duos respectus: unum ad superiora quibus illustrat: alium ad corpus a quo recipit et quod regit: ex parte illa qua a superioribus accipit per somnum non ligat immo magis libera redditur quanto fit a corporalibus curis magis absoluta: et

f s s

Iō etiam ex influentia supni lumis aliq̄ de futuris
 p̄cipe p̄t̄ dormiē q̄ vigilās scire nō possz: ex p̄te
 at̄ illa q̄ a corpe r̄cipit o3 q̄ liget̄ q̄tū ad vltimū iu
 diciū r̄ cōpletū ligat̄ sensū a q̄b̄ ei' cognitō initi
 um sumit: q̄uis ē imaginatō ei' n̄ liget̄ q̄ imedia
 te ei' sp̄s r̄ez: s̄ministrat. ¶ Ad. iij. dō q̄ ac' li.
 ar. ē eligere fm q̄ p3 ex Aug. diffinitōe i. ij. li. di.
 xxij. posita: electō at̄ ē q̄si p̄clusio p̄sū: vt dī i. iij.
 Eth. vñ ad iudiciū p̄tinet: vñ iudiciū p̄supponit: r̄
 iō q̄uis aliq̄e vñ alicui' rōnis hō dormiēs habē
 possit fm q̄ sensus min' ligant: tñ vsū li. ar. i. eligē
 do hīc nō p̄t. ¶ Ad. iij. dō q̄ fm q̄ sensus ma
 gis vñ min' ligat̄ a passiōe somni fm h' ēt iudiciū
 rōnis mag' vñ min' ipedit. vñ q̄nq3 hō dormiēs con
 siderat hec que apparēt somnia ē: s3 q̄ i' dormiē
 do nūq̄ sūt sens' soluti ex toto: iō ēt rōnis iudiciū
 nō ē ex toto liberū. vñ sp̄ cū aliq̄ falsitate iudiciū
 rōnis ē: etiā si q̄tū ad aliq̄d sit vep: r̄ inde cōtigit
 q̄ aliq̄s i' somno aliq̄n p̄sentit turpitudinē: aliq̄n n̄
 q̄: tñ iudiciū rōnis n̄ ē oino liber: r̄ p̄ p̄ns nec li. ar.
 vsus: iō nec tal' p̄sensus vñ d̄sensus p̄t̄ ēē merito
 ri' vñ demerito: ius i' se. ¶ Ad. v. dō q̄ corpales mo
 tus nō p̄tinet ad meritiū vñ demeritiū nisi fm q̄ a
 volūcate q̄si a p̄ncipio causant: r̄ iō nocturna pol
 lutio magis iudicat̄ q̄tū ad rōnē meriti vñ demeri
 ti fm p̄ncipiū qd̄ ē i' dormiēdo q̄ fm terminū qd̄ ē
 in vigilando: q̄ ex q̄ i' dormiēdo excitat' ē motus
 carnis nō subiacet volūcati vigilat̄. vñ motus
 ille nec reputat̄ euigilasse: q̄usq3 p̄fectū vsuz li. ar.
 recuperat: p̄t̄ tñ cōtingē q̄ i' ipa euigilatōne pec
 catū oriā: si qd̄dē pollutō p̄p̄ delectatōem placeat
 qd̄ qd̄dē erit veniale p̄ctm si sit ex surreptōe talis
 placētia: mortale at̄ si sit cū deliberatōe p̄sensu et p̄
 cipue cū appetitu futuri. ista at̄ placētia nō facit p̄
 teritā pollutionē p̄ctm: q̄ ipi' cā nō ē. s3 ipa in se
 p̄ctm ē. si aut̄ placeat vt nāc exoneratio vñ alleuia
 tio p̄ctm n̄ credit. ¶ Ad. ij. q. dō q̄ ad hoc q̄ hō
 dignē ad sacm̄ eucharistie accedat tria req̄runt.
 p̄mo mundicia p̄scie q̄ n̄ nisi p̄ p̄ctm tollit. secūdo
 erectio mēt̄ ad deū p̄ actualē deuotōnē: r̄ hec per
 mēt̄is hebetudinē vñ occupatōnē: aut euagatiōnez
 interdū sine p̄cto amittit. tertio mundicia corp̄al
 vñ r̄ celebratōes vñ tractatū aliq̄d sacm̄ p̄p̄ re
 uerētis man' lauāt. vñ p̄mo r̄ p̄ncipali' p̄ctm ipe
 dit: sc̄do indeuotio siue hebetudo mēt̄: tertio cor
 pal' imūdicia: r̄ hec tria q̄nq3 p̄currūt i' aliq̄ pollu
 tiōe nocturna: q̄nq3 duo ex his: q̄nq3 vnū im' r̄ s3
 h' hō mag' vñ min' ipedit: r̄ iō distinguēde sūt pol
 lutio nū maneries. Distinguit̄ at̄ duplici' pollutio
 nocturna: p̄tio q̄tū ad cām: corpe em̄ q̄ i' somnia
 apparēt triplex ē cā: Cūa extrinseca sp̄ual sic i' his
 q̄ p̄ sp̄uales sbas nobis reuelat. Alia intrinseca spi
 ritual' q̄n̄ sātasmata q̄ apparēt dormiētū sūt r̄ liq̄e
 p̄cedētū cogitationū. Tercia ē corp̄al' intrinseca
 sic q̄n̄ flegma dulce ad linguā occurrit sōntat hō
 comedere dulcia. vñ medici ex sōnis corp̄is dispo
 sitionē conijūnt. pollutio q̄ q̄nq3 ex illusiōe accidit

q̄n̄ sātasmata p̄ cām extrinseca sp̄ualē. s. demōes cō
 mouēt: q̄nq3 ex reliquis p̄teritaz cogitationū qd̄ ē
 cā sp̄ual' intrinseca: q̄nq3 ex cā intrinseca nāli q̄ qd̄dē cā sūt
 volūcati sbiecta sic ē q̄n̄ ex supfluitate cibi aut pot'
 p̄cedēte pollutō accidit: vel n̄ sūt volūcati sbiecta
 siue accidat ex debilitate nāe ipotētis retinere se
 mē siue ex ei' virtute supflua expellēt siue q̄cūq3
 alio mō i' idē f̄dit. Sc̄do distinguit̄ pollutō q̄tū ad
 modū: q̄ q̄nq3 accidit sine imaginatōe: q̄nq3 cū ima
 giatōe: r̄ h' duplici' q̄: q̄nq3 i' ipa sōni imaginatōe hō
 turpitudinē p̄sentit: q̄nq3 dissentit: r̄ tñ pollutō ac
 cidit: q̄n̄ q̄ sine imaginatōe pollutio accidit i' nū
 ē q̄ pollutō ex cā sit corp̄ali intrinseca: sed q̄n̄ ē cū
 imaginatōe p̄t̄ sic vel sic esse. in oib' igit̄ p̄dictis
 pollutōnib' corp̄al' imūdicia ē cōis. s3 qd̄dē mēt̄is
 hebetatio nō ē nisi i' illis pollutōib' q̄ cū imagina
 tione accidit: q̄ i' illis q̄ sine imaginatōe accidit
 aia nihil p̄cipare vñ: nulle aut̄ dictaz ē p̄ctm: vt
 ex dictis p3. s3 p̄t̄ eē effect' peccati signās p̄cedens
 p̄ctm veniale vñ mortale: peccatū aut̄ mortale ex
 necessitate p̄cepti a p̄ceptōe eucharistie ipedit: q̄a
 mortalit' peccat' q̄ cū cōscia peccati mortal' accedit
 hebetudo at̄ mēt̄is r̄ imūdicia corp̄al' ex qd̄dē inde
 cedētia honestatis: q̄ indeuotio qd̄dē vñ sic accede
 re nisi necessitas vigeat: r̄ iō p̄siderādū ē vñ i' cau
 sa pollutōis possit inueniri peccatū p̄cedēs: q̄ co
 gitatio turpiū q̄nq3 ē sine p̄cto: sic cū i' cogitatione
 tñ manet vt cū q̄s disputas de talib' o3 q̄ loquēs
 cogit: aliq̄n ēt cū p̄cto veniali q̄n̄ ad affectionem
 cogitatio p̄tingit i' sola delectatione finit: q̄nq3 ēt
 mortali q̄n̄ p̄sensus adiungit: r̄ q̄ cogitationi talī
 de p̄p̄quo ē delectatio r̄ delectationi cōsensus:
 vñ ē i' dubiū p̄t̄ verti vñ sequēs pollutio ex pec
 cato acciderit vñ nō: r̄ aut veniali aut mortali. sāt
 tñ p̄bilit' p̄t̄ conijci non p̄cessisse p̄sensuz: q̄n̄ in
 ipa somni imaginatōe aia d̄sētit: non tñ o3 q̄ si
 p̄sentiat q̄ p̄sent' i' vigilado p̄cessit: q̄ hoc p̄t̄ ac
 cidere p̄pter ligamē iudiciū rōnis qd̄ q̄nq3 magis
 q̄nq3 min' ē liberū i' sōno. vñ i' tali pollutōe si ad
 causaz recurrēs dubitet de p̄sensu oino abstinere
 o3. si at̄ exp̄sse inueniat cōsensuz nō p̄cessisse r̄ ne
 cessitas vigeat aut aliq̄ cā potior reformet pactū:
 p̄t̄ accedē aut ēt celebrare n̄ obstāte corp̄is imū
 dicia aut hebetatōe mēt̄is: als si necessitas nō incū
 bat vñ nō exhibē debita reuerētis sacro: n̄ tñ si ce
 lebrat mortalit' peccat: sed venialit' sic cū q̄s q̄nq3
 mēt̄is euagatiōne patit. q̄n̄ aut̄ ex illusione accidit
 si illusionis cā i' nobis p̄cessit: puta cū q̄s indeuo'
 ad dormiēdū accesserit idē ē iudiciū r̄ o pollutōe
 q̄ ex cogitatōe p̄cedētū causat. si at̄ i' nobis cā nō p̄
 cesserit: imo magis cā cōtraria: et hoc frequēt' acci
 dat r̄ p̄cipue in dieb' q̄b' q̄s cōicare o3: signū ē q̄
 diabol' hōi fructū eucharistie p̄cipiēde auferre co
 nat. vñ i' tali casu p̄sultū fuit cuidā monacho vt i'
 collatōib' patrū legit q̄ cōicare: r̄ sic diabol' vñ
 deū se n̄ posse p̄seq̄ intētū ab illusiōe cessauit. si at̄
 ex cibo p̄cedētū aut potu acciderit idē ē iudiciū: r̄

de pollutoe q̄ ex turpi cogitatioe p̄cessit nisi int̄m q̄ nō ita de facili accidit peccare mortalit̄ i s̄p̄tōe cib̄: sic i p̄gn̄ tōe turpti: r̄ q̄ aliq̄n̄ hec polluto sine imaginatioe accidit: illa vō nūq̄: illa at̄ q̄ ex n̄e vi s̄positioe accidit nō ē signū alicui p̄cti: s̄ p̄t̄ hebetationē mēt̄s inducē si cū imaginatioe cōtingat imundiciā at̄ corp̄alē h̄z: r̄ iō si necessitas imineat v̄l deuotio expolcat tal nō ipedit r̄ p̄cipue q̄n̄ nō cū imaginatioe accidit: t̄n̄ si p̄pter reuerentiā abst̄, neat laudād̄ ē q̄n̄ infirmitas nō ē p̄petua. r̄ q̄ nō ita de facili p̄t̄ p̄cipi ex q̄ cā cōtingat: iō tutius est s̄q̄ abstinere nisi necessitas incūbat: ōz aut̄ abstinē vt dicit v̄l q̄ ad. xxiij. horas. q̄ i tali sp̄acio nā de ordinata p̄ corp̄alē imundiciā r̄ mēt̄s hebetationē reordinat. ¶ Ad. j. q̄ dō q̄ quis p̄ctm̄ q̄dlibet veniale magis ad ipuritātē p̄tineat mēt̄ fm̄ se q̄ pollutio nocturna: r̄ fm̄ hoc magis deo displiceat: t̄n̄ p̄ctm̄ veniale nō ita hebetat aiam r̄ corp̄ inq̄nat nec ita de facili ē signū peccati mortalit̄: sic pollutio r̄ iō nō nō seq̄t̄. ¶ Ad. ij. dō. q̄ nō eēt p̄sulēdū ali cui q̄ statī p̄ p̄ctm̄ mortale ē cōtr̄ r̄ cōfessio ad eucharistiā accedēt: s̄z deberet nisi magna necessitas vrgeret p̄ aliq̄d ip̄s p̄pter reuerentiā abstinere: r̄ p̄terea cōfessio purgat maculā mēt̄s: nō aut̄ imundiciā corp̄alē r̄ hebetudinē q̄ p̄tingit i mente ex de p̄fessione ip̄i ad carnē. ¶ Ad. iij. dō q̄ q̄dam dicit q̄ hō ōz peccare venialit̄ vt aliū a p̄ctō mortali ipediat. sed hoc dicitū contradictionē implicat q̄ ex hoc ip̄o q̄ ōz peccatū ponit̄ indebitū fieri. v̄n̄ si aliq̄d sit q̄d nullo mō possit nō esse p̄ctm̄ nō debet fieri: nec etiā bonū ē fieri nec licitū vt aliū a peccato mortali liberet: q̄uis ad hoc ex q̄daz pietate animi etiā multi boni inclinēt. s̄z p̄t̄ hoc cōtingere vt aliq̄d q̄d als ē p̄ctm̄ veniale ex tali cā factū de sineret eē p̄ctm̄: sic dicere aliq̄d verbū tocoluz q̄d nō eēt ociosuz si diceret cā pie vtilitat̄. v̄n̄ si talis pollutio sit q̄ i casu necessitatis nō ipediat: deberet pollui i casu p̄posito celebrare als nō. ¶ Ad. iij. dō q̄ turpis cogitatio ōz non solū q̄ de turpib̄ ē est: q̄z de eis nō p̄t̄ eē honesta cogitatio. s̄z q̄ turpitudine habet p̄pter delectationē vel cōsensuz adiunctū: r̄ hec q̄dā turpitudine magis horrenda ē q̄ illa que i cibo accidit: tuz q̄a magis vitare potēt cum difficillimuz sit in cibo modum tenere: tum quia est magis propinqua ad mortale peccatum. ¶ Ad. iij. q. dō q̄ cum iste cibus nō sit corp̄is sed mēt̄s cib̄: magis i ei s̄p̄tione p̄siderada ē dispositio mēt̄s q̄ corp̄is: r̄ iō distinguēdū ē i imundiciā corp̄ali t̄n̄: q̄ aut̄ ē p̄petua sic lepra: aut diuturna v̄l ē t̄p̄alis r̄ cito purgabil. si q̄dē sit p̄petua v̄l diuturna t̄n̄ nullo mō p̄t̄ hoc q̄s abstinere ōz: ne p̄pter imundiciā corp̄is perdat̄ fruct̄ mēt̄s: sic accidit i leprosis patiētib̄ fluxū sanguis v̄l semis. St̄ at̄ sit t̄p̄al r̄ facile expurgabil: t̄n̄ si aliq̄s i mente sit b̄n̄ disposit̄ sumere non phibet: q̄uis ēt possit ad t̄p̄s laudabilū abstinere p̄pter reuerentiā tant̄ sacri. ¶ Ad. j. q̄ dō q̄ de ōz obligat corp̄alē mūdiciā

et imundiciā odit fm̄ q̄d p̄tinet ad reuerentiā v̄l irreuerentiā sacri: r̄ iō si ex deuotioe mēt̄ n̄ p̄t̄ irreuerentiā aliq̄s cū imundiciā corp̄ali accedat de accēptat. ¶ Ad. ij. dō q̄ phibitio imūdoz i lege a sac̄ctis magis erat p̄t̄ significatiōe q̄ p̄t̄ ip̄as res: r̄ iō n̄ ōz q̄ s̄l̄t fiat i no. testa. vbi veniēte veritate figure cessauerūt. ¶ Ad. iij. dō q̄ interdictis sacerdoti leproso ne celebret publice corā pp̄lo p̄t̄ honore: t̄n̄ secrete b̄n̄ p̄t̄ ex deuotioe celebrare nisi sit adeo corrupt̄ q̄ misterii sine piculo explere non possit: leprosus t̄n̄ ad sacerdotiū p̄moueri nō ōz.

AD quātū sic proce

dit: v̄i q̄ sacerdos dare nō debeat corp̄ x̄pi petēti si sciat ip̄s eē p̄ctōre: medic̄ c̄m̄ n̄ ōz dare infirmo medicinā quā scit ei eē mortiferā. s̄z sacerdos scit p̄ctōri corp̄ x̄pi eē mortiferā cāz. s̄ n̄ ōz ei dare. ¶ S. v̄i vitatē vite n̄ ē factēdū aliq̄d p̄t̄ vitādū scādali. s̄z dare corp̄ x̄pi p̄ctōri ē v̄i vitatē vitē: cū sit p̄ceptū dñi: Math. vij. Nolite scātū dare canib̄. s̄ q̄ vitādū possit seq̄ scādali: nullo mō ē ei dādū: sic nec p̄ aliq̄ scādalo vitādū deberet dari cani aut i lutū p̄ici: ¶ S. de duob̄ mal̄ minus malū eligēdū ē. s̄z p̄ctōri min̄ ē malū si ifamet q̄ si corp̄ x̄pi māducat indigne. s̄ maḡ sacerdos ōz ei negare i publico ēt si crimē ip̄i i noticiā venire debeat q̄ ei dare. ¶ S. si dat ei hostiā n̄ p̄secratam nullū scādali erit. s̄ v̄i q̄ h̄ debeat magis facere. ¶ S. ōis x̄pi actio n̄ra ē instructio. s̄z x̄ps dedit corp̄ suū i cena iude: vt hēt Jo. xij. r̄ Dio. oīc q̄uis sciret eū p̄ctōrē. s̄ r̄ sacerdos p̄ctōri petēti de negare n̄ ōz. ¶ S. Aug. dicit: Nō phibeat disp̄sator pingues terre. i. p̄ctōres mēt̄s oīni māducare. ¶ Leteri v̄i q̄ suspecti de crimine ēt dari debeat: suspicio c̄m̄ dubitatioe ip̄ortat. s̄z dubia i melioe p̄t̄ it̄p̄tada s̄t. s̄ v̄i q̄ debeat ei dari ac si eēt iustus. ¶ S. exp̄imētum nō sumit̄ de aliq̄ crimine nisi de q̄ suspicio p̄cessit. s̄z corp̄ x̄pi dādū ē aliq̄n̄ ali cui ad exp̄imētū de p̄ctō sumēdū s̄b his v̄bis: Corp̄ oīni sit tibi ad p̄batōnē hodie: vt oī i decretis. ij. q. v. sepe p̄tingit. s̄ dari ōz suspectis. ¶ S. si suspectis de crimine daret corp̄ x̄pi eēt scādali populo videntī r̄ scientī. s̄z scādali vitādū ē. s̄ n̄ ōz ei dari corp̄ x̄pi. ¶ Leterius v̄i q̄ amētib̄ corpus x̄pi dari nō debeat: q̄ ad h̄ q̄ aliq̄s corp̄ x̄pi sumat req̄rit̄ oīligēs examiatio: vt p̄z. j. l. o. z. xj. Dicit̄ ber̄ at̄ sc̄ip̄z hō n̄. s̄z h̄ n̄ p̄t̄ i amēte p̄cedē. s̄ non p̄t̄ ei dari eucharistiā. ¶ S. iter amētes ēt energumini p̄putat̄ s̄z Dio. i. ec. hierar. energumini ēt ab inspectōe diuinor̄ arcēt: v̄n̄ statī p̄ euāgeliū i p̄mitiua ecclia p̄ vocē diaconi cū cathecumis exclude bāt. s̄ nō ōz eis dari eucharistiā. ¶ S. Laffio. oīc Eis q̄ ab imūdiā v̄xat̄ sp̄iritib̄ cōionez sacrosac̄z a senioribus nostris nunq̄ meminim̄ interdictā. ergo cum tales sint amentes amentibus debet dari. ¶ S. in decretis. xxvi. q. j. dicit̄: q̄ recedūt: amē

tib' et q̄cūq; pietatis sūt cōferēda sūt: et loq̄t̄ d̄ re
cōciliatiōe et sacra cōmuniōe. **¶** Alter' vi q̄ etiā
pueris dandū sit corp' xp̄i: qz p̄ baptisimū aliquis
ascribit ad corp' xp̄i sumptionē. vñ et baptizato
p̄ferēdū ē vt Dio. dicit. s; pueri baptizadi sūt. q̄ et
corp' xp̄i d̄ dari. **¶** Vita sp̄ual' sic ē p̄ baptisimū
ita ē p̄ eucharistiā: qz d̄ Jo. vi. Qui māducat me
viuit p̄pter me. s; pueri dat baptisimū vt habeant
sp̄uale vitā. q̄ et s̄l'r d̄ dari eis eucharistiā. **¶** S; qz
p̄ ē q̄ iste cib' ē grādū: vt p̄ Aug. in li. p̄fel. sed
pueri nōdū sūt grādus i fide. q̄ nō d̄ dari. **¶** Nō
deo d̄ ad. j. q. q̄ si sacerdos sciat pctm̄ alicui' qui
eucharistiā petit p̄ p̄fessionē v̄l alio q̄libet mō d̄
stingēdū ē: qz aut pctm̄ ē occultū aut manifestū. si
ē occultū: aut exigit i occulto aut i manifesto. si in
occulto d̄ ei denegare et monere ne in publico pe
tat. si aut i manifesto petit d̄ dari. p̄mo qz pro
pctō occulto penā iherēs publicā ruelator' ē p̄fessiois
aut pditor' criminis. scdō qz q̄libet xp̄ian' h̄z ius i p̄
ceptiōe eucharistiē nisi illud p̄ pctm̄ mortale amit
tat. vñ cū i facie ecclesie nō cōfiter istū amississe ius
suū nō d̄ ei i facie ecclesie denegari: als daret facti
tas malis sacerdotib' p̄ suo libitu punire maxima
pena q̄s vellent. tertio p̄pter incertitudinē stat' su
mentis: qz sp̄s vbi vult spirat. vñ subito pōt esse
p̄punct' et diuinitus a pctō purgatus: et diuina in
sp̄iratione ad sacm̄ accedere. quarto qz eēt scāda
lū si denegaret. Si vero pctm̄ ē manifestū: debet
ei denegari siue in occulto siue in manifesto petit.
¶ Ad. j. q̄ d̄ qz potius deberet eligere medic' me
dicinā eē mortiferā infirmo q̄ sibi si alterū oportet
ret: et s̄l'r sacerdos potius deberet eligere qz pctōz
assumat ad pditiōnē suā q̄ ip̄e denegat in perditō
nē p̄piaz in scandalizādo et peccatū occultū reue
lando. et p̄terea nō ē certū vitū sit ei mortifera: qz
subito hō sp̄s dei mutat: et itēz i ip̄a petitiōe pec
cauit mortaliter in mortale peccatū consentiens.
¶ Ad. ij. d̄ qz nō dimittit t̄m̄ p̄pter scandalū: s; p̄
p̄pter alias causas q̄ faciūt: nec eēt h̄ veritatē vite
si negaret d̄ns. q̄ nō p̄hibuit simplicit' dare: sed vo
lūtātē d̄adi dicit: Nolite sanctū et. sacerdos autē
in casu p̄posito nō dat. p̄p̄ia sp̄ote s; magis coa
ctus: nec ē s̄l's rō de aialib' brutis et de p̄iectione i
lutum: qz cause p̄dicte nō sūt ibi. **¶** Ad. iij. d̄ qz
fm̄ Inno. iij. cū nemo debeat vnū mortale cōmit
tere vt p̄ximus aliud nō cōmittat eligēdū ē pot'
sacerdoti non p̄dere peccatōz q̄ vt ille nō peccet
s; pctōz d̄ potius eligere vt abstinendo reddat su
spect' q̄ cōicando māducat indignus. **¶** Ad. iij. d̄ qz
d̄ qz nullo mō d̄ dari hostia nō cōsecrata p̄ con
secrata: tū qz in sacro veritat' nō d̄ aliq' fictio:
tū qz nō māducat' adoret qd māducat: vt dicit Aug.
daret sacerdos ei occasione idolatrādi. vñ d̄cretal'
dicit i casu p̄sili qz falsa sūt abijciēda remedia q̄ sūt
veris periculis grauiora: rōnes q̄ sunt ad opposi
tum p̄cedunt q̄n peccatōz occultus publice petit.

¶ Ad. ij. q. d̄ qz triplex ē suspiciō. q̄dā violenta
ad cui' cōtrariū nō admittit p̄batio: sic si inuenia
tur solus cū sola nudus i lecto loco secreto et tpe
apto ad cōmixtiōnē. Alia ē pbabilis: sic si inueniat
sol' cū sola colloquēs i locis suspectis et frequēter
Tertia ē p̄sumptuosa q̄ ex leui cōiectura ortū h̄z
hec at vltia deponēda ē: in secūda nō d̄ denegari
qz pena nō infligit vbi culpa ignorat. sed de p̄ma
ē idē iudiciū qd de peccato. vñ si sit suspiciō p̄ce
dens ex fama publica nō d̄ dari: neq; in occulto:
neq; in manifesto. si aut sit singularis ip̄ius sa
cerdoti sic d̄ dari i publico: s; nō i occulto. **¶** Ad
j. q̄ d̄ qz quis nō habeat i p̄ma suspiciōe certum
do sensibilib' v̄l p̄ demonstratōez: t̄m̄ habet tal' cer
titudō q̄ sufficit ad p̄batiōez iuris: nō em̄ i oibus
ē s̄l'r certitudo req̄rēda: vt d̄. j. Eth. **¶** Ad. ij. d̄
qz decretū illd̄ abrogatū ē: qz facē tales p̄batiōes
ē tētare deū. Vel d̄ qz intentio ill' decreti non ē vt
talis purgatio fiat: s; vt p̄pter timorē tal' purgato
nis a futuris abstineat. **¶** Ad. iij. q. d̄ qz de amē
tib' distingūdū ē. qdā em̄ dicit large amētes: q̄a
debile mētē habēt sic d̄ inuisibile qd male vidēt
et t̄m̄ sūt aliq' mō docibiles eoz q̄ ad fidē et deuō
tionē sacri p̄tineāt: et talib' nō d̄ corp' xp̄i denega
ri. Quidā vō sūt oino carētes iudicio rōnis: et isti
vel fuerūt tales a natiuitate: et tūc eis nō d̄ dari qz
nō p̄nt ad deuotiōem induci q̄ req̄rit ad hoc sacz
quis qdā cōtrariū dicit. vel inciderūt i amētis p̄
fidē et deuotiōnē sacri: et tūc d̄ dari nisi timeat
p̄iculū vel de vomitu vel de expuitione aut aliq'
h' mōi: et h' p̄ h' qd habet i decretis. cā. xxiij. q.
vi. si is q̄ i infirmitate p̄niam petit et d̄ sacerdos i
uitat' ad cū veit vertat i frenchi accepto testimonio
ab astātib' q̄ petitiōnē audierūt et recōciliēt et eu
charistiā ei' ori iūsdaf. **¶** Ad. j. q̄ d̄ qz i isto casu
p̄cedēs deuotio p̄putat ei ad dignā māducatōem
¶ Ad. ij. d̄ qz demoniacis nō ē denegāda cōmu
nio nisi forte certuz sit qz p̄ aliq' crimine a diabolo
torq̄ant: et de talib' loq̄t Dio. Vel d̄ et melius qz
ip̄e vocat energumios illosi q̄b' adhuc viger v̄tus
demonis p̄p̄ pctm̄ originale nondū extirpatū eo
qz nōdū baptisimū gram p̄secuti sūt q̄b' adhuc ex
orcism' p̄ cathicismū an baptisimū. vñ ip̄e ponit
eos scdō loco p̄ cathecumios. **¶** Ad. iij. q. d̄ qz
pueris carentib' v̄l rōnis q̄ nō p̄nt distingūe inter
cibū sp̄uale et corp'alē nō d̄ eucharistiā dari: quis
qdā greci d̄riū teneāt irrōnabili at: qz ad eucha
ristiē sūptōnē exigit actual' deuotio quā tales pue
ri h̄re nō p̄nt: pueri at iā icipiētib' h̄re discretionē
ēt an p̄fectā etatē: puta cū sint. x. v̄l. xi. ānoz aut
circa h' pōt dari si i eis signa discretōis appareāt
et deuotionis. **¶** Ad. j. q̄ d̄ qz pueri baptizati ac
q̄rūt ius p̄cipiēdi corp' xp̄i: nō t̄m̄ statū s; tpe cōpe
tenti: sic et ius p̄cipiēdi hereditatis habent quis
eam statiz non possideant: Dio. aut assignat ritū
baptisimū quo ad adultos: vt p̄ inspicētū v̄ba qz

Ad. ij. dō q̄ per baptisimū dat primū act' vite spūalis: vñ ē de necessitate salutis: et iō pueri baptisimus dandus ē: sed p̄ eucharistiā dat cōplēmentū spūalis vite: et iō illis q̄ p̄fectionis secunde q̄ est p̄ actualē deuotionē possunt esse capaces debet dari. put habet de p̄se. di. xliij. In ecclesia. vbi dicitur nō cogitatis vitā habere posse q̄ sūt exptes cozporis et sanguinis dñi. et loq̄tur de pueris: intelligēdū ē q̄tū ad rem sacri q̄ ē vnitas ecclesie extra quā nō ē salus neq̄ vita: et nō q̄tū ad sacramentalem manducationē. **Q**uede et māducasti. intelligendū est de manducatione spūali et fide formata: iō autē potius fidē cōmēmorat: q̄ ip̄a ē q̄ maxie in sacris opat. **N**os corp' chusti facti sum'. q̄ spūaliter māducam' nos ip̄os. et dicēdū q̄ nos nō sum' corpus ip̄ius nisi rōe vnionis quā māducādo spūalic acq̄rimus. **E**cce factū ē malū. cōtrariū dicit supra e. c. indigne q̄s sumēs corpus xp̄i non efficit vt malū sit qd accipit. et dō q̄ nō sit malū in se: s̄ sit malū. i. nociuū cū. **I**ta spūaliter sumam'. contra q̄ in patria nullus vsus sacri erit. q̄ nec spūal' sūptio. Et dicēdū q̄ dī spūal' sūptio cōsecratio rei sacri: quā sacm̄ statū nō efficit s̄ tm̄ significat: s̄ fructio diuinitatis quā etiā significat sacramentalis manducatio. **D**il. X.

Int item alii

precedentiū i infantiā et cetera. Postq̄ magister determinauit q̄ in hoc sacro tria inueniunt aliqd qd ē sacm̄ tm̄: et aliquid qd ē res et sacm̄: et aliquid qd ē res tm̄: et fm̄ hoc diuersimode diuersi manducāt. In parte ista incipit p̄sequi de singulis dictoz̄ trium in speciali. Cū diuidit in p̄es tres. In prima determinat de ip̄o vero corpore xp̄i qd ē sacramentū et res cōtenta in sacro. In secūda de speciebus panis et vini q̄ sūt sacm̄ tātm̄. xij. di. ibi. Si autē q̄ rit: de accidētib'. In tertia determinat de effectu sacramēti qd ē res tm̄ in fine di. ibi. Institutū est hoc sacramentū. Prima in duas. In prima ostēdit vtz corpus xp̄i in altari cōtineri sub sacramēto. In secūda determinat de transubstantiatione p̄ quā fit vt ibi sit vtz corp' xp̄i di. xj. ibi. Si autē q̄rit q̄lis rē. Prima in tres. In p̄ma ponit errozē quozū dā negantiū veritatē quā asserere intendit et p̄bationes cozp'. In secūda soluit p̄bationes ipoz̄: ibi. Que ex eadē rōne rē. In tertia inducit auctoritates ad veritatē p̄bandā: ibi. Dec et his silia obijciunt rē. Secūda p̄ diuidit i p̄es tres. In prima exponit auctoritates quas illi errantes p̄ se inducūt et expositionē sanctorū p̄dictā cōfirmat. In secūda ostēdit dubitationē eē de quadam auctoritate Aug. inducta p̄ se: ibi. Deinde addit q̄ magis mouet rē. In tertia exponit eam: ibi. Attēde his diligenter rē.

Ite quattuor grunf. **P**rimo vtz vtz corpus xp̄i cōtineat in hoc sacro. **S**ecūdo vtz totus xp̄s cōtineat in sacro s̄ speciebus q̄ manēt. **T**ertio quā sit ibi. **Q**uarto quō possit agnosci corp' xp̄i fm̄ q̄ ē s̄ sacro.

AD primum sic pro

cedit: **V**idet q̄ in sacro altaris nō cōtineat vtz corp' xp̄i: in his em̄ q̄ ad pietatē et reuerentiā p̄tinēt ouinā nihil d̄z eē qd i crudelitatē vel irreuerentiā sonet. sed manducare carnes hois sonat in quandā bestialē crudelitatē et irreuerentiā manducati. q̄ et in sacro pietatis qd ad māducandū vsus ordinat nō debet esse veruz corpus xp̄i qd manducatur. **S**acra ordinatur ad vtilitatem nostram. sed Jo. vi. di: Caro non p̄dest quicq̄. q̄ corpus xp̄i siue eius caro nō debet esse in hoc sacramento: sed solū eius spūalis virtus. **S**ergo. dicit i homel. de regulo: corpale p̄fictā dñi querebat q̄ per spūitū nūq̄ deorat: minus itaq̄ in illū cred' dicit quē nō putabat posse salutē dare nisi p̄sens esset in corpe. sed nō ponim' q̄ corpus chusti sit in altari nisi vt nobis sit cā salutis. ergo videt q̄ ex infirmitate fidei procedat. **S** nihil potest esse nunc vbi p̄us non fuit loco p̄existēte nisi ip̄m mutet. sed corpus xp̄i ante cōsecrationē nō erat in altari. si ergo post cōsecrationē sit ibi fm̄ veritatē: ōz q̄ aliquo mō sit mutatu qd nō pōt dīci. q̄ nō ē verū ibi corpus xp̄i. **S** nullū corpus pōt esse simul in diuersis locis. s̄ corpus xp̄i ē in celo vere quo ascēdit. q̄ impossibile ē q̄ sit in altari: p̄batio p̄me: nihil p̄tinēt extra suos terminos si terminos hēat. s̄ imini cōlibet cozp̄is locati sūt s̄l cū imio cozp̄is locat'. q̄ nullū corp' locatu i vno loco pōt eē extra terminos illi' loci: et ita nō pōt eē i duob' locis simul. **S** eadē rōne pōt poni corpus xp̄i eē i diuersis locis et eē vbiq̄: sic ponit angelum eē in diuersis locis: dicit q̄ ē vbiq̄q̄ v. lit. sed ponere q̄ corpus xp̄i vbiq̄ possit esse est hereticum q̄ hoc solius diuinitatis ē. q̄ nō pōt eē in diuersis locis simul. **S** angelus ē simplicior: q̄ corpus xp̄i. s̄ angel' nō pōt esse simul i plurib' locis. q̄ neq̄ cozp' xp̄i: et sic idē qd prius. **S** cozp' chusti iūq̄tū corpus non h̄z q̄ sit in pluribus locis. q̄ sic cuiilibet cozp̄i cōueniret: neq̄ inq̄tū gloriozū: q̄a multo fort' spūi gloriozato cōueniret: neq̄ inq̄tū diuinitati vnitu: q̄ vno nō ponit ip̄m extra limites cozp̄is. q̄ nullo modo sibi cōpenit. **S** Sed j. Cor. xj. Qui māducatur et bibit indigne iudiciū sibi māducatur et bibit nō diu dīcāo cozp' dñi s̄ s̄ eēt cozp' xp̄i ibi fm̄ solā significatōne nō oporteret dī iudicāe hūc cibū ab alijs: q̄ q̄libet p̄is eadē rōne signat cozp' xp̄i. q̄ ōz ponere q̄ sit ibi verū corpus xp̄i. **S** veritas i nouo testamēto debet rādere figuris veteris testamēti. s̄ i veteri testamēto ipse agnus q̄ figurabat xp̄m sumebat in cibū: vt patet

Exo. xij. g. in noua lege ipm verū corp' xpi qd p agnū significat dz māducari. ¶ Deutro. xxxij. vi. Dei pfecta sūt opa. sed nō pfecte cōiūgeremur deo p sacra q nobis tradidit nisi sub aliquo corp' ipse vere cōtinet. g. in hoc sacro verū corpus chri sti cōtinet: qz nō ē aliud assignare sacramētū in q chri stus realiter cōtinet. Ad hoc etiā sunt mul te auctoritates in lra posite. R. nōdeo dō q sub sa cro altaria cōtinet veyz corp' xpi qd de virgine traxit: 7 cōtrariū dicere ē heres: qz derogat verita ti scripture qua dñs dicit: hoc ē corpus meū. Rō aut' quare o3 q in hoc sacro ipse xps cōtinet i pncipio hui' tractat' dicit: qz scz nō ita pfecte nobis xps cōiūgeret si sola sacra illa haberem' in q bus cōiūgit nobis xps p virtutē suā i sacris illis pncipatā: 7 iō o3 esse aliqd sacm in quo xps non pt apatue: sed p suā essentiā pncipat' vt sit pfecta cōiunctio capitis ad membra. cōsequit' aut' 7 alie vtilitates: sic oñsio maxime charitatis i hoc q se ipsum dat nobis in cibū: subleuatio spei ex tā fa miliari cōiunctione ad ipm: 7 maximū meritum fidei in hoc q credunt multa in hoc sacro q nō solū pter rōnē sunt sed etiā cōtra sensuz vt videt' 7 multe alie vtilitates q explic' ri sufficiēt non pos sent. ¶ Ad. j. g. dō q in crudelitātē sonaret 7 ma xime irreuerentiā si corp' xpi ad modū cibi corpa lis manducaret: vt scz ipm veyz corp' xpi dilania' ret' 7 dentib' attereret: hoc aut' non cōtingit in sa cro ali manducatione: qz ipm p manducationē nō lacerat sed manducantes integros facit speciebus sub quib' lateat diuersis vt infra dicit. ¶ Ad. ij. dō q nihil pdesset caro xpi corp' lit' manducata vt dicit' ē: multū aut' pdest sac' faliter māducata: vñ Aug. dicit: Caro nō pdest qdē. sed quō illi i tellexerūt sic cō intellexerūt carnē quō i cadauer vertit aut in macello dilania. ¶ Ad. ij. dō q nō dicim' verū corpus xpi esse in altari eo q aliter nō posset salutē pferre sicut regulus credebatur. sed qz iste ē cōuenientissim' modus saluād: sicut et cōue nientissim' modus repationis hūane fuit p h' q verbū caro factū ē 7 habitauit i nobis: quia etiāz alius mod' repationis fuit possibilis. ¶ Ad. liij. dō q nō o3 semp' illud qd ē nūc vbi prius nō fuit localiter mutatu ē: qz pōt aliqd esse cōuersuz in ipm: sic cū aer in ignē cōuertit: sed tñ ignis muta tur mutatione generatōnis: 7 hoc accidit: qz ignis in illa cōuersione nō ē termin' generationis: sed cōpositū ex subiecto generatōnis. s. materia: 7 ter mino scz forma. vñ forma ipa q ē termin' p se nō gnā: vt i. vij. Meta. pbat. generat' ar p accēs: qz nō ē p se subsistens: sed i alio: q mutato mutari dē corp' aut' xpi ē in altari cū prius nō fuerit: qz panis puer' ē i ipz ita q ipz totū corp' ē termin' p se puer' siois: sic ibi erat forma nō tñ ē ens i alio sic forma s3 p se subsistēs: 7 ita non o3 q sit localit' motū neqz generatū p se neqz p accēs. ¶ Ad. v. dō q nulluz

corp' cōpat ad locē nisi mediātib' dīmensionib' quā titatiuis: 7 iō ibi corp' ē aliqd vt i loco vbi cōmē surant dīmensiones et dīmensionib' loci: 7 fm hoc corpus xpi nō est nisi in vno loco tñ scz in celo: s3 qz cōuersa est in corpus xpi substantia panis qui prius erat in hoc loco determinate mediātibus dīmensionib' suis q manēt transubstantiatione fa cta: iō manet locus nō qdem imēdiatē habens or dinē ad corp' xpi fm p prias dīmensiones sed fm dīmensiones panis remanētes sub qbus succedit corpus chri sti substantie panis: 7 iō nō ē hic vt i lo co p se loquēdo: sed vt i sacro nō solū significante s3 cōtinēte ipz ex vi puerfionis facte. 7 sic p3 q cor pus chri sti non est extra terminos loci sui fm q ei cōpetit esse alicubi intus vel extra ex dīmensionibus p prias qd est p se alicubi esse intus vel extra sed ē extra terminos loci qst per accidēs fm q cō petit ei esse alicubi rōne illaz dīmensionū que re manēt ex illo corp' qd cōuersuz ē in corp' chri sti. ¶ Ad. vij. dō q sicut ex dicitis p3 corp' xpi nō dē esse alicubi nisi rōne dīmensionū p priaz 7 illius corpis qd in ipm cōuersuz ē: nō ē aut' possibile q dīmensiones ei' p pte sint vbiqz: neqz q corpus in ipm cōuertēdū vbiqz sit: 7 iō quīs corpus xpi sit in pluribus locis aliquo mō nō tñ pōt esse vbiqz. ¶ Ad. vij. dō q rō illa bene sequeret si rōne p' puzū terminoz esset in plurib' locis qd multo fortius angelo cōueniret: sed cōuenit ei in quātūz aliqd corpus cōuertit in corpus xpi nō aut' in an gelū. ¶ Ad. viij. dō q hoc nō cōpetit corp' xpi: neqz in quātū ē corp': neqz in quātū ē glouificatus neqz in quātū diuinitati vnitū. s3 in quātū ē termi nus puerfionis. vñ silr accideret dō corp' lapidis si deus sili mō panis sbam in lapidē puerteret qd nō est dubium cum posse.

Ad secundū sic pro

ceditur: Videtur q xps nō cōtinetur sub sacramento quantū ad animā: quia chri sto nō cō petit esse in altari vt dicitur nisi fm q panis in ipsum cōuertitur. sed constat q panis non cō uertitur in animam chri sti. ergo anima chri sti nō est ibi. ¶ S. chri stus est in sacramento altaris vt cib' fidelū. sed non est cibus fm aiām sed fm cor pus: quia dicit: Caro mea vere est cib' Jo. vi. g. nō est ibi fm aiām. ¶ S. forma sacramenti debet re spondere sacramento. sed in forma nō fit mentio de anima sed soluz de corpore: quia dicitur: hoc est corpus meum. ergo non est ibi fm animam. ¶ Sed cōtra: q cūqz nō sepanē fm esse vbiqz ē vnum 7 aliud. sed vnum est esse anime chri sti et corpore sicut materie et forme. ergo cum corpus xpi sit in altari erit ibi anima. ¶ S. corpus xpi nō ē in sacro inaiatum sed corpus sine aiā est inaiatū ergo chri stus non est ibi fm corpus tñ sed etiam fm animā. ¶ Lterius videt' q sub spē panis xps

nō cōtineat ni quātū ad carnem aīatā: qz vt dictū est corp' xpi est ibi fm q' cibus. sed eē cibum non conuenit nisi carnī. vñ Jo. vi. Caro mea vere ē cibus. q' non ē ibi aliq' ps corpis nisi caro. ¶ **Q**uōd iā ē nō oī fieri. si q' in pane consecrato sūt oēs ptes corpis xpi erit ibi sanguis. q' nō oī q' p' p'secrationē vini itez ibi fieret. ¶ **Q**uōd i' reuelatōib' vitatez oīdit alio reuelatio eēt cā erroris: qd ē incōueniēs s'z spēs panis oīsa ē aliqū vt caro tm: sic legit i' vita beati Grego. q' nō ē sub spē panis aliqd de corpore xpi nisi caro: z nō sanguis vl' os vel aliud h' mōi. ¶ **S**ed sic corp' xpi significat in sacro ita cōtinet ibi. s'z significat fm q' ē: alio significatio eēt falsa. q' ē ibi fm q' ē. s'z caro nō ē sine sanguie z alijs p'rib' corpis. q' ē ibi nō solū caro sed etiā alie ptes corpis. ¶ In spē panis significatur totū id qd est res tm sine sacro. s'z vnitās corpis mystici: q' sūt in vino vt ex dictis. viij. di. p'z. s'z sic significat id qd ē res tm ita significat z cōtinet id qd est res z sacm q' z tot' xps q' ē res z sacm p'inet sub vtraqz spē.

Uter' vi q' nō sit ibi corp' xpi fm p'pua q'ritate: nō ē qd manet cōuertit i' alterū. s'z q'ntitas panis manet. q' nō cōuertit i' q'ntitatē corpis xpi sed corp' xpi nō ē in altari: vt dictū est nisi vt ē termin' cōuersionis q' nō ē ibi fm p'pua q'ntitatem.

S fm p'hm i. liij. p'hyfi. Corp' naturale non pōt eē sil cū dimēsiōib' sepati: qz tūc due dimēsiōnes eēt sil. s'z dimēsiōes panis manēt. q' s'z cū dē dimēsiōib' nō pōt eē corp' xpi cū dimēsiōib' bus p'pue q'ntitatis. ¶ **S** accēs p' depēdet a substantiā q' substantiā ab accēs: s'z ex pte ei' qd ē sac'z tm inuenit accēs sine substantiā. q' mltomagis pōt ponit ex pte ei' qd ē res z sacm q' sit substantiā sine accēs: z ita corp' xpi sine q'ntitate. ¶ **S** sic oīm ē supra: vbiqz ē corp' aliqd fm p'pua dimēsiōes ē ibi vt i' loco. s'z corp' xpi nō ē sub sacro vt in loco qz iā eēt extra terminos loci p'pui. q' impossibile ē q' sit ibi fm dimēsiōes p'pua. ¶ **S** z: subiectū nun' q' sepat a p'pua passione. s'z substantiē corp' p'pua passio ē q'ntitas dimēsiua. q' cum substantiā corpis xpi sit sub sacro ē q'ntitas ei' dimēsiua erit. ¶ **S** de rōne corpis viuū ē organizatio: vt p'z i. ij. de aīa s'z organizatio req'rit diuersūz sūt p'nu: sicut ar' p' supponit q'ntitatē. q' oī cū corp' xpi sit viuū sub sacro q' sit ibi sub p'pua q'ntitate. ¶ **U**ter' vi q' non sit ibi fm totā q'ntitatē suā: cōstat em q' quantitas corpis xpi nō inuenit extra corp' xpi vt corp' xpi sine p'pua q'ntitate. s'z p'nt q' corp' xpi nō ē vltra dimēsiōes panis: neqz aliq' ps dimēsiōis ē sub q' nō sit corp' xpi. q' si ē ibi q'ntitas tota corpis xpi: neqz excedit dimēsiōes panis: neqz excedit. s'z cōis animi cōceptio ē q' due q'ntitates qz vna alteri superposita: neqz excedit: neqz excedit sūt cōles: vt p'z in principio Euclidis. q' q'ntitas corpis xpi tota cōtur q'ntitati panis qd ē falsū: qz cōtingit eē maiorē et minorē. ¶ **S** nullū corp' fm totā suā q'ntitates

pōt cōtineri indifferēti magna z pua q'ntitate extrinseca. s'z corp' ch'isti cōtinet indifferēter sub pua pte: vel magna panis cōsecrati. q' non ē ibi fm totā suā q'ntitatē. ¶ **S** quādo cūqz sub aliq' q'ntitate extrinseca cōtinet corp' aliqd habēs partes distinctas fm suā intrinseca q'ntitatē totā cōtingit assignare sub qua parte illi' q'ntitatis singule partes cōtineant. sed corp' ch'isti cū sit organicū habet pres distinctas. si q' fm totā suā q'ntitatē p'inet sub dimēsiōibus erit assignare: vbi sit caput ei' et man' z pes qd ē impossibile: qz paruitas q'ntitatis nō sufficit ad talē distāt ā z p'cipue cum partes habeant distancias dēterminatas ppter multa intermedia que habent q'ntitates dēterminatas. ¶ **S** Sed contra: totalitas corpis attendit fm totalitatē q'ntitatis eius: qz fm q'ntitatē diuidit et pres habet. sed fm Aug. Ch'istus totus māducat i' sacramēto. q' ē ibi fm totā suā q'ntitatem.

S impossibile ē aliqd esse alicubi fm ptem q'ntitatis: z nō fm totā nisi diuisa q'ntitate ipsius. sed quāt' tas corpis xpi nō diuidit actu: qz corp' illud est impossibile. q' cū i' sacramēto cōtineat aliquid q'ntitatis corpis eius: impossibile ē dicere q' non cōtineat in toto. ¶ **R**ūdeo dō ad. j. q. q' in sacramēto altaris cōtinet aliqd dupliciter: vno mō ex vi sacramenti: alio mō ex naturali cōcomitātia. Ex vi quidē sacramenti cōtinet ibi illud ad qd cōuersio terminat. ad qd aut terminat cōuersio scū i' pōt ex tribus. Primo ex eo qd cōuertebat: nō em cōuertit materia sacramēti nisi in id ad qd habet similitudinē fm p'prietatē nature sue: sicut vinum in sanguinē. Secundo ex significatione forme cui' virtute sit cōuersio: vñ i' illud cōuersio terminat qd ē significatū p' formā. Tertio ex vsu sacramenti q' qd p'inet ad cibū cōtinet sub spē panis ex vi sacri: qd p'inet ad potū sub specie vini. Ex naturali aut cōcomitātia z q' p' accēs cōtinet sub sacramēto: illud qd p' se nō ē termin' cōuersionis s'z sine q' termin' cōuersionis eē nō pōt. fm hoc q' p'z q' cū aīa xpi nō hēat similitudinē cū substantiā panis: nec i' forma sacri de aīa fiat mētio: nec aīa conueniat ad vsū sacri q' ē māducare z bibere: ad aīam nō terminat cōuersio panis nec vini: s'z ad corpus et sanguinē xpi q' ab aīa sepatā nō sūt: z iō aīa nō cōtinet ibi ex vi sacri: s'z tm cōtinet ibi ex naturali cōcomitātia ad corp' qd viuificat. vñ si fuisset facta cōuersio panis i' corp' xpi qm erat mortuū aīa nō fuisset sub sacro. Et qd dictū ē de aīa debet intelligi de diuinitate: nisi q' diuinitas ei' ē: p'ter sacm est vbiqz. ¶ **E**t p' hoc p'z rōsio ad obiecta. ¶ **H** d. ij. q. dicendum q' duplex ē vsus sacramenti. s. māducare z bibere. māducare autem est vsus cibi sicci: sed bibere est vsus cibi humidī qui potus dicitur: iō sub specie panis q' ad vsū māducatōis ordinat cōtinet ex vi sacramenti nō solū caro xpi s'z os z oēs h' mōi ptes: nō aut sanguis qz cōtinet ex

vi sacri sub specie vini q̄ ad vsum potus ordinat: quous ex naturali cōcomitātia ⁊ sanguis sit sub specie p̄nis: ⁊ caro sub specie vini. ¶ Ad. j. q̄ dō q̄ ponit̄ ibi ps p̄ toto. s. caro p̄ toto corp̄e: ⁊ hāc p̄tem specialiter posuit: vt p̄ similitudinē corp̄alis māducaationis cui p̄cipue caro apta ē manuduceret ad sacramētalē: quous etiā ossa ⁊ alie h̄mōi p̄tes manducaationi aliquo mō cōpetant: cū fm̄ Auic. q̄dā aialia ip̄is nutriant. ¶ Ad. ij. dō q̄ illud q̄d iā ē n̄ sit eo mō q̄ ē: s̄ alio mō pōt fieri: q̄d ē potētia sit actu: ⁊ iō s̄guis x̄pi q̄ ē s̄b sacro hostia cōsecrata nō ex vi sacri sit ibi p̄ cōsecratōem vini ex vi sacri ex̄ne: sic etiā q̄d ē i vno loco p̄ acc̄ns: sit ibi p̄ se q̄nq̄. ¶ Ad. iij. dō q̄ visus corp̄alis vt dicit nō pōt videre corp̄ x̄pi fm̄ q̄ ē sub sacro. quid ar̄ illud sit q̄d q̄nq̄ i hoc sacro in sp̄e carnis aut sanguinis apparet infra dicit. ¶ Ad. iij. q. dō q̄ s̄ba panis q̄ cōuertit̄ in corpus x̄pi nō h̄z aliquā p̄portionē similitudinis ad q̄ritatē vel aliā accidētia x̄pi s̄ tantūmodo ad s̄bam ex̄ corp̄is: ⁊ iō cū n̄ h̄l cōuertat̄ in corp̄ ch̄risti de pane nisi substantia panis: q̄ accidētia manēt: constat q̄ cōuersio illa terminat̄ directe ad substantiā nō aut̄ ad accidētia: q̄ accidētia panis remanēt: ⁊ iō quātitas ⁊ aliā accidētia p̄pria corp̄is ch̄risti nō sunt ibi ex vi sacramēt̄: sūt t̄n̄ ibi fm̄ rei veritatē ex naturali cōcomitātia accidētis ad subiectū: vt de aia dictum est. ¶ Ad. j. q̄ dō q̄ rō illa p̄bat q̄ nō sit ibi ex vi sacramēt̄: et hoc concedo. ¶ Ad. ij. dō q̄ q̄ d̄mēiones corp̄is x̄pi n̄ sūt ibi ex vi sacramēt̄: sed solū ex eo q̄ cōcomitant̄ inseparabiliter s̄bz: constat q̄ cōtrario ordine sūt ibi d̄mēiones p̄prie corp̄is ch̄risti: ⁊ d̄mēiones locati corp̄is in loco. Corp̄is em̄ substantia locati nō h̄z ordinē ad locū nisi mediantib̄ d̄mēionib̄: ⁊ iō q̄ d̄mēiones corp̄is locati nō possunt esse simul cū alijs d̄mēionib̄: sed ex p̄nti q̄ s̄ba corp̄is locati nō possit esse s̄l cū alijs d̄mēionib̄: neq̄ sepatis neq̄ i alio corp̄e ex̄ntib̄: s̄ h̄c cōtrario s̄ba corp̄is x̄pi p̄ se mediate ordinat̄ ad h̄ q̄ sit sub sacro ⁊ d̄mēiones ei⁹ p̄prie ex̄ p̄nti ⁊ p̄ acc̄ns: s̄ba ar̄ ex h̄ q̄ ē substantia nō phibet̄ eē s̄l cū d̄mēionib̄ q̄buscunq̄ sine cōiunctis sibi sine sepatis: aut ex̄ntib̄ i alio s̄bfecto: sic s̄ba angeli pōt eē s̄l vbi ē aliud corp̄: et iō etiā corp̄ x̄pi sub p̄pria q̄ritate pōt eē sub d̄mēionib̄ panis. ¶ Ad. iij. dō q̄ nō pōt fieri sine mutatiōe panis q̄ ei⁹ accidētia sine s̄ba remanēt: ⁊ s̄l nō possit fieri q̄ substantia corp̄is x̄pi esset sine accidētib̄ sine sua mutatiōe. possit ar̄ de hoc facē vt sine accidētib̄ p̄prie cēt ad minus aliq̄b̄ intrinseca: ⁊ q̄ nō ē inuēniēs panē mutari: esset ar̄ inuēniēs x̄pm mutari mutatiōe et iō nō ē s̄l q̄d inducit rō. ¶ Ad. iij. dō q̄ quous corp̄ x̄pi cū q̄ritate p̄pria sit sub sacramēto non est t̄n̄ ibi mediate sua q̄ritate: ⁊ iō nō ē ibi vt i loco. ¶ Ad. iij. q. dō q̄ q̄ rōne ponit̄ ibi ps q̄ritate

tis eadē rōne ibi poni debet etiā tota q̄ritas: q̄ si cut corp̄ x̄pi non separat̄ a p̄pria q̄ritate: ita vna ps quātitas nō separat̄ ab alia: vtrūq̄ em̄ sine mutatiōe intrinseca corp̄is x̄pi non possit euenire.

¶ Ad. j. q̄ dō q̄ in suppositione directe quātitas applicat̄ quātitati: ⁊ q̄ quātitas x̄pi nō directe applicat̄ quātitati panis: q̄ nō mediate ip̄a corp̄ x̄pi sub d̄mēione panis ē: iō nō ē ibi aliq̄ suppositio q̄ritatis ad q̄ritatē: nec aliq̄ cōmēsuratio q̄ritati: ⁊ iō nō seq̄t̄ q̄ sint equalia. ¶ Ad. ij. dō q̄ sic illa q̄ nō h̄nt q̄ritatē possūt eē indifferenter s̄b p̄ua ⁊ magna quātitate: sic p̄z de aia q̄ ē indifferenter i magno ⁊ puo corp̄e: ita illud q̄d nō rōne sue quātitatis p̄tinet̄ sub aliqua q̄ritate pōt esse indifferenter i magna ⁊ parua quātitate sic ē i p̄posito

¶ Ad. iij. dō q̄ situs sic obiectio tāgit: quātitatez p̄supponit̄: ⁊ q̄ quātitas x̄pi nullā similitudinē h̄z ad d̄mēiones panis: iō etiā nec situs p̄tiu corp̄is x̄pi: ⁊ iō quous corp̄ x̄pi put̄ ē sub sacramēto habeat p̄tes distinctas ⁊ situatas situ naturali: nō ē t̄n̄ assignare i p̄tib̄ d̄mēionū panis: vbi singule p̄tes corp̄is x̄pi iacc̄nt: nec t̄n̄ seq̄t̄ q̄ dicamus corp̄ x̄pi cōsufuz q̄ ordinē h̄nt p̄tes i se sed fm̄ ordinē illū n̄ cōpant̄ ad d̄mēiones exteriores

Ad tertium sic proce

ditur: vt q̄ corpus x̄pi cōtineat̄ sub sacro circūscriptiue: omē em̄ corp̄ q̄d ē i loco circūscribitur. sed corpus x̄pi est sub sacramēto sicut i loco quod pater: quia non est aliū modum assignare de modis essendi in: quos assignat p̄bus in. iij. p̄physi. ergo corpus x̄pi ē i loco circūscriptiue. ¶ Ad. j. in sex p̄ncipijs d̄ q̄ p̄prie ē positio nis p̄mo loco substantie inherere. s̄z corp̄is x̄pi s̄ba nō denudat̄ alijs p̄prietatib̄ put̄ ē sub sacro. s̄ neq̄ positioe. s̄ fm̄ q̄ ē sub sacro ē i loco: q̄ positio ordinē p̄tiu i loco d̄c. ¶ Ad. omē corp̄ q̄d p̄tinet̄ su p̄ficie alteri corp̄is: ita q̄ nō excedit: neq̄ excedit circūscribitur illa super ficie sicut loco. sed corpus ch̄risti totum vt dictum est continetur sub vltima superficie d̄mēionum panis q̄ manent: ⁊ nec excedit: nec excedit. s̄ ē sicut i loco circūscriptiue.

¶ Ad. omē q̄d replet locū circūscribit̄ loco. s̄z corpus x̄pi replet locū d̄mēionū als cēt vacuum. s̄ corpus ch̄risti circūscribit̄ speciebus illis. ¶ Sed p̄: omē corpus q̄d circūscribit̄ loco commensurat̄ loco circūscribendi: quia locus et locatum sunt equalia: vt d̄c in. iij. p̄physi. sed corpus x̄pi nō commensurat̄ quātitati d̄mēionum: vt dictum ē s̄ nō est ibi sic i loco circūscriptiue. ¶ Ad. omē corp̄ q̄d circūscribit̄ loco aliquo p̄tes ei⁹ h̄nt situ determinatum i loco illo. sed hoc vt dictum est non conuenit corp̄o: ch̄risti rōne d̄mēionū illaz. s̄ n̄ p̄tinet̄ eis circūscriptiue. ¶ Alterius videt̄ q̄ p̄tinetur eis saltē diffinitive: q̄ pl̄ distat̄ a natura loci angel̄ q̄ corp̄ x̄pi. s̄z angelus nō pōt eē

in loco qui loco diffinitur vt communis dicitur. **¶** In loco for-
 ti corpore christi est diffinitio sub speciebus illis. **¶** Quod est cor-
 porale iduudum est dominatum ad hic et nunc. sed corpus
 christi est huiusmodi. **¶** Dominatum ad hic et nunc. sed est diffinitio
 ue sub speciebus. **¶** Quod est finitus ex his alicubi diffinitio
 ue est ibi. sed corpus christi est huiusmodi. **¶** Sed dicitur: **¶** Quod
 quod est diffinitio alicubi ita est ibi quod non alibi. sed corpus
 christi non ita est sub speciebus quod non alibi. sed est diffinitio
 sub alio. **¶** Quod est quod potest sine sui mutacione alibi esse quod
 hoc non est diffinitio. propter hoc ponitur angelos moueri
 quod loco diffinitur. sed corpus christi potest alicubi esse quod sub
 speciebus illis sine omni mutacione vel sua vel speciebus: puta si
 alicubi corpus christi defecerat. **¶** Non erat hic diffinitio.
¶ Alteri videtur quod corpus christi non possit esse totum sub
 quolibet parte speciebus. dimensiones enim panis remanentes
 possunt in infinitum diuidi. si quod in quolibet parte dimen-
 sionum illarum esset corpus christi totum esset infinites sub eis
 de dimensionibus quod est impossibile. **¶** Sed dicitur: **¶** Quod
 quod est sunt simul sibi inuicem sunt sibi in quolibet parte di-
 mensionum est totum corpus christi vbicumque est pars corporis
 christi esset totum corpus christi. **¶** Sed vbi esset vna pars esset alia: et
 hoc repugnat distinctio partium que requiritur in corpore orga-
 nico. **¶** Non est possibile quod totum corpus christi sub quolibet
 parte speciebus sit. **¶** Augustinus dicit quod proprium est spiritus quod
 possit sibi in diuersis partibus totum esse. sed corpus christi non potest
 nec per vnionem nec per gloriam extra limites corporis
 ut possit percipere proprietatem spiritus quod corpus christi non est totum in quolibet
 libere parte speciebus. **¶** Sed dicitur quod dicitur: **¶** Vbi est
 est corpus et totum. et loquitur de corpore domini in sacro. sed in quolibet
 libere parte dimensionum est aliquid pars corporis domini. **¶** Sed in quolibet
 libere parte dimensionum est totum. **¶** Alteri videtur quod cor-
 pus christi mouetur ad motum hostie. **¶** Quod est quod definit
 esse vbi prius erat et incipit esse vbi prius non erat mouetur
 vel per se vel per accensum. sed corpus christi translata hostia de
 finit esse vbi prius erat: sed in altari: et incipit esse vbi
 prius non erat: sed in pyxide vel in ore. ergo cor-
 pus christi mouetur ad motum hostie vel per se vel per
 accensum. **¶** Sed secundum philosophum in ij. top. **¶** Mouetur nobis
 mouetur ea que in nobis sunt. sed corpus christi vere continetur
 sub speciebus illis. ergo species translatis et ipsi tras-
 fertur. **¶** Sed anima vel angelus magis recedit a natura
 loci que corpus christi. sed anima vel angelus mouetur per accensum
 moto corpore vnito vel assumpto. **¶** Multo fortius corpus
 christi. **¶** Sed contra nullum quietum manens in eodem loco
 mouetur per se vel per accensum. sed corpus christi est huiusmodi. **¶** Sed
 dicitur: **¶** Quod mouetur per accensum ad motum alteri diffi-
 nitio est in illo. unde deus non mouetur ad motum alicuius
 nec anima ad motum manens. sed corpus christi non est diffinitio
 sub speciebus illis. **¶** Sed non mouetur ad motum illarum. **¶** Sed
 dicitur ad. **¶** Quod locus dicit circumscribere loca-
 tum ex eo quod in circuitu describit figuram locati
 quia loci proprius et locati oportet esse vniam figu-
 ram: figura autem est qualitas circa quantitate. et quod

corpus christi non habet ordinem ad species sub quibus con-
 tinet mediate quantitate sed e contrario ut dictum est: ideo
 nec figura corporis christi respondet figure speciebus sic patet
 ad secundum: et ideo patet quod non est sub speciebus circumscribitur: et patet
 nec est in eis sic in loco: quod nihil per se et proprie loquendo
 est in loco ut in loco: nisi quod loco circumscribitur. **¶** Ad
 id quod dicitur quod paratio corporis christi ad species sub quibus est
 non est similis alicui paratio naturali: et ideo non potest redu-
 ci proprie loquendo ad aliquem modum a philosopho assi-
 gnatorum: tamen habet aliquid similitudinem cum illo modo quod
 aliquid dicitur esse in loco secundum quod est in loco esse in aliquo
 separato extra substantiam suam quod non est eius causa. et se-
 cundum hoc etiam Inno. dicit corpus christi esse in pluribus lo-
 cis quod dicitur sub pluribus speciebus. **¶** Ad id quod dicitur quod
 quod corpus christi non denudet positionem nec aliquam sua-
 rum proprietatem ex hoc quod est sub sacramento: non tamen sequi-
 tur quod secundum quod habet figuram et quantitate et positio-
 nem oportet ad species sacramenti. sicut hoc non oportet ad lo-
 cum et hoc quod habet animam vel mediante anima: quod
 per hoc quod in loco est anima non priuatur. **¶** Ad id quod dicitur
 quod ad circumscriptionem per extensum. **¶** Quod locatum figurat
 loco aut e contrario: et hoc non est in proposito ratione
 iam dicta. **¶** Ad id quod dicitur quod corpus naturale non
 habet quod repleat locum ex parte materie nec ex
 parte dimensionum. unde secundum philosophum in iij. phys. et
 in iij. Meta. dimensiones separate si ponantur esse
 vel corpus mathematicum quod ideo est replet
 locum et non potest esse simul cum alio corpore. Nec
 obstat quod ipse in iij. phys. in capitulo de vacuo vi-
 detur ut dimensionibus separatis que vacuo: quia
 procedit ex suppositione illorum qui ponebant dimen-
 siones separatas existentes inter terminos corporis
 continentis esse locum. unde sequitur quod quoniam ille dimen-
 siones fuerunt sine corpore sensibili quod dicatur va-
 cuus: sic enim vacuū ponebat. et ideo dicitur in pro-
 posito quod cum corpus christi non comparatur ad locum istum
 in quo est sub sacramento mediantibus propriis di-
 mensionibus non replet locum: nec tamen locus ille est
 vacuus: quia repletur dimensionibus separatis
 sacramenti corporis christi. **¶** Ad id quod dicitur quod ad hoc quod
 aliquid sit in loco diffinitio duo requiruntur. Pri-
 mum est ut competat ibi esse ei: quia quod non est in
 aliquo loco non potest loco illo diffiniri. Secun-
 dum est quod sit ibi sicut in loco commensurato aliquo mo-
 do sue quantitati vel virtuti. corpus enim bicubita-
 le non diffinitur loco vnus cubiti: quamuis ali-
 modo sit ibi. nec anima est diffinitio in manu: quia
 est et in alijs partibus eo quod non est in manu secun-
 dum totam virtutem suam: et ideo omne quod habet quan-
 titate finitam vel virtute oportet quod sit diffinitio
 in loco in quo est: et ideo angelus diffinitio sunt in
 loco: non in deo. corpus autem christi quod secundum veritatem sit
 sub speciebus: non tamen competat ei ratione sui: quod nec ratione
 sue quantitate ut dictum est: nec ratione sue virtutis: sed
 ratione illa quod in ipso pueris est ibi persistens: cuius dimen-
 siones adhuc manent quod ad locum illud determinabat

et ideo non diffinit loco illo. s; sili modo potest ee
 alibi vbicūq; fuerint panis dimensiones couersi
 in ipm. ¶ Ad p^m q^o angelus e i loco q^o diffini
 tur nō q^o aliqd couertat in ipm: s; rōne sue opa
 tionis virtutis et essentie: et iō non pōt esse nisi in
 vno loco: q^o substantia rei nō ē nisi semel. ¶ Ad 2^m
 dō q^o corp^o xpi sic et alia corpa determinat ad vnū
 locū q^o ppetit ei rōne sue qntitatis q^o ibi ē vt in lo
 co: sed non hoc modo sub spēb^o ē: et iō rō nō seqt
 ¶ Ad iij. dō q^o finitū et infinitū sūt passiones qn
 titatis fm pbm i. j. Phyl. vii cū corp^o xpi nō ha
 beat ex rōne sue qntitatis q^o sit vbi psecraf: s; ma
 gis ex couersione alterius i ipm corp^o xpi: sic ee in
 plurib^o: et nō diffinit iue i vno nō pntet ad ei^o finita
 te vl infinitate s; mag^o ad numerū eoz q^o couertū
 tur i ipm. ¶ Ad iij. q. dō q^o circa h^o ē duplex opi
 nio. Quidā em dicit q^o hostia remanete integra
 christ^o tot^o ē sub tota hostia: nō tñ sub qlibet ho
 stie pte: s; hostia diuisa christ^o tot^o remanet sub q
 libet pte. Et ponit exēplū de speculo: q^o Aug. dicit
 q^o sic fracto speculo multiplicat spēs vl imagines
 sic p^o fractionē q^o sūt ptes toties ē ibi christ^o: con
 stat autē q^o an fractionē speculi nō erat ibi nisi vna
 imago. Istud autē nō potest stare: q^o hostia integra
 manente aliquo modo ē corp^o christi sub pibus
 hostie. si q^o nō sit ibi fm totū erit fm pte. s; omne
 qd ē totū i toto: et p^o ei^o pte ē ibi situatū: et ita cor
 pus christi eet situatū sub sacro: et circūscripti
 ue qd ē impossibile. Exēplū autē nō ē conueniē
 q^o imago speculi nō ē ibi vt forma absolute quie
 scēs i subiecto: s; aggenerat ex reuerberatione: et
 iō q^o dū ē vna superficies speculi fit vna reuerbera
 tio: et p^o pns vna imago resultat: fracto at^o speculo
 sunt multe superficies: et p^o pns multe reflexiones et
 imagines mltē rsultates. Si at^o eet forma absolute
 q^o dēcēs i subiecto: aut ess; pns qntitate: sic albedo q
 fūdat i superficie: aut pcedēs qntitate sic forma sub
 stantialis. si pmo mō de necessitate eet tota in toto
 et p^o i pte an fractionē speculi et p^o. si autē eet pce
 dens qntitate eet an et post: et tota i toto et tota in
 pte: sic tota forma substantialis ligni ē i qlibet p
 te ei^o: q^o totalitas forme sbalis non recipit qntitati
 totalitate: sic ē de totalitate formaz accidentaliū
 q^o fūdanē in qntitate et p^o supponit ipam. corp^o autē
 christi pntet absolute sub specieb^o: et h^o non con
 uenit sibi mediāte quātitate vt dictū ē scā rōne sb
 stantie inq^o sbā panis ē puerfa: et iō et an fractio
 nē ē totū i toto et totū in partib^o: q^o vbicūq; erat
 tota natura panis ē tota natura corpis xpi: et p^o pns
 ē totū corp^o et tota quātitas ei^o. Et hec ē alia opi
 nio q^o magis vera videt. ¶ Ad p^m q^o vnitas
 rei pseqt ee ip^o: ptes autē alicui^o homogenū conti
 nuū an diuisionem nō habēt esse actu sed potētia
 cātū: et iō nulla illaz habet vnitate p^o in actu
 vñ actu non ē accipe ipaz numerū: sed potentia
 tānū: et ppter hoc forma q^o ē tota in toto tali et to

ta i pteb^o ei^o nō dē an diuisionē p^otinui ee ibi plu
 rics actu s; solū potētia: s; p^o diuisionem multipli
 catur fm actū: sicut patet de aia in aialibus auu
 losis: et similiter corpus christi ante diuisionē ho
 stie quū sit totū sub qlibet pte hostie: non est ta
 men pluries actu sub partibus illis: sed tñ poten
 tia: nec ē in conueniēs q^o sit ibi infinitas in potentia
 ¶ Ad ij. dō q^o cōfusio opponit ordini p^otinū q
 pntet ad rōne situs. et q^o corpus christi nō ē situa
 liter sub sacramento: iō nō sequit ibi aliqua confu
 sio partū ex hoc q^o i quolibet signato hostie ē to
 totū corpus christi et qlibet ps eius: quū em non
 sit accipe ordinē p^otinū corpis xpi fm cōpationem
 ad ptes hostie: tñ ē accipe ordinē ipaz p^otinū ad in
 uicē in corpe christi fm p^otinū qntitate. ¶ Ad 3^m
 dō q^o spiritui cōpetit esse totū in toto et in qlibet
 parte: quia non habet quantitatem nec a quanti
 tate substantia eius dependet. corpus autē christi
 quū in se cōsideratū nō absoluat a p^otinū qntitate
 tamen non comparatur ad hostiā sub qua est fm
 p^otinū quātitate: et ideo nō est spiritus sed p^otinū
 quantū ad aliqd p^otinū spiritus fm cōpationem
 ad species sub quibus cōtinet. ¶ Ad iij. q. dō q^o
 moueri in loco includit esse in loco. vñ
 ad hoc q^o aliqd p se moueat in loco oportet q^o
 p se sit in loco et q^o p se moueat nō ad motū alte
 rius. sed p accidens aliqd mouet in loco duplici
 vno mō q^o per accidens ē in loco sicut forme mo
 uent p accidēs. alio q^o p se ē in loco s; p accidens
 mouet in loco: sic p^o in his que vehunt: q^o locus
 quē mutat ē p se eoz p^otinū loc^o vel cōis: corpus
 at xpi i loco quē spēs trāsmutat nō ē p se neq; sic i
 loco p^o neq; sic i loco cōi sic ex dicit^o patē pōt: et
 iō p se in illo moueri nō potest: neq; p accidens: si
 cut corpora p accidens mouent: sed hoc mō quo
 aliquid p per accidens est in loco et p accidens
 mouet: nec differet vt quidā dicit^o differre vtrum
 species moueātur in eodē loco aut transferantur
 de loco ad locū: q^o qd i eodē loco fm sbam ma
 nēs mouet mutat locū nō solū fm ptes s; fm to
 tū: vt in. vi. Phyl. pbat. Et fm hoc patet solutio
 ad vtrāq; pte pter vltimū. ¶ Ad ij. dō q^o quū
 nō diffinit hoc loco: tñ pfecte est ibi: et q^otinū ad
 substantiā et q^otinū ad virtutē tamen per accidēs
 non aut in manu pfecte est anima: vñ nō ē sic.
Ad quartū sic p^o
 cedit: Videt q^o ocul^o glorificat^o possit vidē
 ipz vey corp^o xpi sb spēb^o exnā: ipe em xps sb spe
 cieb^o exnā videt seipm ibi corpali oculo. s; corpa
 glorificata pformant corpi ei^o: vt dē Phyl. iij. q^o et
 ali^o ocul^o glorificatus puta virginis pōt hoc idē.
 ¶ Iō vt infra dicit^o corp^o xpi sub alia spē p^o
 nit vt fides hz meritū s; illi q^o sunt in gloria nō ha
 bēt fidē. q^o ipi ad ipam substantiā corpis ei^o vidēdā
 ptingunt corpali oculo et fm q^o ē sub sacramen

to. **P**pter velamē specierū q̄b̄ verū corpus
 christi velat̄ decipit̄ sensus viatoris. s̄z stat̄ glorie
 nō patit̄ deceptionē neq̄z velamen. q̄ ipam s̄bam
 corpus christi sub sacro videt̄. **S**z̄ maior ma
 gnitudo i eqli distātia visa sub maiori angulo vi
 det̄: vt p̄spectiui pbant. s̄z maior ē q̄ntitas corpis
 christi q̄ hostie hui⁹: ⁊ distātia ad oculū ē eadē. q̄
 ocul⁹ vidēs corp⁹ xpi ⁊ hostiā videt̄ corp⁹ christi
 sub maiori angulo. sed corp⁹ christi v̄ sub specie
 hostie. q̄ minor angul⁹ p̄tinet maiore q̄d ē impos
 sibile. **P** corp⁹ nō ē natū mouere visuz nisi mo
 to medio. sed mediū non mouet a colore corpis
 christi: q̄ nos etiā viderem⁹. q̄ impossibile ē q̄ ab
 aliq̄ oculo videat̄: nullus em̄ ocul⁹ videt nisi mor⁹
 a colore. **U**terius videt̄ q̄ q̄n̄ apparet i sp̄e car
 nis vel pueri in altari q̄ videat̄ in sp̄e pp̄ia: corp⁹
 em̄ christi nō ē nisi sub specie pp̄ia vel sub specie
 panis. s̄z tūc definit̄ ibi eē sp̄es panis. q̄ si nō ē spe
 cies pp̄ia illa in qua videt̄ nullo modo erit ibi.
P illa oñsio ē ad edificatōem fidei. s̄z nō cōfir
 mare fides si christ⁹ i sp̄e alteri⁹ carnis apparet
 q̄ i sp̄e pp̄ia ibi apparet. **P** nihil pōt̄ appare
 re in aliquo q̄d nō ē i eo. s̄z i sacro altaris nō ē nisi
 sp̄es panis q̄ ē tm̄ sacm̄: ⁊ corp⁹ xpi q̄d ē res cōtē
 ta. illud aut̄ q̄d ibi apparet nō ē sp̄es panis. q̄ est
 sp̄es corpis christi. **S**z̄ cū i h̄ sacro nō sit ali
 qua deceptio. q̄ ōz fm̄ veritatē ibi esse illud q̄d se
 sus p̄cipit. s̄z sensus p̄cipit ibi q̄sdā puas dimensio
 nes q̄z iudiciū ad ipm̄ p̄tinet. q̄ sūt ibi ille dimen
 siones. s̄z ille nō sūt dimensioes corpis xpi cū sint
 multo minores. q̄ sūt ibi alie dimensioes q̄ dimen
 siones corpis xpi: ⁊ sup̄ illas sūdant sp̄es q̄ ibi ap
 parent. cū q̄ sp̄es corpis xpi nō fundant nisi sup̄ di
 mensioes pp̄ias nō v̄ ibi corp⁹ xpi in pp̄ia sp̄e
P sup̄ficies illi⁹ speciei q̄ ibi apparet tagit̄ aerē
 circūstantē. q̄ illud cui⁹ ē illa sup̄ficies ē ibi sicut in
 loco. sed corpus christi non est ibi sicut in loco: vt
 dictum est. q̄ illa species que ibi apparet non est
 sp̄es corpis christi. **U**terius videt̄ q̄ in hoc ca
 su debeat sumi: quia in sumente exigitur deuo
 tio. s̄z talis oñsio fit ad augmentādā deuotionem
 q̄ tūc magis ōz sumi. **P** ille q̄ cōsecrat fm̄ ca
 nonea ōz sumere q̄d non possit nisi illud q̄d sub
 specie carni⁹ apparet sumeret. q̄ ōz sumere. **S**z̄
 cōtra nihil horredū ē cōmittēdū in hoc sacro. sed
 horredū ē comedere carnē crudā. q̄ illud q̄d i s̄
 stantia carnis crude apparet non est sumēdū
Uterius v̄ q̄ nec angel⁹ possit̄ videri corp⁹ chri
 sti sub sacramento: q̄ q̄sdā sancti sunt maiores qui
 busdā angelis: vt hētur p̄ glo. j. Lor. v. sup̄ illō an
 gelos iudicabim⁹. sed oculus glorificatus homis
 sancti non potest ipsum videre. ergo nec angelus
P q̄d est in se visibile si ab aliquo non videat̄
 hoc est propter defectū vidētis. sed oculus glori
 ficatus qui non videt corpus christi sub sacramē
 to ab omni defectu est immunis. ergo corp⁹ chri

sti non est de se visibile sub sacramento existēs. sed
 q̄d de se nō est visibile a nullo potest videri. ergo
 nec angelus corpus xpi videre pōt̄ sub sacramento
Sed cōtra Grego. qd̄ ē q̄d nō videat̄ q̄ vidētē
 omnia vident. sed angeli vident deum videntem
 oia: vt pater Math. xviij. Angeli eoz̄ semp̄ vidēt
 faciem patris. ergo vidēt corpus christi sub sacra
 mento. **U**terius videtur q̄ comprehendī pos
 sit intellectu viatoris: q̄d em̄ est sup̄a intellectum
 est sup̄a sermonē: vt patet i li. de causis. s̄z nos lo
 quimur de corpore christi sub sacramento cōtento
 ergo non est omnino sup̄a intellectum nostrum
P null⁹ tenet̄ ad impossibile. s̄z q̄libz̄ tenet̄ p̄cedē
 et mente tenere corpus christi verū esse sub sacra
 mento. ergo mente capi potest. **S**ed contra i
 tellectus noster outū habet a sensu. s̄z corp⁹ xpi s̄b
 sacro nō cadit i sensū: vt pbatū ē. q̄ nō cadit i in
 tellectum nostrum. **R**ndeo dicēdū ad. j. q. quia
 nihil videtur corpali visu nisi per hoc q̄ oculus
 eius mouetur ab obiecto fm̄ similitudinē coloris
 in ipso existis: que quidem similitudo primo fit in
 medio: et deinde in sensu. corpus autē christi nō
 habet ordinē ad species sub quib⁹ ē rōne quanti
 tatis sue: ⁊ iō nō pōt̄ aggenerari similitudo colo
 ris eius in aere contingente species duplici rōne.
 Primo q̄ ois actio corpalis requirit cōtactū: ta
 ctus autē corpaliū p̄sequit̄ quāritatē: q̄ nihil aliud
 est q̄ cōtactio terminoz̄ duaz̄ quāritatū: ⁊ iō cor
 pus christi nō tangit aerē circūstantē: ⁊ ppter hoc
 non potest in ipso aggenerare similitudinem colo
 ris sui. Secundo quia color consequit̄ quāritatē
 cū immediatū subiectū eius sit superficies. ⁊ quia
 corp⁹ xpi nō habet ordinē ad hūc locuz̄ rōne sue
 quāritatis: ideo nec rōne sui coloris: ⁊ iō sicut nō
 coniungit̄ aeri circūstanti fm̄ quantitatē ita nō
 assumilat̄ sibi ipsum aggenerando similitudinem
 coloris sui in eo. **A**d p̄m̄ ergo dō q̄ si ocul⁹ xpi
 esset extra species sacramenti non videret substā
 tiam suā infra species contentaz̄ ex natura glorie
 nisi miraculose: ⁊ iō non oportet q̄ oculus glori
 ficatus videat nisi forte p̄ miraculū. **A**d 2m̄ dō
 q̄ comprehendētes quos non videant forte corpo
 rali visione corpus christi sub sacramento: vidēt
 tū visione intellectuali plena: ⁊ iō nō oportet q̄ ha
 beant de eo fidē sed p̄fectaz̄ cognitionem. **A**d
 3m̄ dō q̄ sensus in hoc sacramento non decipitur
 quia sensus non habet iudicare de substantia: s̄z
 de formis sensibilibus: ⁊ iō cū forme sensibiles sint
 ibi vere in iudicio sensus nō est deceptio: s̄z potest
 esse deceptio in iudicio intellectus nisi assit̄ fides
 vel plena cognitio: ⁊ quos lateat visū corpale bea
 toz̄ nō tū latet ipos q̄ intellectu cōspiciunt: sic
 etiā essentia dei nō videt ocul⁹ corpis: s̄z ocul⁹ mē
 tis ipsoz̄: vt Aug. dicit in li. de videndo deum.
Ad. ij. q. dō q̄ absq̄ omni dubio dicēdum est
 illud q̄d ibi apparet esse verū corp⁹ xpi alio non

adoraret sicut et prius erat quoniam in specie panis videbatur. Sed utrum species illa quae ibi apparet sit species corporis christi difficile est determinare. Quidam ei dicunt quod species illa carnis vel pueri est tantum in oculo videtur: et hoc forte aliqui verum esse cum ab uno videatur in specie panis et ab alio in specie carnis vel pueri: ab eodem est quoniam per modicum inter se sub specie panis vel quod prius sub specie carnis videbatur: et secundum hoc potest fieri diuino miraculo ut similitudo corporis christi fiat in oculo sicut naturaliter fieret si corpus christi prius esset. nec est deceptio: quia non fit nisi ad instructionem fidei et deuotionem excitandam. Sed quod aliqui ab omnibus ita verum: et quoniam ita diuina fuerit in tali specie: ideo alij dicunt quod vera species corporis christi extra visum immutat. nec obstat quod verum in maiori quantitate et non in specie gloriosa: quia in parte corporis gloriosi est ut se ostendat in toto vel in parte et in specie gloriosa vel non gloriosa. sed quia immutatio visus ab aliquo corpore per medium fit per contactum eius quod sentit ad medium quo sentitur: oportebit secundum hoc dicere quod corpus christi sit secundum hoc tagat medium visionis: et per consequens quod sit ibi sicut in loco: et ita quod vel sit simul in pluribus locis: vel quod localiter motus sit de celo descendens: quod tamen ei non est impossibile. sed huic obuiat quod Hieronymus dicit quod de multorum episcoporum consilio sigillatim fuit hoc quod apparebat in specie corporis christi et positum in altari corpus autem christi si ibi esset localiter dispareret postquam apparuisset: sic accidit discipulis eunibus in Emmaus: nullo autem modo reseruaret inclusum. Et ideo securum verum dicere quod sicut quoniam videbat corpus christi in specie panis erat quedam dimensio subsistens et in illis alia accidentia sensibilia fundabatur: ita ille eadem dimensio non manet et eis alia accidentia superducunt diuina virtute que species carnis prehendunt sicut et accidentia quae prius erant precedebant species panis. et potest esse quod eadem virtute illis accidentibus recedentibus inter accidentia panis reducatur cum est naturali actione aliquod illorum quoniam accidentium immutari possunt dimensionibus manentibus: sicut odor vini vel sapor si diu reserua retur. **Ad. j. g.** dicitur quod adhuc species panis manent quantum ad dimensiones quae prius subsistebant et principales erant in sacro quibus color et alia huiusmodi non maneat diuina virtute hoc faciente: et ideo sub illis dimensionibus adhuc manet corpus christi. **Ad. ij.** dicitur quod edificatur fides et excitatur deuotio: quia illa accidentia sunt sicut omnia accidentibus carnis christi vere quod non erat de accidentibus panis quantum sint ipsa met accidentia corporis christi. **Ad. iij.** dicitur quod quantum illa accidentia carnis ibi prius non essent tamen sunt superducta ad fidei instructionem diuina virtute. **Ad. iij. q. d.** quod visus sacri et mane sacri pretere: sic ablutio aqua in baptismo. et quod corpus christi in hoc sacro sub specie panis nobis proponit ideo visus sacri est per manducationem: ut supra dictum est. cum ergo in specie propria vel in specie carnis cruetate appareat vel in tali specie non habeat rationem tibi non dicitur assumi ab eo cui sic apparet: sed ab alio cui sub specie panis apparet. si autem omnibus sub specie

carnis appareret: tunc debet eum reliquias ponere. **Ad. primu** ergo dicendum quod deuotio non excitatur hoc ad manducandum: quia non in specie tibi proponitur sed ad venerandum. **Ad. ij. d.** dicitur quod in tali casu sacerdos debet celebrare ut quidam dicunt: et corpus christi sumit: et si secundo hoc accidit: inter tertio. Quidam autem dicunt quod in tali casu sufficit spiritualis manducatio: nec proprie hoc efficitur transgressor constitutionis ecclesie: quia ad ea que frequenter accidunt leges aptantur. **Ad. iij. q. d.** dicitur quod angelus nihil videt corporali visione: quia nisi corpus assumat non tamen procedit quod videat per corpus assumptum. unde relinquitur quod in ipso non est nisi intellectualis visus quod quidem non est recipiendo a sensibilibus ut in ij. li. dicitur in vi. ij. sed vel per species inatas quantum ad ea que naturali cognitione intelliguntur: vel per verbum quod videtur quantum ad ea que supra naturalem cognitionem ipsorum sunt. et quia angeli sunt beati ideo habent plenam visionem eorum ideo dicitur quod est fides quantum ad visionem gloriosam que fidei succedit: et ideo sic fides credit corpus christi esse sub sacro: ita in visione beati angeli videtur. **Redo** autem quod omnia que sunt fidei sunt supra naturalem cognitionem angelorum sicut supra rationem naturalem hominum: et ideo mysteria fidei dicuntur esse abscondita a seculis in deo: ut dicitur Eph. ij. unde naturali cognitione non videtur angeli corpus christi sub sacro: sed solum beati demones vero nullo modo videtur plenarie: sed credunt et contremiscunt. **Ad. j. g.** dicitur quod beati visione intellectuali glorie videtur corpus christi sub sacro quantum non corporali in quo cum angelis non coincidunt. **Ad. ij. d.** dicitur quod de se factum est sub sacro non est visibile corpus christi in se corporali: tamen visibile visu intellectuali. **Ad. v. q. d.** dicitur quod sicut in. ij. li. dicitur in vi. xxxij. illa tamen intellectus non videtur de se proprie loquendo quantum essentie eius respicitur siue lumine naturali: siue lumine gratie aut glorie: et ideo per consequens videre de illa a principio que statim cognitionis terminis que visus essentia terminorum cognoscitur: et per tamen illa que reducitur in illa principia sic conclusiones sciamus. que vero nullo modo ordinem habent ad principia naturalia cognita: nec ad sensus perceptionem non potest in statu vie videre. et quia corpus christi esse sub sacro naturali ordinem habet ad principia naturalia cognita que se principia sciamus nec est sensu a nobis apprehendi potest: ideo intellectus viatoris nullo modo hoc videre potest et multo minus preprehendere: quia aliquid verum quod non preprehendit sicut essentia diuina in patria nisi videre largo modo dicitur: factum quod dicitur mur ea que sunt fidei videre in speculo et enigmatibus. **Cor. xij.** **Ad. j. g.** dicitur quod sicut ipse videtur ita est et deficienter loquimur. **Ad. ij. d.** dicitur quod nullus tenet videre in presenti si tenet credere. fides autem dicitur non uisus esse: credere autem est possibile. Non hoc corpus quod videtur esse intelligendum est per se. in forma sua. **Ad. iij. q. d.** dicitur quod non in ipso corpore verum esse dicitur. Et dicitur quod non est corpus christi in propria specie non manducatur: et hoc dicitur visibile Aug. quia in propria specie corporis christi videtur fructus sub specie panis manducatur: et hoc dicitur inuisibiliter quia in propria specie videtur non potest. **Sacrificium** ecclesie duobus conficitur: non quod ex eis fiat unum in essentia

sed quia ex eis fit unū sacm. Qualiter autē psona xpi dicat cōposita ex duab' naturis dicitū ē in. iij. li. vi. ¶ Caro carnis. vñ hoc esse falsū: qz nihil est signū sui ipsius. Et dō q' carnē q' significat nomī nat ipas spēs q' sunt signū carnis 7 hoc tropice: vt magister dicit: 7 ipse spēs cū carne cōtenta dicunt ca ro inuisibilis: qz sub specie illa caro xpi non videt carnē autē significatā noiāt ipam carnē xpi fm q' sub p'ria forma videt: vñ 7 visibilis dicit. ¶ Quis audeat māducare 7c. Ad p'īmū hāz rōnū rñsuz est i p'mo articulo hui' distinctionis. Ad secūda3 patebit solutio ex his q' dicit i. iij. oi. seqnti. ¶ S3 tñ valuit sermo Delie. locus ē a minor. vñ intelli gēdū ē q' plus valeat sermo xpi 7 i psona xpi pla tus: qz sermo Delie in seipō nō habebat virtutem aliquā s3 opabat p' modū intercessionis. Sermo autē xpi sub forma hui' sacri habet virtutē intrā neā de qua supra oi. viij. dicitū ē. ¶ Quid g' hic q' ris nature ordinē 7c. g' vñ q' nō licet disputare per rōnes de hoc sacro. Et dō q' loq' cōtra illos q' nī bil in hoc sacro 7 in alijs q' sunt fidei volūt credē nisi hoc qd' p' naturalē rōnē p'bari pōt: nō at con tra illos q' ex pncipijs fidei disputant: 7 q' ex pnci p'js naturalibus nō volunt p'bare q' sunt fidei sed sustinere: qz q' sunt fidei q'uis sūt supra rōnē n' tñ sūt cōtra rōnē: als dō ēēt sibi cōtrarius si alia p' fuisset in rōnē q' rei veritas hēt. ¶ Si tāta vis ēēt in sermone dñi. vñ q' hec p'batō nō valeat: qz ser mo quo oīa facta sunt ex nihilo ē verbū increa tū: nūc autē loq' debuit de verbo creato s3 forma sacri. Et dō q' auctōritas hui' virtutis rēsider i ver bo increato: sed in verbo creato ē instrumentalit' vt dicitū ē. ¶ Sicut per spiritū 7c. vñ q' ista tran substantiatio nō debeat spiritui sancto sed magi filio. 7 dō ē q' appropriat filio sicut opanti: qz ipse est sacerdos 7 hostia: spiritui autē sancto sicut quo opat: qz ipse ē virt' de illo extēs ad sanādū Luc. vi.

Di. XI.

Hic autē queri tur qualis sit illa conuersio 7c Postq' determinauit magister de re cōtenta i hoc sacramento oñdēs q' vtz corp' ibi cōtinet hic intēdit determinare d' con uersioē panis i corp' xpi: ex qua cōuenit vt sub sa cramento corpus xpi vtz cōtineat. Et diuidit in p' res duas. In p'ma determinat de p'dicta cōuersioē panis in corpus xpi. In secūda oñdit qualis speci es remaneat substāiali cōuersioē facta: ibi Sub alia at specie 7c. Circa p'mū tria facit. Primo inq' rit q'lis sit p'dicta cōuersio. Secūdo determinat hāc questioneē q'ntū ad id in q' omēs cōueniant: ibi for male tñ 7c. Tertio determinat eā q'ntū ad id i quo diuersi diuersa opinant: ibi Quibusdam vñ 7c. Et hec diuidit in ptes tres fm tres opiniones q's po

nit. secunda ps incipit: ibi Quidā vero sic dicunt 7c. tertia: ibi. Alij vō putauerūt 7c. Circa p'īmū tria facit. primo ponit opinionem. secūdo obijcit in cōtrarium 7 soluit: ibi. Sed huic sententiē 7c. tertio oñdit q' locutiones sint cōcedende vel negā de fm hāc opinionē: ibi Nec tñ cōcedūt qdā 7c. Sub alia autē spē 7c. Dic oñdit q'liter spēs rema neant substāiali cōuersioē facta. Et diuidit i p' res duas. In p'ma oñdit q're sub alia specie corpus xpi verū in sacro exhibeat. In secūda determinat de vsu siue distributione dictaz specie3: ibi Col ligit etiā ex p'dictis 7c. Circa p'mū tria facit. Pri mo oñdit q're sub alia spē corpus xpi p'ponat in sacro. In secūda q're sub duplici: ibi Sed q're sub duplici 7c. Tertio de admixtioē tertij elemēti sc3 aque: ibi Aqua vero admiscēda. ¶ Colligit etiā 7c. Dic determinat de distributione specie3: 7 p'mo quōd christus distribuerit: scōo quōd nūc distribuē dū sit: ibi Eucharistia quoq' 7c.

Hic ē triplex questio. ¶ Prima de cōuer sione panis i corp' xpi 7 vini in sangui nē. ¶ Secūda de mā hui' sacri cui' speci es post cōuersioē remanēt. ¶ Tertia de vsu sa cramenti istius in p'ma ipa sui institutione q' christ' ipm discipul' dedit. ¶ Circa p'īmū q'ntū q'ntuor. ¶ Primo vtz p' cōsecratōem remaneat ibi panis ¶ Secūdo vtz annihilat. ¶ Tertio vtrū couer tat in corp' xpi. ¶ Quarto de locutionibus q' in hac materia concedende sunt.

Ad primum sic pro cedit: vñ q' s'ba panis remaneat p' conse cratōnē: vt dicit tertia opinio Dam. cñ dicit: qz con suctudo est hoib' comedere panē 7 vinū: coniuga uit eis diuinitatē 7 fecit ea corp' 7 sanguinē suum s3 cōiunctio req'rit vtrūq' cōiunctoz existere actu. g' panis remanet cū corp' xpi ¶ Illud qd' d' pane remanet in hoc sacro p' cōsecratōnē cū sit sacm tñ: d3 verū corp' xpi 7 etiā mysticū significare. s3 significatio tal' nō cōpetit pani nisi rōnē s'be sue s3 quā ex diuersis granis cōfici: fm quā etiā reficē 7 nutrire habet. g' o3 q' remaneat in substātia panis ¶ Illud ad qd' pauciora difficilia sequunt' est magis eligēdū. s3 ad hāc positioē sequūt' paucio ra difficilia cum nihil aliud seq' nisi q' duo corpa sint i eodē loco qd' nō ē incōueniēs de corp' glorio so rōnē sue subtilitat'. g' hec opinio ē alijs p'eligen da. ¶ S3 p' hoc p'nomē hoc cū sit demonstratiuū ad sensū: demonstrat s'bam sub specie3 imēdiate la tentē. s3 si s'ba panis ibi remaneret ipa sola imēdia te accūb' subesser: qz eis afficeret. g' ad ipam fer ref demonstratō hui' p'nois h': cū dicit: Hoc ē corpus meū. 7 sic locutio ēēt falsa qd' ē incōueniēs 7 h' reti cū: qz ē i doctrina religionis p'posita. g' 7 p'dicta po sitio ē heretica. ¶ P. si s'ba panis ibi remaneret tūc sumēs hoc sacm n' solū sumeret spūalē cibū s3 cor

85